

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE VERİLEN EV
ÖDEVLERİ HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE
VELİ GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Musa İŞİLAK**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY**

Aralık 2022, ERZİNCAN

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE VERİLEN EV
ÖDEVLERİ HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE
VELİ GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Musa İŞİLAK**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY**

Aralık 2022, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Musa İŞILAK



T.C.

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi
Program Adı : Sosyal Bilgiler Eğitimi
Tez Başlığı : Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkında
Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 153 sayfalık kısmına ilişkin 11/11/2022 tarihinde **IThenticate/Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: %7' dir.

Filtrelemeye alıntılar dahil edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimedenden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 01/12/2022

Danışman: Dr. Öğrt. Üyesi Alpaslan AY

Öğrenci: Musa İŞİLAK

KILAVUZA UYGUNLUK

“Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkında Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Musa İŞILAK

Danışman

Dr. Öğrt. Üyesi Alpaslan AY

Türkçe ve Sosyal Bilimler ABD Başkanı

Prof. Dr. Arzu Sema ERTANE BAYDAR

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY danışmanlığında **Musa İŞILAK** tarafından hazırlanan “**Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkında Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Sosyal Bilgiler Eğitimi** Ana Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

01/12/2022

JÜRİ:

Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY	İmza
Üye	: Doç. Dr. İhsan ÜNLÜ	İmza
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Engin ZABUN	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.... /..... tarih ve..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

... /.... / ...

Prof. Dr. Necdet TOZLU
Enstitü Müdürü



Eşim Şilan'a ve Kızım Berjin İlda'ya...

ÖN SÖZ

Ev ödev, öğrenci gelişimine katkı sağlamak amacıyla öğretmenlerce verilen çeşitli öğrenme etkinlikleridir. Ödevin öğrencilere verilme amacı farklılıklar göstermektedir. Öğrenciyi yeni konulara hazırlamak ve ön bilgi oluşturmak, öğrenmeyi kolaylaştırmak, öğrenilenleri gözden geçirmek veya pekiştirmek, bilgiyi günlük yaşama transfer etmek, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlamak, öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlamak bu amaçlardan bazılarıdır. Bu amaçlar doğrultusunda öğrencilere farklı ödevler verilmektedir. Bunlar verildiği derse göre Sosyal Bilgiler, Türkçe, Matematik ödevi vb; ön hazırlık ödevi, uygulama ödevi, proje-performans ödevi, araştırma ödevi, gözlem ödevi, bireysel ödev, grup ödevi, yazılı, sözlü, görsel ödev gibi adlandırılmaktadır.

Ödevin eğitim alanında uzun bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Ödevin ilk çağlardan itibaren öğrencilik hayatının ayrılmaz bir parçası olduğu inkâr edilemez bir gerçektir. Ancak tarihsel süreç içerisinde ödev konusunda farklı görüş ve uygulamaların olduğu görülmektedir. Bunlar dönemsel şartlara, eğitim dünyasını etkileyen yaklaşım, politika, gelişim ve yöntemlere göre değişmektedir. Tarihsel süreç içerisinde ödev bazı dönemlerde gereksiz görülerek yasaklanmış ve geri plana atılmış, bazı dönemlerde ise ön plana çıkmış ve önemle üzerinde durulmuştur. Buradan hareketle bu çalışmada, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri yorumlanmaya ve araştırılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın her aşamasında, bana her konuda yardımcı olan ve her türlü desteği sağlayan ve fikirleriyle yönlendirerek çalışmanın olgunlaşmasını sağlayan, bilgisini esirgemeyen, eksiklerimi, yanlışlarımı en güzel üslup ile dile getiren çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Alparslan AY'a ve tezin düzeltilmesinde bana destek veren Türkçe öğretmeni arkadaşım Kübra DOĞAN'a sonsuz teşekkürler.

Yüksek lisansa başladığım andan itibaren bana her türlü desteği veren, yanımda olan ve sonsuz sevgisini gösteren, tezin her cümlesinde emeği olan kıymetli eşim Şilan İŞİLAK'a ve bu süreçte dünyaya gözlerini açan ve beni dünyanın en mutlu babası yapan kıymetli kızım Berjin İlda İŞİLAK'a sonsuz teşekkürler.

Musa İŞİLAK, Erzincan, 2022

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE VERİLEN EV ÖDEVLERİ HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Musa İŞILAK

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Aralık 2022

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini tespit etmektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomoloji) çalışması olarak tasarlanmıştır. Amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesinin kullanıldığı araştırma örneklemini, 2021–2022 eğitim-öğretim yılında Batman ili merkez ortaokullarında görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri, bu okullarda öğrenim gören beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada öğrenci, öğretmen ve velilerin ev ödevlerini sorumluluk, akademik başarıyı arttıran çalışmalar, pekiştirmeler ve konu tekrarları şeklinde algıladıkları ve ev ödevlerini yararlı gördüğü ve verilmesi gerektiği fakat zaman zaman çeşitli sorunlarla da karşılaştıkları saptanmıştır. Öğretmenlerin genellikle ev ödevlerini çoktan seçmeli ve kitaptaki etkinlikler şeklinde verdiği fakat öğrenci ve velilerin öğretmenlerden ev ödevlerini verirken farklı etkinlik, yöntem ve teknikler şeklinde verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevlerinin eğitim öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini düşünürken öğrenci ve veliler ise olumlu olduğunu düşünmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler Dersi, Ev Ödevi, Öğretmen Görüşleri, Öğrenci Görüşleri, Veli Görüşleri

TEACHER, STUDENT AND PARENT OPINIONS ABOUT HOMEWORKS GIVEN IN SOCIAL STUDIES COURSE

Musa İŞILAK

**Erzincan Binali Yıldırım University,
Graduate School of Social Sciences**

Master Thesis, 2022

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Alpaslan AY

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the opinions of teachers, students and parents about the homework given in the Social Studies course. The research was designed as a phenomenology study, one of the qualitative research designs. The research sample, in which maximum diversity sampling, one of the purposive sampling types, was used, consists of Social Studies teachers working in Batman province secondary schools in the 2021-2022 academic year, fifth, sixth and seventh grade students studying in these schools, and the parents of these students. The data of the study were collected by semi-structured interview technique, whose validity and reliability studies were carried out. Content analysis method was used in the analysis of qualitative data obtained from semi-structured interview forms.

In the study, it was determined that students, teachers and parents perceive homework as responsibility, studies that increase academic success, reinforcement and subject repetitions, and that they find homework useful and should be given, but they also encounter various problems from time to time. It has been concluded that teachers usually give homework in the form of multiple choice and activities in the book, but students and parents should be given different activities, methods and techniques when giving homework from teachers. While teachers think that homework affects educational activities negatively in the periods of distance education, students and parents think that it is positive.

Keywords: Social Studies Lesson, Homework, Teacher Opinions, Student Opinions, Parent Opinions

İÇİNDEKİLER

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE VERİLEN EV ÖDEVLERİ HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iv
ÖN SÖZ.....	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Ev Ödevi Nedir?	10
1.2. Ev Ödevinin Amaçları	12
1.3. Ev Ödevinin Özellikleri	15
1.4. Ev Ödevinin İşlevleri	18
1.5. Ev Ödevinin Eğitimdeki Rolü	19
1.5.1. Eğitimde Ev Ödevinin Yararları	20
1.5.2. Eğitimde Ev Ödevinin Sınırlılıkları	25
1.6. Ev Ödevi Türleri.....	29
1.6.1. Pratik Alıştırma Ödevleri.....	30
1.6.2. Hazırlık Ödevleri.....	30
1.6.3. Geliştirici Ödevler	31
1.6.4. Yaratıcı Ödevler	31
1.7. Ev Ödevinde Süre.....	32
1.8. Ev Ödevinin Eğitim Sistemimizdeki Yeri	35
1.9. Ev Ödevi Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar	36
1.9.1. Ev Ödevinde Okulun Rolü	37
1.9.2. Ev Ödevinde Öğretmenin Rolü.....	37

1.9.3. Ev Ödevinde Ailenin Rolü	38
1.10. Ev Ödevinde Kontrol, Geri Bildirim ve Değerlendirme	39
1.10.1. Ev Ödevinde Düzeltme Teknikleri.....	40
1.10.1.1. Sınıfça Düzeltme.....	41
1.10.1.2. Kümece Düzeltme.....	41
1.10.1.3. Karşılıklı Düzeltme	41
1.10.1.4. Öğretmenin Öğrenciyle Birlikte Düzeltmesi.....	41
1.10.1.5. Kendi Kendine Düzeltme	41
1.11. Sosyal Bilgiler ve Ev Ödevi.....	42
1.12. Literatürde Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar	44
1.12.1. Yurt İçi Araştırmalar	44
1.12.2. Yurt Dışı Araştırmalar	51

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)	58
2.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	58
2.3. Veri Toplama Araçları	59
2.4. Verilerin Analizi.....	60
2.5. Geçerlik ve Güvenirlik.....	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	63
3.1.1. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilere İlişkin Bulgular ve Yorum.....	63
3.1.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	63
3.1.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	65
3.1.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	67
3.1.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	68
3.1.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	70
3.1.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	72
3.1.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	73
3.1.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	75
3.1.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	77

3.1.2. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmenlere İlişkin Bulgular ve Yorum.....	79
3.1.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	79
3.1.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	80
3.1.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	82
3.1.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	84
3.1.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	85
3.1.2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	87
3.1.2.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	89
3.1.2.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	92
3.1.2.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	94
3.1.3. Çalışma Grubunda Yer Alan Velilere İlişkin Bulgular ve Yorum.....	95
3.1.3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	96
3.1.3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	97
3.1.3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	99
3.1.3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	101
3.1.3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	102
3.1.3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	105
3.1.3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	107
3.1.3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	108
3.1.3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	110

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Tartışma ve Sonuç	113
4.1.1. Öğrenci Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	113
4.1.1.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	114
4.1.1.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	114
4.1.1.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	117
4.1.1.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma ...	118
4.1.1.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	119
4.1.1.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	120
4.1.1.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	122
4.1.1.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	123

4.1.1.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma .	125
4.1.2. Öğretmen Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	126
4.1.2.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	127
4.1.2.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	128
4.1.2.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	130
4.1.2.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma ...	131
4.1.2.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	132
4.1.2.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	134
4.1.2.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	136
4.1.2.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	137
4.1.2.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma .	139
4.1.3. Veli Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	139
4.1.3.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	140
4.1.3.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	141
4.1.3.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	142
4.1.3.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma ...	143
4.1.3.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	145
4.1.3.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	146
4.1.3.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	147
4.1.3.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	148
4.1.3.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma .	150
4.2. Öneriler	151
4.2.1. Öğretmenlere Yönelik Öneriler	151
4.2.2. Öğretmen, Öğrenci ve Velilere Yönelik Öneriler	152
4.2.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	153
KAYNAKÇA.....	154
EKLER.....	165
EK-1: Veri Toplama Araçları Uygulama İzni	165
EK-2: Öğrenci Görüşme Formu	166
EK-3: Öğretmen Görüşme Formu	167
EK-4: Veli Görüşme Formu	168
ÖZGEÇMİŞ	169

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

AKT	: Aktaran
BKZ	: Bakınız
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
F	: Frekans
S	: Öğrenci
SBÖP	: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı
T	: Öğretmen
V	: Veli
VD	: Ve diğerleri
WCPA	: Waterloo County Principals Association (Waterloo İlçe Müdürler Derneği)

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Öğrencilerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri.....	64
Tablo 3.2: Öğrencilerin Ev Ödevleri Hakkında Ne Düşündüklerine İlişkin Görüşleri .	65
Tablo 3.3: Öğretmenlerin Verdiği Ev Ödevlerinin Daha Eğlenceli ve Faydalı Olması İçin Öğrencilerin Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşleri	67
Tablo 3.4: Öğrencilerin Ev Ödevlerinde Ne Tür Etkinlikler İçermesini İstediklerine İlişkin Görüşleri.....	69
Tablo 3.5: Öğrencilerin Ev Ödevlerini Yaparken Velilerinden Hangi Konularda Yardım Aldıklarına İlişkin Görüşleri	70
Tablo 3.6: Öğrencilerin Ev Ödevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	72
Tablo 3.7: Öğrencilerin Ev Ödevleri Verilirken, Yaparken ve Yaptıktan Sonra Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Görüşleri	74
Tablo 3.8: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin Öğrencilere Katkılarına İlişkin Görüşleri.....	76
Tablo 3.9: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Öğrenci Görüşleri	77
Tablo 3.10: Öğretmenlerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri.....	79
Tablo 3.11: Öğretmenlerin Ev Ödevlerinde Yer Verdikleri Etkinliklere İlişkin Görüşleri	81
Tablo 3.12: Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Ödevlerini Yaparken Ne Tür Sorunlar Yaşadığına İlişkin Öğretmen Görüşleri	82
Tablo 3.13: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Velilerden Beklentilerine İlişkin Görüşleri	84
Tablo 3.14: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğrencilerin Ev Ödevi Sürecindeki Sorumlulukları ya da Görevlerine İlişkin Görüşleri	86
Tablo 3.15: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ev Ödevleri ile İlgili Ne Tür Sorunlarla Karşılaştığına İlişkin Görüşleri.....	87
Tablo 3.16: Öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersinde Ev Ödevi Vermeden Önce, Verirken ve Sonrasında Hangi Görev ve Sorumlulukları Yerine Getirdiğine İlişkin Görüşleri.....	90
Tablo 3.17: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrencilere Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	92
Tablo 3.18: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri	94
Tablo 3.19: Velilerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri.....	96
Tablo 3.20: Velilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuklarına Verilen Ev Ödevlerinin Ne Tür Etkinlikler İçerdiğine ve Ne Tür Etkinlikler İçermesini İstediklerine İlişkin Görüşleri.....	97
Tablo 3.21: Velilerin, Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuklarının Ödevlerini Yaparken Genel Olarak Yaşadığı Sıkıntılara İlişkin Görüşleri.....	99

Tablo 3.22: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin Çocuklarına Katkılarının Neler Olduğuna İlişkin Görüşleri	101
Tablo 3.23: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Sosyal Bilgiler Öğretmeninden Beklentilerine İlişkin Görüşleri	103
Tablo 3.24: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Çocuklarından Beklentilerine İlişkin Görüşleri.....	106
Tablo 3.25: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri	107
Tablo 3.26: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Görüşleri	109
Tablo 3.27: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Veli Görüşleri.....	110



GİRİŞ

Bu başlık altında araştırmanın problem durumu, araştırmanın önemi, problem cümlesi, araştırmanın amacı ve alt problemleri, varsayımları ve sınırlılıkları üzerinde durulmuş, araştırma kapsamında bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1. Problem Durumu

Çağdaş Türkiye’de ve dünyada gerçekleşen hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte siyasi, sosyal, kültürel, sanatsal vb. alanlarda da değişimler meydana gelmektedir. Bu gelişmeler, toplumun ve dolayısıyla bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarının da değişmesine neden olmuştur. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı da bu gelişme ve dönüşümlerden etkilenecek bu dönemin istek ve ihtiyaçlarına cevap vermek için eğitim-öğretim programlarında güncelleme yoluna gitmiştir.

2005 yılında uygulanmaya başlanan, disiplinler arası bir yaklaşımı temele alan ve yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen sosyal bilgiler dersinin amaçlarına baktığımızda; Atatürkçü düşünce sistemini benimsemiş, haklarının ve sorumluluklarının farkında olan ve bunları kullanabilen, sosyal ve kültürel bilinci gelişmiş, Türkiye Cumhuriyeti’nin toplumsal, mali ve kültürel olarak gelişmesine katkıda bulunan; demokratik, laik, modern ve ulusal değerleri geliştirip devam ettiren, araştıran, eleştiren, sorgulayan, karşılaştığı problemi çözebilen ve karar verebilen, yaşamı boyunca öğrenen ve insan haklarına ve demokratik ilkelere saygılı, aktif, kendini gerçekleştirmiş, bilinçli, vatansever ve mutlu bireyler yetiştirmektir (Aslan, 2016, s. 44-45; MEB, 2018).

Bilginin öznel, öğrenci merkezli ve daha esnek olduğunu savunan yapılandırmacı yaklaşımı (Safran ve Ata, 2016, s. 74) benimseyen Sosyal bilgiler dersinin öğretiminde, sınıf içi ders ortamı olduğu kadar sınıf dışı (okul dışı) öğrenme ortamları da çok önemli bir yer tutmaktadır. Kalyoncu (2020, s. 25)’ya göre derste yapılan uygulamalı etkinlikler, öğrencilerin kalıcı öğrenmesini ve günlük yaşama aktarması bakımından önem taşımaktadır. Eğitim öğretim faaliyetleri sadece sınıfta yapılmadığından sınıf dışı etkinlikler de büyük bir önem kazanmaktadır. Sınıf dışı öğrenme ortamlarından hareketle aklımıza, en çok tercih edilen etkinliklerden “ev ödevleri” gelmektedir. Ev ödevi; öğrencilerin derste öğrendikleri kazanımları yeteri kadar öğrenip öğrenmediği, farklı koşullarda ve günlük yaşama uyarlamada ne derece başarılı olduğu ve sınıf içinde öğrenemediklerini kendi çabasıyla öğrenmesini sağlayan

ve öğretmen tarafından öğrenciye verilen çalışmaların tümüdür (Karatepe, 2003). Buradan hareketle öğrencilerin eğitiminde okul ile birlikte ailenin de önemli bir etken olduğunu söylemek mümkündür. Eğitim, bireyin hayatı boyunca devam ettiği gerçeğinden yola çıkarak, aile ile okulun iş birliği hayati bir önem taşımaktadır. Öğrencilerin evde aileyle yaşantıları sonucu kazandığı bilgi, beceri, değer ve tutumlar öğrencinin okuldaki akademik başarısını da etkilemektedir (Babadoğan, 2019, s. 745).

Çağdaş eğitim yaklaşımları, öğrencilerin bilgileri ezberlemeleri yerine bilgiye erişimini ve özümsemesi gerektiğini ve dolayısıyla içselleşen bilgilerin daha anlamlı ve kalıcı hale geldiğini savunmaktadır. Bu bağlamda öğretmenler de ev ödevine sıkça yer vermekte ve hatta bazı anne babaların da sık sık öğretmenlerden istediği bir etkinlik haline gelmektedir. Ev ödevi, geçmişten günümüze eğitim öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçası haline gelmiş ve ev ödevlerinin neden bu kadar önemli olduğu ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış (Copper, 1989, Cooper, 2000; Corno, 2001; Gürlevik, 2006; Türkoğlu, Vd., 2007; Büyüktokatlı, 2009; Oğuz, 2010; Öztürk, 2015; Büchel, 2016; Babadoğan, 2019; Kalyoncu, 2020; Kohan, 2020, Kaplan-Can vd 2022) ve halen yapılmaktadır. Ev ödevleri, eğitim öğretim faaliyetlerinde dünya genelinde uygulanan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat ev ödevleri, bazı dönemlerde nitelik ve nicelik bakımından tartışmaların odağı haline gelmiş, bazı dönemlerde uygulamadan kaldırılmış ve uygulanan programlar ile eğitim felsefecileri uygulamadaki programları güncelleme yoluna gitmiştir (Kalyoncu, 2020, s. 1,2,3). Ev ödevleri ile ilgili yaşanan olumsuzlukların giderilmesi veya en aza indirilmesi için farklı bakış açısı ve önerilerin sunulacağı araştırmaların yapılması gerekmektedir.

2. Problem Cümlesi

Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri nelerdir?

2.1. Alt Problemler

2.1.1. Araştırmaya Katılan 5,6,7. Sınıf Öğrencilerinin

1. Ev ödevinin tanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerinin verdiği ev ödevleri hakkında düşünceleri nelerdir?
3. Ev ödevlerinin daha eğlenceli ve faydalı olması için öğretmenlerden beklentileri nelerdir?

4. Sosyal Bilgiler dersinde verilen ödevlerin ne tür etkinlikler içermelerini istemektedir?
5. Ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım almaktadır?
6. Ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır?
7. Ev ödevleri verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat etmektedir?
8. Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin katkılarının neler olduğunu düşünmektedir?
9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedir?

2.1.2. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin

1. Ev ödevinin tanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler dersinde verilen ev ödevleri ne türe etkinlikler içermektedir?
3. Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerini ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığını düşünmektedir?
4. Ev ödevi sürecinde velilerden beklentileri nelerdir?
5. Öğrencilerin ev ödevi sürecindeki sorumlulukları ya da görevleri nelerdir?
6. Ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır?
7. Ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getirmektedir?
8. Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin öğrencilere katkılarının neler olduğunu düşünmektedir?
9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedir?

2.1.3. Araştırmaya Katılan 5,6,7. Sınıf Öğrenci Velilerinin

1. Ev ödevinin tanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri ne tür etkinlikler içermektedir ve ne tür etkinlikler içermesini istemektedir?
3. Öğrencilerinin, sosyal bilgiler ödevlerini yaparken genel olarak yaşadığı sıkıntıları nelerdir?

4. Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin, öğrenciye katkılarının neler olduğunu düşünmektedir?
5. Ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentileri nelerdir?
6. Ev ödevi sürecinde öğrencilerinden beklentileri nelerdir?
7. Veliler, ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır?
8. Ev ödevi sürecinde hangi görevleri ve sorumlulukları yerine getirmektedir?
9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedir?

3. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, diğer branş ve alan derslerinde olduğu gibi sosyal bilgiler dersinde de ev ödevlerinin olması gerektiği gerçeğinden yola çıkarak Sosyal Bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlardaki benzer ve farklı görüşler tartışılmıştır. Öğrenci, öğretmen ve veli paydaşlarının beklentileri, sorunları ve önerileri dikkate alınarak ev ödevi süreci yürütüldüğünde başarılı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

4. Araştırmanın Önemi

Günümüzde eğitim öğretim faaliyetlerinde dünya çapında temele alınan yapılandırmacılık yaklaşımı, öğrencilerin pasif değil bizzat öğrenmeyi gerçekleştiren olarak aktif olması gerektiğini savunmuştur. Ev ödevi de bu yaklaşım doğrultusunda öğretmenler tarafından başvurulmuş bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. Okan (1989:1)'a göre ödev verilmesindeki amaç, öğrencinin kendi öğrenme düzeyine göre bir ürün ortaya çıkarmasını ve düşünce ufkunun genişlemesini sağlamaktır. Ev ödevi, öğrencinin derinlemesine bilgi elde etmesi değil, öğrenciyi bulunduğu sınıf düzeyine göre araştırmaya, düşünmeye, kendi kendine bir şeyler ortaya çıkarmaya ve bir konu, proje veya raporu adım adım gerçekleştirmesini sağlamaya yöneliktir. Öğrencinin sınıf düzeyi yükseldikçe bu kazanımların elde edilmesi daha etkili olacaktır.

Geçmişten günümüze kadar dünyada ve Türkiye’de ödev ile ilgili zaman zaman farklı yaklaşımlar olduğunu görmekteyiz. Bazı dönemlerde ev ödevleri programlardan kaldırılırken bazı dönemlerde de ev ödevleri üzerinde önemle durulmuştur. Eğitim

öğretim faaliyetlerinde ev ödevinin akademik başarıya etkisi ile ilgili tartışmaların geçmiş uzun yıllara dayanmaktadır. Ev ödevlerinin akademik başarıyı arttırdığını, bağımsızlık ve sorumluluk bilincini geliştirdiğini gösteren birçok araştırma mevcuttur (Balli, 1997; Corno, 2000; Türkoğlu Vd. 2014; Babadoğan, 2019; Yıldız ve Kılıç, 2020...).

McEwan (1998: 11-13)'a göre ev ödevleri öğrencilerin:

- Okuldaki başarılarını pekiştirmektedir.
- Sorumluluk ve bağımsızlık duygularını geliştirmektedir.
- Farklı öğrenmeler sağlamakta ve bu öğrenmeleri pekiştirmektedir.
- Yeni alanlarla tanıştırmakta ve düşünmeye sevk etmektedir.
- Öğretmenin, öğrencilerin eksikliklerini belirlemede yardımcı olmaktadır.
- Okul ve ev arasında bir köprü görevi görmektedir.

Öğrencilere, bir konunun sonunda verilen ödevlerin o konuyu öğrenmelerinde yarar sağlamaktadır. Ayrıca ev ödevlerinin kontrollü olduğunda ve süresi yeterli olduğunda, öğrencilerin dil gelişimini olumlu etkilediğini ve kelime haznesini genişlettiğini ayrıca genel olarak akademik başarılarını arttırmaktadır. Ödevin aşırı verilmesi veya hiç verilmemesi de olumsuz durumlar yaratmaktadır. Ödevler, okul çalışmalarında can sıkıntısına yol açabilmektedir. Ebeveynler ev ödevlerine çok fazla karışabilmekte ve öğretmenler de ödev üzerinden öğrencilere baskı kurabilmektedir. Ev ödevleri ayrıca, öğrencilerin önemli yaşam becerilerini kazanmasını sağlayan boş zaman etkinliklerine erişimini de engelleyebilir. Bu gibi olumsuz durumlardan dolayı ev ödevlerine karşı olan bir kesim araştırmacılar da mevcuttur (Copper, vd., 2006; Pinsker, 2019).

Başka bir araştırmada ev ödevleri; işlenilen konuların daha iyi anlamlandırılmasına, günlük yaşamda ortaya çıkan problem ve doğal olayları yorumlamaya ve anlama becerilerini kazanmayı sağlamaktadır (Ok, 2018, s. 58). Ev ödevi çalışmalarında kendi düzeyine göre bir sistem oluşturan ve organize eden öğrencinin başarılı ve üretken olması kaçınılmazdır (McEwan, 1998, s. 11). Fakat ev ödevlerinin amacına ulaşması için “zamanı etkili kullanma becerisi, kurgu, öğretmen özellikleri, aile özellikleri, okuldaki fiziki koşullar ve donanımlar ile öğrencinin ilgi, yetenek ve zeka alanları” gibi birçok faktör de etkili olmaktadır (Türkoğlu vd. s.16).

Ev ödevinin etkisi araştırmacılar tarafından sürekli olarak incelenmektedir. Chouinard, vd., (2006)'nin yaptığı araştırma da buna benzer bir araştırmadır. Bu çalışmada, bazı araştırmacıların ev ödevinin akademik başarıya etkisini incelerken bazı araştırmacıların da öğrenci motivasyonunu, bilişsel beceriler ve aile ile olan ilişkisini incelemiştir. Ev ödevleri eğitim öğretim faaliyetlerinde genel olarak faydalı olarak görünse de yapılan araştırma sonuçları tutarsızdır ve karmaşıktır. Ayrıca Levy (2019)'ye göre çok fazla verilen ödevin strese ve olumsuz sağlık sorunlarına yol açtığını, birçok öğrencinin diğer yetenek veya becerileri geliştirmek yerine ev ödevini seçmeye zorlandığını veya mecbur bırakıldığını savunmuştur.

Eğitim hayatının önemli bir parçası olan ev ödevleri, bazı öğrencilere özellikle de yüksek ve düşük başarılı öğrencilere fayda sağlasa da ortalama öğrenen öğrenciler için ters etki yaptığını ortaya koyan çalışmalar da yapılmıştır. Hazırbulunuşlukları farklı öğrencilere tek bir yaklaşım tarzı şeklinde verilen ev ödevleri, öğrencilerin bireysel yeteneklerini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler ev ödevi sürecinde öğrencilere nicelikten çok niteliği teşvik eden ödevler vermelidir (O'Neill, 2008). Kohn (2020, s. 16-26)'un yapmış olduğu "Ev Ödevi Bir Öğretim Efsanesi" adlı çalışmada; ödevin çocuklarda strese, bıkkınlığa, yorgunluğa ve hüsrana neden olduğu, nitelikli çalışmayı ve bağımsızlık becerisini geliştirmediği ve öğrenmeye ilgiyi azalttığını, ödevin küçük çocuklarda herhangi bir akademik başarı sağlamadığı ve hatta büyük çocuklarda bile gereksiz olduğunu, bununla birlikte ödevin, öğrencinin serbest zamanını azalttığını, aile içi çatışmalara neden olduğunu, ödev olmadan da kaliteli ve yüksek akademik başarının sağlanabildiğini savunmuştur.

Ev ödevinin olumlu ve olumsuz etkilerine yönelik araştırmalar 19. yüzyılın sorundan beri devam etmektedir. Bempechat (2019, s.37) araştırmasında, Amerika'da orta sınıf ve varlıklı ailelerde ödevin fazla verildiği, imkânları kısıtlı ailelerde ise çok az ödev verildiğini ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma sonucunda ödevlerin özellikle küçük çocuklarda akademik başarıyı arttırmadığı gibi kendilerine karşı özgüvenlerini kaybettiğini savunmuştur.

Amerika'daki University Of The People (2021)'in resmi sayfasında verilen bir çalışmada ev ödevleriyle ilgili olarak;

Bir yandan öğrencilerin bir görevi tamamlamasına, alıştırmaya yapmasına, kavramları daha net anlamlandırmasına, ebeveynlerin çocuklarının akademik hayatına dahil olmasına ve başarı sağlanmasına, zaman yönetimi becerilerini geliştirmesine, öğrenci, öğretmen, okul ve veliler arasında bir bağlantı oluşturmaya, öğrenme sürecini tamamlamak için daha fazla zaman sağlamasına ve öğrencilerin ekran karşısında (Televizyon, tablet, bilgisayar, telefon gibi) geçirdiği zamanı azaltmasına yardımcı olmaktadır.

Diğer taraftan öğrencilerin, hareketsiz bir yaşam tarzına ve beraberinde getirdiği sosyalleşememe ve sağlık problemlerine (obezite gibi), aile içi çatışmaya, kendini keşfetmeye ve okul sistemi dışında yeni beceriler öğrenmeye zaman ayırmayı engellemesine, okula karşı olumsuz bir tutumun oluşmasına, strese ve tükenmişliğe neden olmaktadır (University Of The People, 2021).

Bu araştırmada, yukarıda belirtilen farklı yaklaşımlar ve ikilemlerden hareketle, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevi konusunda öğretmen, öğrenci ve velilerin duygu, düşünce ve görüşlerinin ne olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Fakat Türkiye ve diğer Dünya ülkelerinde sosyal bilgiler dersinde ev ödevleriyle ilgili araştırmaların oldukça az olması dikkat çekmektedir. İlgili alan yazında sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilerin üçünü de araştırma kapsamına alan ve görüşlerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Buradan hareketle sosyal bilgiler dersinin, eğitim-öğretim faaliyetlerindeki yeri ve önemi düşünülerek sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin mevcut durumunun nasıl olduğu ve nasıl olması gerektiğine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli üçlüsünün görüşlerini almanın gerekli olduğu görülmektedir. Günümüzde Türk Milli Eğitim sisteminin temele aldığı yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretmen, veli ve özellikle öğrencilerin eğitim sürecindeki rolü dikkate alınarak sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevi konusundaki görüşlerinin ne olduğu incelenmesi gereken önemli bir konudur.

Sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamla ilişkili kazanımlarının gerçekleşmesi için soyut olan kavramların somut hale gelmesi gerekmektedir. Sınıf içinde soyut kavramları öğrenen ve bu kavramların günlük yaşamdaki karşılığını gören öğrenciler, bu konuları anlamlandırarak öğrenmelerini kalıcı hale getirecektir. Buradan hareketle ev ödevleri sosyal bilgiler eğitimi için oldukça önemlidir. Bunlar göz önünde

bulundurularak sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerinin alınmasıyla bu konudaki eksikliklerin giderileceği ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmüştür.

5. Varsayımlar

Öğretmen, öğrenci ve veliler sorulara içten, samimi ve özgün bir şekilde cevap vermiştir.

6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- a. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ile,
- b. Batman merkezinde seçilen farklı üç ortaokul ile
- c. Örneklemde yer alan merkezde seçilen ortaokullarda görev yapan araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan 10 sosyal bilgiler öğretmeni, 10 ortaokul (5,6,7. Sınıflar) öğrenci ve 10 veli ile görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.

7. Tanımlar

7.1. Sosyal Bilgiler Dersi

Birçok disiplini barındıran (tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, vatandaşlık bilgisi gibi...) ve toplu öğretim yaklaşımıyla hareket ederek öğrenme alanlarını ünitelere- temalara ayıran; bireylerin, ailesinden başlayarak sosyal ve yakın çevresini tanımasını sağlayan; geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilen; kendini gerçekleştirmiş, etkin ve üretken vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen bir ilköğretim dersi (MEB, 2005, s.17; MEB, 2015, s. 1).

7.2. Yapılandırmacılık

Öğrenmenin nasıl oluştuğuna, bilgi ve öğrenmenin doğası ve daha çok bir felsefeyi (Epistemoloji) yansıtan bir kuramdır (Akpınar, 2010, s. 16). Yapılandırmacılık, bireyin aktif olarak, önceden edindiği bilgilerden hareketle araştırma ve incelemeleri sonucunda bilginin nereden geldiğini kendisinin oluşturması, keşfetmesidir (Ocak ve Çınar, 2010, s. 56).

7.3. Ev ödevi

Ev ödevleri; Öğrencilerin okul dışı zamanlarında hazırlamaları için öğretmen tarafından verilen, derse hazırlık veya derste öğrenilenleri pekiştirme, genişletme ve tamamlama gibi amaçlarla verilen etkinliklerdir. Bu etkinlikler sözlü veya yazılı ve bireysel veya grupta olabilmektedir (Karatepe, 2003).

7.4. Pandemi

Bir hastalığın ortaya çıkması ile küresel olarak yayılması ve insan ölümüne neden olan enfeksiyon ve salgına dönüşmesidir (Çınar ve Özkaya, 2020).

7.5. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim; öğrenen (öğrenci) ile öğretmenin (öğretmenin) farklı fiziksel ortamlarda ve zamanlarda bulundukları yani birbirlerinden bağımsız oldukları ve aralarındaki etkileşim ve iletişimin genellikle teknolojik araçlarla gerçekleştiği eğitim-öğretim faaliyetleri olarak tanımlanabilir (Kaya, 2002).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Ev Ödevi Nedir?

Türk Dil Kurumu (2022)'na göre ödevin birinci anlamı: “Yapılması, yerine getirilmesi, insanlık duygusu, töre ve kanun yönünden gerekli iş, davranış, vazife ve vecibe” anlamına gelmektedir. İkinci anlamı ise “öğretmenin öğrencilere okul dışında yapmaları için verdiği çalışma” şeklindedir.

Collins COBUILD (2021) İngilizce Sözlüğü'nde “Homework” kavramı olarak kullanılan ev ödevi, öğretmenin öğrencilere akşam veya hafta sonu yapılmak üzere verdiği iş ve çalışmalar bütünü şeklinde tanımlamıştır.

McEwan (1998, s. 10)'a göre; kazanılması güç olan bir beceri, özgün bir materyal, zahmetli bir alanın keşfi için fazladan emek vermek; bir proje oluşturmak, rapor veya sınava hazırlanmak şeklinde tarif edilen ev ödevi, normal çalışma düzeninin dışındaki işler ve çalışmalar bütünüdür.

WCPA (1999, s. 2)'ya göre; prova yapmak, pratik yapmak, tekrarlar yapmak, deneme yapmak, pekiştirmek, gözden geçirmek ve yaşam becerileri kazanmak gibi aktiviteler olan ev ödevi, evde yapılmak üzere verilmiş öğrenme faaliyetlerinin toplamıdır.

Bempechat (2019, s. 36)'a göre ev ödevi, öğretmenlerin öğretim dışı zamanlarda öğrencilerden tamamlamalarını istediği görevlerdir.

Cooper (2006)'a göre ev ödevleri, öğrencilerin iyi çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine, öğrenmenin okulda olduğu kadar evde de gerçekleşebileceğini anlamalarına, bağımsız öğrenmeyi ve sorumlu karakter özellikleri kazanmalarını, ebeveynlere okulda neler olup bittiğini görme fırsatı veren çalışmalardır.

Ergün ve Özdaş (1997, s. 63)’a göre ev ödevi; öğrencileri ders ve konulara hazırlamak, öğrenmeyi aktif hale getirmek, öğrenilenleri tekrar etmek, pekiştirmek ve günlük yaşamda kullanmak, aktif öğrenmeyi gerçekleştirmektir.

Corno (2000) ’ya göre ev ödevi; sadece akademik değil aynı zamanda aile, akran ve toplum gibi değişkenlerinin de sürece dahil edildiği ve öğrencilerin fiziksel, sosyal, bilişsel ve duygusal gibi bütün alanlarının gelişmesini sağlamak amacıyla öğretmenler tarafından verilen etkinliklerdir.

Tan ve Erdoğan (2004, s. 87)’a göre ev ödevi, sınırları belirlenmiş olan bir konu ve ünite de öğretmenlerin öğrencilerden yapmasını istediği zihinsel ve bedensel çalışmalardır.

Karadağ ve Usta (2019, s. 154)’ya göre ev ödevi, okul dışı zamanlarda öğrencilere verilen görevler olarak tanımlanmıştır.

Young (2002)’a göre ev ödevi: okumak, yazmak, prova yapmak, ders çalışmak ve akademik faaliyetler bütünüdür.

Tong (2011, s. 1)’a göre ev ödevi, birden çok işlemin bir arada yapılması, bir ürünün yaratılması ve bir şeylerin pratiği ve öğrenme etkinliği olarak tanımlanmıştır.

Karatepe (2003)’ye göre ev ödevleri; öğrencilerin okul dışı zamanlarında hazırlamaları için öğretmen tarafından verilen, derse hazırlık veya derste öğrenilenleri pekiştirme, genişletme ve tamamlama gibi amaçlarla verilen etkinliklerdir. Bu etkinlikler sözlü, yazılı veya bireysel ve grupta olabilmektedir.

Binbaşioğlu (1973, s. 201)’na göre ev ödevleri, evde veya okulda ders saati dışında yapılan etkinliklerdir.

MEB (1989, s. 942)’e göre okul dışı eğitim öğretim etkinliği olan ev ödevleri, “öğrencilerin okul dışı zamanlarda kazandırılması istenen amaçlar kapsamında bireysel ya da grupta yapacağı çalışmalarla ortaya çıkardığı metin, araç ve benzerleri” şeklinde ifade edilmektedir.

Öztürk (2015, s. 346)’e göre ev ödevleri, okul dışında sürdürülen sınıf dışı eğitim öğretim faaliyetler bütünüdür.

Türkoğlu vd (2007, s. 16)'ne göre ev ödevi, öğrencilerin okul dışı zamanlarda bireysel veya grupta yaptığı çalışmalardır.

Ev ödevi tanımları incelendiğinde, genel olarak derse hazırlık veya derste öğrenilenleri okul dışı-ders dışı zamanlarda pekiştirmek, tekrar etmek, genişletmek, tamamlamak; bir proje, rapor hazırlamak, sınava hazırlanmak veya özgün bir materyal oluşturmak; öğrenmeyi günlük yaşama aktarmak ve aktif hale getirmek; öğrencilerin fiziksel, sosyal, bilişsel ve duygusal gibi alanlarda bütüncül gelişimini sağlamak için öğretmen tarafından verilen sözlü veya yazılı; bireysel veya grupta yapılan etkinliklerin bütünü olarak ifade edilebilir.

1.2. Ev Ödevinin Amaçları

Ebeveynler ev ödevlerine aktif olarak ilgi gösterdiğinde çocuklar okulda daha başarılı olabilmektedir. Bu durum, çocuklara yaptıklarının önemli olduğu hissi uyandırır ve motivasyonlarını yükseltir. Elbette, ev ödevlerine yardım etmek, masa başında kamburlaşarak saatler geçirmek anlamına gelmemelidir. Ebeveynler öğrencilerin, çalışma ve organizasyon becerilerini destekleyebilir, zor bir sorunla karşılaştıklarında sorunu çözmede teşvik ederek destekleyici olabilir. Bunun gibi amaçlarla ev ödevleri verilmektedir (Eric & Gabor, 2021). Ayrıca ilköğretimde verilen ev ödevlerinin türü ve formatının akademik başarıyı merkeze almak yerine beceri geliştirme merkezli olması daha isabetli olacaktır (Bora, 2018, s. 64).

MEB (1989, s. 942-943) yayımladığı yönetmelikte ödevlerinin amaçlarını şu şekilde sıralamıştır:

- Ödevi zamanında teslim ederek zaman yönetimi kazanmak.
- Düzenli ve özenerek ödev yapma becerisi kazanmak.
- Planlı olmak ve planlı çalışma becerisini kazanmak.
- Ödev için gerekli doküman ve materyalleri toplamak ve ödevin doğasına uygun olarak kullanmak.
- Ödev için yararlanması gereken kitap, eser, kişi, web veya kaynaklardan faydalanmak ve kişisel gelişimi için görevinin bilincinde olmasını sağlamak.
- Ödev için gerekli kaynak ve kişilerden faydalanma becerisini kazanmasını sağlamak.

- İletişim kurma, kaynakları verimli kullanma, özgün bir ürün ortaya çıkarma ve ürünü kullanma becerisinin gelişmesini sağlamak.
- Ödevlerde kullandığı yöntem, teknik ve kaynakların, ödevin sonucunu etkilediğinin farkına varmasını sağlamak.
- Herhangi bir konuda farklı bir pencere bakabilme, sorgulayabilme, tartışabilme, danışabilme ve soru sorabilme becerilerinin kazanılmasını sağlamak.
- Grupla İş birliği içinde çalışma becerisini kazandırmayı sağlamak.
- Düşünce gücünün gelişmesini sağlamak.
- Bilmediği veya merak ettiklerini araştırarak bulmak ve bundan zevk almayı sağlamak.
- Deney, gözlem ve özgün çalışmalar sonucu ürün ortaya koymak ve bunu yapmaktan zevk almasını sağlamak.
- Başarılı olma duygusunun verdiği zevki tatmasını sağlamak.

MEB'in ödev ile ilgili amaçlarına baktığımızda, öğrencilerin günlük yaşama uyum sağlamak, iletişim kurmak, problem çözmek, tartışabilmek, iş birliği ve sorumluluk bilincisine sahip olmak, bir ürün ortaya koymak gibi hayat boyunca bireyin ihtiyaç duyacağı beceri ve değerler olduğunu görmekteyiz. Öğrenciler de sınıf düzeylerine göre günlük yaşamına etki edecek bu psikomotor, sosyal ve bilişsel kazanımları okul içinde ve dışında verilen ev ödevleri aracılığıyla kazanabilmektedir. MEB (2019, s. 5)'e göre öğretmenler, ev ödevlerini öğrencilerin;

- Öğrenilen bilgileri gözden geçirmek, uygulamak ve günlük hayata aktarmak,
- Sonraki derse hazırlanmak,
- Kütüphane, internet siteleri gibi yararlanacakları kaynakları kullanabilmek,
- Zaman kısıtlaması olmaksızın verilen konuyu ayrıntılı bir şekilde araştırmak ve öğrenmek,
- Öğrendikleriyle bir çalışmayı/görevi yerine getirirken kullanabilmek ve yeni beceriler edinmek,
- Zamanı etkili kullanmayı öğrenmek,
- Sorumluluk bilincini kazandırmak,
- Kendi başına/bağımsız çalışmayı öğrenmek,

- Sınıfta öğrendiği konuların bilgilerini kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarmak gibi amaçlarla vermektedir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinde ev ödevinin verilip verilmemesi ile ilgili olarak uzun yıllardır çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Öğretmenler veya eğitimciler farklı amaçları gerçekleştirmek için öğrencilere ödev vermektedir. Yapılan bazı araştırmalara baktığımızda; Güneş (2014, s. 4)’e göre öğretmenler, öğrencilerin hedef koyma, planlama, karar verme, kaynakları nitelikli kullanma ve yararlanma, sorumluluk bilincini geliştirme, bağımsız çalışma, bilgiye ulaşma ve kullanma becerisi, iletişim kurma becerilerin kazanılması gibi amaçlarla ödev vermektedir. Xu & Corno (2006, s. 1-2)’ya göre öğretmenler öğrencilere; organize olma ve sistemli çalışma alışkanlığı kazandırmak, zaman kontrolünü sağlamak, sorumluluk bilincinin gelişmesini, ailenin okulda işlenen konulardan haberdar olmasını ve ödev yönetiminde yardımcı olmak, öğrenci-aile-okul arasında iletişim kurmayı sağlamak gibi amaçlarla ödevler vermektedir. Türkoğlu, Vd. (2007, s. 63) ise yaptıkları araştırmada ödevlerin amaçlarını “ öğretimsel amaçlar, iletişimsel amaçlar ve politik amaçlar olark sıralamaktadır. Babadoğan (2019, s. 746) ise, öğrenimin desteklemesi ve aile ile iş birliğini sağlamak amacıyla ödevlerin verildiğini savunmuştur. Ilgar (2005, s. 122) ev ödevlerinin amaçlarını özetle şöyle sıralamıştır.

- Öğrencilerin eğitim hayatındaki bireysel ihtiyaçlarına cevap vermek.
- Okulda öğrenilenlerin günlük yaşama aktarılmasını sağlamak.
- Öğrencide sorumluluk bilincinin gelişmesine ve bağımsız çalışma becerilerinin gelişmesine yardım etmek.
- Öğrencilere kendilerini kontrol edebilme ortamı yaratmak, çalışma alışkanlığı ve zaman yönetimi becerilerini kazandırmak.
- Ailenin eğitim sürecine dahil olmasını sağlamak.
- Okul, öğretmen, aile ve çocuk arasında iletişimi sağlamak.
- Öğrencileri sonraki öğrenmelere hazırlamak ve onlara rehber olmak.

Demirbaş (2011, s. 6)’a göre ev ödevleri, öğrencilerin hayati öneme sahip zihinsel ve bilişsel becerilerini geliştirmek, boş vakitlerinde öğrenmelerini desteklemek, okula karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmak, ders çalışma alışkanlığı ve becerisi geliştirmek gibi amaçlara hizmet etmelidir.

1.3. Ev Ödevinin Özellikleri

Eğitim öğretim süreçlerinde ödevlerin anlamlı ve etkili olabilmesi için ödevlerin bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Eğer ödevler bu özelliklere sahip olmaz ise öğrencilere yarardan çok zarar verebilmektedir. McEwan (1998, s. 13-14) ile Kohn (2020, s. 215-217)'a göre “iyi bir ev ödevi” şöyle olmalıdır:

- Yeteri kadar olmalıdır. Ne az ne de fazla olmalıdır.
- Hazır çalışma ve egzersizler yerine verilen ödevi öğretmenler tasarlamalıdır.
- Zor olmamalıdır. Hiç işlenmemiş konu, kavram ve becerilere dayalı olmamalıdır.
- Verilen ev ödevleri öğrencilerin bireysel özelliklerine ve akademik geçmişlerine uygun olmalıdır.
- Ev ödevi sürecine mutlaka ebeveynler dahil edilmelidir.
- Anlamlı ve amacına uygun olmalıdır. Birbirinin tekrarı olan problem ve alıştırmalar olmamalıdır.
- Adil olması gerekir. Herkes aynı ödevi yapması gerekmez bile aynı düzey ve becerilere sahip bütün öğrencilerin aynı ödevi yapması gerekmektedir.
- Geribildirim verilmelidir. Ödevler dikkatle kontrol edilmeli, değerlendirilmeli ve tartışılmalıdır.

Yukarıda belirtilen özelliklere göre öğretmenlerin verdiği ev ödevleri, işlendiği konuya göre ne az ne de çok olmalı, konuya uygun olmalı, öğrencinin işlemediği herhangi bir konu, kavram veya beceri ödev verilmemeli ve öğretmenler ödevleri dikkati bir şekilde değerlendirmeli ve zamanında geribildirim sağlamalıdır.

WCPA (1999)'ya göre ev ödevlerinde şu kriterler dikkate alınmalıdır: Ev ödevleri, her çocuğun yaşı ve öğrenme stiline, sınıf düzeyine, bireysel ihtiyaçları ve yeteneklerine, sınıf programı ve müfredatına, öğretmen ve ebeveyn beklentilerine uygun olmalı ve ailenin sosyo- ekonomik durumu dikkate alınmalıdır. Ayrıca Büchel (2016, s. 25)'e göre ev ödevlerinde amaç, verimlilik, sahiplik, yeterlilik ve estetik çekicilik gibi beş temel özellik olmalıdır.

Tan ve Erdoğan (2004, s. 87)'a göre nitelikli ödevler; hedefleri gerçekleştirmeli, dersin konusuyla alakalı olmalı, öğrencinin düzeyine uygun olmalı, günlük yaşamdaki problemlerin çözümüne yönelik olmalı, bilimsel yöntemleri kullanmaya imkân tanınmalı,

öğrenilenle öğrenilecekler arasında bağ kurulmalı, zaman, enerji, araç-gereç ve kaynaklar yönünden ulaşılabilir olmalı şeklinde sıralamıştır.

Binbaşıoğlu (1973, s. 203)'na göre de “iyi bir ödev” bazı özellikler barındırmalıdır. Bu özelliklere sahip olmayan ödevler eğitimde faydadan çok zarar getirebilir. “iyi bir ödev”in özellikleri genel olarak şöyle sıralanabilir:

- Verilen ev ödevleri “Eğitsel Değer” taşımalıdır.
- Ev ödevleri açık, kesin ve sınırları belli olmalıdır.
- Öğrencinin becerilerine, bireysel hazırbulunuşluk, ilgi ve isteklerine uygun olmalıdır (Ergün ve Ali, 2019, s. 46-47).
- Konuya göre ilgi ve dikkat çekici olmalıdır.
- Konunun nasıl ilerleyeceği hakkında fikir vermeli ve zorluklar karşısında ipuçları içermelidir.
- Öğrenciye ödevi ne zaman bitirebileceği açıklanmalıdır.
- Ödev konunun dersle olan ilişki boyutu bütüncül şekilde anlatılmalıdır.
- Sınırları belli olan bir amaca hizmet etmelidir.
- Baştan savma, gelişmiş güzel olarak verilmemeli, planlı bir şekilde hazırlanmalıdır.
- Hem öğretmenin hem de öğrencinin ruhsal olarak vaktinde ortaya atılmış olması gerekmektedir.
- Öğrenciler, verilen görevi amacına uygun olarak anlamlandırmalı ve dolayısıyla bir veya birkaç öğrenci tarafından özetlenmeli ve tekrar edilmelidir.
- Geniş bilgi ünitelerini kapsar nitelikte olmalıdır (Binbaşıoğlu, 1973, s. 203; Türkoğlu, İflazoğlu, ve Karakuş, 2007, s. 70-72; Devenci, 2011, s. 16-17; Türk Eğitimsen Akademi, 2018, s. 154).

Öğretmenler bu özellikleri dikkate almalı, ev ödevi sürecinde öğrencilere yol göstermeli, öğrencilerin ilgi, istek, hazırbulunuşluk ve becerilerini dikkate almalıdır. Bu özellikleri taşıyan ev ödevleri MEB (1989, s. 942) yönetmeliğine göre; öğrencilerin kendi başına ve grupla hazırlanarak yapmaları sağlayacak ve öğrencilerde çalışma ve başarıma istek ve heyecanı arttıracaktır. Şentürk (2013, s. 42)'e göre ise dikkatli ve bir

plan dahilinde verilen ve değerlendirilen ev ödevleri, eğitim öğretim faaliyetlerinde başarıyı arttırmakta ve önemli işlevleri yerine getirmektedir.

Öğrencilere verilen ev ödevleri, onların özgüvenini arttırmakta ve sorumluluk bilincini geliştirmektedir. Bu amaçla verilen ev ödevlerinin eğitsel ölçülere uygun olması gerekmektedir (Elgit, 2019, s. 26). Bu özelliklerle birlikte Çetinkaya (1992)'ya göre ise ev ödevlerinin eğitimde etkili olabilmesi için şu özellikleri barındırmalıdır:

- Ev ödevinin öğrenilecek konunun içeriğiyle ilişkisi açıkça belirtilmelidir.
- Öğrencilerin motive olabilmesi için sürecin başında ev ödevinin kazanımları açıklanmalıdır. Bundan dolayı öğretmenler, neden ödev verdiğini, konunun amaçlarını öğrenci ve velilerine anlatmalıdır.
- Ev ödevinin açıklanması ve öğrencilerin ödevi anlaması için derste gerekli zaman ayrılmalıdır.
- Ev ödevlerine öğrencilerin ayracağı zaman dikkate alınmalıdır. Ödevler, öğrencilerin yaşına ve eğitim kademesine uygun olmalı ve sosyal yaşamlarını sınırlandırmamalıdır.
- Verilen ev ödevleri, ilgi çekici olmalı ve yaratıcılığı harekete geçirmelidir.
- Ödevler konusunda veliler yeterince bilgilendirilmelidir. Ev ödevi sürecine veli dahil olduğunda verim en yüksek seviyede olacaktır.
- Öğretmen, ödevleri kontrol etmeli, değerlendirdikten sonra düzeltmeler için öğrencilere geri vermelidir. Geridönüt alan öğrenci ödev yapma konusunda daha istekli hale gelmektedir.
- Öğretmen, ödevlere not vermeli ve öğrenci için motive edici olmalıdır. Bu notlar karneye eklenmeli ve başarılı ödevler sınıfta sunularak pekiştirmelidir. Bu şekilde ev ödevlerinden istenilen sonuç elde edilecektir (Çetinkaya, 1992, Akt: Oğuz, 2010, s. 15-16; Monde , 2003; Kütükte, 2010, s. 13-16).
- Web teknolojileri veya bilişim teknolojilerinin (e-posta, blog sayfaları, sosyal ağlar, ders aktarım sistemleri-Eba-Zoom-Moodle-Kahoot-Quiz-quizlet vb.) ev ödevi sürecinde kullanılması ödevlerin daha eğlenceli, güzel, ilgi ve dikkat çekici olmasını, anında dönüt-düzeltilme ve öğrencilerin araştırma yapma ve problem çözme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır (Altuntaş, 2017, s. 87-90).

1.4. Ev Ödevinin İşlevleri

Öğretmenlerin bir öğretim tekniği olarak çok sık başvurduğu ev ödevleri, açık, anlaşılır, kesin, amaçları ve sınırları belirlenmiş, ilgi, istek ve ihtiyaçlara uygun, ilke ve tekniğine uygun, dikkat çekici olması durumunda istenilen yararları sağlayacağı açıktır. Ev ödevlerinin eğitim öğretim faaliyetlerinde birçok işlevi bulunmaktadır. Ergün ve Özdaş (1997, s. 63)'a göre bu işlevler şunlardır:

- Dersin etkisini arttırarak akademik başarıyı olumlu etkiler.
- Öğretimin gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol etme olanağı sağlar.
- Öğrencilerin neler öğrendiğini ebeveynlere bildirme olanağı sağlar.
- Öğrencilerin, arkadaşları ve aile bireyleriyle ilişki kurmasına olanak sağlar.
- İşlenen konuların alıştırması ve daha sonra işlenecek konuya hazırlık bakımından öğretmenin işini kolaylaştırır.
- Okul dışında da öğrencileri kontrol ve disiplin altına almayı sağlar (Chouinard, vd., 2006, s. 308).

Bir sonraki derse hazırlık amacıyla verilen ev ödevleri öğrencilere gözlem yapma, materyal ile bilgi toplama ve bunları karşılaştırabilme imkânı sağlar. Ders sonrasındaki ev ödevleri öğrenilen bilgileri pekiştirme, tekrar etme, kalıcı hale getirme ve uygulama gibi fonksiyon ve görevleri bulunmaktadır.

Yapılan birçok çalışmada zamanında, kontrollü, etkili ve düzenli verilen ev ödevlerinin birçok işlevi yerine getirdiği görülmektedir. Bu işlevlerden bazıları şöyle sıralanmıştır:

- Eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencilerde aktif öğrenmeyi sağlamakta ve motivasyonu yükseltmektedir.
- Sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi becerilerinin gelişmesini sağlar.
- Kendi başına ve grupta çalışma alışkanlığını kazandırır.
- Öğrencilerin kendi öğrenme hızında öğrenmesini sağlar.
- Öğrencilerin gelecek derse hazırlanmasını sağlar.
- Öğrencilere, öğrenmeleri tekrar etme olanağı sağlar.
- Ödevler aracılığıyla verilen pekiştireçler öğrenci motivasyonunu artırır.
- Ödevler aracılığıyla öğrencilerin, neyi nasıl yapacağını öğrenmesini sağlar.

- Öğrenciye hemen geribildirim ve düzeltme olanağı vermektedir.
- Öğrenci, okul ve ev arasında iletişimi sağlar.
- Öğrencilerin üst düzey bilişsel beceriler (analiz, sentez, değerlendirme) ile rapor yazma becerisini edinmesini sağlar.
- Ev ödevleri, öğrencilere karar verme, sorun çözme ve araştırma yapma becerileri kazandırır.
- İletişim ve sosyal beceriler ile farklı perspektiften bakma, soru sorma, tartışma, kendini ifade etme ve kendi düşüncelerini savunma becerilerini geliştirir.
- Öğrencinin bulunduğu çevredeki kaynakları etkili kullanmayı öğrenmesini sağlar.
- Ortaya çıkardığı özgün ürünün zevkini alma duygusunu geliştirir (Büchel, 2016, s. 31; Gürlevik, 2006, s. 16-18; Büyüktokatlı , 2009, s. 6; Epstein & Van Voorhis, 2001; Öztürk, 2015, s.348; Kaplan-Can ve Gelbal 2022).

Bununla birlikte U.S. Department of Education (2008)'ın ilan ettiği bildiride ev ödevlerinin işlevleri öğrencilere:

- Sınıfta işlenen konuların gözden geçirilmesini ve uygulamasını sağlar.
- Ertesi gün derse hazırlanmalarını sağlar.
- Kitaplar, başvuru malzemeleri ve web siteleri gibi kaynakları kullanmayı öğrenmelerini sağlar.
- Konuların daha kapsamlı bir şekilde keşfedilmesini sağlar.
- Halihazırda sahip oldukları becerileri, yeni durumlara uygulayarak öğrenmeyi genişletir.
- Kitap raporları veya bilim projeleri gibi birçok farklı beceriyi tek bir göreve uygulayarak öğrenmelerin entegre edilmesini sağlar.
- Zamanı yönetmeyi öğrenmelerini sağlar (U.S. Department of Education, 2008; Capek Tingley, vd., 2022).

1.5. Ev Ödevinin Eğitimdeki Rolü

Ev ödevlerinin eğitimdeki etkilerine ilişkin Edwards (2017)'ın İngiltere'de yapmış olduğu tez çalışmasında, ev ödevleri ile ilgili öğrenci, öğretmen ve velilerin farklı bakış açısına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bazı öğretmen, öğrenci ve veliler

ev ödevlerini faydalı görürken bazıları da çok zaman aldığı ve strese neden olduğu için ev ödevlerine karşı çıkmaktadır. Uçar (2018, s. 109) da “Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin, Öğrencilerinin ve Velilerin Ödev Vermeye Yönelik Algılarının İncelenmesi” adlı araştırmasında öğrenciler; matematik ve akademik başarılarının artması ile konuların pekişmesi ve yüksek not almak için ev ödevinin gerekli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Matei & Ciasca (2015)’ya göre ise ev ödevleri öğrencilerde, velilerde veya öğretmenlerde çeşitli algı ve tutumları tetiklemektedir. Kimisi ev ödevlerini abartmakta, kimisi reddetmekte, kimisi zevkle kimisi ise gözyaşları içinde yapmaktadır.

Yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde eğitim öğretim hayatının vazgeçilmez bir parçası olan ev ödevleri, yerinde ve zamanında, ilke ve tekniğine uygun, öğrencilerin bireysel farklılıkları, ilgi, istek ve ihtiyaçları gözetenilerek verildiğinde, öğrencilerde anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağlayarak akademik başarı, sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi ile sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine yarar sağladığını; tersi durumunda da öğrencilerin okula karşı olumsuz bir tutum sergilemesine, aile içi çatışmalara, öğrenci ve ailesinde büyük bir yük haline gelerek bıkkınlık, yılgınlık gibi olumsuzlukların ortaya çıkmasına ve çok fazla zaman kaybına neden olmaktadır. Buradan hareketle ev ödevlerinin yararları ve sınırlılıkları aşağıda değerlendirilmiştir.

1.5.1. Eğitimde Ev Ödevinin Yararları

Ev ödevlerinin farklı alan ve durumlarda fayda sağladığını savunan birçok görüş, yaklaşım ve araştırma vardır. Buradan hareketle ev ödevlerinin verilmesini savunan görüşler incelenmiştir. U.S. Department of Education (2008)’ın ilan ettiği bildiride, erken sınıflarda ev ödevi, çocukların güçlü çalışma alışkanlıkları ve olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olabilir. Özellikle üçüncü sınıftan altıncı sınıfa kadar, her yıl kademeli olarak artırılan az miktarda ev ödevi, akademik başarının artmasını destekleyebilir. Yedinci sınıf ve sonrasında, daha fazla ödev yapan öğrenciler, standart testlerde daha iyi puan alır ve ortalama olarak daha az ödev yapan öğrencilere göre daha iyi notlar aldıklarını göstermiştir. Yuladır ve Doğan (2009, s. 214)’a göre büyük önem arz eden ders dışı aktivitelerden biri olan ev ödevleri öğrencilerin aktif olarak öğrenmeler gerçekleştirmelerini sağlamaktadır. Başka araştırmalarda da ev ödevlerinin faydalı olduğu, konuların anlaşılmasını sağladığı, bilgileri kalıcı hale getirdiği ve

akademik başarıyı arttırdığı şeklinde sonuçlara ulaştığı tespit edilmiştir (Aslan ve Arseven, 2022, s. 219; Kaplan-Can ve Gelbal, 2022; Atalay Akıl, 2022, s. 96; Başaran, vd., 2022, s. 256; Alpayar, 2020, s. 52; Kalsen, vd., 2020, s. 542; Yıldız ve Kılıç, 2020; Baynazoğlu, 2018, s. 65; Kırmızıgül, 2018, s. 94; Yar Yıldırım, 2018, S. 221; Turan Özpolat, Karakoç, ve Kara, 2017, s. 1884; Duban, 2016, s. 65; Üstünel, 2016, s. 52; İleri, 2013, s. 104; Atlı, 2012, s. 61; Calp, 2012, s. 132; Aydın, 2011, s. 37 ;Gedik, vd., 2011, s. 10-11;).

Nye vd. (1999)'in ilkokul ve ortaokul öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmanın sonucuna göre ev ödevleri; ilkokul öğrencilerinin işlenen konuları gözden geçirmesini, konuları tekrar etmesini ve pekiştirmesini sağladığını, ortaokul öğrencilerinin ise akademik başarı, zaman yönetimi ve gelecek derslere hazırlanma becerilerini geliştirdiği sonucu ortaya konmuştur. Ersoy ve S. Anagün (2009, s. 73)'ün yaptığı araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Cooper (2001, s. 34) yaptığı araştırmasında ev ödevinin lise öğrencilerinin başarıları üzerinde çok önemli ve olumlu etkileri olduğunu, ortaokul öğrencilerine ise lise öğrencilerine göre yaklaşık yarısı kadar fayda sağladığını, ilkokul öğrencileri için ise, ödevin başarı üzerindeki etkisinin çok önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ok ve Çalışkan (2019, s. 608-609)'a göre ise ev ödevleri öğrencilerde, öğrendiklerini pekiştirmek, kalıcı hale getirmek, sorumluluk bilinci kazanmak, disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı kazanmak, akademik başarıyı artırmak ve konuları daha iyi kavramak gibi katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Bayrakci (2007, s. 154)'ya göre ise ödevlerin, öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamakla birlikte çevresi ve ailesiyle de ilişkilerin gelişmesini sağladığı, kendini ifade edebilme yeteneği kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Ev ödevlerinin olumlu etkilerini Türkoğlu, vd. (2007) dört kategoride toplamıştır. Buna göre amaçları ve sınırları belirlenmiş, ilgi, istek ve ihtiyaçlara uygun, ilke ve tekniğine uygun ev ödevlerinin yararları şöyle sıralanabilir:

Kısa Süreli Akademik Etkileri: Özellikle kısa sürede etkili olacağı görüşünden hareketle öğretmenler ödev vermektedir. Kısa sürede ödevin etkili olduğunu savunan araştırmacılar, öğrencilerin öğrenme konusu üzerinde daha çok zaman ayırdığını belirtmektedir. Okul dışında da eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren çocuklar, konuya ilişkin olguları ve kavramları daha iyi anlamlandırmakta ve konuyu anlama düzeyi

artmakla birlikte eleştirel düşünme, kavramlar arası ilişkileri anlama ve bu süreçte kullanması gereken becerilere ilişkin bilgileri artmaktadır (Cooper, 1989).

Uzun Süreli Akademik Etkileri: Ev ödevlerinin uzun süreli etkileri ise öğrencinin sadece akademik başarıda değil aynı zamanda kendi kendine öğrenme motivasyonunun artması, okula karşı olumlu bir tutum geliştirmesi, çalışma alışkanlık ve becerilerini kazanılmasını kapsamaktadır (Cooper, 1989).

Akademik Olmayan Etkileri: Ev ödevi aracılığıyla öğrencilerin öğrenme merakının artması, zamanı yönetmeyi öğrenmesi, bağımsız, kendi başına problem çözebilmeyi, araştırma adımlarını izlemeyi ve sonuca ulaşmayı öğrenmesi ödevlerin akademik olmayan yararlarındandır.

Ailenin Katılımının Etkisi: Ebeveynlerin ödev sürecine dahil olması öğrencide bir kontrol mekanizması ve olumlu bir etki oluşturmakla beraber okul başarısı ve motivasyonunu arttırmaktadır (Silinskas & Kikas, 2019, s. 17-18; Şen & Gülcan, 2012, s. 38-39;).

Ailenin ev ödevlerine dahil olması ile ev ödevlerinin etkililiği hakkında McEwan (1998, s. 18-34) ve Eric & Gabor (2021) şu önerilerde bulunmuştur:

- Çocuğunuzun öğretmenlerini tanıyın ve sürekli iletişim halinde olun. Ev ödevleri konusunda öğretmenden öneriler alın.
- Ev ödevi için uygun bir alan oluşturun. Çocukların ödevlerini yaptığı ortamın aydınlatılmasına dikkat edin. İhtiyaç duyacağı malzemeleri (kâğıt, kurşun kalem, yapıştırıcı, makas vb.) elinin altında tutun.
- Düzenli bir çalışma zamanı planlayın. Bir araştırmada, bazı çocukların en iyi öğleden sonraları veya oyun periyodunun ardından; bazılarının ise akşam yemeğinden sonraya çalışmayı tercih ettiğini ortaya koymuştur.
- Çocukların bir plan yapmalarına yardımcı olun. Bir çalışma programı oluşturun ve mümkünse her saat başı 15 dakikalık bir mola verin.
- Dikkat dağıtıcıları minimumda tutun. Televizyon, yüksek sesli müzik veya telefon gibi.
- Çocukların kendi işlerini yaptıklarından emin olun. Kendi hatalarını görmezlerse öğrenemezler. Ebeveynler önerilerde bulunabilir ama öğrenmeyi gerçekleştirmek çocuğun işidir.

- Motive edici olun ve izleyin. Ödevler, testler hakkında sorular sorun. Cesaretlendirin, tamamlanan ödevleri kontrol edin.
- Esnek ve hoşgörölü bir tutum içerisinde olun, tutarlı bir tavır içinde olun, çocuğunuzu kimseyle kıyaslanmayın ve ödev konusunu sürekli hatırlatmayın.
- İyi bir örnek oluşturun. Çocuklarınız, kitap okurken sizi hiç gördüler mi? Çocuklar, ebeveynlerinin tavsiyelerinden çok onları model alarak takip etmeye daha yatkındır.
- Çalışmalarını ve çabalarını pekiştirin ve övün.
- Ev ödevi ile ilgili devam eden sorunlar varsa ve gerekirse yardım alın. Çocuğunuzun öğretmeniyle bu konuyu konuşun (Eric & Gabor, 2021; Hong & Lee, 2000, s. 134).

Ebeveynlerin, ev ödevlerine aşırı derecede dahil olması ev ödevinin amacından sapmasına neden olmaktadır. Çocuğunuzu “desteklemek”, ona “yardım etmekten” daha önemlidir. Onları desteklemek, onları dinlemek, yaşadıkları mücadelelere cevap vermek ödevde yardım etmekten daha önemlidir (Pellissier , 2016). Ebeveynler ödev sürecine dahil olurken yeri ve zamanında destek vermeli ve çocuğun ödevi bağımsız olarak yapmasını sağlamalıdır. Bununla birlikte ebeveynler ödev sürecinde çocuklarına; ödev ile ilgili sorular sormalarını, takvim veya zaman çizelgesi oluşturmalarını, bir çalışma ortamı belirlemelerini, ödevin sınırlarını belirlemede yardımcı olmalarını, zorlandığında çocuklarına destek olmalarını ve ödev tamamlandıktan sonra süreci tartışmalarını önermektedir (Scholastic Parents Staff).

Ev ödevleri, okul ve ev arasında bir bağ kurmayı mümkün hale getirmekte, sınıfta yapılan öğrenmeleri pekiştirmek ve öğrenciyi bundan sorumlu kılmaktadır. Dolayısıyla ev ödevlerinin hem aile hem de öğrenciye çok yararlı olduğu söylenebilir. (Landry-Cuerrier & Migneault, 2009, s. 101)

Yukarıda belirtilen öneriler ışığında, ebeveynlerin ev ödevleri sürecine dahil olması ile öğrencinin akademik, sosyal, fiziksel ve zihinsel gibi alanlarda bütüncül olarak başarılı olmasını kaçınılmaz kılacaktır. Bununla birlikte diğer bir çalışmada ebeveynlerin ev ödevi sürecindeki rolüne ilişkin şu öneriler sunulmaktadır:

- Çocuğunuza, eğitimi için ev ödevinin önemli ve gerekli olduğunu teori ve pratikte gösterin
- Düzenli ev ödevi zamanı belirleyin.
- Çalışma yeri/alanı hazırlayın.
- Dikkat dağınıklıkları ortadan kaldırın.
- Çocuğunuzun ev ödevi ile ilgili ihtiyaç duyduğu araç- gereç, materyal ve kaynakları tedarik edin.
- İlgili olun.
- Ev ödevlerini takip ve kontrol edin, ancak öğretmeyin
- Yardımcı olun, ancak çocuğunuz için ödev yapmayın.
- Çalışma planı oluşturun.
- Gözlemleyin.
- Geri bildirim verin (MEB, 2019, s. 6-10).

WCPA (1999)'nın yaptığı çalışmada, ev ödevinin yararlarını şu şekilde belirtmiştir; evde iyi çalışma alışkanlıkları geliştirmekte, kişinin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasını sağlamakta, öz disiplinli ve evde düzenli bir rutin geliştirmekte, ebeveynlere çocuklarıyla öğrenme sürecine dahil olma fırsatı sağlamakta, akademik başarıyı artırmaya yardımcı olmakta, öğrencilerin okul dışında ve evde öğrenmelerine izin vererek müfredatı genişletmekte, bağımsızlığın, risk almanın ve yaratıcılığın geliştirilmesine yardımcı olmakta, yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmektedir (Arıkan, 2020, s. 37; Kıcıroğlu, 2004, s. 83-84).

Ev ödevlerinin yararları konusunda Güneş (2014, s. 5) ve Büyüktokatlı (2009, s. 8); ödevlerin, derste öğrenilen konuların kalıcılığını arttırdığını ve akademik başarılarını yükselttiğini, öğrencilerin sorumluluk bilincinin gelişmesine yardımcı olduğunu, farklı yöntem ve teknikleri geliştirdiğini, bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırdığı ve okul ile aile arasında iletişimi güçlendiren bir araç olduğunu belirtmiştir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde ev ödevlerinin faydaları genel olarak şu şekilde sıralanmıştır:

- Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmesine, sağlamlaştırmasına ve pekiştirmesine, farklı durumlara uyarlamasına ve genişletmesine yardımcı olmaktadır.

- Öğrencilerin yeni bilgi, beceri ve faydalı değerler kazanmasını, yaratıcılığının, sorumluluk ve görev alma bilincinin gelişmesini, kendi otokontrolünü kazanmasını sağlar.
- Öğrenmeyi kişiselleştirerek bireysel farklılıklarının dikkate alınmasını sağlar.
- Öğrencilerin ders dışındaki vakitlerinin eğitsel açıdan verimli geçmesini sağlar.
- Öğrencilerin bağımsız çalışma alışkanlığı kazanmasını (Ulusoy ve Altun, 2019, s. 127), özgüven ve iş yapabilme başarısını, arkadaşlarıyla iş birliğinin gelişmesini, yenilikleri takip etmesini, tertip, düzen, zaman yönetimi, okuma-özet çıkarma, araştırma- inceleme, gözlem ve raporlama gibi özelliklerin gelişmesini sağlamaktadır (Tan ve Erdoğan, 2004, s. 87).
- Araştırma, problem çözme, olaylar arasında neden- sonuç ilişkisi ortaya koyabilme becerileri ile öğrenilen bilgileri analiz edebilmek, bellek- zihinsel süreçleri aktifleştirmek, karşılaşılan zorlukların üstesinden gelebilme ve başarıya duygusunu öğrencilere kazandırmayı sağlamaktadır.
- Uzun ödev çocukta negatif etki yaratırken, tekniğine uygun ev ödevleri verildiğinde sorumluluk duygusunu geliştirmektedir.
- Farklı öğrenme kaynaklarının keşfedilmesini sağlar.
- Öğrenme sürecini zenginleştirmektedir ve hızlandırmaktadır.
- Ev ödevi, kompozisyon ve yazma becerilerini geliştirmektedir.
- Ödev, kişisel sorumluluk almayı zorunlu hale getirmektedir
- Ailenin okula olan ilgisini arttırmaktadır (Nicolae, vd., 2017, s. 25; Copper, 2001, s. 36; Headlines, 2020; Karadağ ve Usta, 2019, s. 154; Topkaya, 2016, s. 120; Ateş, 2002; Fry, 2003, s. 8; Barry, 2003; Öcal, 2009, s. 21).

1.5.2. Eğitimde Ev Ödevinin Sınırlılıkları

Ev ödevlerinin gerekliliğini savunanlar kadar karşı çıkan birçok yaklaşım, görüş, ve araştırma da bulunmaktadır. Ödevlerin yarardan çok zarar verdiğini iddia eden birçok çalışma mevcuttur. Bennett & Kalish (2006) 'e göre, ev ödevinin ilkökul öğrencilerinin akademik başarıya ulaşmasına yardımcı olduğuna dair neredeyse hiçbir kanıt olmadığını belirtmiştir. Ev ödevlerinin, daha büyük öğrencilere yardımcı olduğuna dair de çok az

kanıt vardır. Ev ödevleri, çocukların uygun fiziksel, duygusal ve nörolojik gelişim için ihtiyaç duydukları uyku, oyun ve egzersiz zamanını çalmaktadır. Ve ayrıca obezite salgınının gizli bir nedeni olduğunu savunmaktadır. O'Neill (2008) ise ev ödevlerini, saatlerce okulda yoğun bir çalışma temposundaki çocukların, kişisel ve sosyal gelişimi için gerekli olan zamanı çalmakta ve kazanılması gereken faydaları geri tepmektedir. Kralovec ve Buell'e (2001) göre öğrencilere verilen ev ödevleri, aile içi zamanın azalmasına ve sosyalleşmenin engellenmesine neden olmaktadır (Akt: Oluşum, 2016, s. 18).

Lathan'ın "Eğitim Eşitsizliği: Ödev ve Öğrenciler Üzerindeki Olumsuz Etkisi" adlı çalışmasında, tüm öğrenciler için ev ödevleri büyük bir yük olarak görülmekle birlikte bu durum, yoksul ve dezavantajlı çocuklar için bir baş belası, mücadele edilmesi gereken başka bir yük, büyük bir stres ve sorun haline gelmektedir. Ev ödevleri, çocukların fiziksel sağlığını olumsuz etkilemekte, stresi arttırmakta ve aşırı baskı unsuru haline gelmektedir.

Onzain (2016) ise bu konuya şöyle bir eleştiri getirmektedir: Ev ödevi, öğrencilerin okula karşı tutumlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Erken yaşlarda verilen ev ödevinin sonraki zamanlarda kişisel- sosyal ilişkilerin gelişmesine zarar verebilmekte ve yanlış bir sorumluluk duygusu oluşturabilmektedir. Ev ödevi, çocukların oyun, eğlence, sosyal aktivite vb. için daha az zamanın kalmasına sebep olabilmektedir. Çocukların okulda verimli olabilmeleri için dinlenmeye ihtiyaçları vardır. Bu dinlenme zamanı ise okul dışındaki zamanlardır. Ev ödevi bu zamanın çoğunu almaktadır. Bu gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin ilkökul öğrencilerine ödev vermemesini tavsiye etmektedir. Onzain (2016) öğretmenlere ödev verme yerine şu tavsiyelerde bulunmaktadır: Öğrenciler eğlenceli okumaya teşvik edilmeli, günlük işlerle sorumluluk öğretilmeli ve her zaman öğrenen konumunda olduğu için tarih, bilim veya sanat müzelerine götürülmelidir.

Ayrıca, akademik becerileri zayıf, nasıl çalışacağını bilmeyen, organizasyon becerileri düşük, öğrenme ve dikkat eksikliği yaşayan, psikolojik ve duygusal sorunları olan çocuklarda ve ödev politikası gelişmemiş okullar ile uygunsuz ödev veren öğretmenlerden dolayı her ne kadar mantıklı ve mükemmel bir öğretim olsa da ev ödevleri, çeşitli sorunlara neden olmaktadır (McEwan, 1998, s. 14-16).

Greenfeld (2013) “My Daughter’s Homework Is Killing Me (Kızımın Ev Ödevi Beni Öldürüyor)” adlı çalışmasında, sabah kızının gözlerini şiş ve yorgun bir şekilde görünce bir hafta boyunca kızının ödevini yapmak için harekete geçmiştir. Çalışma sonucuna göre, Pazartesi 3.5 saat, Salı 3 saat, Çarşamba 3 saat, Perşembe 1.5 saat... Bu şekilde okulda en az 6 saat ders gördükten sonra, ev ödevlerinin bu kadar yoğun verilmesiyle de çocukların günlük yaşantıya ve sosyalleşmeye zamanı kalmadığını ve dolayısıyla öğrenciler için faydadan çok zararlı bir hal aldığını belirtmektedir. Kapıkıran ve Kıran (1999, s. 59); Turanlı (2007, s. 147); Özer ve Öcal (2012, s. 13) ile Özer ve Öcal (2013, s. 143-144) yaptıkları araştırmalara göre de öğrencilerin yaşına, seviyesine uygun olmayan ve çok verilen ödev ile çok zaman harcanan ödevlerin verilmesi yarardan çok zarar vermekte, öğrencilerin strese, bıkkınlığa, endişeye, asosyal olmaya ve hatta ebeveynlerin de okula karşı olumsuz bir tutum geliştirmelerine neden olmaktadır

Özetle ev ödevlerine karşı çıkan görüşlere göre ev ödevlerinin sakıncaları şöyle sıralanabilir:

- Ev ödevleri, öğrenciler üzerinde bir korku ve endişe yaratarak öğrenme heveslerini kırmaktadır.
- Ev ödevleri, öğrenciler için çok emek gerektirdiği ve zaman harcandığı için büyük bir yük haline gelmektedir. Özellikle okula karşı isteksiz olan öğrencilerin daha da isteksiz hale gelmesine ve okula karşı olumsuz bir tutum geliştirmesine neden olmaktadır.
- Ev ödevlerinde ailenin yeterince destek vermemesi, malzeme sıkıntısı gibi durumlar büyük bir eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu durum yazı şekli güzel olmayan öğrenciler için daha da derinleşmektedir.
- Ev ödevleri, öğrencilerin bağımsızlık duygusunu körelterek başkalarına bağımlı hale getirebilmektedir.
- Ev ödevleri, öğrencileri kopya çekme ve hilekarlık gibi olumsuzluklara itmektedir.
- Ödevler, kopya çekmeyi teşvik edebilmektedir.
- Ev ödevlerinin ne kadarını öğrencinin yaptığı belirsizdir. Bu sorun öğretmenlerin en fazla karşılaştığı sorunlardan biridir (Selvi, 2013, s. 69).

- Çoğu zaman ev ödevlerine yardım etmek aile üyelerine büyük bir yük olarak görülmektedir. Aile içi çatışmalara neden olmaktadır.
- Sayfalar dolusu ev ödevinin kontrol edilmesi zor olduğundan öğretmen için büyük bir zaman kaybına neden olmaktadır.
- Ev ödevlerine verilen emekler karşılaştırıldığında akademik yönü çok zayıf kalmaktadır. Genel olarak başarı notuna ya hiç ya da çok az etki ettiği için de tavsiye edilen bir eğitim yöntemi değildir.
- Ev ödevleri, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonlarını düşürmektedir.
- Ev ödevleri, öğrencilerin duygusal, fiziksel ve zihinsel olarak yorulmalarına, sosyal etkinliklere fazla zaman ayrılmamasına neden olmaktadır. Oysaki sosyal etkinlikler öğrencilere birçok yaşam becerisi kazandırmaktadır (Kohn, 2020, s.17-27; Deniz , 2019, s. 27-28; Güneş, 2014, s. 5-6; Oğuz, 2010, s. 14-15).

Ayrıca Kohn (2020, s. 38-60)'un “Ev Ödevi Bir Öğretim Efsanesi” adlı çalışmasında akademik bir yarar sağlamadığını belirttiği ev ödevlerine yönelik şöyle bir eleştiri getirmektedir:

- Çoğu ev ödevi en iyi ihtimalle bir bağlantı saptar ancak nedensel bir ilişki ortaya koymaz.
- Gerçek anlamda çocukların ne kadar ödev yaptığını bilmiyoruz.
- Ev ödevleri, okul notu ve test puanını gerçek öğrenme ile karıştırmasına neden olur. Gerçek öğrenme ile okul notu farklıdır.
- Ne kadar uzun bir araştırma yaparsanız ev ödevi de o kadar değersizleşir.
- Gerçekte var olan olumlu etkileri çok azdır.
- Ev ödevinin ilkokulda akademik yarar sağladığına dair herhangi bir kanıt yoktur.
- Ulusal ve uluslararası sınav sonuçları (TIMMS) ödevin rolüne dair büyük kuşkular ortaya çıkarmaktadır.
- Araştırmaların yan bulguları ödev ile ilgili yeni şüpheler uyandırmaktadır.

1.6. Ev Ödevi Türleri

Alanyazında yapılan taramada ev ödevleri ile ilgili olarak farklı grupta, sınıflama ve kategorilerin olduğu görölmektedir. Türk Eğitimsen Akademi (2018, s. 155) ile Ergün ve Özdaş (1997, s. 64)’a göre ev ödevleri:

- Bilgi ve becerileri meydana getiren,
- Bilgiyi yaygın hale getirerek genişleten,
- Bilgi ve becerileri düzenleyen,
- Eski ve yeni durumlarda bilgi ve beceriyi günlük hayata uygulayan ve işleyen ödevler şeklindedir.

Ergün ve Özdaş (1997)’ın diğeri bir sınıflaması ise ev ödevlerini şekil olarak çeşitlendirmektedir. Buna göre ev ödevleri şöyle sınıflanabilir:

- “Sayfa, paragraf, ünite ve bölüm sonları şeklindeki ev ödevleri,
- Konu, problem, proje şeklindeki ev ödevleri,
- Egzersiz, alıştırma, deney şeklindeki ev ödevleri,
- Bireysel ve grup şeklindeki ev ödevleri”.

Ergün ve Özdaş (1997:64) ev ödevleri ile ilgili ayrıca şöyle bir sınıflama daha yapmaktadır:

- Okuma yapma ve özet çıkarma şeklindeki ev ödevleri (ders kitapları, roman, deneme vb.),
- Kitap- kaynak listeleme şeklindeki ev ödevleri,
- Radyo veya televizyon programı yapma şeklindeki ev ödevleri,
- Tarihi ve turistik alanları gezme ve gözlem raporu çıkarma şeklindeki ev ödevleri,
- Alan uzmanlarıyla görüşme, bireysel ve grupla projeler hazırlama vb. şeklindeki ev ödevleri.

Öğrenme ve akademik başarıyı olumlu etkileyen ev ödevlerinin diğeri bir sınıflandırmasını Eugene Jongsma (1985: 702) şu şekilde yapmıştır:

Uygulama ödevleri, sınıfta yapılan öğrenmeleri pekiştirir. Yeni becerilerin kazanılmasında da etkilidir. Yaygın olarak en çok tercih edilmesine rağmen etkisi en az olabilen ödevlerdir.

Hazırlık ödevleri, konuların sınıfta işlenmeden, öğrenmeden önce öğrencilere arka plan bilgisi vermek için tasarlanan ödevlerdir. Yaygın olarak "dersten önce x bölümünü okuyun" şeklinde verilen ödevlerdir.

Genişletme ödevleri, öğrenciyi sınıf çalışmasının ötesine taşır. Daha bireysel ve yaratıcı eğilimindeki ödevlerdir. Konunun dışındaki becerileri içerebilir.

İlgar (2005, s. 122-123) ve Cooper (2007, s. 62-63 Akt:Türkoğlu vd.) ise ev ödevlerini üç kategoride toplamıştır:

- Pratik alıştıırma ödevleri
- Hazırlık yapma ödevleri
- Geliştirici ödevleri

1.6.1. Pratik Alıştırma Ödevleri

Yeni öğrenilenleri günlük hayata aktarıp uygulamak veya yeni edinilmiş kazanımları pekiştirme, tekrar etme ve gözden geçirme imkânı veren ödevlerdir. Güneş (2014, s. 14) Pratik alıştıırma ödevleri yerine “Tamamlayıcı Ödevler” kavramını kullanmıştır. Tamamlayıcı Ödevler, okulda öğrenilenleri evde tamamlamak, gözden geçirmek, uygulamak ve yeni becerilerle bütünleştirmektir. Bu ödevler, dersin veya konunun sonunda verilmektedir. Genellikle ders kitapları ve yardımcı kitaplardan yararlanılarak okuma, özetleme, problem çözme ve soruları çözme şeklindeki ödevlerdir.

1.6.2. Hazırlık Ödevleri

Yakın zamanda işlenecek derslere öğrencilerin hazırlaması için bir konuda temel bilgi kazandıran ödevlerdir. Bu ödevler öğrencileri yeni konulara fiziksel ve zihinsel olarak hazırlamaktadır. Öğrencilerin hazırbulunuşluğunu harekete geçirerek etkili öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamaktadır.

1.6.3. Geliştirici Ödevler

Okulda önceden öğrenilenleri yeni yaşantılara uygulamak, günlük hayatla ilişkilendirmek ve genişletmek amacıyla verilen ödevlerdir. Öğrencilerin kişisel bilgi ve hayal gücünü geliştirmeye yönelten ödevlerdir. Öğrencilerin yaratıcılığını ve eleştirel düşünebilme, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri geliştirme, problem çözme, iletişim kurma ve iş birliği yapma gibi becerileri geliştirmelerini sağlar.

Literatürde genel kabul gören yukarıdaki sınıflamaya ek olarak “yaratıcı ödevler” de bulunmaktadır.

1.6.4. Yaratıcı Ödevler

Geliştirici ödevlerin bir üstü olan yani daha üstbilişsel becerileri gerekli kılan ödevlerdir. Öğrencilerin proje gibi daha ayrıntılı ve kapsamlı çalışmalar sonucunda özgün bir ürün tasarlamasını sağlayan ödevlerdir (Chouinard vd., 2006; Öztürk, 2015, s. 346-347).

Bu sınıflamalara ek olarak Cooper (2001)’ın ödev sınıflaması ise şu şekildedir (Akt: Türkoğlu vd. s.66):

“Miktarına Göre Ödevler:

1-Öğrencilerin ödev yapma sıklıkları

2- Ödevin uzunluğu

Amacına Göre Ödevler

1-Öğretimsel

- Alıştırma niteliğinde
- Hazırlık niteliğinde
- Konuyu detaylı inceleme, genişletme niteliğinde
- Konuyu diğer konularla ilişkilendirme niteliğinde

2-Öğretimsel Olmayan

- Aile-çocuk iletişimi sağlama niteliğinde
- İhtiyaçları giderici yönergeler
- Cezalandırma niteliğinde
- Sosyal ilişkileri kuvvetlendirici nitelikte

Kullanılan Beceri Alanlarına Göre Ödevler:

1-Okuma

2-Yazma

3-Ezberleme

Bireyselleştirilme Düzeylerine Göre Ödevler

1-Bireysel ödevler

2-Grup ödevleri

Öğrenci Seçimlerine Göre Ödevler

1. Zorunlu
2. Konu seçenekli
3. Gönüllü

Tamamlama Zamanlarına Göre Ödevler

1. Kısa süreli ödevler
2. Uzun süreli ödevler

Sosyal İçeriğine Göre Ödevler

1. Bireysel ödevler
2. Aile, arkadaş desteğiyle yapılan ödevler”

1.7. Ev Ödevinde Süre

Öğrenciler için okul yaşantısı olduğu kadar ev yaşantısının da önemli bir parçası olan ev ödevleri için ayrılacak zamanı etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Oğuzkan (1985)’a göre bu faktörlerden bazıları şunlardır: Öğrencinin ilgi- istek veya motivasyon düzeyi, serbest- boş zamanı, verilen ödevin özelliği, öğrencinin başarıma arzusu, genel ve özel becerileri gibi faktörlerdir. Öğrenciler okulda temel derslere ayırdığı zaman kadar ders dışındaki ödevlere de en az o kadar zaman ayırmalıdır (Akt: Ilgar, s. 123). Fakat çocukların ev ödevini zamanında yapmama sorunu da bulunmaktadır. Bu sorunun temel çözümü ise öğrencinin ödev yapmayı, her gün yaptığı planlı etkinliklerin bir parçası haline getirilmelidir (Türkoğlu vd., 2007, s. 127).

Öğrenciler okuldan geldikten sonra ev ödevlerine ne kadar zaman ayırmalıdır? Sorusuna verilen cevaplara baktığımızda farklı bakış açıları ve yaklaşımların olduğunu görmekteyiz. Buradan hareketle ilk önce eğitim sistemimizde ev ödevlerine ayrılması gereken sürelerle bakmakta yarar vardır.

1976 yılında Resmî Gazete 'de ilan edilen Kararnameye göre ev ödevleri; 1. sınıf öğrencilerine evde yapılması için verilmez. Gerekğinde 3. sınıflara 60 dakikadan fazla olmamak koşuluyla verilebilir. 4. ve 5. sınıf öğrencilerine ise iki saatten fazla olmayacak şekilde düzenlenmelidir. Bu ödevler verilirken öğrencilerin yaş, istek, ihtiyaçları ile hazırbulunuşluk seviyeleri, aile ve bulunduğu çevrenin sosyal, kültürel ve ekonomik imkânları göz önünde bulundurulur (Resmî Gazete, 1976, s. 10). Daha sonra yapılan düzenlemelerle MEB (1989) 'in ev ödevi ile ilgili yönetmeliğinde ise öğrencilere verilecek ödevlerin günde iki saatten fazla olmaması gerektiği belirtilmiştir.

Kohn (2020, s. 23)'a göre öğrencilere verilen ev ödevleri, öğrencilerin çok zamanını aldığı için aile ile geçirilen zamanın azalmasına, geleneksel akademik becerilerin kullanılamamasına, zevki için kitap okuyamamasına, arkadaşlarıyla sosyalleşememesine, spor, sanatsal aktivitelerin azalması gibi olumsuzluklara neden olmaktadır. McEwan (1998, s. 13)'a göre bir akşam için öğrenciye verilen ev ödevi, on sayfadan veya yüz aşamalı bir matematik probleminden oluşması en başarılı öğrenciyi bile yıldırmaktadır. Bundan ötürü verilen ev ödevleri gerçekçi olmalıdır. Buradan hareketle öğrencilere verilen ev ödevleri öğrencilerin yaşına, hazırbulunuşluğuna, akademik düzeyine, çalışma şartlarına göre verilmesi gerekmektedir. Aksi durumda istenilen kazanımlardan ziyade olumsuz durumların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Türkoğlu vd. (2007, s. 129)'ne göre ev ödevlerine günlük olarak ayrılacak süre yaş gruplarına göre değişmektedir. Sınıfların seviyesi yükseldikçe ödevlere ayrılacak süre de artmaktadır. Buna göre küçük çocuklarda ödevlere ayrılacak süre 15 dakika, lise öğrencileri için ise bu süre 2 saat ve üzerinde olmalıdır. Ayrıca öğrencilere verilen ödevlerin türü, niteliği ve akademik düzeyleri de değişmektedir (İlgar, 2005, s. 124). Buradan hareketle öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça ödev için harcanan süre de artmaktadır (Taşlıcalı, 2020, s. 50-51). Levy ve Mellgren (2019, s. 21)'nin yaptığı çalışmalara göre ev ödevi ile ilgili süreye ilişkin olarak "sınıf başına 10 dakika" standardına dikkat çekmiştir. Buna göre; birinci sınıftaki çocuklar ev ödevi için gecede

10 dakika zaman ayırırken, lise son sınıf öğrencileri gecede iki saat ayırmalıdır anlamına gelmektedir. "Sınıf başına 10 dakika" standardından daha fazla ev ödevi yapmaya zorlanan küçük çocuklar için gerçek olumsuzlukların olabileceğini iddia etmektedir. Aklar (2019, s. 42-43) da öğretmenlerin verdiği ev ödevlerini yapan öğrencilerin başarılarının arttığı fakat ev ödevine gereğinden fazla süre ayırmanın ise öğrenci başarısını yeterince arttırmadığı sonucuna ulaşmıştır. Büchel (2016, s. 33) ise yaptığı çalışmada, ev ödevinde öğrencilere birinci sınıfta 10 dakika, ikinci sınıfta 20 dakika, üçüncü sınıfta 30 dakika şeklinde benzer önerilerde bulunmaktadır.

Öğrencilere verilen ev ödevlerine ilişkin ayrılması gereken süre, öğrencilerin seviyesine, sınıfına ve yaşına göre değişiklik göstermektedir. Seviye düzeylerine göre öğrencilere verilen ev ödevi sayısı ve süresini Cooper (1989) şu şekilde belirtmiştir.

Ev ödevlerinin öğrenci seviyelerine ve yaşına göre dağılımı aşağıdadır:

Seviye	Yaş Aralığı	Haftalık Adet	Süre
1.-3. Seviye	2-4 yaş aralığı	Haftada 1-3 ödev	15 dakika
2.-4. Seviye	5-7 yaş aralığı	Haftada 2-4 ödev	15-45 dakika
7.-9. Seviye	8-10 yaş aralığı	Haftada 3-5 ödev	45-75 dakika
10.-12. Seviye	11-13 yaş aralığı	Haftada 2-4 ödev	75-120 dakika

Öğrencilere verilen ev ödevleri farklı kazanımları gerçekleştirmek amacıyla verilmektedir. Ev ödevleri, yapılandırmacılık yaklaşımı doğrultusunda öğrencilerin, öğrenme sürecine aktif katılmasını, bilgilere ulaşmasını, araştırma ve inceleme yapmasını, sorumluluk bilincinin gelişmesini, özgün bir ürün ortaya çıkarmasını, iletişim, etkileşim ve iş birliğinin önemi gibi beceri ve değerleri kazanmasını sağlamaktadır (Akt: Öztürk, 2015, s. 351).

Türkoğlu vd. (2007, s. 87) çalışmalarında ödevlere ayrılacak süreyi şu şekilde önermektedir:

1. ve 2. sınıflar yarım saat (30 dakika),
3. sınıflar bir saat (60 dakika)
4. ve 5. sınıflar bir buçuk saat (90 dakika)
- 6., 7. ve 8. sınıflar iki buçuk saat (150 dakika)

9., 10. ve 11. Sınıflar için ise süre sınırlaması yapılmamıştır.

Bir başka çalışma olan “ABD’de Milli Aile-Öğretmen Komitesi ve Milli Eğitim Komitesi” aşağıdaki miktarda ve sürede ev ödevini tavsiye etmektedir:

Anaokulu- 3.sınıf; her gün 20 dakika kadar,

4–6. sınıflar; her gün 20 – 40 dakika arası,

7 – 12.sınıflar: genellikle 2 saate kadar önermektedir.

Bu öneriler, öğrencilerin aldığı konuların sayısına ve çeşidine göre değişmektedir (Gündoğan Özben, 2006 , s. 30).

Yapılan araştırma ve çalışmalara genel olarak bakıldığında; ödevlere ayrılacak süre öğrencilerin sınıfına, seviyesine, yaşına, bireysel farklılıklarına göre değişmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça, ödevlere ayrılacak sürenin de paralel olarak arttığı görülmektedir.

1.8. Ev Ödevinin Eğitim Sistemimizdeki Yeri

Milli Eğitim Bakanlığı dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak eğitim sisteminde güncellemeler yapmıştır. Bu güncellemelere bağlı olarak, dönem dönem ev ödevleri ile ilgili değişiklikler yapmıştır. Bu bağlamda ev ödevlerinin eğitim sistemimizdeki yerini ve önemini belirlemek için 1976 yılında yayınlanan Resmi Gazete’de “Ev ödevleri” başlığı altında yayınlanan kararnamede 76. Maddeye yer verilmiştir (Resmî Gazete, 1976, s. 10):

Kararnamedeki ev ödevleri ile ilgili 76. Maddeye baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerine ödevin verilmemesi gerektiği ancak 3. sınıflara zaman zaman verilebileceği ve az olması gerektiğine dikkat çekmiştir. 4. ve 5. sınıflara ise iki saatten fazla olmaması kaydıyla verilebileceği belirtilmiştir. Bu maddeye göre öğretmenler ev ödevlerini verirken: Öğrencilerin sınıf düzeyi ve ödevlere ayrılacak süreye, öğrencilerin yaratıcılığını engelleyecek ödevlerin verilmemesine, öğrencilerin yaşı, ilgi ve ihtiyaçları ile hazırbulunuşluk düzeylerine, öğrencilerin ailesi ve yaşadığı çevreye göre verilmesine, ödevlerde israf ve gereksiz süslemelere yer verilmemesine, verilen ödevlerin öğretmenler tarafından kontrol edilip değerlendirilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca ev ödevleri sadece evde değil aynı zamanda okulda da yapılabilir.

Sonraki yıllarda İlkokul Yönetmeliğinin 32. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklik (Resmi Gazete, 1987, s. 20) ile ilkokul 1. 2. ve 3. sınıflarda ev ödevinin verilmesi yasaklanmıştır. Bu gibi etkinlikler (alıştırmalar veya hazırlık çalışmaları) okulda yapılmalıdır. 4. ve 5. sınıflarda ise ödevler verilebilir ve günde bir saati aşmayacak şekilde planlaması gerekmektedir. Yapılan bu değişiklikle birlikte ev ödevlerinin sınırları daha netlik kazanmış ve önceki yönetmelikte belirtilen çerçeve ve öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınmıştır.

MEB' in Tebliğler Dergisi'nde 1989 tarih ve 2300 Sayı ile yayınlanmış olan “Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik”te “Ödev” başlığı ile ele alınmıştır. Bu yönetmeliğe göre: “Ödevin tanımı, ödevin amaçları, ödevin önemi, öğrencilerin bir ders yılında yapacağı ödev, ödev konularının belirlenmesi, seçimi ve verilmesi, ödevlerin toplanması, değerlendirilmesi, bireysel ve grup ödevleri, ödevlerde öğretmenin onayı ve sayfa sayısı, ödevlerin sunulması, saklanması ve ödev hazırlama teknikleri” şeklinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir (MEB, 1989, s. 942-944). Bununla birlikte MEB (1997) yaptığı düzenlemeyle proje ve performans görevi kavramlarının tanımlarını, ilkokul 1. sınıftan 8. sınıfa kadar hangi kademelerde nasıl verileceği, ne kadar olacağı ve sürelerle değinmiştir.

Türk milli eğitiminin zaman zaman bu değişiklikleri yapmasının altındaki neden, hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmelerin farklı ihtiyaçları doğurması ve bu ihtiyaçların ülke genelinde uygulanan eğitim sistemiyle giderilmek istenmesidir. Birbirini tamamlayan ve bir bütünlüğü oluşturan Türk Milli Eğitiminin ve İlköğretim Kurumlarının Amaçları (MEB, 1997; Resmi Gazete, 1973; Resmi Gazete, 2003) ev ödevleri aracılığıyla doğrudan veya dolaylı olarak öğrencilere verilebilmektedir. Dolayısıyla ev ödevlerinin, tekniğine ve ilkesine uygun olarak kullanılması durumunda bu amaçlar öğrencilere kazandırılabilir.

1.9. Ev Ödevi Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar

Ev ödevi verilirken öğrencinin aktif olması, ipuçlarıyla ödevin yapılması sağlanarak sonucu keşfetmesi sağlanmalıdır. Ödevin verilme amacı öğrenciyi araştırma yapmaya teşvik etmek, yararlanacağı kaynaklara ulaşmasını sağlamak, sebep- sonuç ilişkisi kurarak problem çözmesini sağlamak, iletişim becerileri ile sosyal bilinç

kazanmasını sağlamak, dijital vatandaşlık bilincini kazandırmak gibi beceri ve değerleri kazandırmaktır (Kaplan B., 2006, s. 71). Öğrenciye, her ne kadar iyi planlanmış, ilke ve tekniğine uygun ve öğrenci özellikleri dikkate alınmış ödevler verilse de okul- öğretmen ve aile rolleri dikkate alınmalıdır. Ev ödevinin etkililiği okul- öğretmen ve aile üçlüsünün üstlerine düşen rolleri yerine getirmesiyle gerçekleşmektedir. Aksi durumda, ev ödevi verimsiz büyük bir yük haline gelmektedir (Güneş, 2014, s. 15-20). Landry-Cuerrier & Migneault, (2009, s. 101)'e göre ev ödevinin verimliliğini artırmak için, veliler, öğretmenler ve okulun önemli rolleri vardır. Tüm paydaşlar çabalarını birleştirirse, öğrencinin kaliteli öğrenmeyi gerçekleştirmek için en iyi koşullardan yararlanabileceğine şüphe yoktur. Bununla birlikte Rosário, vd. (2018) ile Núñez, vd., (2019, s. 2)'ne göre, öğretmenler ve velilerin ödev konusunda motivasyonları ve algıları ne kadar yüksek ise öğrenci de ev ödevine o kadar yüksek derecede motive olmaktadır.

1.9.1. Ev Ödevinde Okulun Rolü

Okul, eğitim öğretim hizmetinin verildiği ve öğrenmenin büyük ölçüde gerçekleştiği yerdir. Öğrencilerin zamanlarının büyük kısmı burada geçmektedir. Okul ve sınıf iklimi başarıyı etkileyen temel unsurlardan biri olarak kabul görür. Landry-Cuerrier ve Migneault (2009 s.103-105)'a göre ödev verme konusunda okula da önemli görevler düşmektedir. Ev ödevi konusunda paydaşlar bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunma ve karar alma, okulun ödev politikasını oluşturma ve bu süreçte yararlanılacak kaynakları belirleme bunlardan bazılarıdır.

1.9.2. Ev Ödevinde Öğretmenin Rolü

Eğitim öğretimin temel taşlarından biri öğretmendir. Ödev verme konusunda da en büyük rol yine öğretmene düşmektedir. Öğretmen ödev verirken öğrencilerin yararını gözeterek adım atmalı ve süreci iyi yönetmelidir. Güneş (2014, s. 16-17)'e göre ödev verme konusunda bazı aşamalar titizlikle izlenmelidir. Bu aşamalar;

- Velileri bilgilendirme,
- Ödevleri izleme-değerlendirme,
- Öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarını belirleme,
- Öğrencileri güdüleme,
- Sınıfta ödev sistemi oluşturma şeklindedir.

Özetle, verilecek ev ödevleri öğrencilerin seviyesine, ilgisine ve ihtiyacına uygun olmalı, veliler sürece dahil edilerek gerekli bilgilendirme ve duyurular yapılmalı ve ayrıca öğretmenler verilen ödevleri değerlendirmeli ve geri bildirim yapmalıdır. Tertemiz (1991, s. 56)'e göre öğretmen tarafından verilen ev ödevlerini öğretmenin kesinlikle kontrol etmesi, dönüt- düzeltme yapması ve eksikliklerin sınıfça tartışılmasını sağlaması ve pekiştireçler kullanması gerekmektedir.

1.9.3. Ev Ödevinde Ailenin Rolü

Eğitim öğretimin temel bileşenleri öğretmen, öğrenci ve ailedir. Çocukların zamanının büyük çoğunluğu okulda geçmekle birlikte okulda kazandıkları bilgi, beceri ve tutumlar okul ve toplumsal hayatı da geliştirmektedirler. Türkoğlu vd. (2007, s. 120)'nin yaptığı çalışmaya göre öğrencinin yaşına göre ailenin ev ödevinde ne kadar yardımcı olması gerektiği şeklindeki tavsiyeleri aşağıdaki gibi verilmiştir.

Anaokulundan- 3. Sınıfa Kadar:

- Ev ödevinin olup olmadığını her gün kontrol edin.
- Ödev için hangi saatin uygun olduğunu belirtin.
- Gerekli materyallerin olup olmadığının kontrolünü sağlayın.
- Öğretmen ödev veriyse çocuğunuzun size söylemesini isteyin.
- Ödevle ilgili, gerekirse çocuğunuza neler yapması gerektiğini söyleyin.
- Çocuğunuzun motivasyonu için gerekirse ilk problemi birlikte çözün.
- Çocuğunuzun çabası için onu takdir edin.

2. Sınıftan 6. Sınıfa Kadar:

- Çocuğun ödevi zamanında yapıp yapmadığına bakınız.
- Çocuğa gerekirse, arkadaşından yardım alabileceğini söyleyin.
- Çocuğunuz kendi başına yapabildiklerini yaptıktan sonra yardımcı olmaya çalışın.
- Çocuğunuzun kendi başına çalışabilmesi için çalışma yöntem ve tekniklerini öğretin.
- Çocuğunuzun çabası için onu takdir edin.

7. Sınıf ve Üstü:

- Normalin dışında bir durum oluşmadığı sürece çocuğunuz kendi başına çalışsın.
- Yaptığı çalışmada çok zorlanıyorsa destek verebilirsiniz.
- İlk önce ödevlere destek verebilir daha sonra ise bu desteği her adımda azaltabilirsiniz.

Anne ve babaların okul dışında çocuklara ayırdıkları zaman öğrenme sürecine büyük katkı sağlayacaktır. Bu nedenle anne babalar evde yapılması gereken çalışmalar hakkında yeterince bilgilendirilmeli ve okulla sürekli etkileşim, iletişim halinde olmalıdır. Anne babalar çocuklarına ev ödevlerini yapmaları için uygun koşulları sağlamalı ve çocuklarına rehberlik yaparak yardım etmelidir. Bu süreçte yapılması gerekenler; çalışma ortamının uygunluğuna, öğretmeniyle iş birliğine, gerekli materyallerin hazırlanmasına yardımcı olma şeklinde sıralanabilir. Veliler çocuğa sorumluluklarını hatırlatabilir ve ödevde önem vermesini, düzenli ve sistemli çalışmalar yapmasını, sorumluluk bilinci ve öz güven duygularını geliştirerek de ödevlere karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlayabilir. Bunların yanında veliler, öğrencinin zamanını nasıl kullanması gerektiğiyle ilgili plan yapabilir, gerekli materyallere nasıl ulaşabileceği ve nasıl yararlanacağı hakkında yardımcı olabilir, öğrenme ve çalışma yöntemleri, cesaretlendirme, kişisel disiplin ve sorumluluk bilinci oluşturma konusunda destek olabilirler. Velilerden öğrencinin eğitimiyle ilgili gerekli desteği vermesi ve ev ödevlerini amacına uygun yapabilmesi için onlara yardımcı olması beklenmektedir (Öcal, 2009, s. 38-41; Güneş, 2014, s. 17; Öztürk, 2015, s. 354). Bununla birlikte ebeveyn kontrolünün gereğinden fazla olması çocukların özerklik duygusunu, yeterlilik duygusunu ve zorlu öğrenme durumlarındaki çabalarını azaltmaktadır (Silinskas & Kikas, 2019, s. 19).

1.10. Ev Ödevinde Kontrol, Geri Bildirim ve Değerlendirme

Eğitim öğretim faaliyetlerinde ev ödevinin verilmesi ve yapılması kadar öğretmen tarafından kontrol edilmesi, dönüt-düzeltilme yapılması ve değerlendirilmesi de çok önemlidir. Öztürk (2015, s. 359)'e göre ödevin amacına ulaşabilmesinin temelinde kontrol ve düzeltme vardır. Ödevi yapan öğrencinin yanlışlarının düzeltilmemesi öğrenciyi yanlış öğrenmeye götürmektedir. Binbaşıoğlu (1973, s. 206)'na göre;

Öğrencilere verilen ev ödevleri, öğretmen tarafından kontrol edilir ve eksikleri düzeltilerek öğrencilere tekrar geri verilir. Öğretmenin kontrol etmediği ödevler, öğrencilere yarardan çok bıkınlık, baştan savmaya ve ödevle karşı olumsuz bir tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Bu açıdan eğer kontrol edilmeyecekse ödevin verilmemesi daha isabetli olacaktır.

Kalyoncu (2020, s. 43)'ya göre öğretmen ev ödevlerinin kontrol ve düzeltilmesini yaparken yüzeysel değerlendirme yerine içerik değerlendirmesi yapmalıdır. Ayrıca ödevleri sadece imza, kaşe, artı-eksi vb. şeklinde kontrol etmesi yeterli olmayacaktır. Ev ödevlerinin hedefine ulaşabilmesi ve etkili hale gelebilmesi için kesinlikle öğretmen tarafından kontrol edilmesi, dönüt- düzeltme ve değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Öğretmen, ev ödevlerinin kontrol ve düzeltilmesini yaparken, konunun ve dersin özelliklerine göre bazı kurallar çerçevesinde öğrencinin yaptığı ödevin temiz ve düzenli olmasına dikkat etmelidir. Yapılan ödevin dil bilgisi ve yazım kurallarına uygunluğuna bakmalı ve her öğretmen, hangi sınıf ve hangi dersi okutursa okutsun, adeta bir Türkçe öğretmeni titizliğiyle kontrol etmelidir. Öğretmen ödev kontrolü ve düzeltmesi yaparken, ödevin veriliş amaçlarına uygunluğuna bakmalıdır. Bu süreçte öğretmen kesinlikle aşağılayıcı, azarlayıcı, cezalandırıcı ifadeler kullanmamalıdır. Öğretmenin kullandığı her ifade öğrenciyi geliştirecek, pekiştirecek, takdir edecek olumlu nitelikte olmalıdır. Bu tarz sözel ödüller, öğrencinin hem kalıcı davranışlar öğrenmesine hem de kendisini tanımasına yardım eder ve yeteneklerinin uyanmasını da tetikler. Öğretmen ev ödevlerini kontrol ederken, yapılmış yanlışları ayrı bir yere not eder ve kontrolden sonra ödevleri öğrencilere geri veren öğretmen bu yanlışların açıklamasını da yapmalıdır (Binbaşıoğlu, 1973, s.207; Türkoğlu vd. 2007, s. 114-115). Bu şekilde ödevlerde bir sistem oluşturulduğunda, öğrenciler ödevlerden zevk alır, üretken ve başarılı bir yetişkin yolunda ilerlerler. (McEwan, 1998, s. 11). Ayrıca öğrenciler, çalışmaya, üretmeye, yaratıcı olmaya, sentez ürünler ortaya çıkarmaya başlayacaklardır (Türkoğlu Vd. 2007, s. 114).

1.10.1. Ev Ödevinde Düzeltme Teknikleri

Öğretmen tarafından verilen ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesinde önemli bir faktör de kontrol ve düzeltmedir. Ev ödevleri, kesinlikle öğretmen tarafından kontrol

edilmeli ve öğrenciye dönüt sağlanmalıdır. Ev ödevlerinde kontrol ve dönüt sağlanmadığında öğrencileri yanlış öğrenmelere götürmektedir (Büyüktokatlı , 2009, s. 16-17). Türkoğlu vd. (2007, s. 115)'nin yaptığı araştırmaya göre ev ödevlerinde düzeltme teknikleri şunlardır:

1.10.1.1. Sınıfça Düzeltme

Ebeveyn Bu teknik özellikle ortak yazmanın etkili olduğu ilköğretim 1. 2. ve 3. sınıflarda kullanılmaktadır. Derste yazılan kısa yazıların düzeltilmesinde etkilidir. Yanlışlar tahtaya yazılarak sınıfça düzeltme yapılmaktadır.

1.10.1.2. Kümece Düzeltme

Ödevlerin kontrolünden sonra öğretmen, yanlışları tespit etmektedir. Yanlışların düzeltilmesi, küçük öğrenci gruplarının iş birliği sonucunda yapılmaktadır.

1.10.1.3. Karşılıklı Düzeltme

Verilen ödevler öğretmen tarafından kontrol edilir. Öğrenciler ikili çalışarak ödevlerini birbirleriyle değiştirirler. Her öğrenciden elindeki ödevin yanlışlarını bulup doğruları bir kağıda yazmaları istenir. Öğrencilerin yazdıkları üzerine konuşarak ödevler düzeltilir.

1.10.1.4. Öğretmenin Öğrenciyle Birlikte Düzeltmesi

Zaman alıcı bir ödev düzeltme tekniğidir. Özellikle bireysel yardıma ihtiyacı olan öğrencilerde ve ilk dönemlerde kazandırılmaya çalışılan becerilerde kullanılır. Bu teknikte öğretmen, öğrenciye ödevini okumasını ister, sonra da yanlışları öğrenciye buldurarak düzeltilmesini sağlar.

1.10.1.5. Kendi Kendine Düzeltme

En etkili ve verimli ödev düzeltme tekniklerinden olan kendi kendine düzeltme tekniği, 4. 5. sınıf ve daha üst sınıflarda kullanılmaya uygundur. Öğrenci kendi ödevini kontrol edip düzeltmektedir. Bu teknikle öğrencinin özgüveni artmakta, yaptığı yanlış düzeltme alışkanlığı kazanmaktadır. Öğrenci yaptığı ödev değerlendirmesinde yanlış görmeyebilir veya doğrusunu bilmeyebilir. Bu durumda öğrenciye, arkadaşlarından veya öğretmeninden destek alması istenir (Nas, 1988 Akt: Türkoğlu Vd., 2007, s. 116).

Ödev düzeltme teknikleri incelendiğinde, ödevler öğrencilerin bütün sınıf düzeylerine, yaşlarına, ilgi, beceri ve bireysel farklılıklarına göre düzenlenebilmektedir. Bu bağlamda öğretmenler, bu avantajları kullanarak verilen ev ödevlerinin değerlendirme sürecine bütün sınıfı dahil edebilmekte ve hedeflenen bilgi ve becerileri daha etkili bir şekilde kazandırabilmektedir.

Ödevlerin değerlendirilmesi ve geri bildirimin sağlanması öğrencilerin yanlış ve hatalarını görmesini sağlamaktadır. Yanlış ve hatasını gören öğrenci aynı yanlışını bir daha yapmayacaktır. Bu durum kazandırmaya çalışılan bilgi ve becerilerin daha kalıcı olmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla verilen ev ödevleri, doğrusu ve yanlışıyla, dikkatli, düzenli ve özenli bir şekilde değerlendirilmelidir.

1.11. Sosyal Bilgiler ve Ev Ödevi

Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirmesine yardımcı olmak amacıyla; birçok disiplini barındıran (tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, vatandaşlık bilgisi gibi...) ve toplu öğretim yaklaşımıyla hareket ederek öğrenme alanlarını ünitelere- temalara ayıran; bireylerin, ailesinden başlayarak sosyal ve yakın çevresini tanımasını sağlayan; geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilen; kendini gerçekleştirmiş, etkin ve üretken vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen bir ilköğretim dersi (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (National Council for the Social Studies- NCSS) MEB, 2005, s.17; MEB, 2015, s. 1).

Sosyal bilgiler dersi 1916 yılında ABD’de ortaya çıkmış ve farklı ülkelerde de müfredata girmeye başlamıştır. II. Dünya Savaşı sonrası yeni düzende sosyal bilimler önem kazanmaya başlamıştır. Türkiye’de Cumhuriyetin ilk yıllarında sosyal bilgiler dersinin konuları çeşitli disiplinler (tarih, coğrafya, ekonomi vs.) içerisinde işlenmiştir. 1960 ve sonraki yıllarda Türkiye’nin siyasi, sosyal ve ekonomik politikalarının değişmesine paralel olarak öğretim programları bu değişimlerden etkilenmiştir. 1968 yılında ilk kez sosyal bilgiler adıyla bir ders müfredata girmiştir. 1980’li yıllardan sonraki dönemlerde de sosyal bilgiler dersi müfredattan kaldırılmış yerine yeni dersler konulmuş ve çeşitli değişimler geçirmiştir. 2005 yılında yapılan köklü düzenlemelerle dersin genel ve özel amaçları, öğretim yaklaşımı ve ölçme değerlendirme yaklaşımında değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Bektaş, 2019, s. 14 - 26). 2005- 2006 Öğretim yılında pilot çalışması yapılan, NCSS’in öğrenme alanları ve yapılandırıcı yaklaşım esas

alınarak yeni SBÖP'a uygun bulunması üzerine 2006-2007 Eğitim Öğretim yılında tüm Türkiye'de uygulamaya konulmuştur.

Sosyal bilgiler dersi (MEB, 2005), 2005 yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşımı benimseyerek bilginin değeri ve bireyin deneyimini dikkate alarak öğrenciyi merkeze almış ve bireysel farklılıkları dikkate almıştır. Sosyal bilgiler dersi, öğrencinin sosyal hayata aktif olarak katılmasını, doğru karar vermesini, problem geliştirmesini ve çözmesini sağlayan yeni bir anlayışı okullarda hayata geçirmiştir. “1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak SBÖP (2018, s. 8-9)”; milli bilince sahip aktif vatandaş, Atatürk ilke ve inkılaplarına sahip çıkan, haklarının ve sorumluluklarının farkında olan ve gerektiğinde kullanan, ülkesinin sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik çıkarlarını gözetken, ülkesinin doğal ve tarihi güzelliklerini koruyan, bilimsel araştırma ilkelini bilen ve teknolojik araç-gereçleri kullanabilen, eleştirel düşünme ve iletişim becerilerine sahip olan, insan haklarına ve demokratik ilkelere ve değerlere önem veren özgür ve dünya sorunları karşısında bilinçli bireyler yetiştirmek gibi kazanımlar ve ayrıca girişimci, çalışkan, bağımsız ruhlu, empatik ve iş birliği yapan, öz denetim mekanizması gelişmiş ve problem çözebilen, kendi başına karar verebilen, sorumluluk bilinci gelişmiş, geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bağ kurabilen, yenilikçi bireyler yetiştirmek gibi beceri ve değerlere de ulaşmayı hedeflemektedir.

Sosyal bilgiler dersinin amaçları, becerileri ve değerleri incelendiğinde bireylere kültürel değerleri aktarma, toplumsal sorunları tanıma ve çözüm önerileri üretme, bilinçli bireyler yetiştirme anlamında oldukça önemli bir derstir. Sosyal Bilgiler dersi sosyal hayatla okul arasında bağ kurmada önemli görevlere sahiptir. Yapılandırmacı anlayışa göre Sosyal Bilgiler dersinde bilgi öğrenci tarafından keşfedilmelidir. Karşılaşılan problemlerin çözümünde orijinallik önemlidir. Öğretmenler bu süreçte rehberlik sağlayarak öğrenciye eleştirel bakış açısı kazandırmalıdır. Öğretmenlerin öğrencilere verdiği ev ödevleri de bu amaçlara hizmet edecek şekilde düzenlenmeli; grup çalışması, araştırma etkinlikleri, proje ve performans ödevleri gibi güdüleyici çalışmalarla öğretimin zenginleşmesi sağlanmalıdır. Öğretimin her adımında öğrencinin sürece dahil edilmesi, sosyal bilgiler öğretimi açısından bir gerekliliktir. Yapılandırmacı sosyal bilgiler dersi öğretim programı (MEB, 2015, s. 7-8) proje ödevleri ile performans ödevleri üzerinde önemle durmaktadır. Bu ödevler aynı zamanda öğrencilerin özgün

alışmalar yürüterek ürün oluşturduğu ve bu ürünleri sergiledikleri alternatif ve srec odaklı lme araçlarıdır.

Geçmişten günümüze ülkemizde ve farklı ülkelerde eğitim yaklaşımları değişikliklere uğramıştır. Sürekli daha iyi bir eğitim anlayışının varlığı düşüncesi eğitim bilimcileri çeşitli araştırmalara sevk etmiştir. Yapılan araştırmalar var olan eğitim uygulamalarını incelemiş ve faydalılığını sorgulamıştır. Ev devi konusu da bunlardan biridir. Sosyal bilgiler dersindeki değişiklikler ve farklı yaklaşımların ortaya attığı farklı uygulamalarla birlikte, sosyal bilgiler dersinde ödevin verilip verilmemesi gerektiği, nasıl verilmesi gerektiği eğitim bilimciler tarafından tartışılmış ve bu tartışmalar eğitimcileri çeşitli araştırmalara sevk etmiştir. Sosyal Bilgiler ve diğer alanlarda yapılan araştırmalar aşağıda verilmiştir.

1.12. Literatürde Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu başlık altında ev devi ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda yurtiçi ve yurtdışı araştırmalar elde edilmiştir. Bu araştırmalar ve sonuçları kronolojik sıraya göre verilmiştir. Ayrıca, “Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev devleri Hakkında ğretmen, ğrenci ve Veli Görüşleri” şeklinde yurt içi ve yurt dışı birebir veya benzeyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yücel (2008) “ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde verilen performans ödevleri hakkında ğretmen, veli, ğrenci görüşleri” adlı bir araştırma yapmıştır. Fakat bu çalışmada sadece performans ödevlerini incelenmiştir.

1.12.1. Yurt İçi Araştırmalar

Gürlevik (2006) yaptığı çalışmada, “lise matematik dersinde ev ödevlerine yönelik ğretmen ve ğrenci görüşlerini” incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, literatür taraması yapılmış, ğretmen ve öğrencilere iki bölümden oluşan bir anket uygulanmış ve ayrıca on öğretmenle görüşme yapılmıştır. Çalışmaya, Ankara’da görev yapan 50 ğretmen ve 200 lise bir ve lise iki ğrencisi katılmıştır. Nicel veriler, SPSS paket programı ile çözümlenmiştir. Analiz sonuçları frekans (f), yüzdeler (%) ve aritmetik ortalama hesaplanarak tabloladıştırılmıştır. Nitel veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre matematik dersinde verilen ev ödevleriyle ilgili ğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin paralel olduğu grlmştir. Ayrıca, ğretmenlerin öğrencilere dev konusuna daha duyarlı oldukları saptanmıştır.

Hizmetçi (2007) yaptığı araştırmada, “ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin ödev stilleri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi” belirlemeyi amaçlamıştır. İlişkisel tarama modelinin tercih edildiği bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Araştırmaya Adana ili Ceyhan ilçesindeki 15 okuldan 719 5. sınıf öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmada ödev stilleri için Hong ve Milgram,(1996)’ın geliştirdiği “Ödev Motivasyonu ve Ödev Stilleri Belirleme Ölçeği”, algılanmış başarı ve tutumları için bu ölçeğe eklenen 8 madde (Hong ve Milgram, 1996) ile sosyo-ekonomik düzeyleri için ise Bacanlı (1997) tarafından geliştirilen “Sosyo- Ekonomik Düzey Belirleme Anketi” kullanılmıştır. Araştırmanın dikkat çekici sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğunun; ebeveynleri ve öğretmenlerinin kendilerini motive etmelerini istedikleri, ev ödevi yapma aşamasında da atıştırma bir şeyler istedikleri ve ödevi yaptıkları ortamda ışığın fazla olmasını istedikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin bazılarının ödev yaparken yanlarında büyüklerinden birinin olmasını ve arkadaş-akranlarıyla yapmayı istedikleri saptanmıştır. Öğrencilerin ödev stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki anlamlı bulunmuş ve ödev stilleri ile algılanmış ödev başarısı ve tutumu, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey arasında istatistiksel olarak farklılaşmalar olduğu gözlenmiştir.

Yücel (2008)’in yaptığı araştırmada, “ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde verilen performans ödevleri hakkında öğretmen, veli, öğrenci görüşlerini” incelenmiştir. Araştırmanın evren ve örneklemini, Konya’nın Selçuklu, Karatay ve Meram ilçelerinden 70 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi öğretmeni, 70 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi gören öğrenci ve bu öğrencilerin 70 velisi oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri anket tekniğinin uygulamasıyla alınmıştır. Araştırma bazı sonuçlarına göre, öğretmenler katılmasalar da öğrenci ve veliler özellikle çocuklarına gereken desteği vermeyen velilerin ödev sürecinde zorunlu olarak çocuklarına destek verdikleri ve veli ile öğretmenlerin performans ödevleriyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Öğrenciler reddetse bile veli ve öğretmenlerce ödevin kazanımları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, öğrencilerin bu süreçte öğretmenlerin destek ve rehberliğine ihtiyaç duydukları ve tüm paydaşlara göre ödev yapmak eşittir zayıf notları yükseltmektir.

Demir (2010) yaptığı çalışmada, “performans ödevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşlerini” incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya, Malatya ilinde görev yapmakta olan ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf

öğretmenleri katılmıştır. Örneklem olarak tabakalı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veriler, katılımcılara tutum ölçeği uygulanarak toplanmış ve güvenirlik katsayısı Alpha hesaplanarak 0.92 bulunmuştur. Veriler, SPSS 10,00 kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın dikkat çekici sonuçlarına göre; bu ödevlerin öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmediği, velilerin performans ödevlerinde ekonomik yönden zorlandıkları için verilmesini istemedikleri, öğrencilerin bu ödevleri velilerine yaptırdıkları için özgüvenlerini yitirmelerine neden olduğu ve öğrencilerin bu ödevlerin kendilerine sağlayacağı katkının farkında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu ödevler sayesinde öğrencilerin düşünme ufğunun ve araştırma ile el becerilerinin geliştiği, derslerde pasif olan öğrencileri aktif hale getirdiği, ev ile okul arasında bağ kurduğu gibi sonuçlara da ulaşılmıştır.

Güney (2010) yaptığı çalışmada “ilköğretim 4-5. sınıflarda verilen proje ve performans ödevleriyle ilgili öğretmen ve veli görüşleri”ni incelenmiştir. Araştırmaya 2009-2010 yılında Denizli Merkezinde bulunan 57 ilköğretim okuldan 340 4-5. sınıf öğretmeni bu öğretmenlerin okuttuğu öğrencilerin 700 velisi katılmıştır. Veriler, araştırmacının geliştirdiği ölçekler ile toplanmış ve toplanan veriler ortalama, standart sapma, t-testi, varyans analizi, korelasyon, kruskal wallis ve Tukey HSD test sonuçları ile analiz edilmiştir. Araştırmanın dikkat çekici bazı sonuçlarına göre, Proje ve performans ödevleri hakkında öğretmen ve veliler olumlu bir görüşe sahip olmakla birlikte görüşleri arasında farklılıklar da bulunmuştur.

Deveci (2011) yaptığı çalışmada “Fen ve Teknoloji dersinde verilen ödevlere ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri”ni incelemiştir. Çalışmada, araştırma yöntemi olarak karma yöntem tercih edilmiştir. Çalışmanın evren ve örneklemini Osmaniye ilindeki ilköğretim okullarında çalışan 55 fen ve teknoloji öğretmeni, 7. ve 8. sınıfta okuyan 1584 öğrenci ve 764 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilmiş 3 alt ölçekten oluşan (işlev, tutum ve davranış alt ölçeği) ölçek ve görüşme formu ile toplanmıştır. Nicel veriler, 15.0 SPSS paket programıyla, nitel veriler ise içerik analizi yöntemi çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin işlev, tutum ve davranış alt ölçeği puanlarının demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak öğrencilerin sınıf düzeyine cinsiyete göre işlev, tutum ve davranış alt ölçeği puanlarının farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Yılmaz (2013) yaptığı çalışmada, “ilköğretim 4. ve 5. sınıflarda ders veren sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi ödevleri ile ilgili görüşleri”ni incelemiştir. Çalışmanın evren ve örneklemini, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar’da bulunan ilköğretim 4 ve 5. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanarak nitel araştırma yöntemlerine uygun şekilde analiz edilmiştir. Çalışmada, sınıf öğretmenlerinin verdikleri ödevlerin öğrencilerin yaşına, seviyesine uygun, ihtiyaçlarını karşılaması ve eğlenceli olması durumunda öğrencilerin okul başarısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Palaz vd. (2015) yaptıkları çalışmalarında, “sosyal bilgiler 6 ve 7. sınıf dersinde verilen performans görevlerine yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri”ni incelemiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum deseni kullanılmıştır. Çalışmanın evren ve örneklemini, 2013-2014 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Ankara ilinin merkez ilçelerindeki ortaokullardan 6 ve 7. sınıf öğrencileri ve bu okullarda görevli sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğrenci velileri oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanarak içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışmanın dikkat çeken sonuçlarına göre, katılımcıların üzerinde durdukları ortak nokta, aile yardımı, internet erişimi ve kırtasiye araç- gereçleri olmadan bu performans ödevlerinin yapılamayacağıdır. Ayrıca öğretmenlerin bu ödev sürecinde öğrenci ve velilerine yeterince rehberlik yapmadığı, verilen ödevlerin öğrencilerin bilgi, beceri ve değer yargılarına uygun olmadığı ve katkı sağlamadığı şeklinde sonuçlara da ulaşılmıştır.

Şahin (2015) yaptığı çalışmasında, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve öğrencilerin, performans görevlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirmesi amaçlamıştır. Araştırma, tarama türünde betimsel bir çalışma olarak planlanmıştır. Çalışmanın evren ve örneklemini, İzmir il merkezi ve Bayraklı ilçesi 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 20 ortaokul içerisinde seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 135 öğretmen ve 5 ortaokuldan 300 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler, anket ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Kruskal Walls ve Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Veriler, SPSS 15,0 programı ile çözümlenmiştir. Çalışmanın dikkat çekici bazı sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin performans görevleriyle ilgili olumlu görüşe sahip olmalarına rağmen performans görevlerinin uygulanması ve değerlendirilmesinde bazı sorunlarla karşılaştıkları sonucu elde edilmiştir. Performans ödevleri, öğrencilerin okuldaki

başarılarını olumlu etkilemekte, araştırma, problem çözme, soru sorma gibi becerileri kazandırmaktadır. Araştırmanın diğer bir sonucuna göre öğrenciler ödevleri puan almak için yapmakta ve bu sayede puanları yükselmektedir. Ayrıca ödev sürecinde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı ödevler yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Topkaya (2016) bu çalışmayı, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine yönelik Likert tipi bir tutum ölçeği geliştirmek amacıyla yapmış ve açımlayıcı faktör analizi ile doğrulayıcı faktör analizinden yararlanarak geliştirmiştir. Çalışma evren ve örneklemini, 2013-2014 eğitim- öğretim yılı birinci döneminde Hatay ili Dörtyol ilçe merkezinde devlete bağlı iki ortaokuldan 233 kız ve 243 erkek olmak üzere toplam 476 ortaokul 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler, Yücel (2004) tarafından geliştirilen kimya ölçeğinin sosyal bilgiler dersine göre yeniden düzenlenmesi ile geliştirilerek toplanmış ve yapılan çözümleme sonucu açımlayıcı faktör analiziyle tutum ölçeğinin toplam varyansın %83,2'sini açıkladığı belirlenmiştir. Daha sonra ise doğrulayıcı faktör analizi ile kuramsal yapı test edilmiş ve ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0.90 güvenilirlik katsayısının ise 0.89 olduğuna ulaşılmıştır.

Akdağ (2017) yaptığı çalışmada, “ilköğretimde performans ödevlerinin kaldırılmasına ilişkin Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri”ni incelemiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemi tercih edilerek tarama modeliyle yapılmış betimsel bir çalışmadır. Çalışma evren ve örneklemini, Giresun Merkez ve Bulancak ilçeleri ortaokullarında çalışan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Veriler, açık uçlu anket formu toplanmış ve nitel araştırma modeline uygun betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenler, ilköğretimde performans ödevlerinin kaldırılmasında görüş birliğinde olduğu görülmüştür.

Çeliköz ve Selimoğlu (2017)'nin yaptıkları çalışmada, “7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi araştırma ödevlerine ilişkin görüşleri”ni incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma evren ve örneklemini 2015 yılı İstanbul'da bir ortaokulun 7. sınıfında okuyan 6 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar, kolay ulaşılabilir ve tipik durum örneklemeleri ile seçilmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve betimsel analiz tekniği çözümlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; bu ödevler öğrencileri sosyalleştirmede istenilen amaca ulaştıramamıştır. Kontrol, dönüt-

düzeltilme ve değerlendirmenin yapılmadığı ödevler, öğrencilere yarardan çok zarar vermekte ve öğrencilerin bireysel ve akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir. Elde edilen diğer bir sonuç ise bu ödevlerin öğretmenler tarafından düzenli olarak değerlendirilmediği ve geri bildirimin sağlanmadığı ve ayrıca öğrencileri araştırma ve alternatif etkinliklere yönlendirmediği saptanmıştır.

Kaplan G. (2018) yaptığı çalışmada, matematik dersinde verilen ev ödevleri ile ilgili öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin görüşleri değerlendirmiştir. Çalışmada, çeşitleme karma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma evren ve örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Ankara ilinde okuyan 563 ortaokul öğrencisi, 116 ortaokul matematik öğretmeni ve 4 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Veriler, öğrenci ve öğretmenlere uygulanan anket ile 4 öğretmen ve 4 öğrenci velisiyle yapılan görüşmeler ile toplanmış ve nicel veriler, betimsel istatistik yöntemlerinden frekans ve yüzde, nitel veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; haftada en az bir defa ödev veren öğretmenler ödevleri gerekli bulurken, velilerin kararsız kaldığı saptanmıştır. Öğretmenlerin daha çok alıştırmaya ve test soruları ile öğretimsel temelli ödev verdikleri görülmüştür. Öğretmenler ise verilen ödevleri sürekli olarak kontrol ettiklerini fakat dönüt- düzeltme yapılırken yazılı olarak dönüt yapmayı tercih etmedikleri saptanmıştır.

Yel (2019) yaptığı çalışmada, “ödevlendirmelerin öğrencilere etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri”ni belirlemeyi amaçlamıştır. Yöntem olarak tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın evren ve örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara İli Çankaya ve Etimesgut ilçelerinde devlete bağlı ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 7640 öğretmen arasından basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen 783 öğretmen oluşturmaktadır. Anket tekniği ile toplanan veriler, t-testi, tek-yönlü varyans analizi, frekans, yüzdeleri değerler ve tukey testi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre; ödevlendirmede öğretmenlerin akademik anlamda olumlu görüşlere sahip oldukları fakat duyuşsal ve sosyal anlamda daha az olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenler verdikleri ödevlerin öğrencilerin gelişimine olan etkilerinin “cinsiyet”, “kıdem”, “brans”, “sosyo-ekonomik ortam” değişkinlerine göre anlamlı olarak farklılaşırken “okul türü” ve “eğitim düzeyi” değişkinlerine göre ise anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Çetinkaya (2019) yaptığı çalışmada, “ilkokul öğretmenlerinin hayat bilgisi dersinde ev ödevi uygulamalarına ilişkin görüşlerini ve tercihlerini” incelemiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) tercih edilmiştir. Çalışma evren ve örneklemini ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde farklı ilkokullarda görev yapmakta olan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçsal örnekleme yöntemlerinden, maksimum çeşitlilik örnekleme ile seçilmiştir. Görüşme tekniği ile toplanan veriler, betimsel analiz ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ödev verdiği saptanmıştır. Ödev veren öğretmenlerin sırasıyla pekiştirme, hayata hazırlama, araştırma becerilerinin geliştirmek amacıyla ödev verdiği saptanırken, ödev türü olarak ise araştırma, materyal hazırlama ve sunum şeklinde ödev verdiği saptanmıştır. Öğrencilerin hazırbulunuşluk ve ihtiyacına göre haftada bir-iki kez ödev veren öğretmenler, ödevi tamamlama süresi olarak bir hafta verdiği ve bu ödevlerin yarım saati geçmeyecek şekilde olduğu, öğretmenlerinin büyük bir kısmı tamamlanan ödevlerin sunum yönteminden yararlanılarak kontrol edildiği, velilerin ödevlere gereken desteği vermediği ve öğrencilerin ödevleri tamamlamak için gerekli araç-gereçlere ulaşmada sorunlar yaşadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Genç (2019) yaptığı çalışmada, “ilkokulda verilen ev ödevlerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine” göre incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma evren ve örneklemini Erzurum il merkezindeki 3 ilkokuldan 120 öğrenci, 36 öğretmen ve 76 veli oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile seçilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre; öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevleriyle ilgili olumlu görüşe sahip oldukları ve bazı sorunlar yaşanmasına rağmen ödevlerin; öğrencilerin sorumluluk bilinci ile öğrenilenlerin pekiştirilmesi ve akademik başarılarını arttırmaktadır.

Kalyoncu (2020) yaptığı çalışmada; ilkokul 4.sınıf düzeyinde ev ödevi tekniğine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerini onların bakış açıları açısından ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji ve durum çalışması desenlerinden faydalanmıştır. Çalışmaya, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul’un farklı 8 ilçesinde öğrenim gören ilkokul 4. sınıftan 90 öğrenci ve 30

sınıf öğretmeni katılmıştır. Veriler, 2019 yılı şubat ayında yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın bazı sonuçlarına göre, ev ödevi tekniği konusunda öğrencilerin ve öğretmenlerin genellikle olumlu görüşlere sahip olduğu ve fakat ev ödevi sürecinde kontrol, aile desteği, çevre koşulları ve çalışma ortamı noktasında çeşitli sorunların yaşandığı saptanmıştır. Öğrenciler ve öğretmenler ev ödevi çalışmalarının gerekli ve akademik başarı için önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Dilek vd. (2021)'in “Sosyal Bilgiler Dersinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğrenci Tutumları” adlı makale çalışmasında öğrencilerin ev ödevine ilişkin tutumlarının cinsiyet, ortalama, yaşanan yer, sınıf düzeyleri gibi değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Araştırma evren ve örneklemini, 2020-2021 eğitim öğretim döneminde Kars ilinde öğrenim gören 195 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler, “Sosyal Bilgiler Ev Ödevi Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler T testi ve ANOVA ile çözümlenmiştir. Araştırmanın alanyazından farklı olan sonuçlarına göre; öğrencilerin cinsiyete, not ortalamasına, sınıf düzeyine ve yaşadıkları yerlere göre ödevlere yönelik tutumları anlamlı bir değişkenlik göstermemektedir.

Deringöl (2022) “Ortaokul Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Matematik Ödev Alışkanlıkları” adlı çalışmasında Tarama modeli kullanılarak araştırma verileri “Matematik Ödev Alışkanlığı Ölçeği” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğrenci Bilgi Formu” ile toplamıştır. Toplanan veriler SPSS 16 ile analiz edilmiştir. Araştırmada veriler, onparametrik testlerden Mann-Whitney U Testi ve Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı Tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin matematik ödev alışkanlıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilerden ve matematiği seven öğrencilerinin puanlarının sevmeyenlere göre daha yüksek olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

1.12.2. Yurt Dışı Araştırmalar

North Carolina State Department (1983) tarafından yapılan araştırmada, 6. sınıf ve 9. sınıf öğrencilerine ev ödevlerine harcanın süreye yönelik iki soru sorulmuştur. Bu sorulardan birincisi; ev ödevi yapmak için ne kadar süre harcadıkları, ikincisi ev ödevi verilmediği zamanlarda ne kadar süre ders çalıştıkları şeklindedir. Araştırmanın sonuçlarına göre ev ödevlerini yapmakla yüksek not alma arasında pozitif bir ilişkinin

olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ödev verildiğinde ve verilmediğinde daha çok ders çalıştıkları gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Reddick & Peach (1993) tarafından yapılan çalışmada, lise öğrencilerinin ev ödevlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada, kırsal 7 lise türünde 210 son sınıf öğrencisine anket uygulanmıştır. Uygulama sonucunda öğrencilerin %91'i ödevleri sınıfta öğrenilenlerle ilişkili bulmasına rağmen %37'si faydalı görmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin %71'i ödevleri nasıl yapmaları gerektiği ile ilgili gerekli talimatların verildiğini belirtirken, üçte biri ise ev ödevinin onları motive ettiğini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin dörtte biri ödevlerin bazen ya da sürekli ceza olarak verildiğini, %90'ı ise ödevlerin genellikle verildiğini ve yapılan ödevlerin değerlendirildiğini belirtmiştir.

Balli (1997) yaptığı çalışmada, ev ödevlerine ebeveyn katılımı konusunda öğrencilerin görüşlerini araştırmıştır. Altmış yedi altıncı sınıf öğrencisi ve velileri dahil edilerek tasarlanmış 20 matematik ödevi uygulanarak deneyimleriyle ilgili açıklamaları içeren bir anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin önemli bir bölümü, ebeveynleri ev ödevlerinde onlara yardım ettiğinde okulda daha başarılı oldukları ancak ebeveynleriyle ev ödevi yapmaktan ne kadar keyif aldıklarına dair farklı görüşleri olduğunu saptanmıştır.

McEwan (1998) “Ödevimi Köpekler Kaptı” adlı çalışmasında, ödev vermenin amaçlarına değinerek öğretmen, anne ve babalara ödev sorunlarına karşı öneriler sunmaktadır. McEwan bu çalışmasında, ödev sorunları başlamadan ve sorunlar ortaya çıktıktan sonraki çözüm yollarına, çalışma yöntem ve becerilerine ve öğrencilerin motivasyonu ile ilgili sorunların çözüm yollarına değinmektedir.

Nye vd. (1999) araştırmalarında, “ev ödevlerinin öğrenciler tarafından tamamlanma oranını ve öğrencilerin ev ödevlerine karşı tutumlarını” incelenmişlerdir. Araştırmaya 709 öğrenci ve 82 öğretmen dahil edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenler öğrencilerin zaman yönetimini geliştirmek için daha sık ödev verdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca ilköğretim öğretmenleri ödevi, sınıfta işlenen dersleri ve materyalleri gözden geçirmek için kullanırken, ortaöğretim öğretmenleri daha çok ödevi sınıf derslerine hazırlanmak ve derslerini zenginleştirmek için kullandıkları saptanmıştır. Araştırma sonucunda ayrıca, ev ödevi miktarı ile öğrencilerin

akademik başarısı arasında zayıf bir korelasyon bulunmuştur. 12. sınıf öğrencilerinin tamamlanan ödevler ile başarı arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır. 2. ve 4. sınıf öğrencilerine verilen ev ödevlerin bu öğrencilerde olumsuz tutumlar ortaya çıkarmıştır.

Hong & Lee (2000) “Yüksek ve Düşük Başarılı Çinli Öğrencilerde Tercih Edilen Ödev Tarzı ve Ödev Ortamı” adlı çalışmalarında, 329 5. sınıf (172 erkek ve 157 kız) ve 244 7. sınıf (130 erkek ve 114 kız) öğrencisi katılmıştır. Çalışma bulgularına göre, öğrencilerin ödev yapma stilleri ile başarı ve tutumları arasında ayırt edici bir fark bulunmuştur. Ancak cinsiyet ve başarı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ev ödevlerinde motivasyonu yüksek öğrencilerin başarısı ve tutumları, motivasyonu düşük öğrencilere göre anlamlı bir fark oluşmuştur. Öğrenci başarısında öğretmen ve veli rolünün önemi ortaya çıkmıştır.

Copper (2001) ev ödevleri ile ilgili yapılan tüm çalışmaları inceleyerek sentez bir araştırma ortaya koymuştur. Ev ödevlerinin öğrenci başarısı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin genel bir bakış açısı sunmuştur. Yazar bu araştırmasında, ev ödevlerinin etkilerini öğrencilerin sınıf seviyeleriyle de ilişkilendirmiştir. Araştırma bulgularına göre ev ödevleri lise öğrencilerini en üst seviyede etkilemektedir, ilkokullarda ise çok önemli bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Okullar ve öğretmenler ödev politikası doğrultusunda ve koordineli bir şekilde verildiğinde ev ödevleri etkili bir eğitim öğretim aracı olmaktadır.

Copper vd. (2006), “Ödev akademik başarıyı artırır mı? Bir araştırma sentezi, 1987-2003” adlı çalışmalarında, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1987'den beri ev ödevleri ile ilgili yapılan araştırmaların bir derlemesini yapmışlardır. Yapılmış araştırmalar dört grupta incelenmiştir. Çalışma bulgularına göre 7-12. Sınıflarda ödevin başarı üzerinde olumlu bir etkisi olduğu saptanmıştır.

Xu & Corno (2006)'nın çalışmasında 238 kırsal ortaokul öğrencisi üzerinde inceleme yapılmıştır. Araştırmada beş ev ödevi yönetimi (çalışma ortamı, zaman yönetimi, dikkat, motivasyon ve duyguları kontrol etme) ile cinsiyet, ebeveyn yardımı ve sınıf düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre beş ev ödevi yönetimi endeksinin hiçbirinde sınıf seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Erkeklerle karşılaştırıldığında, kızlar ev ödevlerine daha çok zaman ayırmakta, kendi kendini motive etmekte ve potansiyel olarak engelleyici duyguları

kontrol etmektedir. Aile yardımı alan öğrenciler, almayanlara kıyasla, çalışma alanlarını yönetmek, ev ödevi sırasında kendi kendilerini motive etmek ve potansiyel olarak engelleyici duygularını kontrol etmek için daha sık çalıştıklarını bildirmişlerdir.

McMullen (2007), “Ödev Miktarının Akademik Başarıya Etkisi” adlı çalışmasında, akademik başarı ile ev ödevi miktarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına, ek ödev vermenin öncelikle düşük performanslı okullardaki öğrencilerin başarısını artırdığını göstermektedir. Bu nedenle, daha fazla ödev vermek, yüksek ve düşük performans gösteren öğrenciler arasındaki başarı farkını kapatmaya yardımcı olabilir. Özetle ev ödevi miktarı akademik başarı üzerinde çok fazla etkili olmaktadır.

Marzano & Pickering (2007) “Özel Konu / Ödev Karşı Dava” adlı çalışmada, ev ödevi lehine ve aleyhine yapılmış tartışmalar ışığında yapılmış çok çeşitli metodolojileri ve özgüllük düzeylerini kapsayan derleme bir çalışma niteliği taşımaktadır.

Falch & Rønning (2012), “OECD ülkelerinde ev ödevi ve öğrenci başarısı” adlı makale çalışmasında, 2007 yılında TIMSS’e katılan 16 OECD ülkesinden verilerden yararlanarak ödev vermenin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre ev ödevinin başarı üzerinde önemli ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu etki ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir.

Matei & Ciasca (2015), “Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevi Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmalarında, öğretmenlerin ev ödevlerine yönelik algılarını açıklamayı amaçlamıştır. Romanya’da yapılmış makaleye, gönüllü katılım ile online olarak gerçekleştirilen ankete 51 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ankete katılanlar ev ödevlerinin dezavantajlarını tamamen göz ardı ederek öğrenciler için yararlarını sıralamıştır. Öğretmenlerin, velilerin, öğretmen yetiştiricilerinin, müfredat oluşturucuların ödevlere ilişkin tek taraflı inançlarının değişmesi, eğitim profesyonellerinin aktif katılımını gerektirdiği önerisinde bulunmuştur.

Edwards (2017)’ın İngiltere’de yapmış olduğu doktora tez çalışması, karma yöntem araştırması şeklinde yapılmıştır. Veriler, literatür taraması ve okul idarecileri, öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Çalışmaya altı ortaokulun idareci, öğretmen, öğrenci ve velileri katılmıştır. Çalışma bulgularına göre,

ana paydaşlar olan idareciler, öğrenciler, aileler ve öğretmenler arasında ev ödevi ile ilgili bilgi ve görüşlerinde farklılıklar olduğu saptanmıştır. Birçok öğrenci ve veli, ev ödevlerini kısmen faydalı görse de çok zaman alması ve aile içinde yarattığı stres nedeniyle ev ödevlerine karşı çıkmaktadır. Öğretmenler ve idarecilerin görüşlerinde ise farklılıklar olmakla birlikte ev ödevini öğrencilerin çeşitli alanlarda öğrenmelerini desteklemede en etkili araçlardan biri olarak görmektedir.

Fernandez vd. (2017)'nin yaptığı araştırmada, okullarda ödev verme stratejilerinin öğrencilerin akademik performansını nasıl etkilediğini ve öğrencilerin ev ödevlerine harcadıkları zamandaki farklılıkları analiz etmek ve öğrencilerin ev ödevlerine ayırmaları gereken optimum süre ayrıntılı bir şekilde araştırılmıştır. Katılımcılar, İspanyol ergenlerin temsili bir örneğiydi ($N= 26,543$), yaş ortalaması 14,4 ($\pm 0,75$), %49,7'si kızdır. İspanyolca, Matematik, Bilim ve Vatandaşlık derslerinde akademik performansı ölçmek için bir anket kullanıldı. Araştırmanın sonuçlarına göre ödev süresi ile akademik performans arasındaki ilişki bireysel düzeyde olumsuz, okul düzeyinde ise olumludur. Okulun verdiği ev ödevi miktarındaki artış, öğrencinin ev ödevi için harcadığı zamandaki artışla ilişkilidir. Genel olarak öğrencilerin akademik başarısını en üst düzeye çıkarmak için okulların optimum miktarda ev ödevi vermesi önerilmiştir.

Liu vd. (2019) yaptıkları çalışmanın amacı, ev ödevi konusunda ebeveyn desteğinin öğrencilerin ev ödevi öz-yeterliği, duygu düzenleme stratejilerini (yani bilişsel yeniden değerlendirme ve dışavurumsal bastırma) ve ev ödevi tutumlarını araştırmaktır. Katılımcılar, Çin'deki devlet ilkokullarına devam eden 832 dördüncü ve beşinci sınıf öğrencisiydi. Veriler, ebeveyn desteği, ev ödevi öz yeterliliği, duygu düzenleme stratejileri ve ev ödevi tutumları ile ilgili yapılan testler ve öz değerlendirmeler şeklindeki testler aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda, ebeveyn desteğinin, ev ödevi öz-yeterliği ve bilişsel yeniden değerlendirme stratejisi ve ev ödevi tutumları arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Li (2019) “Öz Değerlendirmeye Dayalı Bir Ödev Modeli” adlı çalışmasında, 39 öğrencinin katılımıyla deneysel bir çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda, öz değerlendirmeye dayalı bir ev ödevi modeli önerilmektedir. Öz değerlendirmeye dayalı ev ödevi, öğrencilerin ödevlerini yapmanın ve bitirmenin yanı sıra çözüm yollarını

kullanarak ödevlerini düzeltmeleri ve performanslarını görmelerini sağlamaları bakımından önemlidir.

Bempechat (2019), “Kaliteli ev ödevi öğrenmeyi neden geliştirir ve ebeveynler nasıl yardımcı olabilir?” adlı araştırmasında ev ödevinin öğrenmeyi nasıl geliştirdiğini ve ebeveynlerin nasıl yardımcı olabileceği detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Kohn (2020), “Ev Ödevi: Bir Öğretim Efsanesi” adlı çalışmasında, ev ödevi ile ilgili daha önce yapılan uluslararası araştırmaların verilerinden yararlanarak ev ödevine eleştirel bir bakış kazandırmıştır. Ev ödevinin öğrencilerin serbest zamanını çaldığını, aile içi çatışmalara neden olduğunu, çocuklarda strese, bıkkınlığa, yorgunluğa ve hüsrana neden olduğunu, nitelikli çalışmayı ve bağımsızlık becerisini geliştirmediği ve öğrenmeye ilgiyi azalttığını, ev ödevinin küçük çocuklarda herhangi bir akademik başarı sağlamadığı ve hatta büyük çocuklarda bile gereksiz olduğunu savunmuştur.

Roschelle & Hodkowski (2020)’nin yaptıkları makale çalışmalarında, COVID-19 pandemisi nedeniyle, öğrencilerin büyük çoğunluğu uzaktan veya karma (hibrit) eğitime geçtiğini belirtmiştir. Bu hibrit eğitim yöntemi, öğrencilerin daha bağımsız çalışabilmesine imkân vermektedir. Dolayısıyla burada ev ödevinin önemi ortaya çıkmıştır. Çalışmada, öğrencilere evde bağımsız olarak yapacakları görevler şeklinde tanımlanan ev ödevini desteklemek ve teknoloji ile daha aktif hale getirmek için okullara, öğretmenlere, ebeveynlere ve idarecilere tavsiyelerde bulunulmuştur.

Jones (2021) yaptığı çalışmada, ev ödevinin öğrenciler için önemi, ev ödevinin en etkili kullanım yöntemleri, ev ödevi türleri, ev ödevi için öğretmenlere pratik fikirler, stratejiler ve etkinlikler önerilmekle birlikte ev ödevinde kontrol ve geribildirim, alıştırma ve hazırlık ödev çalışmaları, ev ödevi ile ilgili okul, öğretmen, veli ve öğrencilere tavsiyelerde bulunmuştur.

Yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde, hem ülkemizde hem de dünyada ev ödevlerinin eğitim öğretim faaliyetlerinde sıkça kullanılan bir teknik olduğu görülmektedir. Ev ödevleri, öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını arttırmakta, araştırma ve ürün ortaya çıkarmalarını sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin sorumluluk alma bilincini, bireysel çalışma alışkanlığını, hayal gücünü kullanma, zihinsel ve psikomotor becerilerini geliştirmektedir. Bununla birlikte ev ödevleri, öğrencilerin

dersteki akademik başarısını arttırmakta, öğrenilen bilgileri kalıcı hale getirmekte, pekiştirmekte ve konuların tekrarını sağlamaktadır.

Eğitim programımızın önemli bir parçası da sosyal bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler dersinde ev ödevlerinin etkisi ve önemi büyüktür. Buradan hareketle sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin alınması ev ödevleri konusuna yeni bir katkı sağlayacaktır.



İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu başlık altında alt başlıklar halinde; araştırma modeli/deseni, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmanın veri toplama araçları, katılımcılarla uygulama yapıları verilerin toplanması, elde edilen verilerin analizi ile geçerlik ve güvenilirlik kısımları açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bu araştırmada, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, bu amaç çerçevesinde nitel araştırma modeli ve nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomoloji) çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Olgubilim çalışması, “günlük hayatta farkında olduğumuz ancak derinlemesine, ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgu ve olaylara” odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 69). Nitel verilerin elde edilmesi için kullanılan veri toplama araçları içinde yer alan yapılandırılmış görüşme türü kullanılacaktır. Yapılandırılmış görüşmede, “amaç için önceden belli sıraya göre hazırlanmış soruların görüşülen kişiye sorularak cevaplaması istenir. Bu yöntem verilerin hızlı kodlanmasına ve analizine, ölçüm kolaylığına ve ardından da araştırmanın kapsamıyla karşılaştırılmasına imkân verir” (Büyüköztürk vd., 2020, s. 159). Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçları sayesinde araştırma kapsamlı bir şekilde ve derinlemesine incelenecek ve sonuçların analizi yapılacaktır.

2.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2021–2022 eğitim-öğretim yılında Batman ili merkez ortaokullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, bu okullarda öğrenim gören beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Tüm ortaokullara ulaşmanın oldukça zor olmasından dolayı bazı okullar örneklem

olarak seçilmiştir. Örneklem kapsamına alınan okullar, nitel araştırma yöntemlerine uygun olan amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile seçilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme ile araştırmanın tarafları olan bireylerden oluşturulan küçük bir örneklemin olabildiğince çeşitlilik göstermesi amaçlanmıştır. Bu örnekleme amaç, çeşitliliği arttırarak evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik sağlayan bu durumlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 119). Buradan hareketle bu çalışmada da ortaokullarda sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri konusunda taraf olan paydaşların çeşitliliğini olabildiğince maksimum düzeyde yansıtarak üç ayrı ortaokuldan öğrenci, öğretmen ve veliler örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Batman ili merkezinde bulunan ortaokullarda (5. 6. ve 7. sınıf) öğrenim gören üç (3) ortaokuldan 10 öğrenci, 10 öğretmen, 10 veli oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

İlgili alanyazında yapılan taramalar ve alan uzmanlarının öngörüşlerinin alınmasıyla araştırmanın amacına uygun olacak şekilde araştırmacı tarafından araştırmanın verileri, ortaokuldaki öğrenci, öğretmen ve velilerin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmaya katılan bireylerin araştırılan olgu ve olayları kendi cümleleriyle ifade etmelerine imkân tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Alan uzmanlarının ön görüşleri ve literatür taraması sonucu araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları; “Öğrenci Görüşme Formu”, “Öğretmen Görüşme Formu” ve “Veli Görüşme Formu” olmak üzere her biri dokuz açık uçlu sorudan oluşan üç görüşme formu kullanılarak veriler toplanacaktır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme tekniklerine göre daha esnektir. Bu teknikte, araştırmacı tarafından daha önceden amaca uygun olarak oluşturulan soruları içeren formlar kullanılır. Görüşme sırasında araştırmacı görüşmenin gidişatına göre farklı sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin verdiği yanıtlarını açmasını ve ayrıntılı yanıtlar vermesini sağlayabilir. Görüşülen kişi görüşme sırasında bir soru içinde diğer soruya ait bilgiler verirse araştırmacı diğer soruyu sormayabilir. Görüşme türlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği içerisinde barındırdığı esneklik sayesinde eğitimbilim

araştırmalarına daha uygun bir teknik haline gelmektedir (Türnükli, 2000, s. 547). Bu durum araştırmacının elde ettiği verilerin çok yönlü ve çeşitli olmasını sağlamaktadır. Buradan hareketle bu araştırmada da veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasına karar verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarındaki veriler, öğretmen, öğrenci ve velilerle yüz yüze görüşülerek, gönüllölük esasına dayalı olarak toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi ile çözümlenmiştir. Nitel araştırma verilerinin analizinde sıklıkla kullanılan içerik analizinde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verileri açıklayan kavram ve ilişkilere ulaşmayı amaçlamaktadır. Buradan hareketle çözümlleme ile ulaşılan kavramlar, araştırmacının temalar oluşturarak olguları daha doğru bir şekilde düzenleyip anlaşılır hale getirebilmesine imkân tanımaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2018, s. 242). Çalışmaya katılanların her birinin verdiği cevaplar dikkate alınarak kodlamalar yapılmıştır.

İçerik analizinde, toplanan her verinin analizinin ayrıntılı bir şekilde yapılması şarttır. Bu nedenle analiz öncesinde detaylı çalışma yapılmasına, belirgin olmayan temalar ve alt boyutların incelenerek ortaya çıkarılmasına olanak sağlar (Yıldırım ve şimşek, 2018, s. 242). Verilerin analizi için ilk adım en uygun sınıflandırmayı geliştirmek ve kodlama şeması oluşturmaktır. Görüşmelerde elde edilen ilk veriler, içerik analiziyle kod, tema, kategori ve durum örneklerine ayrılarak okunmuş ve anlatıma dönüştürölmüştür.

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının içerik analizi ile 4 aşamada analiz edilmelidir (Yıldırım ve şimşek, 2018, s. 243-251): İlk adım verilerin kodlanmasıdır. Bu aşamada bir kod listesi oluşturulacak ve bu liste verilerin düzenlenmesinde temel liste görevi görecektir. İkinci adım temaların bulunmasıdır. Bu aşamada elde edilen kodlar bir araya getirilerek incelenecek, kodlar arasında ortak yönler bulunacak ve kategorize edilecektir. Üçüncü adımda verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi yapılacak ve okuyucunun anlayabileceği şekilde veriler ilişkili bir şekilde düzenlenecektir. Dördüncü adım bulguların yorumlanmasıdır.

Araştırmada elde edilecek verilerden yola çıkılarak tanımlanan bulgular sunulmuş ve her bulgunun sonunda araştırmacının yorum ve görüşlerine yer verilmiştir.

Kullanılacak veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için katılımcıların; öğretmen, öğrenci ve veli görüşme formlarına verdikleri cevaplar tüm detaylarıyla araştırma verisi olarak ses kaydı ile kaydedilmiştir. Ayrıca güvenilirliği artırmak için ortaokul 5-6-7. sınıf öğrencileri, sosyal bilgiler öğretmenleri ve velilerle yapılan görüşme formunda yer alan ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak bulgular bölümünde sunulmuştur. Doğrudan alıntıların aktarılması öğrenci, öğretmen ve velilere numaralar verilerek öğretmenler için T1 (öğretmen 1), T2 (öğretmen 2), öğrenciler için S1 (Öğrenci 1), S2 (Öğrenci 2) ve veliler için de V1 (veli 1), V2 (veli 2) şeklinde gösterilmiştir.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Yıldırım ve Şimşek (2018)'e göre nitel araştırma sonuçlarının kabul edilebilir veya inandırıcı olabilmesi için geçerlik ve güvenilirlik koşullarının sağlanması gerekmektedir. Araştırma sonucunda konunun bütüncül bir biçimde ele alınması ve elde edilen verilerin doğru sonuca ulaşabilmesi için bu verilerin geçerlilik durumu ön plana çıkmaktadır. Kirk & Miller (1986) geçerlilik kavramını, “nitel araştırmalarda araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemlemesi” şeklinde tanımlamıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018)'e göre nitel çalışmalarda geçerlilik, güvenilirliği belirleyen ve güvenilirlikten önce gelen bir faktördür. Buradan hareketle yapılan araştırma sonuçları geçerli ise yapılacak aynı türden araştırmanın da benzer sonuçlar elde etme olasılığı yüksektir. Yapılan araştırmanın geçerliliğinin sağlanması için araştırmacı ve uzman tarafından hazırlanan veri toplama araçlarının araştırmanın amacı ve alt problemlerin amaçlarına ne kadar hizmet ettiği önem arz etmektedir. Araştırmada elde edilen veriler, sadece araştırma kapsamına alınan ortaokullarla ve bu okullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri, burada okuyan öğrenciler ve bu öğrencilerin velilerinin yarı yapılandırılmış görüşme formlarına verdikleri cevaplarla sınırlandırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların doğruluğu ve kapsam geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında iki uzmanın ve alanda tezli yüksek lisans yapmış bir sosyal bilgiler öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Öğretim üyeleri ve sosyal bilgiler öğretmenin

görüşleri doğrultusunda görüşme formları küçük değişikliklerle yeniden düzenlenmiş ve pilot uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Araştırmada, uygulamaya geçilmeden önce ikişer öğrenci, öğretmen ve veli ile pilot uygulama yapılarak görüşme sorularının anlaşılabilirliği ve araştırma amacına uygunluğuna ilişkin fikir oluşmuştur. Pilot uygulama sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak görüşme formları araştırmacı tarafından son kez kontrol edilerek dokuzar sorudan oluşan 3 görüşme formu uygulanmaya hazır hale getirilmiştir (Bkz Ek-2, Ek-3, Ek-4).

Nitel araştırmalarda elde edilen bulguların doğrulanması veri analizinin son aşamasıdır. Araştırmanın bu aşamasına “güvenirlilik” veya kelime anlamı olarak “kararlılık” denilir. Nitel araştırmalarda güvenirliliği sağlamak için araştırmaya başka araştırmacıların da dahil edilmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmanın diğer araştırmacılar tarafından kabul edilebilir olması için, birden fazla araştırmacının aynı veri toplama aracıyla veri toplaması ve bu verileri analiz etmesi, ulaştığı sonuçları karşılaştırması ve ortak yönleri tespit etmesi gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2011). Bu araştırmada da iki öğretim görevlisi ve bir sosyal bilgiler öğretmeni eş gözlemcilerle çalışılmıştır. Araştırmada gözlemcilerin temalara yaptıkları kodlamaların yüzdelik değerlerin uyumu karşılaştırılmıştır. Araştırmanın güvenirliliğini hesaplamak için de Miles & Huberman’ın (1994) önerdiği güvenirlilik formülü [$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100}$] kullanılmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda araştırmanın güvenirliliği %90 olarak hesaplanmıştır. Miles & Huberman (1994)’a göre araştırmalarda güvenirlilik değerlerinin %70 ve üzerinde çıkması o araştırmaların güvenilir olduğunu göstermektedir. Araştırmada elde edilen güvenirlilik değerine göre araştırma güvenilir olarak kabul edilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen ve velilerin sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine yönelik görüşleri ve bu görüşlerin incelendiği analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

3.1.1. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilere İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında öğrencilerin ev ödevine ilişkin sırasıyla ev ödevinin tanımına, ev ödevleri hakkında ne düşündüklerine, ev ödevlerinin onlar için daha eğlenceli ve faydalı olması için öğretmenlerden beklentilerine, ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içermesini istediklerine, ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım aldıklarına, öğrenci olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştıklarına, ev ödevleri verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ettiklerine, ev ödevlerinin kendilerine katkılarına, ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna yer verilmiştir.

3.1.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.1’de öğrencilerin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.1: Öğrencilerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Sorumluluk	4	23,52
Akademik başarıyı arttıran çalışmalar	2	11,76
Tekrar	2	11,76
Evde yapılan çalışmalar	2	11,76
Pekiştirme	1	5,88
Sonraki konulara hazırlık	1	5,88
Görev	1	5,88
Derslere yardımcı çalışmalar	1	5,88
Ders dışı etkinlik	1	5,88
Fazladan ders yükü	1	5,88
Zorunlu çalışmalar	1	5,88
Toplam	17	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.1 incelendiğinde, ev ödevinin tanımına ilişkin öğrencilerin verdikleri cevapların literatürde genel geçer kavramlar olduğu görülmektedir. En fazla sıklığa sahip kodlara göre öğrencilerin önemli bir kısmı ev ödevini sorumluluk (%23,52) olarak görmektedir. Öğrenciler ardından ev ödevlerini akademik başarıyı arttıran çalışmalar (%11,76), tekrarlar (%11,76) ve evde yapılan çalışmalar (%11,76) şeklinde algılamaktadır. Öğrencilerin daha sonra verdikleri cevaplar ise pekiştirmeler (%5,88), sonraki konulara hazırlık (%5,88), öğretmenin verdiği görevler (%5,88), derslere yardımcı çalışmalar (%5,88), ders dışı etkinlik (%5,88), fazladan ders yükü (%5,88), ve zorunlu çalışmalar (%5,88) şeklindedir. Size göre ev ödevi nedir? Açıklayınız? sorusuna ilişkin bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S1 “Öğretmenin bizim için okulda anlattığı konuları evde tekrar etmemiz için verdiği görevler”.

S4 “Çalışmamıza yardımcı olan etkinliklerdir. Yani dersi öğrenmemizi sağlayan çalışmalar, etkinlikler, projelerdir”.

S6 “Derse girmeden önce bir hazırlık ve bir nevi bir pekiştirme yöntemi”.

S8 “Ödev öğretmenimizin bizden yapmamızı istediği sorumluluklardır. Okulda verdiği ve evde yapmamızı istediği sorumluluklardır”.

S10 “Bizim iyiliğimiz için bizim başarımız için verdiği ama bizim istemediğimiz sanki fazladan çalışmak gibi gelen yapmak istemediğimiz ama yapmamızın zorunlu olduğu dersin bir alternatifi”.

3.1.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.2’de öğrencilerin ev ödevleri hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.2: Öğrencilerin Ev Ödevleri Hakkında Ne Düşündüklerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Seviyorum	7	17,07
Metin-yazı biçiminde	4	9,75
Sevmiyorum	3	7,31
Çok zaman alıyor	3	7,31
Çok ödev veriliyor	2	4,87
Yorucu	2	4,87
Konu tekrarı sağlıyor	2	4,87
Konuyu anlamamı sağlar	2	4,87
Çoktan seçmeli test olsun	2	4,87
İlgi çekici	1	2,43
Günlük yaşamı kolaylaştırır	1	2,43
Konuyu pekiştirir	1	2,43
Mutlu olurum	1	2,43
Ailem destek veriyor	1	2,43
Oyun oynama zamanım kalmıyor	1	2,43
Sosyalleşemiyorum	1	2,43
Ailemle vakit geçiremiyorum	1	2,43
LGS’de az puan getirdiği için önemsemiyorum	1	2,43
Başka derslere çalışma zamanım kalmıyor	1	2,43
Oyun bazlı etkinlikler olsun istiyorum	1	2,43
Yoruma dayalı olmasın	1	2,43
Boşluk doldurma	1	2,43
Doğru- yanlış	1	2,43
Toplam	41	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.2 incelendiğinde en fazla sıklığa sahip kodlara göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerini sevdikleri (%17,07) görülmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine karşı olumlu bir görüşe sahip olduğu söylenebilir. Öğrenciler aynı zamanda ev ödevlerinin en fazla metin-yazı biçiminde olduğunu (%9,75), çok zamanlarını aldığını (%7,31), çok ödev verildiğini (%4,87) ve yorucu olduğunu (%4,87), bunun için de ev ödevlerini sevmediklerini (%7,31) ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ev ödevleri; konu tekrarı (%4,87) ve konuyu anlamalarını sağladığı (%4,87), ödevlerin çoktan seçmeli testler olmasını istedikleri (%4,87), ödevlerin ilgi çekici olduğu (%2,43), günlük yaşamı kolaylaştırdığı (%2,43), konuları pekiştirdiği (%2,43) ve ev ödevlerinde ailenin destek verdiği (%2,43), ödev verildiği için öğrencilerin mutlu oldukları (%2,43)

görülmektedir. Bunlarla birlikte öğrenciler ev ödevlerinin, oyun oynama zamanlarını aldığını (%2,43), sosyalleşemediklerini (%2,43), aileleriyle vakit geçiremediklerini (%2,43), başka derse çalışmak için zaman kalmadığını (%2,43), sosyal bilgiler dersi LGS’de az puan getirdiği için önemsemediklerini (%2,43) ve oyun bazlı (%2,43), boşluk doldurma (%2,43), doğru yanlış (%2,43) tarzında ödevlerin verilmesini istediklerini ve yoruma dayalı (%2,43) ödevlerin verilmesini istemediklerini ifade etmişlerdir. “Öğretmeninizin verdiği ev ödevleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir.

S1 “Öğretmenin bizim için anlattığı konuları tekrar etmemizi sağladığı için seviyorum”.

S2 “Öğretmen ödev verdiğinde biraz çok veriyor ve eve de fazla gönderiyor. Fazla yazı yazıyoruz sonra bazen çok olduğu için yazmakta sorun oluyor, elimiz çok yoruluyor”.

S4 “Seviyorum ama öğretmen bazen çok yazı ve ödev veriyor. Çok olduğu için elim ağrıyor, yazamıyorum ve çok zamanımı alıyor. Oyun zamanım azalıyor. Ailemle çok vakit geçiremiyorum”.

S6 “Sosyal bilgiler ödevleri daha çok yorumlamaya dayalı olduğu için sevemiyorum. Ama test tarzı olabilirse o zaman çok severim”.

S7 “Sosyal bilgiler öğretmenimin verdiği ev ödevlerini seviyorum. Bazen yapamadığım da oluyor, o zaman ailemden yardım istiyorum. Genellikle yazı türü oluyor ödev. Bazen ünite sonlarında şıklı sorular, test, boşluk doldurma ve doğru yanlış şeklinde de oluyor”.

S8 Seviyorum ama bazen bizden kitaptaki büyük bir yazıyı yazmamızı isteyince o an hem yazı uzun olduğun için hem de kitapta olduğu için pek hoşuma gitmiyor. Kitapta olan bir yazıyı yazmam benim için zaman kaybıdır. Çok zamanımı alıyor. Ödevleri seviyorum ve ödev yapmak benim konuyu anlamamı, pekiştirmemi sağlıyor. Konuyu öğrenmemi sağladığı için de mutlu oluyorum.

S10 Sanki öğretmen ödev vermezse ve biz kendi kaynaklarımızdan çalışırsak bizim için daha rahat olur. Bunun için sevmiyorum. Mesela Ders çalışmam gerekiyor ama ödev var ise fazladan çalışmam gerekiyor

ve başka şeylere de zaman ayırmam gerekiyor ve yetiştiremiyorum. Diğer önemli derslere de zamanım yetmiyor. Sosyal puanı sınavda düşük olduğu için onu pek önemsemiyorum.

3.1.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.3'te ev ödevlerinin daha eğlenceli ve faydalı olması için öğrencilerin öğretmenlerinden beklentilerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.3: Öğretmenlerin Verdiği Ev Ödevlerinin Daha Eğlenceli ve Faydalı Olması İçin Öğrencilerin Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Aktivite- etkinlik odaklı	4	14,81
Oyun	3	11,11
Eşleştirme	2	7,40
Kompozisyon	2	7,40
Yeni bir ürün oluşturacak tarzda	1	3,70
Araştırma	1	3,70
Maket	1	3,70
Metin oluşturma	1	3,70
Görsel içerikli	1	3,70
Yapboz- puzzle	1	3,70
Doğru yanlış	1	3,70
Bulmaca	1	3,70
Pekiştirme	1	3,70
Tekrar	1	3,70
Şifreleme	1	3,70
Motivasyonu yükseltsin	1	3,70
İlgi çekici	1	3,70
Kolay	1	3,70
Böyle kalsın	1	3,70
Yorumlama olmamalı	1	3,70
Toplam	27	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.3 incelendiğinde öğretmenlerinin verdiği sosyal bilgiler ev ödevlerinin daha eğlenceli ve faydalı olması için 4 öğrenci aktivite- etkinlik (%14,81) odaklı olmasını isterken, 3 öğrenci oyun (%11,11), 2 öğrenci eşleştirme (%7,40) ve 2 öğrenci kompozisyon (%7,40) tarzında olmasını istemektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde öğrenciler, sosyal bilgiler ev ödevlerini çok farklı tarzlarda, kendilerini aktif hale getirecek, yaparak yaşayarak, bilişsel ve psikomotor becerileri de kullanabilecekleri tarzlarda verilmesini istedikleri görülmektedir. Buna göre öğrenciler yeni bir ürün ortaya çıkartacak (%3,70), araştırma (%3,70), maket (%3,70), metin oluşturma (%3,70),

görsel içerikli (%3,70), yapboz- puzzle (%3,70), doğru-yanlış (%3,70), bulmaca (%3,70), şifreleme (%3,70), motivasyonumu yükseltsin (%3,70), kolay (%3,70), ilgi çekici tarzda (%3,70), tekrar etmemi ve pekiştirmememi sağlasın (%3,70), böyle kalsın (%3,70) ve yoruma dayalı ödevler verilmesin (%3,70) şeklinde isteklerde bulunmuşlardır. Bu soruya ilişkin bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S2 “Etkinlik, oyun, mesela oyun çeşitleri, yap boz, puzzle olabilirse güzel olurdu”.

S3 “Daha çok Türkçedeki kompozisyon gibi öğretmenin bize ödev vermesi ve bizim de üstüne bir şeyler ekleyerek yapmayı isterdim”.

S4 “Ödevi göndermeden önce bir etkinlik yapsak sonra da ödevi yapsak daha iyi olur. Projeler etkinlikler, maket, arkadaşlarla birlikte yapabileceğimiz ödevler olursa güzel olurdu”.

S5 “Sosyal bilgilerdeki ödevlerde yazı şeklinde ve görselli, resim çizmeli ödevler olursa daha eğlenceli olur. Daha detaylı yazılar olmasını isterdim”.

S6 “Mesela ödevleri oyuna çevirebilir ya da doğru- yanlış ödevler olabilir, eşleştirme olabilir ama yorumlama ödevleri olmamalı, sevmiyorum”.

S7 “Şimdilik hocamın verdiği ev ödevleri benim sevdiğim türde. Yazı yazma, görselli yazılar sevdiğim türle böyle kalmasını istiyorum”.

S10 “Sorular böyle şakalı olmalı. Sonra insanı zorlamamalı ve zorlanmamalı ödevde. Çünkü zorlandığımda moralim bozuluyor”.

3.1.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.4’te öğrencilerin ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.4: Öğrencilerin Ev Ödevlerinde Ne Tür Etkinlikler İçermesini İstediklerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Bulmaca	5	13,51
Oyun	3	8,10
Çoktan seçmeli sorular	3	8,10
Araştırma	2	5,40
Eşleştirme	2	5,40
Boşluk doldurma	2	5,40
Şifreleme	2	5,40
Kitaptaki etkinlikler	2	5,40
Metin olsun	2	5,40
Metin oluşturma olmasın	2	5,40
Maket	1	2,70
Kompozisyon	1	2,70
Doğru yanlış	1	2,70
Aktivite- etkinlik odaklı	1	2,70
Pekiştirme	1	2,70
Anlamlandırma	1	2,70
Eğlenceli	1	2,70
Merak uyandırıcı	1	2,70
İlgi çekici	1	2,70
Okuma	1	2,70
Grup çalışması	1	2,70
Klasik soru- cevap olmamalı	1	2,70
Toplam	37	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.4’te görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin en fazla sıklığa sahip kodlara göre öğrencilerin sosyal bilgiler ev ödevlerinde bulmaca (%13,51), oyun (%8,10), çoktan seçmeli sorular (%8,10), eşleştirme (%5,40), boşluk doldurma (%5,40), şifreleme (%5,40), araştırma (%5,40) tarzında yani çoğunlukla kitaptaki etkinlikler olmasını (%5,40) istedikleri görülürken, 2 öğrenci de metin-yazı yazma (%5,40) biçiminde etkinlikleri istememektedir. Ayrıca birer kod şeklinde öğrenciler, maket (%2,70), kompozisyon (%2,70), doğru-yanlış (%2,70), aktivite-etkinlik odaklı (%2,70), pekiştirici (%2,70), anlamlandırma (%2,70), eğlenceli (%2,70), merak uyandırıcı (%2,70), ilgi çekici (%2,70), grup çalışması (%2,70) ve okuma (%2,70) gibi etkinliklerin olmasını isterken bir öğrenci de klasik soru cevap (%2,70) tarzında ev ödevi istememektedir. Bir önceki sorunun bulgularına benzer yanıtlar veren öğrenciler, ev ödevlerinde kendilerini aktifleştirecek etkinlikleri veya uygulamaları istedikleri görülmektedir. “Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin ne tür etkinlikler içermesini istersiniz?” sorusuna bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S1 “Şu an genelde soru oluyor ama araştırmalı olsa güzel olur. Bulmaca da iyi olurdu”.

S3 “Kompozisyon, oyunlu etkinlik”.

S4 “Maketler yaptırma güzel ama yazı yerine soru bankasından da sorular olursa daha iyi olur”.

S5 “Yazı yazma, soru çözme ve kitaptaki etkinlikler ve okumalar, bulmacalar ve sosyal le ilgili etkinlikli ödevler olsun isterdim”.

S7 “İlgi çekici olmasını isterdim. İlgi çekici ve merak uyandırıcı, eğlendirme şeklinde etkinlikler olsun isterdim”.

S9 “Devletin verdiği kitaplardaki gibi etkinlikler olabilir. Bulmacalar, eşleştirmeler, boşluk doldurmalar ve şifreleme türleri olsa daha eğlenceli olur bence”.

3.1.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.5’te öğrencilerin ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım aldıklarına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.5: Öğrencilerin Ev Ödevlerini Yaparken Velilerinden Hangi Konularda Yardım Aldıklarına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Zorlandığımda	5	18,51
Annem yardım ediyor	5	18,51
Anlamadığımda	4	14,81
Bilemediğimde	3	11,11
Yapamadığımda	2	7,40
Yazarken	2	7,40
Kesemediğimde	1	3,70
Çözemediğimde	1	3,70
Maket çalışmalarında	1	3,70
Sözcüklerin anlamlarında	1	3,70
Kendim yaparım	1	3,70
Nasıl yapılacağını gösterir	1	3,70
Toplam	27	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.5 incelendiğinde öğrencilerin ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım aldıklarına ilişkin verdikleri cevaplara göre 5 öğrenci zorlandıklarında (%18,51), 4 öğrenci anlamadıklarında (%14,81), 3 öğrenci bilemediklerinde (%11,11) 2

öğrenci yapamadıklarında (%7,40) ve 2 öğrenci de yazarken (%7,40) ailesinden yardım aldığını belirtmektedir. Öğrencilerin verilen ev ödevini kendi başına tamamlayamadığı durumlarda veli desteğinin devreye girmesi ev ödevlerinin amacına ulaşmasını dolayısıyla öğrencinin ev ödevlerinden maksimum düzeyde fayda elde etmesini sağladığı literatürde saptanmıştır. Bazı öğrenciler ev ödevi sürecinde kesemediğinde (%3,70), çözemediğinde (%3,70), maket çalışmalarında (%3,70), sözcüklerin anlamlarında (%3,70) velilerinden destek aldıklarını ifade etmektedir. Bununla birlikte bazı öğrenciler kendim yaparım (%3,70) şeklinde, bazıları ise velim destek verirken nasıl yapacağımı gösterir (%3,70) şeklinde cevaplar vermiştir. Araştırmanın bulgularına göre veliler ev ödevlerinde çocuklarına gereken desteği sağlamakta ve rehberliği yapmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin yarısı ev ödevlerinde annem yardım ediyor (%18,51) şeklinde cevap vermişlerdir. Ev ödevlerinde aile üyelerinden çoğunlukla annelerin yardım etmesi dikkate değerdir. Bu soruya ilişkin bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S1 “Anlamadığım yerleri soruyorum, yapabileceğim bir şeyse zaten sormamayı tercih ediyorum. Kendim yapmak daha iyi oluyor”.

S2 Mesela sosyal bilgiler ödevi gönderiliyor ya, orada ben hem yazıyorum hem de baktığım için çok zamanımı alıyor. Onun için annem okuyor ben yazıyorum. Bazen bilmediklerimde yardımcı oluyor. Sosyal bilgiler fon karton ödevleri oluyor. Annem kardeşimi uyutuyor sonra diğer kardeşim ve annemle birlikte bu ödevleri yapıyoruz.

S5 “Anlamadığım ve yapamadığım, bana zor gelen konularda destek alıyorum. Bir de ödevde anlamını bilmediğim kelimelerde destek alıyorum”.

S9 “Mesela bilmediğim bir sözcük olduğunda anneme sorarım eğer bilmezse sözlükten bakarım. Öğretmenimiz bizden robot veya kukla gibi bir şey istediğinde makastır, vidalamadır annemden yardım istiyorum”.

S10 “Pek velimden yardım almıyorum, telefondan alıyorum. Eğer zorlandıysam ve internetten istediğimi bulmadıysam o zaman destek alıyorum”.

3.1.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.6’da öğrencilerin ev ödevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.6: Öğrencilerin Ev Ödevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Zaman alıyor	6	21,42
Sosyal aktivitelere engel	2	7,14
Zorlanıyorum	2	7,14
Yapamadığımda üzülüyorum	2	7,14
Ailemle vakit geçiremiyorum	2	7,14
Aynı anda birden fazla ödev	2	7,14
Kitap okuyamıyorum	1	3,57
Geç saatlere kadar ödev yapıyorum	1	3,57
Oyun oynayamıyorum	1	3,57
Çok ödev veriliyor	1	3,57
Aile içi sorunlar	1	3,57
Kargaşa yaşıyorum	1	3,57
Yorumlayamıyorum	1	3,57
Karışıklık yaşıyorum	1	3,57
Verimsiz oluyor	1	3,57
Motivasyonumu düşürüyor	1	3,57
Uzun ödevler	1	3,57
Sorun yaşamıyorum	1	3,57
Toplam	28	100

Tablo 3.6 incelendiğinde öğrencilerin ev ödevlerini yaparken karşılaştıkları sorunların başında ev ödevlerinin çok zamanlarını aldığı (%60-6 öğrenci) şeklindedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri bu durumu dikkate almalı ev ödevlerini öğrencilerin çok zamanını almayacak, kısa ve öz, açık ve net olacak şekilde yeniden tasarlamalıdır. Öğrenciler ev ödevi sürecinde yaşadıkları sorunları sırasıyla sosyal aktivitelere engel olduğunu (%7,14), aileleriyle vakit geçirmelerini engellediğini (%7,14), aynı anda birden fazla ödev verildiğini (%7,14), yapamadıklarında üzüldüklerini (%7,14) ve zorlandıklarını (%7,14) ifade etmişlerdir. Öğrenciler ayrıca kitap okuyamıyorum (%3,57), geç saatlere kadar ödev yapıyorum (%3,57), oyun oynayamıyorum (%3,57), çok ödev veriliyor (%3,57), aile içi sorunlar yaşıyorum (%3,57), kargaşa yaşıyorum (%3,57), yorumlayamıyorum (%3,57), karışıklık yaşıyorum (%3,57), verimsiz oluyor (%3,57), motivasyonumu düşürüyor (%3,57), uzun ödevler oluyor (%3,57) şeklinde başka sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Verilen cevaplar içinde sadece bir öğrenci sorun yaşamıyorum (%3,57) şeklinde görüşünü belirtmiştir. “Bir öğrenci olarak ev

ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?” sorusuna bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S1 “Bazen anlamadığım oluyor. Örneğin o gün okula gelmedim ve ödevler verildi işte zor oluyor. Çok zamanımı akıyor. Başka şeylere zamanım kalmıyor. Örneğin kitap okumayı çok seviyorum ama kitap okumaya zamanım kalmıyor”.

S2 “Çok zamanım geçtiği için geç yapıyorum. Mesela kardeşlerim ve kuzenlerim bizim bahçemize çıkıyor oyun oynuyorlar ben ise ödev yapmak zorunda akıyorum yani oyun oynayamıyorum”.

S5 “Her öğretmen aynı günde veriyor, sosyal dersi hocası da veriyor onun için karışıklık oluyor kargaşa gibi oluyor ve yapmakta zorlanıyorum, yapmak istemiyorum”.

S6 “Ben ödev yaparken zamanımı çok kaybediyorum. Yani uzundur. Yorumlama olduğu için uzun bir süre düşünüyorum. O yüzden çok zaman kaybı oluyor. Sosyal hayatıma ve aileme zaman eksik kalıyor”.

S7 “Şimdilik sorun yaşamıyorum, bazen de oluyor. O da çözemediğim sorulardan dolayı anlayamadığım sorulardan dolayı sorun yaşıyorum. Benim sosyal ödevlerimi yapmam 15-20 dakikamı alıyor onun için zamanımı çok almıyor ve çok sorun olmuyor”

S10 “Yapamadığım sorular oluyor, anne ve babamın işi oluyor sonra telefonda da bakamıyorum soramıyorum içimde kalıyor, soramadığım için üzülüyorum. Çözemediğime üzülüyorum. Sonraki gün de işleri olmadığında yapabiliyorum ama bu sefer de taze olmuyor. Çok zamanı da alıyor bazen”.

3.1.1.7. Yedinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 3.7’de öğrencilerin ev ödevleri verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ettiklerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.7: Öğrencilerin Ev Ödevleri Verilirken, Yaparken ve Yaptıktan Sonra Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Not alırım	9	19,14
İstenildiği gibi- amacına uygun yaparım	9	19,14
Sorumluluklarımın bilincinde olurum	8	17,02
Zamanında teslim ederim	7	14,89
Kontrol ederim	7	14,89
Bazen geç bazen de erken teslim ederim	2	4,25
Öğretmenimi dikkatli dinlerim	1	2,12
Öğretmen kontrol edeceği için yaparım	1	2,12
Anlamlandırarak yaparım	1	2,12
Tekrarlar biçiminde yaparım	1	2,12
Farklı kaynaklardan yararlanırım	1	2,12
Toplam	47	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.7 incelendiğinde ev ödevleri verilirken bir öğrenci dışında diğer öğrencilerin tamamı not almaya (%19,14) dikkat ettiklerini belirtmiştir. Bir öğrenci de öğretmenimi dikkatli dinlerim (%2,12) şeklinde cevaplamıştır. Öğrencilerin ev ödevleri verilirken not almaları unutmamak için bu davranışı yaptıkları görülmektedir. Ev ödevlerini yaparken ise öğrencilerin %90'ı istenildiği gibi- amacına uygun yaparım (%19,14), öğrencilerin %80'i sorumluluklarımın bilincinde olurum (%17,02), öğretmen kontrol edeceği için yaparım (%2,12) şeklinde cevaplarırken birer kod şeklinde öğrenciler anlamlandırarak yaparım (%2,12), tekrarlar biçiminde yaparım (%2,12), farklı kaynaklardan yararlanırım (%2,12) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ev ödevlerini yaptıktan sonra ise öğrencilerin %70'i kontrol ederim (%14,89) ve zamanında teslim ederim (%14,89) şeklinde cevaplar verirken, 2 öğrenci de bazen geç bazen de erken teslim ederim (%4,25) şeklinde cevap vermişlerdir. Bu soruya ilişkin bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

Ev ödevleriniz verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ediyorsunuz?

S1 Ev ödevi verilirken öğretmenimi çok iyi dinlerim. Yani hangi gün kontrol edileceğini, hangi sayfalar olduğuna çok dikkat ediyorum. Yaparken mümkün olduğunca anlaşılır bir şekilde ve doğru yapmaya çalışıyorum. Yaptıktan sonra ise doğru günde, doğru zamanda o ödevi teslim etmek çantama koymaya dikkat ediyorum.

S3: “Ev ödevi verilirken not almaya, kaç sayfa, neresi ne zaman yapılacak diye, yaparken de düzgün bir şekilde saçma sapan sallamayla değil de yani hoca kontrol edeceği için biraz daha düzgün yapmaya çalışıyorum. Yaptıktan sonra zamanında götürüyorum”

S4 Öğretmen ödevi verirken unutmamak için not alıyorum. Önce verilen ödev konularına bakıyorum nasıl yapabilirim diye. Sonra doğru mu yapmışım diye bakıyorum, ödevi doğru mu yapıyorum, yazım yanlış ve doğrularına bakıyorum. Ödevi tamamlayınca Bazen erken bazen de geç götürüyorum okula götürüyorum.

S5 Not alıyorum ödev verilince. ilk önce konu tekrarlarımı yapıyorum. Sonra kendi başıma düşünerek, anlayarak yapıyorum, anlamadığımda destek alıyorum. Yaptıktan sonra hoca yazı verdiyse yazım yanlışlarıma bakıyorum. Hoca en geç ne zaman dediyse tam o zaman gelmeden teslim ediyorum ödevi.

S8 Öğretmen ödev verirken öğretmenin her dediğine dikkat ederim. Mesela sayfa biri yapın derse ona göre not alıyorum unutmamak için. Ödevi yaparken soruları doğru bir şekilde yapmaya çalışırım ve öğretmenin ne istediğine dikkat ederim. Ödevi bitirdikten sonra ödevin doğru olup olmadığına, eksiklerine temizliğine bakarım ve zamanında teslim etmeye dikkat ederim.

S9 Hangi sayfa olduğunu, sayfa sayısı kaçtır onu ezberliyorum. Öğretmen ödevi verirken bazen de not alıyorum. Ödevi yaparken de genellikle farklı kaynaklara bakıyorum. Sonra da yapamadığım, zorlandığım soru var mı diye hepsini tekrar kontrol ediyorum. Genellikle de zamanında teslim ediyorum.

3.1.1.8. Sekizinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 3.8’de sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin katkılarına ilişkin öğrenci görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.8: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin Öğrencilere Katkılarına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Akademik başarıyı artırır	6	24
Unutmayı engeller- hatırlamamızı sağlar	5	20
Konu tekrarı sağlar	4	16
Anlamlı öğrenmeler sağlar	3	12
Konuyu pekiştirir	3	12
Kalıcı öğrenmeler sağlar	1	4
İletişim becerisi kazandırır	1	4
Eksiklikleri fark ettirir	1	4
Sosyalleşmeye katkı sağlar	1	4
Toplam	25	100

Not: Tablodaki frekanslar öğrencilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.8 incelendiğinde öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde verdikleri ev ödevleri öğrenciler tarafından faydalı görülmektedir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %60'ı ev ödevlerinin akademik başarıyı arttırdığı (%24) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %50'si unutmayı engeller- hatırlamamızı sağlar (%20), %40'ı ise konu tekrarı sağlar (%16) şeklinde görüş belirtirken; öğrencilerin %30'u anlamlı öğrenmeler sağlar (%12) ve konuyu pekiştirir (%12) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Birer kod şeklinde de bazı öğrenciler kalıcı öğrenmeler sağlar (%4), iletişim becerisi kazandırır (%4), sosyalleşmeye katkı sağlar (%4) ve eksiklikleri fark ettirir (%4) şeklinde ifade etmişlerdir. “Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin size katkıları nelerdir?” sorusuna bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

S1 “Sosyal bilgiler dersi zaten hayatın içinden bir ders olduğu için bazı şeyleri daha iyi anlamamı sağlıyor. Yani sosyalde mesela derslerde öğretmeni dinlerken kaçırdığım bir şey olunca ödevlerde bunu fark ediyorum ve bu eksikliğimi gideriyorum”.

S3 “Derste işlenen konuların pekişmesini sağlıyor, konuyu daha bir yaşamış gibi oluyorum”.

S4 “Katkısı çok hocam. Çünkü konuyu untabiliyoruz. Ödev olunca unutmuyoruz ve beynimize daha çok giriyor. Ödevlerle öğrenmeler oluyor, geliyoruz, pekişiyoruz”.

S6 “Tabi ki katkısı var. Sosyal bilgiler zaten hayatı içeriyor. Tekrar etmemizi sağlıyor. İletişimimizi güçlendiriyor. Günlük hayat kolay oluyor. Pekiştirme oluyor”.

S9 “Katkıları var hocam mesela kültür mirastan verilen konuları tarihleri olayları daha çok anlamış oluyoruz. Aklımızda daha çok kalıyor. Hoca ödevi vermese tekrar edemeyiz mesela. Ödev hafızamızda tekrar etmemizi sağlıyor”.

S10 “Sınıfta işlediğimiz şeyin beynimizde daha taze kalmasını, daha kıvamlı kalmasını sağlar”.

3.1.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.9’da pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin öğrenci görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.9: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kodlar	F	%
Olumlu etkiledi	4	13,79
Akademik başarıyı arttırır	4	13,79
Olumsuz etkiledi	2	6,89
Anlaşılır değildi	2	6,89
Bunaltıcı	2	6,89
Ödev verilmedi	2	6,89
Etkisi olmadı-Nötr	2	6,89
Ödev zaman kalmıyor	1	3,44
Sıkıcı	1	3,44
Gereksiz	1	3,44
Öğrenciler üzerinde baskıyı arttırdı	1	3,44
Okul ile bağı güçlendirir	1	3,44
Konuyu pekiştirir	1	3,44
Araştırma becerisi kazandırır	1	3,44
Hatırlamayı sağlar	1	3,44
Günlük hayatı kolaylaştırır	1	3,44
Sorumluluk bilinci kazandırır	1	3,44
İletişim becerisi kazandırır	1	3,44
Toplam	29	100

Tablo 3.9 incelendiğinde bu gibi dönemlerde verilen ev ödevlerini 4 öğrenci eğitim- öğretim faaliyetlerini olumlu etkiledi (%13,79) ve akademik başarıyı arttırdı (%13,79) şeklinde görürken 2 öğrenci ise eğitim- öğretim faaliyetlerini olumsuz etkiledi (%6,89), ödevler anlaşılır değildi (%6,89), bunaltıcıydı (%6,89), etkisi olmadı-nötr (%6,89) ve ödev verilmedi (%6,89) şeklinde gördükleri saptanmıştır. Ayrıca birer kod olarak öğrenciler bu dönemlerde verilen ev ödevlerini sıkıcı (%3,44), gereksiz (%3,44)

ve kendileri üzerinde baskıyı arttırdı (%3,44) şeklinde olumsuz görüşlerde bulunurken; okul ile bağı güçlendirir (%3,44), konuyu pekiştirir (%3,44), araştırma becerisi kazandırır (%3,44), hatırlamayı sağlar (%3,44), günlük hayatı kolaylaştırır (%3,44), sorumluluk bilinci kazandırır (%3,44), iletişim becerisi kazandırır (%3,44) şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin önemli bir kısmı uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde de ev ödevlerini faydalı görmektedir. Öğretmenler öğrencileri sıkmayacak, seviyelerine uygun, ilgi çekici, kısa ve öz, ilke ve tekniğine uygun ev ödevleri planlamalıdır. Bu soruya ilişkin bazı öğrencilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?

S2 “Bence zaten hocayı uzaktan anladığımız için yani telefonda belki internetimiz yoktur, belki giremeyiz veya internet çekmeyebilir, anlamıyoruz bir türlü. Hoca ödev verdi ama yine de anlamıyoruz. Çünkü hocanın anlattığını anlamadığımız için ödevi de anlamıyoruz. Pandemideki ödevler anlaşılmıyordu”.

S3 “Genellikle hocanın anlatmak istediğini çok anlamadığımız için verilen ödevler de nötr oldu. Bir katkısı olmadı ama olumsuz da olmadı nötrdü”.

S4 “Okul olmadığı için hiçbir şey yapmıyoruz, öğrenemiyoruz ve sorumsuzlaşıyoruz. Ödev verilince zorunlu olduğu için zihnimize tekrar yerleşmesini sağlıyor. Öğrenmelerimizi sağlamlaştırıyor. Sorumluluklarımızı hatırlıyoruz. Eğitim ve okulla ilişkimizi güçlendiriyor bu ödevler”.

S7 “Bence olumlu etkisi olmadı. Çünkü diğer öğrencilerde bende de olduğu okula gitmediğimiz halde neden ev ödevi yapıyoruz. Pandemi dönemindeki ödevler beni çok bunaltıyordu”.

S10 “Olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum ama bize çok verilmedi. Eğer yeterince ödev verilseydi konuları unutamazdık, aklımızda kıvamında kalırdı”

3.1.2. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmenlere İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında öğretmenlerin ev ödevine ilişkin sırasıyla ev ödevinin tanımına, ev ödevinde ne tür etkinlikler içerdiğine, öğrencilerin ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığına, velilerden beklentilerine, öğrencilerin sorumluluklarına, kendilerinin ne tür sorunlarla karşılaştığına, kendilerinin ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getirdiğine, ev ödevlerinin öğrencilere katkılarına ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin eğitim-öğretime ne gibi etkileri olduğuna yer verilmiştir.

3.1.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.10'da öğretmenlerin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.10: Öğretmenlerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Pekiştirme	6	23,07
Sorumluluk	3	11,53
Akademik başarıyı arttıran çalışmalar	3	11,53
Sonraki konulara hazırlık	3	11,53
Tekrar	2	7,69
Görev	2	7,69
Araştırma	1	3,84
Hayal gücünü kullanma	1	3,84
Sınıftaki derslerin devamı	1	3,84
Bireysel çalışma	1	3,84
Ders dışı etkinlik	1	3,84
Materyal hazırlama	1	3,84
Kalıcı öğrenme	1	3,84
Toplam	26	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.10 incelendiğinde 6 öğretmen (%60) ev ödevini pekiştirme (%23,07) kavramı olarak tanımlarken 3 öğretmen sorumluluk (%11,53) ve akademik başarıyı arttıran çalışmalar (%11,53), 2 öğretmen ise sonraki konulara hazırlık (%11,53), tekrarlar (%7,69), ve verilen görevler (%7,69) şeklinde tanımlamaktadır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin verdikleri cevapların literatürdeki sonuçlarla paralel olduğu görülmüştür. Bir kod şeklinde bazı öğretmenler de ev ödevlerini araştırma (%3,84), hayal gücünü kullanma (%3,84), sınıftaki derslerin devamı (%3,84), bireysel

çalışma (%3,84), ders dışı etkinlik (%3,84), materyal hazırlama (%3,84), kalıcı öğrenmeler (%3,84) şeklinde algılamaktadır. “Size göre ev ödevi nedir? Açıklayınız?” sorusuna bazı öğretmenlerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

T1 “Ev ödevi öğrencinin dersini pekiştirmek için verilen etkinlikler diyebilirim”.

T3 “Yani ödev çocuğa katkı sağlayan, ufkunu genişleten, araştırmaya sevk eden ve yeni bilgiler edinmesini sağlayan etkinliklerdir”.

T4 “Ev ödevi öğrencilerin sınıfta, okulda yaptıkları derslerin devamı, onları pekiştirme, tekrar etme gibi olanaklar sağlayan önemli sorumluluklardır”.

T5 “Ev ödevi bence konuyu pekiştirme amacı şeklinde tanımlıyorum. Öğrencinin bireysel bir şekilde konuyu ne düzeyde öğrendiğini ve ev ödevinin ne şekilde pekiştirdiği şeklinde tanımlıyorum”.

T6 “ev ödevi öğrencilere verdiğimiz, derslerin pekişmesini sağlayan ve bir sonraki derse ön hazırlık yapılması için verdiğimiz bir ders dışı etkinliktir”.

T7 “bence ev ödevi konuyu pekiştirmek amacıyla verilen, materyal hazırlama, farklı etkinliklerle, testlerle dersin tam olarak anlaşılmasını sağlayan çalışmalardır”.

T9 “bence ev ödevi konuların daha iyi anlaşılabilmesi için öğrencilere daha kalıcı öğrenmeler sağlayabilmesi için ve öğrencilerin gelecek konulara daha hazırlıklı gelebilmesi için verdiğimiz görevlerdir”.

3.1.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.11’de öğretmenlerin ev ödevlerinde yer verdikleri etkinliklere ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.11: Öğretmenlerin Ev Ödevlerinde Yer Verdikleri Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Çoktan seçmeli sorular	7	19,44
Boşluk doldurma	6	16,66
Klasik sorular-Soru cevap	4	11,11
Doğru- yanlış	3	8,33
Oyun	3	8,33
Bulmaca	2	5,55
Araştırma	2	5,55
Eğlenceli aktiviteler	1	2,77
Sunum	1	2,77
Farklı etkinlikler	1	2,77
Somut etkinlikler	1	2,77
Ders kitaplarındaki etkinlikler	1	2,77
Grup çalışması	1	2,77
Bireysel çalışmalar	1	2,77
Harita çizimleri	1	2,77
Çarkı sosyal	1	2,77
Toplam	36	100

Tablo 3.11 incelendiğinde öğretmenlerin ev ödevlerinde yer verdikleri etkinlikler, sınavlar veya merkezi sınavları (LGS gibi) dikkate alarak en fazla çoktan seçmeli sorular (%19,44) şeklinde verildikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin ev ödevlerinde boşluk doldurma (%16,66), klasik sorular-soru cevap (%11,11), doğru-yanlış (%8,33), bulmaca (%5,55) ve araştırma (%5,55) şeklinde çoğunlukla ders kitaplarındaki etkinlikleri (%2,77) verdikleri görülmektedir. Bazı öğretmenler ise ev ödevlerinde oyun (%8,33), eğlenceli aktiviteler (%2,77), sunum (%2,77), farklı etkinlikler (%2,77), somut etkinlikler (%2,77), grup çalışması (%2,77), bireysel çalışmalar (%2,77), harita çizimleri (%2,77), çarkı sosyal (%2,77) gibi özgün ve spesifik etkinliklere yer vermektedir. Öğretmenlerin ev ödevlerinde yer verdikleri etkinliklere ilişkin bazı görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir:

T2 “Sosyal Bilgiler dersinde benim verdiğim ödevler veya etkinlikler daha çok bulmaca, çarkı sosyal dersin pekişmesini sağlayan etkinlikler ve aynı zamanda öğrencinin bu ödevi yaparken de eğlenmesini sağlayan etkinlikler içeriyor”

T3 “Sosyal Bilgiler çok geniş kapsamlı bir bölüm. O yüzden de genelde farklı etkinlikler, araştırmaya dayalı ödevler içeriyor. Amacım öğrencilerin araştırma becerileri kazanmasını sağlamak”.

T4 “Test, doğru yanlış ve boşluk doldurma şeklinde olabilmektedir. Oyun bazında etkinlikler içerebiliyor ve öğrencilerin kendi başına araştırma yapabilecekleri etkinlikler şeklinde olabiliyor”.

T6 “Daha çok soru cevap üzerine, boşluk doldurma, oyun üzerine etkinlikler ve sorular içeren ödevler veriyoruz”.

T7 “Daha çok konu kavrama testleri, doğru yanlış, boşluk doldurma, testler olabilir. Veya harita çizimleriyle dersin desteklenmesi sağlanabilir”.

T10 Genelde verdiğimiz ödevler ders kitabındaki etkinlikleri içeriyor. Bunlar, Boşluk doldurma, kısa cevaplar klasik soru cevaplardır. Bunlar konuyu daha iyi kavramalarını anlamalarını sağlıyor. Bazen gündelik yaşamla ilgili oluyor, böyle somut çalışmalar olabiliyor. Hem öğretici hem de eğlendirici oyunlar şeklinde etkinlikler de olabiliyor. Yani sınıfların durumuna göre değişiyor bu etkinlikler.

3.1.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.12’de Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığına ilişkin öğretmen görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.12: Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Ödevlerini Yaparken Ne Tür Sorunlar Yaşadığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kodlar	F	%
Velilerin ilgisizliği- destek olmaması	4	14,28
Uygun çalışma ortamı eksikliği	3	10,71
Zor-fazla ödev	2	7,14
Velinin yapması	2	7,14
Sosyalleşememe	2	7,14
Anlamama	2	7,14
Fazla zaman ayırmak	2	7,14
Sorun yaşamamaktadırlar	2	7,14
İnternete ulaşamama	1	3,57
Teknolojik araç eksikliği	1	3,57
Öğrencilerin sorumsuzluğu	1	3,57
Öğrencilerin motivasyon düşüklüğü	1	3,57
Oyun oynayamamak	1	3,57
Materyallere ulaşamama	1	3,57
Yorumlayamama	1	3,57
Aile içi iletişim kopukluğuna	1	3,57
Yanlış öğrenmeler	1	3,57
Toplam	28	100

Tablo 3.12 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin önemli bir kısmı (%40) ödev sürecinde velilerin öğrencilerine ilgisiz davrandığını-destek vermediğini (%14,28), bazı öğretmenler (%30) ise velilerin öğrencilerine uygun çalışma ortamını sağlamadığı (%10,71) görüşünü belirtmiştir. Ev ödevi sürecinde öğretmen-öğrenci ve veli iş birliği büyük önem arz etmektedir. Buradan hareketle ev ödevi sürecinde veliler üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Bununla birlikte bir kısım öğretmene göre öğrenciler, zor-çok ödevin verilmesi (%7,14), ödevleri anlamama (%7,14), velilerin ödevleri yapması (%7,14), sosyalleşmeme (%7,14), ödevlerin çok zaman alması (%7,14), internete ve teknolojik araç-gereklere, materyallere ulaşamama (%3,57), öğrencilerin sorumsuz davranması ve motivasyon düşüklüğü (%3,57), oyun oynamaya zaman kalmaması ve aile içi iletişim kopukluğu (%3,57), yanlış öğrenmeler (%3,57), gibi sorunlar da yaşamaktadır. Öğretmenlerin %20'si ise öğrencilerin herhangi bir sorun yaşamadığını (%7,14) savunmaktadır. Bu soruya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir:

Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerinizin ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığınızı düşünüyorsunuz?

T1 “Teknolojik araçlar açısından sorun yaşıyorlar. İnternete ulaşmada sorun yaşayanlar var.”

T2 “Özellikle evinde çalışma ortamı olmayan öğrencilerimiz var bunlarla daha çok sıkıntılar yaşıyoruz. Bir de Velilerin öğrencilerin ödevini yaparken ve kontrolü konusunda çok üzerlerinde durmaması ya da ilgilenmemesi, öğrencilerin ödevlerini yapmaması ve motivasyonun bozulmalarına neden oluyor.”

T3 Kiminin odası olmayabilir, kiminin sessiz bir ortamı olmayabilir yani şartlar oluşturulmamış. Kimisi de oyun oynamak istiyor. Çünkü öğrencilerimiz öğlenci olduğu için oyuna zaman pek kalmıyor. Ödev çok verildi mi çocuk ailesini bile doğru dürüst görmüyor. Ödev okul bu şekilde gidiyor. Aile içi iletişim eksikliğine ve oyun oynayamamaya neden oluyor ödevler.

T5 “Bizim sosyal bilgiler ödevleri farklı anlamalara neden oluyor yani yorumlamalara. Öğrenciler de bunu çok anlayamıyorlar. Ve kendi çaplarında cevaplamaya çalışıyorlar.”

T7 Ben genelde öğrencilerin yapabileceği ödevler veriyorum. Daha ötesinde, onlara ağır gelebilecek, yapamayacakları, uzun zamanlarını alabilecek ödevler vermiyorum ya da uzun zaman alacak ödevlere uzun süre veriyorum. Sıkboğaz etmiyorum. Kendilerine zaman kalmasını sağlamaya çalışıyorum. Bu şekilde sorun yaşamamalarını sağlıyorum.

T9 Özellikle ödev konusunda maalesef öğrencilerimizin ödevi tam anlayamaması, eksik bir şekilde yapması ve özellikle yaparken de acele etmesi, acele ederken de konuyla alakasız bazı ödevler ortaya çıkıyor. Bunun dışında da velilerimiz ya ödevi hiç dahil olmuyor veya ödevi veli kendisi yapıyor.

3.1.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.13'te sosyal bilgiler öğretmenlerinin velilerden beklentilerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.13: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Velilerden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Rehber	6	19,35
Kontrol- Denetleme	6	19,35
Takip	4	12,90
Uygun çalışma ortamı oluşturmak	4	12,90
Destek	3	9,67
İlgi	2	6,45
Yönlendirme	2	6,45
Materyal- araç, gereç temini	2	6,45
Hatırlatma	1	3,22
Ödevleri kendileri yapmasını	1	3,22
Toplam	31	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.13 incelendiğinde 6 öğretmen, velilerin öğrencilere rehber olmalarını ve ödevleri kontrol etmesi-denetlemesi gerektiğini (%19,35) belirtirken, 4 öğretmen de ev ödevini yapmak için öğrenciye uygun çalışma ortamı oluşturmalarını ve gerekli takibi yapmalarını (%12,90) istemektedir. Önceki alt problemin sonucuyla da paralellik gösteren sonuçlar incelendiğinde velilerin ev ödevi sürecinde sorumluluklarını gözden geçirmeleri gerekmektedir. Ev ödevi sürecinde bazı öğretmenler velilerin öğrencilerine destek vermelerini (%9,67), ilgilenmelerini (%6,45), yönlendirmelerini (%6,45), materyal, araç-gereç temin etmelerini (%6,45), ödevi hatırlatmalarını (%3,22) ve ödevi

kendilerinin yapmamasını (%3,22) istemektedirler. Ev ödevi sürecinde velilerden beklentilerine ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir:

T2 Herkesin maddi durumu iyi olmayabilir. Özellikle sessiz ve çocuğun ödevini yapabileceği bir ortamı sağlamalı, yani çocuğun ders çalışabileceği bir ortam. Öğrencileri ödevini yapıyor mu yapmıyor mu zamanında mı yapıyor ya da ne kadar özenle yaptığını kontrol etmeli ve ödev sürecinde öğrenciye ilgi göstermeleri gerekmektedir diye düşünüyorum.

T4 “Veli öğrencileri gereken çalışma ortamını sağlamalı bu bir. İkincisi öğrencilerin ödevlerini yapması için gerekli materyal malzeme hazırlamalı. Üçüncüsü veliler öğrencilere ödevlerinin olup olmadığını hatırlatmalı ve öğrenciye destek olmalıdır.”

T5 “Velilerden beklentim direk ödevi kendilerinin yapmaması. Sadece öğrenciye birkaç ipucu vermesi kafidir. Rehber olması yönlendirmesi yeterlidir.”

T6 Velilerden beklentimiz, öğrencilere gerekli ortamı hazırlamaları, fiziksel koşulları düzeltmelerini mesela kendilerine ait çalışma odalarını mümkün mertebede hazırlamalarını sağlamak, ders konusunda öğrencilerin ödevlerini yapmayıp sadece yardımcı olmalarını, öğrencinin ödevini yapmaya gayret göstermelerini sağlamalarını ve yardımcı olmaları yeterlidir. Yani öğrencilere rehber olmalı yol göstermelidirler.

T9 Ödev müdahil olacaklar fakat ödevi kendileri yapmayacak velilerin öğrencilere sadece yol göstermesi, materyal sunması ve ortam sunmalarını bekliyoruz. Ve kesinlikle ödevlerin öğrencilerin kontrol edilmesi. Mesela bazen internetten ödev yapmalarını istiyoruz araştırma yönünden, öğrenciler bazen maalesef bunu olumsuz kullanabiliyor. Burada velinin denetimi önemlidir.

3.1.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.14’te sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerin ev ödevi sürecindeki sorumlulukları ya da görevlerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.14: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğrencilerin Ev Ödevi Sürecindeki Sorumlulukları ya da Görevlerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
İstenildiği gibi- amacına uygun	9	23,68
Zamanında yapılsın	8	21,05
Zamanında teslim edilsin	6	15,78
Düzenli	4	10,52
Özenli	4	10,52
Kendileri yapsın	3	7,89
İlgili	1	2,63
Ödev sorumluluğunun bilincinde	1	2,63
Öğretmenin istekleri	1	2,63
Tam-eksiksiz	1	2,63
Toplam	38	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.14 incelendiğinde katılımcılardan biri dışında diğer öğretmenlerin tamamı öğrencilerin ev ödevlerini istenildiği gibi- amacına uygun (%23,68) yapmalarını isterken, 8 öğretmen de zamanında yapılmasını (%21,05), 6 öğretmen ise zamanında teslim edilmesini (%15,78) istemektedir. Öğretmenlerin önemli bir kısmı (4 öğretmen) ise ödevlerin düzenli, özenli yapılmasını (%10,52), bir kısmı ise kendilerinin yapmasını (%7,89) istemektedir. Öğretmenler ayrıca ödev sürecinde öğrencilerin ev ödevi ile ilgili olmasını (%2,63), ev ödevi sorumluluğunun bilincinde olmalarını (%2,63), ödevi tam-eksiksiz yapmalarını (%2,63) ve öğretmenlerin isteklerini dikkate almaları gerektiğini (%2,63) ifade etmektedir. Bulgulara göre ev ödevi sürecinin (öğretmen-öğrenci-veli iş birliği ile uygun ev ödevi süreci) eksiksiz olduğu varsayımından hareketle öğretmenlerin beklentileri gayet makul görülmektedir ve öğrencilerin ev ödevi sorumluluklarını gözden geçirmeleri gerekmektedir. Bu soruya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir:

Öğrencilerin Ev ödevi sürecindeki sorumlulukları ya da görevleri sizce nelerdir?

T4 “Bir kere ödevi zamanında yapmaları önemlidir. İkinci ödevin amacına uygun olarak doğru ve düzenli olarak yapmaları önemlidir. Üçüncüsü de okuldaki öğretmenin dönütlerini dikkate alarak ödev sürecini sonlandırmalıdır”.

T5 Öğrenci eğer ödevi zamanında yaparsa sosyal yaşantısına da etkisi olur.

Hem konuyu hızlı bir şekilde anında tam anlar hem de dersten zevk almasını sağlar. Bir kere ödevi gelişigüzel yapmamalı, genelde öğrenciler başkalarından

destek alıyor ve ödevi öğretmenlerin istediği gibi olmuyor. Bunu yapmamalılar. Bir de soruları şıkları okumadan işaretliyor, sırf yapmak için yapıyor bunları yapmamalılar. Kendileri ödevi yaparsa daha iyi olur. Ödevi yüzde elli hatta yüzde yirmi beş bile yapsa kafidir yeter ki kendisi yapsın ama. Öğrenci kendisi yapmadı mı bu sefer de öğrenciyle ilgili bizim kanaatimiz de değişiyor.

T6 “Kendilerine verilen görevi bizzat kendilerinin yapmaları, kendi araştırmalarını kendilerinin yapması ve verilen ödevlerin sadece verilen sorulara göre cevap vermeleri iyi bir şekilde anlamalarını sağlar. Ödevi istenildiği vakit getirmeleri”.

T10 “Öğrencilerin ev ödevindeki sorumluluğu, ödevin zamanında yapılması, tam yapılması, zamanında teslim edilmesi şeklinde”

3.1.2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.15’te sosyal bilgiler öğretmenlerinin ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştığına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.15: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ev Ödevleri ile İlgili Ne Tür Sorunlarla Karşılaştığına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Kontrol etmek için zaman yetmiyor	8	13,11
Dönüt, düzeltme- değerlendirme zor	8	13,11
Öğrenciler ödev sorumluluğunu almıyor	5	8,19
Amacına uygun yapılmıyor	5	8,19
Ödevler yapılmıyor	4	6,55
Zamanında teslim edilmiyor	4	6,55
Sınıflar kalabalık	4	6,55
Her öğrenciye ulaşamama- bire bir ilgilenememe	4	6,55
Veli ilgisizliği	3	4,91
Yoğun müfredat	3	4,91
Veli yapıyor	3	4,91
Ders saati az	2	3,27
Eksik yapıyor	2	3,27
Ders işleme motivasyonumuz düşüyor	1	1,63
Moral bozukluğu	1	1,63
Müfredatı yetiştirememe endişesi	1	1,63
Kopyala- yapıştır ödevler	1	1,63
Öğrencilerin düşük motivasyonu	1	1,63
Ekstra emek	1	1,63
Toplam	61	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.15 incelendiğinde öğretmenlerin ev ödevi sürecinde yaşadıkları sorunları, veliden kaynaklanan, öğrenciden kaynaklanan, milli eğitim sisteminden kaynaklanan ve öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar şeklinde sınıflamak mümkündür. Araştırma bulgularına göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (katılımcı öğretmenlerin %80'i) ev ödevlerini kontrol etmek için yeterli zamanlarının olmadığı (%13,11), dönüt, düzeltme ve değerlendirme yapmada zorlandıklarını (%13,11) belirtirken, öğretmenlerin yarısı ise öğrencilerin ev ödevi sorumluluğunu yerine getirmediğini (%8,19) ve ödevleri amacına uygun olarak yapmadıklarını (%8,19) belirtmektedir. Öğretmenler, ev ödevi sürecinde yaşadıkları sorunları sınıfların kalabalık olması (%6,55), ödevlerin yapılmaması (%6,55), zamanında teslim edilmemesi (%6,55), her öğrenciye ulaşamama veya birebir ilgilenememe (%6,55), veli ilgisizliği (%4,91), müfredatın yoğun olması (%4,91), velilerin ödevi kendilerinin yapması (%4,91), ders saatlerinin azlığı (%3,27), ödevlerin eksik yapılması (%3,27), ders işleme motivasyonlarının düşüklüğü (%1,63), moral bozukluğu (%1,63), müfredatı yetiştirememe endişesi (%1,63), kopyala- yapıştır ödevler (%1,63), öğrencilerin ödev sürecinde düşük motivasyonu (%1,63), ekstra emek (%1,63) şeklinde sıralamaktadır. “Sosyal bilgiler öğretmeni olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?” sorusuna bazı öğretmenlerin görüşlerine aşağıda örnek olarak yer verilmiştir:

T1 Girdiğim sınıfın öğrencileri ödevlerini yapmıyor, bu durum benim moralimi bozup motivasyonumu düşürüyor. Ödevi getirmede sorun yaşanıyor. Böyle olunca ben de çok etkileniyorum. Dersi işliyorum ama öyle pek istekli olamıyorum. Ders saatlerimiz az ve ödevleri kontrol etmede zaman problemi yaşıyorum. Ayrıca sınıflar da çok kalabalık.

T2 Bizim müfredat yoğun ve ders saatimiz sadece üç saat olduğu için özellikle benim bizzat yaşadığım ve diğer sosyal bilgiler öğretmeni arkadaşlarının da yaşadığını düşündüğüm zaman sıkıntısı olduğunu düşünüyorum. Çünkü ödev veriyoruz, sınıflar kalabalık ve ödev kontrolü çok zaman alıyor ve ödev kontrolü zorlaşıyor. Bunun için fazla zaman ayıramıyorum. Ayrıca müfredatı yetiştirememe sıkıntısı yaşıyoruz. Sıkışık müfredattan, öğrencinin de ilgisiz olması ve veli ilgisizliğinden sorun yaşıyorum.

T5 “Ödevleri gelişigüzel yapmaları, sırf yapmış olmak için yapmaları veya kendilerinin ödevi yapmamış olması onarın yerine velilerin yapması. Zaman sorunu bir de müfredatı yetiştirmemekten dolayı düzenli kontrol yapsam da yetmiyor eksik kalıyor. Bunlar en çok olan sorunlardır bence.”

T6 Genelde öğrencilerin ödevlerini velilerin yapması, soruları tam öğrencilerin alakasız cevaplar vermesi, bu sorunlar daha çok veliden kaynaklanıyor. Öyle çocuğumun ödevini kendim yapayım olmuyor zaten çocuklara hiçbir katkısı olmuyor. Sadece ödevi yapmış gözüküyorlar. Kalabalık bir okulda olduğumuz için gerekli dönütleri sağlamada zorlanıyoruz çok fazla dönüt veremiyoruz. Ödevleri çok fazla kontrol edemiyoruz. Bire bir teke tek ilgilenmediğimiz için gerekli dönütleri veremiyoruz.

T8 “Öğrencilerin ev ödevi ile ilgili özellikle bu internet sitelerinde olduğu gibi alıp yazıyorlar bu tür sıkıntılar var. Öğrencilerin kendi düşüncelerini kendi fikirleri değil, bir nevi kopyalama yani”

T10 Öğrenciler bazen ödevleri aksatabilir, zorlanabiliyor yapamıyor bu durumda da dersin verimliliği etkileyebiliyor. Bu sefer de ekstra emek, zaman ve ders üzerin konu anlatma durumu oluyor. Ama ödev yapılırsa konu daha iyi, kolay, hızlı öğreniyor kavlıyor. Bu sefer de diğer etkinliklere de zaman kalmış oluyor. Ödev kontrol sürecinde zaman sıkıntısı oluyor. Çünkü sınıflar kalabalık, her bir öğrencinin ödevini kontrol etmek zaman alıyor onu için öğrenciler görevlendiriyoruz onlar kontrol ediyor biz de liste üzerinden kontrol edebiliyoruz.

3.1.2.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.16’da öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersinde ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getirdiğine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.16: Öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersinde Ev Ödevi Vermeden Önce, Verirken ve Sonrasında Hangi Görev ve Sorumlulukları Yerine Getirdiğine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Konuyu işlerim	10	17,54
İşlenen konuya uygun veririm	10	17,54
Kontrol ederim	10	17,54
Dönüt, düzeltme- değerlendirme yaparım (+,-)	8	14,03
Konuyu pekiştirmeye dayalı veririm	5	8,77
Derse hazırlık amaçlı veririm	3	5,26
Öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun	3	5,26
Konuyu tekrar etmeye dayalı veririm	2	3,50
Konuyu kavramaya dayalı veririm	1	1,75
Sınıfta duyuru yaparım	1	1,75
Okul whatsapp gruplarında paylaşıyorum	1	1,75
Konuyu anlamaya dayalı veririm	1	1,75
Akademik başarıyı arttırmaya dayalı veririm	1	1,75
Empatiye dayalı etkinlikler veririm	1	1,75
Toplam	57	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.16 incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde ev ödevi vermeden önce öğretmenlerin tamamının konuyu işledikten sonra ve konuya uygun ödev vermeye dikkat ettikleri (%17,54) görülmektedir. Ev ödevi verirken öğretmenlerin büyük bir kısmı (%50) konuyu pekiştirmeye dayalı veririm (%8,77) şeklinde görüş belirtirken, %30'u da derse hazırlık amaçlı veririm (%5,26) ve öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun veririm (%5,26), öğretmenlerin %20'si ise konuyu tekrar etmeye dayalı ödev veririm (%3,50) şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Öğretmenler ev ödevi verirken birer kod olacak şekilde, konuyu kavramaya dayalı veririm (%1,75), konuyu anlamaya dayalı veririm (%1,75), akademik başarıyı arttırmaya dayalı veririm (%1,75), empatiye dayalı etkinlikler veririm (%1,75), sınıfta duyuru yaparım (%1,75), okul whatsapp gruplarında paylaşıyorum (%1,75) şeklinde görev ve sorumlulukları yerine getirdiklerine ilişkin cevaplar vermişlerdir. Ev ödevi verdikten sonra ise öğretmenlerin tamamı kontrol ederim (%17,54), bir kısmı ise dönüt, düzeltme- değerlendirme (+,-) yaparım (%14,03) şeklinde görev ve sorumlulukları yerine getirdiğine ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Bu soruya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir:

T2 Ödevi vermeden önce sınıfın yani öğrencilerin hazırbulunuşluklarını, işlediğim konuyu ne kadar kavrayıp kavramadıklarını tespit ediyorum ona göre etkinlik ya da ödev veriyorum. Sonrasında ise zamanımız ve müfredatın verdiği imkânlar çerçevesinde kontrol ederim”.

T3 Konuyu işledikten sonra öncelikle bakıyorum bu konuda nasıl bir ödev verebilirim diye. Daha sonra kendim için uygun bulduğum ödevi veriyorum. Öğrencilere de duyuruyorum. Hatta bazen whatsapp veli grubunda da paylaşıyorum. Sonrasında da aslında ödevin niteliğine göre değişiyor. Çünkü bazı ödevler sunum şeklinde oluyor, bazen proje halinde olabiliyor. Buna göre de ödev değerlendirmesi yapıyorum.

T4 Ev ödevi vermeden önce konunun işlenip işlenmediğine dikkat ediyorum. İkincisi bu ödev konunun amacına uygun mu konuyu daha ileriye götürebiliyor mu bunu taşıyıp taşımadığına dikkat ederim. Verirken de verdikten sonra da ödev öğrencinin seviyesine uygun olup olmadığına, öğrencinin ödevden maksimum haz, fayda alıp almadığıyla ilgilenirim. Sonrasında ise ödevlerin takibini yapıp gerekli dönütler sağlarım.

T9 Şimdi bizim burada temel amacımız öğrencilere verilen sorumluluklarla beraber derse hem birikim olarak iyi bir şekilde gelebilmeleri hem de kendilerini gerçekleştirebilecekleri şekilde ödevler vererek yapmalarını istiyoruz. Biz bunu yaparken bir işlenen konuları kesinlikle öğrenmeleri gerekiyor, konu tekrarlarını yapması gerekiyor iki gelecek konularda hazırlıklı, hazırbulunuşlukları artmış bir şekilde yani derse hazırlıklı gelmelerini istiyoruz ve buna göre ödev vermeye çalışıyoruz. Sonra da ödevi kontrol aşamasında özellikle çocuğun ödevi ne kadar anladığı, hangi yönde çalıştığı yine değerlendirme yaparken çocuğun tek başına yapıp yapmadığı yani sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini bizim bunları kontrol etmemiz gerekiyor ve onlara dönüş yapmamız gerekiyor.

T10 “Ödev vermeden önce eğer işlenmemiş bir konu ise ödevi bir alt yapı oluşması ön hazırlık şeklinde veriyoruz. Eğer konu İşlenmişse konuyu pekiştirmek amacıyla ödev veriyoruz. Sonrasında kontrol ediyoruz ödev yapılmış mı eksiklikler nelerdir takibini sağlıyoruz. Geri dönüt şeklinde sağlıyoruz”.

3.1.2.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.17’de sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin öğrencilere katkılarına ilişkin öğretmen görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.17: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrencilere Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kodlar	F	%
Pekiştirme	7	17,94
Akademik başarı	5	12,82
Tekrar	4	10,25
Anlamlı öğrenmeler	3	7,69
Kalıcı öğrenmeler	3	7,69
Sorumluluk bilinci	3	7,69
Araştırma becerisi	3	7,69
Hazırbulunuşluk	2	5,12
Günlük hayata aktarır	2	5,12
Okul ile ev arasında köprü	1	2,56
Okula karşı olumlu tutum	1	2,56
Kendi kendine öğrenmeler	1	2,56
Derse karşı ilgi	1	2,56
İletişim becerisi	1	2,56
Görev paylaşımı	1	2,56
Özgüven	1	2,56
Toplam	39	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.17 incelendiğinde katılımcılardan 7 öğretmen ev ödevlerinin konuları pekiştirdiğini (%17,94) savunurken, 5 öğretmen ise öğrencilerin akademik başarılarını (%12,82) arttırdığını, 3 öğretmen de konuları tekrar etmelerini (%10,25), anlamlı (%7,69) ve kalıcı öğrenmeler (%7,69) sağladığını, araştırma becerisi (%7,69) ve sorumluluk bilincini (%7,69) kazandığını savunmaktadır. Ev ödevlerinin öğrencilere katkıları konusunda öğretmenlerin verdikleri görüşler incelendiğinde genel kabul gören kavramlarla tarif ettikleri görülmektedir. Ayrıca öğretmenler sırasıyla, ev ödevlerinin öğrencilere konulara hazır bir şekilde gelmelerini (%5,12), öğrendiklerini günlük hayata aktarmalarını (%5,12), okul ile ev arasında köprü kurmalarını (%2,56), okula karşı olumlu tutum geliştirmelerini (%2,56), kendi kendine öğrenmelerini (%2,56), derse karşı ilgilerini arttırdığını (%2,56) ve iletişim becerisi (%2,56), görev paylaşımı (%2,56) ve özgüven kazanmalarını (%2,56) sağladığını ifade etmektedir. Bu soruya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin öğrencilere katkıları sizce nelerdir?

T2 “Konunun özellikle pekiştirilmesini sağlıyor aynı zamanda bilgilerin daha kalıcı olmasını, anlamlı hale geldiği için Aynı zamanda da günlük hayatta daha çok kullanmasını sağlıyor”.

T3 Eğer öğrenci gerçekten ödevi istediğimiz tarzda yaparsa, araştırıcaksa ve amacına uygun yaparsa yani çocuk eğer oturup merak ederek araştırıcaksa, severek ve ilgi duyarak yaparsa tabi ki de öğrenciye katkısı çok büyük olur. Ayrıca derslerin tekrar edilmesini sağlıyor, daha iyi kavramış oluyor. Okul ile ev arasında bir bağlantı sağlıyor.

T4 Kesinlikle katkı sağlıyor. Öğrenciler burada sorumluluk alıp başlarında biri olmadan kendi kendilerini, öz yönetim becerileri biçiminde çalışmalarını sağlıyor. Biliyorsunuz her zaman her yerde bir öğretmen öğrencinin başında olma gibi bir şansı yok. Öğrenciye kendi kendine öğrenme imkânı sağlıyor. Sorumluluğunun farkına varıyor. Ders bazında da tekrar etme ve pekiştirme sağlıyor.

T5 Önceden de söylediğim gibi konuyu pekiştirmelerini ve hazırlıklı olmalarını sağlar. Bunlar öğrenciye ister istemez derse karşı olumlu etki yaratıyor. Özellikle sınav odaklı ödevler verdiğimiz zaman ödevlerin bir katkısı olmuyor ama hayat odaklı verdiğimiz zaman daha çok etkili olur günlük hayata geçiriyor. Öğrenciler araştırmalar yaparken sorumluluklarını da yerine getiriyor.

T9 Özellikle sosyal bilgiler dersinin sevdiğim yanı öğrenciler ödevlerini yaparken verdiğimiz sorumlulukları yerine getirirken; kendilerine olan güvenleri artıyor ve kendilerini ifade etmede daha başarılı olurlar. Bu sefer de hem sınıf ortamında konuşabilir hem arkadaş ortamında kendini ifade edebiliyor, konuşabiliyor. Üç grup çalışmasında verdiğimiz ödevlerde hem sorumluluğunu hem de görev paylaşımını öğreniyor. Kendi payına düşen görevleri bu şekilde yerine getiriyor. Bunlar öğrenciler için önemli katkılardır.

3.1.2.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.18’de pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin öğretmen görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.18: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kodlar	F	%
Olumsuz etkiledi	7	25,00
Akademik başarıyı arttırdı	4	14,28
Kontrol- takip yapılamadı	4	14,28
Olumlu etkiledi	3	14,28
Vermedim	3	10,71
Öğrenciler üzerinde baskıyı arttırdı	3	10,71
Sorumluluk bilinci kazandırdı	1	3,57
Ödevler verilmeli	1	3,57
Kendi kendine öğrenme olanağı	1	3,57
Toplam	28	100

Not: Tablodaki frekanslar öğretmenlerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.18 incelendiğinde uzaktan eğitimin uygulandığı dönemlerde öğretmenlerin %70’i ev ödevlerinin eğitim- öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini düşünürken, %30’unun ise olumlu etkilediğini düşünmektedir. Bulgulara göre ev ödevlerinin eğitim- öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini savunan öğretmenlerin %40’ı kontrol-takibin yapılmadığı veya zorlaştığı (%14,28), %30’u da öğrenciler üzerinde baskıya neden olduğu (%10,71) ve ev ödevi vermedikleri (%10,71) görülmektedir. Ev ödevlerinin olumlu bir etki yarattığını düşünen öğretmenler ise ev ödevlerinin akademik başarıyı arttırdığı (%14,28), ev ödevlerinin verilmesi gerektiği (%3,57), sorumluluk bilinci kazandırdığı (%3,57), kendi kendine öğrenme olanağı sunduğu (%3,57) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. “Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?” sorusuna bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

T2 “Maalesef bütün öğrencilerimiz uzaktan eğitimden yararlanamadığı gördük. Bu eksikliği de Whatsapp, EBA üzerinden ödevler göndererek gidermeye çalıştık ve en azından öğrencilerimiz bunlara ulaşsın istedik.

Konularda ve derslerde biraz daha başarısının artmasını istedik. Bu çerçevede ev ödevi olumlu bir etki gösterdi. Eğer çocuğu çok yıpratmayacak ve çok sık ödev verilmeyecekse ve çocuğun oyun oynama ya da eğlenme gibi zamanını kısıtlamıyorsa ev ödevinin hiçbir olumsuz etkisinin de olduğunu düşünmüyorum”.

T3 “Çok bir katkı sağladığını düşünmüyorum. O dönem çocuklar eve kapanmışlar, zaten online eğitim gördüler. Bir de üzerine ödev baskısı, çok olumlu bir etki yaratmadığını düşünüyorum”.

T4 Özellikle öğrencilerin uzakta da olsa kendi kendine bir şeyler yapıp, çalışabileceği ve illaki başında biri olmadan da sorumluluk sahibi olabileceği ve bu görevleri yerine getirebileceği etkinlikler verilebilir. Yani bu dönemlerde ödevler olumlu etkiliyor. Eğer ödevler öğrencinin seviyesine uygunsa, konunun amacına uygunsa ve takip edilip dönüt sağlanılabaksa olumlu yönde çok etkilidir.

T6 “Ben etkisinin çok olumlu olduğunu düşünmüyorum. Verdiğimiz ödevlerde kontrol uzaktan yapılamadığı için birebir kontrol yapılamadığı için de etkisiz olduğunu, verimsiz olduğunu düşünüyorum. Yani olumlu olmadığını düşünüyorum”.

3.1.3. Çalışma Grubunda Yer Alan Velilere İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında velilerin ev ödevine ilişkin sırasıyla ev ödevinin tanımına, çocuklarına verilen ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içerdiğine, çocuklarının sosyal bilgiler ödevlerini yaparken genel olarak yaşadıkları sıkıntıların neler olduğuna, sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin çocuklarına katkılarının neler olduğuna, ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentilerinin neler olduğuna, ev ödevi sürecinde çocuklarından beklentilerinin neler olduğuna, veli olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştıklarına, ev ödevi sürecinde veli olarak nelere dikkat ettiklerine ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna yer verilmiştir.

3.1.3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.19’da velilerin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.19: Velilerin Ev Ödevinin Tanımına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Pekiştirme	5	22,72
Sorumluluk	4	18,18
Akademik başarıyı arttıran çalışmalar	2	9,09
Okuldaki eksikleri tamamlama	2	9,09
Tekrar	2	9,09
Öğretmenle öğrenci arasındaki bağ	1	4,54
Görevler	1	4,54
Kalıcı öğrenmeler	1	4,54
Araştırma	1	4,54
Hayal gücünü kullanma	1	4,54
Günlük hayata aktarılan etkinlikler	1	4,54
Bireysel çalışmalar	1	4,54
Toplam	22	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.19 incelendiğinde velilerin %50’si ev ödevlerini pekiştirme (%22,72) kavramıyla, velilerin %40’ı da sorumluluk (%18,18) kavramıyla tanımlamaktadır. Velilerin %20’si ise ev ödevlerini akademik başarıyı arttıran çalışmalar (%09,09), tekrarlar (%09,09) ve okuldaki eksiklikleri tamamlama (%09,09) olarak algılamaktadır. Ev ödevinin tanımına ilişkin velilerin ayrıca verdiği cevaplar ise öğretmenle öğrenci arasındaki bağ (%4,54), görevler (%4,54), kalıcı öğrenmeler (%4,54), araştırma (%4,54), hayal gücünü kullanma (%4,54), günlük hayata aktarılan etkinlikler (%4,54), bireysel çalışmalar (%4,54) şeklindedir. Velilerin ev ödevini tarif ederken kullandıkları kavramların genel geçer kavramlar olduğu ve literatürdeki kavramlarla tutarlı olduğu görülmektedir. Bazı velilerin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V1 “Ev ödevinin çocuğumun daha bilgili ve geliştirici olmasını sağlayan çalışmalar olduğunu düşünüyorum”.

V2 “Ödev bence öğretmenle öğrenci arasında, öğretmenin eve gönderdiği ve öğrenciden yapmasını istediği çalışmalardır”.

V4 “Çocuğun okulda öğrendiklerinin evde tekrarının ve pekiştirmesinin sağlandığı bir görev ve sorumluluktur”.

V5 “Öğretmenin okulda anlattığı dersin tekrarı gibi geliyor bana. Öğrencinin çok zamanını almayacak ve sıkmayacak şekilde olmalı. Verimli olacak şekilde olmalı. 30-40 dakikayı geçmeyecek şeklindeki pekiştirmelerdir bence”.

V7 “Sınıfta yapılacak zamanı bulunmayan etkinliklerin evde tamamlanması ve çocuğun hayal gücünü ya da çocuğun araştırma yapması gereken bilgilerin evde tamamlanması olarak düşünüyorum”.

V8 “Öğrencinin konuyu daha iyi bir şekilde pekiştirebileceği, günlük hayata kullanabileceği etkinliklerdir diye düşünüyorum”.

V10 “Ödev çocuğa verilen bir sorumluluk. Yani çocuğun üzerindeki sorumluluklardır”.

3.1.3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.20’de velilerin sosyal bilgiler dersinde çocuklarına verilen ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içerdiğine ve ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.20: Velilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuklarına Verilen Ev Ödevlerinin Ne Tür Etkinlikler İçerdiğine ve Ne Tür Etkinlikler İçermesini İstediklerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Metinler içermektedir	5	15,15
Çoktan seçmeli sorular içermektedir	5	15,15
Mevcut etkinlikler yeterlidir	4	12,12
Fon kartonlarla çalışmalar içermektedir	2	6,06
Araştırmalar olsun	2	6,06
Öyküleştirme olsun	2	6,06
Harita üzerinde çalışmalar içermektedir	1	3,03
Değerlendirme çalışmaları içermektedir	1	3,03
Kitaptaki etkinlikler içermektedir	1	3,03
Tekrarlar içermektedir	1	3,03
Ailenin dahil edildiği etkinlikler olsun	1	3,03
İnternet odaklı olsun	1	3,03
Atık maddelerden ürün oluşturma tarzında olsun	1	3,03
Metinler olmasın isterim	1	3,03
Az ödev verilsin	1	3,03
Maketler olsun	1	3,03
Hamur veya çamurdan etkinlikler olsun	1	3,03
Fon kartonlarla çalışmalar olsun	1	3,03
Drama olsun	1	3,03
Toplam	33	100

Tablo 3.20 incelendiğinde velilerin %50'si ev ödevlerinde etkinlik olarak en fazla metinler-yazı yazma (%15,15) ve çoktan seçmeli sorular içermektedir (%15,15) yönünde görüş belirtirken, velilerin %40'ı da mevcut etkinlikler yeterlidir (%12,12) ve velilerin %20'si de fon kartonlarla çalışmalar içermektedir (%6,06) yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bazı veliler birer kod şeklinde de harita üzerinde çalışmalar içermektedir (%3,03), kitaptaki etkinlikler içermektedir (%3,03), tekrarlar içermektedir (%3,03) ve değerlendirme çalışmaları içermektedir (%3,03) şeklinde etkinlikler içerdiğini ifade etmişlerdir. Velilere göre öğretmenlerin verdikleri ödevlerin daha çok yazma biçiminde olması öğrencilerin sıkılmasına ve ödevlerini yapmamasına sebep olmaktadır. Ayrıca çoktan seçmeli ödevlerin verilmesi ise öğretmenlerin merkezi sınavları dikkate aldığını göstermektedir. Velilerin, ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin önerileri ise araştırmalar olsun (%6,06), öyküleştirme olsun (%6,06), ailenin dahil edildiği etkinlikler olsun (%3,03), internet odaklı olsun (%3,03), atık maddelerden ürün oluşturma tarzında olsun (%3,03), maketler olsun (%3,03), hamur veya çamurdan etkinlikler olsun (%3,03), fon kartonlarla çalışmalar olsun (%3,03), drama olsun (%3,03), az ödev verilsin (%3,03) ve metinler olmasın isterim (%3,03) şeklinde cevaplar vererek öğrencilere ev ödevlerini yaparak yaşayarak, aktifleştirerek ve velileri de sürece dahil ederek verilmesini öğretmenlerden istemektedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri ev ödevlerini tasarlarken bu önerileri de dikkate almalıdır. “Sosyal bilgiler dersinde çocuğunuza verilen ev ödevleri ne tür etkinlikler içermektedir?” Siz ne tür etkinlikler içermesini isterdiniz? sorusuna bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V2 Genel olarak sosyalde ödevler yazı şeklinde geliyor. Mesela kitaptan defterinize geçirin veya şu üç dört sayfayı okuyun anlayın tekrar edin, yarın gelin okulda yapalım şeklinde oluyor. Genelde bu şekilde geliyor ödevler ve ben çok beğeniyorum. Yani öğretmenin eve ödev göndermesini çok beğeniyorum. Diğer kısımda ise öğrencilerin bir hikaye oluşturmalarını isteyebilirdi ve sınıfta okutulabilirdi.

V3 Mesela geçen çocuğumun sosyal bilgiler dersinde Türkiye haritası üzerinde madenler işte yetiştirilen ürünler gibi böyle çocukların hem öğrenmelerini hem eğlenmelerini hem de yaparak yaşayarak yapmasını sağlayan etkinlik vardı ve böyle etkinlikli ödev verilmesi güzel. Onun

dışında test ödevlerimiz de var. Onların da konunun pekişmesi için gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu şekilde iyi bence.

V5 “Etkinlik değil de daha çok kitaptaki çalışmaları veriyor. Öğretmen ev ödevi verirken Kendi kendine ürün üretebileceği etkinlikler olabilir. İnternet ve evde bulunan materyallerin kullanabileceği etkinlikler olabilir. Aileyi de içine katan ödevler olunca daha eğlenceli olmaktadır”.

V6 “Ünite sonunda bütün üniteyi fon kâğıtlara hazırlıyorlar, ünite boyunca neler öğrendiklerini tekrarlamış oluyor. Böylece bilgileri beynine oturtmuş oluyor. Daha farklı şekilde de ödevler yaptırılabilir. Örneğin maket yapma, hikaye yazma, taklit yapmak gibi ve bu yönde ödevler oluşturulabilir”.

V9 “Yazı yazma, test, etkinlik var tabi. Bunların yapılması güzeldi. Projeli fon kartonlar, araştırmalar, çivi yazısı gibi etkinlikler, çamurdan falan yapılırsa güzel olur”.

3.1.3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.21’de velilerin, sosyal bilgiler dersinde çocuklarının ödevlerini yaparken genel olarak yaşadığı sıkıntılara ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.21: Velilerin, Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuklarının Ödevlerini Yaparken Genel Olarak Yaşadığı Sıkıntılara İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Çok zamanını alıyor	5	13,88
Stres yaşıyor	4	11,11
Motivasyonu düşüyor	3	8,33
Sorun yaşamıyor	3	8,33
Yapmak istemiyor	2	5,55
Oyun oynamaya zamanı kalmıyor	2	5,55
Sıkılıyor	2	5,55
İsteksiz oluyor	2	5,55
Az ödev veriliyor-daha çok verilsin	2	5,55
Severek yapıyor	2	5,55
Uyku sorunu yaşıyor	1	2,77
Aile içi iletişim sorunu	1	2,77
Aile ile zaman geçiremiyor	1	2,77
Morali bozuluyor	1	2,77
Lgs’de az çıktığı için önemsemiyor	1	2,77
Ödevler çok uzun	1	2,77
Sosyal aktivitelere katılamıyor	1	2,77
Okula karşı olumsuz bir tutum oluşuyor	1	2,77
Sinirleniyor	1	2,77
Toplam	36	100

Tablo 3.21 incelendiğinde 5 veli, ev ödevlerinin öğrencilerin çok zamanını aldığını (%13,88) belirtirken 4 veli strese neden olduğunu (%11,11), 3 veli de motivasyonlarını düşürdüğünü (%8,33) belirtmektedir. 3 veli ise çocuklarının herhangi bir sorun yaşamadığını (%8,33) belirtmiştir. Veliler çocuklarının yaşadıkları sorunları; oyun oynamaya zamanları kalmıyor (%5,55), sıkılıyor (%5,55), isteksiz oluyor (%5,55), yapmak istemiyor (%5,55), ödevler çok uzun oluyor (%2,77), uyku sorunu yaşıyor (%2,77), morali bozuluyor (%2,77), sinirleniyor (%2,77), sosyal aktivitelere katılamıyor (%2,77), aile içi iletişim sorunu yaşıyor (%2,77), aile ile zaman geçiremiyor (%2,77), lgs’de az çıktığı için önemsenmiyor (%2,77) ve okula karşı olumsuz bir tutuma sebep oluyor (%2,77) şeklinde sıralamaktadır. Ev ödevi verirken sosyal bilgiler öğretmenlerinin araştırmanın bu bulgularını dikkate almaları gerekmektedir. Bunlarla birlikte bazı veliler ise az ödev veriliyor-daha çok verilsin (%5,55), severek yapıyor (%5,55) şeklinde ev ödevinin verilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu soruya ilişkin bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V2 Hocam sıkıntı yaşamıyoruz ödev konusunda. Çocuk ödevlerini severek yapıyor. Zaten çok ödev de gelmiyor eve. Daha önce de öğrenci okuttuğum için biliyorum, eskiye göre ödev çok az veriliyor. Ben daha çok ödev verilmesini isterdim. Çocuk eve geldiği zaman gevşemesin, bilsin ki yarın ödev var ve öğretmen kontrol edecek.

V4 “Sözel bir ders, ezber bir ders ve bu yüzden çocuğum sıkılıyor. Ben de bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak elimden geldiğince çocuğuma destek veriyorum. Ama genel olarak sosyal bilgiler ödevleri sıkıcı geliyor çocuğuma”.

V5 Ödevlere çok zamanın harcıyor, daha kısa olabilir. Çok zaman aldığı için uyku saatini kaçırıyor, çok sıkılmasına neden oluyor. Anlama problemine ve aile içi iletişim sorunlarına da neden olabiliyor. Oyun oynama zamanı kalmıyor. Bu da çocuğumun sinirlenmesine, strese girmesine ve isteksiz olmasına neden oluyor.

V7 “Yazmak istemiyor, uzun geliyor. İkincisi şöyle, sosyal dersi sınavda az çıktığı için ya da kat sayısı az olduğu için çok fazla istekli olmuyor”.

V8 Genel olarak zaman problemi oluyor. Örneğin bir pikniğe gidilecekse o piknikte sürekli ödev düşünüldüğü için piknikten lezzet alamıyor. Ya da

diğer ödevleri de biriktirse zaman problemi ortaya çıkıyor. Bu durum sosyalleşmesini, oyun zamanını ve bizimle geçireceği vakti olumsuz etkiliyor.

V10 “Adapte olamıyor, ödev çok süre alıyor. Moralini ve motivasyonu bozuyor bu durum”.

3.1.3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.22’de velilerin, sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin çocuklarına katkılarının neler olduğuna ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.22: Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin Çocuklarına Katkılarının Neler Olduğuna İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Akademik başarıyı artırır	7	26,92
Tekrarı sağlar	5	19,23
Pekiştirmeyi sağlar	3	11,53
Sınav başarısını artırır	2	7,69
Sorumluluk bilinci kazandırır	2	7,69
Kalıcı öğrenmeler sağlar	1	3,84
Motivasyonlarını artırır	1	3,84
Günlük yaşamı kolaylaştırır	1	3,84
Yaratıcılığını kullanmasını sağlar	1	3,84
Eksikliklerini giderir	1	3,84
Aile içi iletişimi güçlendirir	1	3,84
Bireysel çalışma alışkanlığı kazandırır	1	3,84
Toplam	26	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.22 incelendiğinde velilerin %70’i, ev ödevleri öğrencilerin akademik başarısını artırır (%26,92), velilerin %50’si konu tekrarı sağlar (%19,23), velilerin %30’u da konuları pekiştirir (%11,53), velilerin %30’u ise sınav başarısını artırır (%7,69) ve sorumluluk bilini kazandırır (%7,69) şeklinde düşünülmektedir. Araştırma bulguları incelendiğinde veliler, ev ödevinin yararlı olduğu ve verilmesi gerektiğini savundukları görülmektedir. Bununla birlikte birer kod şeklinde velilere göre ev ödevleri, öğrencilerde kalıcı öğrenmeler sağlar (%3,84), motivasyonlarını artırır (%3,84), günlük yaşamı kolaylaştırır (%3,84), yaratıcılığını kullanmasını sağlar (%3,84), eksikliklerini giderir (%3,84), aile içi iletişimi güçlendirir (%3,84) ve bireysel çalışma alışkanlığı kazandırır (%3,84) gibi kazanımlarının olduğunu ifade etmektedir.

“Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin çocuğunuza katkıları nelerdir?” sorusuna bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V1 “Katkısı tabi ki oluyor. Tekrar etmesini ve bilgilerinin artmasını sağlıyor. Böylece sınavlarda soruları daha rahat yapıyor. Yani bilgi tekrarı oluyor”.

V2 “Tabi katkı sağlıyor. Çocuk sorumluluğunu biliyor. Çocuk okulda yaptığının tekrarını yapıyor. Kitabını açıyor, tekrar konu üzerinden geçiyor ve farklı şeyler de öğreniyor. Daha çok öğrenmeler sağlıyor ve okuldakileri evde tekrar ediyor ve kafasına daha çok yerleştiriyor”.

V5 “Etkili, yeterli ve çok sıkmayacak şekilde olursa verimli oluyor. Gerçek hayatta karşılaştığı durumlara da uyarlamasını sağlıyor ve gelip bizlere anlatıyor. Verimliyse ödevler katkı sağlıyor”.

V6 Tabi ki katkısı var. Çocuğum tekrar etmiş oluyor konuları. Bütün ünite boyunca neler öğrendiğini tekrar gözden geçirmiş oluyor. Ve yaratıcılığını kullanmasını sağlıyor. Ünite değerlendirme soruları da eksiklerini görmesini sağlıyor ve göz atma imkânını sağlıyor. Bir de benim için çocuğumun dersleri onun hayatıdır. Ve benimle olan iletişimi ödev sayesinde oluşur. Yani çocuğumun ders hayatı ile benim arasında bir iletişimidir.

V9 “Kendi sorumluluğunu yapmasını sağlıyor. Bu çok güzel bir şey. Zaten hiçbir şey kendi başına çabalamadan başarı olmaz. Kendi başına yapabiliyor, severek yapıyor bir de. Bu çok iyi bir şey çocuğum için”.

3.1.3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.23’te velilerin, ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentilerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.23: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Sosyal Bilgiler Öğretmeninden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Akademik başarıyı arttıran ödevler verebilir	4	9,09
Oyuna dayalı ödevler verebilir	3	6,81
Araştırmaya dayalı ödevler verebilir	3	6,81
Eğlenceli ödevler verebilir	2	4,54
Günlük yaşamdan etkinlikler verebilir	2	4,54
İnternet odaklı ödevler verebilir	2	4,54
Etkinlik odaklı ödevler verebilir	2	4,54
Çok zaman almamalı	2	4,54
Yazı yazma, özet çıkarma olmamalı	2	4,54
Çoktan seçmeli sorular vermemeli	2	4,54
Ünite değerlendirmelerini verebilir	1	2,27
Daha fazla ödev vermeli	1	2,27
Grup çalışması verebilir	1	2,27
Rekabet ortamı oluşturabilir	1	2,27
Daha fazla rehberlik yapsın	1	2,27
Broşür şeklinde ödevler verebilir	1	2,27
Toplumsal olaylara dikkat çeken etkinlikler verebilir	1	2,27
Bireysel çalışmalar şeklinde verebilir	1	2,27
Hikâye oluşturma şeklinde verebilir	1	2,27
Motivasyonunu yükseltecek ödevler verebilir	1	2,27
Sunum tarzı ödevler verebilir	1	2,27
Yorumlamaya dayalı ödevler verebilir	1	2,27
Ürün ortaya çıkarabileceği ödevler verebilir	1	2,27
Ödevler en fazla 30-40 dakika olmalı	1	2,27
Ödev sürecinde ödül vermeli	1	2,27
Ödevleri kontrol etsin	1	2,27
Disiplinli olsun	1	2,27
Ezber ödevler vermemeli	1	2,27
Sıkıcı ödevler vermemeli	1	2,27
Ödev verilmesin	1	2,27
Toplam	44	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.23'te görüldüğü üzere veliler öğretmenlerden en başta akademik başarıyı arttıran ödevler vermelerini (%9,09), sonra oyun (%6,81) ve araştırmaya dayalı ödevler vermelerini (%6,81) daha sonra da eğlenceli (%4,54), günlük yaşamdan (%4,54), internet odaklı (%4,54) ve etkinlik odaklı ödevler vermelerini isterken (%4,54) ödevler çok zaman almamalı (%4,54), yazı yazma, özet çıkarma olmamalı (%4,54), çoktan seçmeli sorular vermemelerini istedikleri (%4,54) şeklinde beklenti içinde oldukları görülmektedir. Ev ödevi sürecinde birer kod şeklinde veliler öğretmenlerden ayrıca ünite değerlendirmelerini verebilir (%2,27), grup çalışması verebilir (%2,27), rekabet ortamı oluşturabilir (%2,27), broşür şeklinde ödevler verebilir (%2,27), toplumsal olaylara dikkat çeken etkinlikler verebilir (%2,27), bireysel çalışmalar

şeklinde verebilir (%2,27), hikaye oluşturma şeklinde verebilir (%2,27), motivasyonunu yükseltecek ödevler verebilir (%2,27), sunum tarzı ödevler verebilir (%2,27), yorumlamaya dayalı ödevler verebilir (%2,27), ürün ortaya çıkarabileceği ödevler verebilir (%2,27), ödev sürecinde ödül verebilir (%2,27), daha fazla ödev verebilir (%2,27), daha fazla rehberlik yapabilir (%2,27), ödevleri daha fazla kontrol edebilir (%2,27), disiplinli olabilir (%2,27), ödevler en fazla 30-40 dakika olabilir (%2,27) ve ezber ödevler vermeyebilir (%2,27), sıkıcı ödevler vermeyebilir (%2,27), hiç ödev vermeyebilir (%2,27) şeklinde isteklerde de bulunmuşlardır. Velilerin bu makul isteklerinin sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu soruya ilişkin bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

Ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentileriniz nelerdir?

V2 “Bana göre sosyal bilgiler öğretmeni bir grup kurabilir. Ve çocukları grupta böyle yarış değil de birbirleriyle tatlı bir rekabet edecek ödevler yaptırrsa öğrenciler daha çok istekli ve hırslı olurlar”.

V4 Daha çok ezber değil de genel kültürüne katkı sağlayacak, ilerleyen dönemlerde hayatında karşısına çıkacak farklı derslerin de alt yapısını oluşturduğu için bunlara da alt yapı oluşturulsun ve sadece test şeklinde olmasın isterim. Etkinlikler şeklinde olabilir, broşürler hazırlanabilir, afişler hazırlanabilir, toplumsal sorunlara, olaylara dikkat çekebilecek, vurgu yapabilecek etkinlikler olabilir. Bu şekilde günlük hayatı hatta mevcut sistemde toplumsal sorunlara dikkat çekebilmesini ve çocuğumun da farklı etkinlikler görmesini isterdim.

V5 İnternet ve bilgisayarı içine katarak öğrencimin kendi kendine araştırmalar yapmasını ve öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlayacak ödevler verebilir. Öğrenciyi zorunlu değil de istekli hale getirecek tarzda. Hatta öğretmen konuyu verip evde kendi kendine çalış, okulda gelip bana anlat tarzında olursa çok sevinirim. Veli olarak benim, oğlum git şunu bunu yap demem başka öğretmenin görevlendirmesi başka. Bu görevi daha iyi yapar ve onu daha çok motive ediyor. Yazı yazma, özet çıkarma ve kitaptaki yazıları yazma tarzında olmamalı. Öğrenci evde kendi

kendine yapabilmeli ve sözel olarak kendisi okulda ödevi anlatmalı. Ödevler öğrencinin kendinden bir şeyler katmasını sağlamalı bence. Çok yazı olmasın. Öğrencinin çok zamanını almayacak ve sıkmayacak şekilde olmalı. Verimli olacak şekilde olmalı. 30-40 dakikayı geçmeyecek şeklindeki pekiştirmelerdir olmalı bence.

V6 Benim çocuğum yani Enes eşittir oyun, eğlence. Oyun eğlence eşittir Enes. Benim çocuğum için ödevler daha eğlenceli olabilecek etkinlikler olursa daha iyi olabilir. Örneğin bu bilgileri kullanarak bir hikâye, yazı oluştur, oyun oluştur vs öğretmen bu şekilde ödevlerinin ciddiyetini sağlayabilir. Bu çalışmalarla ödüller verilebilir. Ve yolun sonunda bir ödül varsa kim koşmaz ki. Puan dışında olmalı bu ödül. Sadece puan olursa yapar ama ödül olursa çok daha özverili yapar.

V7 Ödevler artık çok verilmemeye başlandı. Ödevler etkinlikler sınıfta yapılmaya dikkat ediliyor. İnternetin tabletin, telefonun ve televizyonun çok da aktif olduğu bu dönemde çocuğum ödev yapmada çok da istekli olmuyor. Ödevin başına oturmak istemiyor. Ben de ona ödevi yaptıрма ve ödevin başına oturtmakta çok zorlanıyorum. Bunun için de öğretmen ne kadar az ödev verirse o kadar iyi olur diye düşünüyorum.

V8 Gereksiz ve sadece yazıya dayalı ödevler verilmesini istemem. Ev ödevi nasıl olmalı peki. Günlük hayatta bunu kullanabilmeli, konuyu kavrayabilmeli, çocuğun çok zamanını almamalı, evde yazı şeklinde olmamalı, araştırmaya dayalı olmalı, internette araştırmaya dayalı olmalı, yorumlamaya dayalı olmalı diye düşünüyorum.

V10 “Sosyal öğretmeni ödevlerde daha disiplinli olmalı ve çocuğun yaptığı ödevler üzerinde durmalı. Ödevlerin Kontrolünü yaparsa daha iyi olur. Yapıldı mı yapılmadı mı bakmalı”

3.1.3.6.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.24’te velilerin ev ödevi sürecinde çocuklarından beklentilerine ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.24: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Çocuklarından Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Sorumluluğunu bilincinde olmalı	8	26,66
Amacına uygun- İstenildiği gibi yapmalı	6	20
Zamanında yapmalı	5	16,66
Kendi başına yapsın yapmalı	3	10
Özenli yapmalı	2	6,66
Düzenli yapmalı	2	6,66
Eksiksiz- tam yapmalı	2	6,66
Yaratıcı yapmalı	1	3,33
İsteyerek yapmalı	1	3,33
Toplam	30	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.24 incelendiğinde 8 veli çocuklarından, ev ödevi sorumluluğunun bilincinde olmalarını (%26,66) isterken, 6 veli ödevleri amacına uygun- istenildiği gibi yapmalarını (%20), 5 veli de ödevi zamanında yapmalarını (%16,66), 3 veli ise ödevi kendi başlarına yapmalarını (%10) bekledikleri görülmektedir. Velilerin ayrıca öğrencilerin ev ödevlerini özenli (%6,66), düzenli (%6,66), eksiksiz- tam (%6,66), yaratıcı (%3,33), isteyerek (%3,33) yapmalarını istedikleri görülmüştür. “Ev ödevi sürecinde çocuklarınızdan beklentileriniz nelerdir?” sorusuna bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V1 “Ödevi zamanında yapsın, bilgili çalışkan olsun isterim. Özenli, düzenli ve ödevi tam yapsın istiyorum”.

V2 “Nasıl ki biz anne babalar kendi sorumluluğumuzu biliyorsak çocuğumun da ödevlerinin ve derslerinin sorumluluğunu bilmelidir. Bana söylemeden öğretmenin verdiği ödevi kendi başına yapabilmeli. Bu benim ödevim benim sorumluluğum bu bilinçte olmalıdır. Yerinde, zamanında yapmalıdır”.

V4 “Çocuğumun tam motive bir şekilde çalışma alanında verimli bir şekilde sadece sosyal değil diğer derslerin ödevlerini de yapmasını, görev ve sorumluluğunun bilincinde olmasını beklerim. Keyifli ve istekli bir şekilde yapması yönünde beklentim var”.

V6 “Tabi ki de ödevini titiz ve olabildiğince en iyi şekilde yapmasını istiyorum. Özenerek ve yaratıcılığını kullanarak yapmasını istiyor ve teşvik ediyorum. Ödevdeki sorumluluğu son dakikaya bırakmamak ve bırakılmamalı çünkü öyle olunca özensiz yapıyor”.

V9 “Kendi sorumluluklarını yapması, ödevlerini kendi kendine yapmasıdır. Yerinde zamanında yapmasıdır. Oyun zamanı ayrı ödev zamanı ayrı televizyon izleme zamanı ayrı. Kendi sorumluluğunu bilmesidir benim beklentim”.

3.1.3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.25’te velilerin ev ödevi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.25: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Uzun ödev- çok zaman ayırıyorum	5	17,85
Stres yaşıyorum	5	17,85
Sorun yaşıyorum	4	14,28
Aile içi iletişimimizi olumsuz etkiliyor	3	10,71
Başında ben olmadan yapmıyor	2	7,14
Diğer çocuklarıma yeterli zaman ayıramıyorum	2	7,14
Ailece mutsuz oluyoruz	2	7,14
Üzülüyorum	2	7,14
Kendimizi suçluyoruz	1	3,57
Sağlık problemi yaşıyoruz	1	3,57
Takibini yapamıyorum	1	3,57
Toplam	28	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.25’te görüldüğü gibi velilerin yarısının karşılaştığı sorunların başında uzun ödev- çok zaman ayırdıkları (%17,85) ve stres yaşadıkları (%17,85) şeklindeyken; velilerin %40’ı ise sorun yaşıyorum (%14,28) şeklinde cevap vermişlerdir. Bunlar dışında ev ödevi sürecinde veliler, aile içi iletişimimizi olumsuz etkiliyor (%10,71), başında ben olmadan yapmıyor (%7,14), diğer çocuklarıma yeterli zaman ayıramıyorum (%7,14), ailece mutsuz oluyoruz (%7,14), üzülüyorum (%7,14), kendimizi suçluyoruz (%3,57), sağlık problemi yaşıyoruz (%3,57), takibini yapamıyorum (%3,57) gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri verdikleri mevcut ev ödevlerini tekrar gözden geçirmeli ve yeniden tasarlamalıdır. Ayrıca 10 veli ile yapılan görüşmeye katılanların 9’u kadın 1’i erkektir. Ve evde çocuğun ev ödeviyle ilgilenenlerin %100’ü ise anneleridir. Bu soruya ilişkin bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V1 Ev ödevine hiç çalışma hevesi yok, bu durum da bizi çok üzüyor.

Başında biri olmadığı için mi ilgilenmediğimiz için bilmiyorum ama bu durumda biz kendimizi suçluyoruz. Acaba biz mi yeterince ilgilenmiyoruz

diye. Aslında biz de yeterince zaman ayıramıyoruz iki çocuğum daha var onlarla da ilgileniyorum ama hepsine yetişemiyorum.

V3 “Yani ev ödeviyle alakalı pek bir sorunla karşılaşmıyorum. Çocuğumdan kaynaklanıyor olabilir bu. Çünkü çocuğum sorumluluk sahibi çok şükür. O konuda da bir sorun yaşamıyorum”.

V4 “Genel olarak yapmayı reddediyor, son dakikaya bırakıyor. Baştan savma yapıyor. Bu da çocuğumla anne kız ilişkimizi bozabiliyor”.

V5 Çok fazla yazı yazma olmasın. Çünkü çok yazı olduğu zaman öğrencimin çok zamanını alıyor. Bunun için de sinirleniyor, yemek yemiyor ve bünyesi de zayıf. Bu da beni çok olumsuz etkiliyor. Benim zoruma gidiyor. Çok uzun süreli ödev olduğunda çocuğumu hastaneye bile kaldırıyorum. Çok ödev olduğu için babasıyla birbirimize giriyoruz bazen. Aile içi problemlere yüzde yüz neden oluyor ödevler.

V7 “Ödev yazı şeklinde olduğu için takibi zor geliyor, sıkıcı oluyor ve ben de yardım etmek istemiyorum, okumak istemiyorum. Bunun dışında sosyal bilgiler hocamız çok ödev vermediği için çok sorun da yaşamıyorum”.

V8 Genel olarak zaman problemi ortaya çıkıyor, stres çıkıyor. Arkadaşlarıyla ya da kardeşiyle veya bizimle geçireceği zamanda kısıtlama oluyor. Bu durum bizim aile içi iletişimimizde sıkıntılar oluşturuyor. Mesela bir film izlenecekse çocuk ödev olduğu için izleyemiyor ya da dışarda veya televizyonda bir program varsa bunları gerçekleştiremiyoruz. Bu gibi sorunlar var mesela.

V10 “Yani ödevleri yapmıyor, çok zaman alıyor. Biz de sıkıntı yaşıyoruz. Sinirleniyoruz. Stres yaşıyoruz”.

3.1.3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.26’da velilerin ev ödevi sürecinde görev ve sorumluluklarına ilişkin görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.26: Velilerin Ev Ödevi Sürecinde Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Görüşleri

Kodlar	F	%
Rehber- Destek oluyorum	5	19,23
Kontrol ediyorum	4	15,38
Amacına uygun yaptırırım	3	11,53
Zamanında yaptırıyorum	3	11,53
Uygun çalışma ortamı sağlıyorum	3	11,53
Birlikte yapmaya dikkat ederim	2	7,69
Materyal, araç- gereç temin ediyorum	2	7,69
Hatırlatıyorum	1	3,84
Motivasyonuna dikkat ederim	1	3,84
İsteklerine öncelik veririm	1	3,84
Yaratıcılığını kullanmasına dikkat ederim	1	3,84
Toplam	26	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.26 incelendiğinde ev ödevi sürecinde öğrencilerine 5 veli, rehber- destek oluyorum (%19,23) şeklinde görüş belirtirken, 4 veli kontrol ediyorum (%15,38), 3 veli ise amacına uygun yaptırıyorum (%11,53), zamanında yaptırıyorum (%11,53) ve uygun çalışma ortamı sağlıyorum (%11,53) şeklinde görev ve sorumlulukları yerine getirdiklerini belirtmektedir. Veliler ayrıca materyal, araç- gereç temin ediyorum (%7,69), birlikte yapmaya dikkat ediyorum (%7,69), hatırlatıyorum (%3,84), motivasyonuna dikkat ediyorum (%3,84), isteklerine öncelik veriyorum (%3,84), yaratıcılığını kullanmasına özen gösteriyorum (%3,84) gibi görev ve sorumlulukları yerine getirdiklerini ifade etmektedir. Hiçbir veli ev ödevi sürecinde çocuklarına yardım etmedikleriyle ilgili bir görüş belirtmemiştir. Bulgulara göre velilerin ev ödevi sürecinde çocuklarına az veya eksik olsa bile yardım ettikleri görülmektedir. Bu soruya ilişkin bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

V1 “Benim de çok vaktim olmadığı için sadece ödevleri zamanında yaptırıyorum ve hatırlatıyorum sürekli. Kontrol ediyorum bazen de”.

V2 Çocuğum eve geldiğinde ödevine oturup oturmadığını kontrol ederim.

Yazısı nasıl olmuş ne yaptı ne etti bakarım. Bitirdikten sonra gider oğlum ne yaptın sen nasıl oldu, zorlandığın bir şey oldu mu ya da bir problemde zorlandın mı biz bilmesek de teyzelerini çağırır yardımcı olmalarını sağlarım.

V3 “Tabi ki çalışma ortamı sağlıyoruz, elimizden geldiğince de alınması gereken bir araç gereç varsa onları alıyoruz ve çocuğumuza uygun ortamı sağlıyoruz. Biz üzerimize düşünce yapmaya çalışıyoruz”.

V4 “Sağlıklı bir çalışma ortamı, ihtiyaç duyduğu materyaller. O an çocuğum ödev yapmak istemiyorsa ona dikkat ederim. Yapmak istemediğinde yapsak ödevi geçiştirecektik. Bu yüzden de ödev tam motiveli bir şekilde oturmasını beklerim, isterim ve bunu sağlarım”.

V6 Ödevini en iyi ve en göz alıcı olması için fikirler üretiyoruz, yaratıcı olması için beraber uğraşıyoruz. Başından savma değil de en iyisi olması için çabalıyoruz. Yapabildiğim kadarıyla yardımcı oluyorum. Ve asla çocuğumun ödevinin olduğunu biliyorsam onu ödevsiz okula göndermiyorum.

3.1.3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3.27’de pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin veli görüşleri yapılan kodlara uygun olarak frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.27: Pandemi, Doğal Afet Gibi Uzun Süre İnsanları Etkileyen Olaylar Sonucu Yüz Yüze Eğitimin Yapılamadığı Dönemlerde Ev Ödevinin Öğretime Ne Gibi Etkileri Olduğuna İlişkin Veli Görüşleri

Kodlar	F	%
Olumlu etkiledi	5	12,5
Olumsuz etkiledi	5	12,5
Öğretmenler kontrol edemedi	5	12,5
Derslerle-okulla olan bağ güçlendi	4	10
Akademik başarıyı arttırdı	3	7,5
Az ödev verildi	2	5
Amacına ulaşmadı	2	5
Öğretmenler önemsemedi	2	5
Öğrenciler yapmadı	2	5
Özgüven kazandırdı	2	5
Sorumluluk bilinci kazandırdı	1	2,5
Pandemi kaygısını azalttı	1	2,5
Bıkkınlığa neden oldu	1	2,5
Motivasyonu düşürdü	1	2,5
Sorumsuzluğa dönüştü	1	2,5
Öğrenciler amaçsızdı	1	2,5
Puan kaygısı yoktu	1	2,5
Ödevler anlaşılmıyordu	1	2,5
Toplam	40	100

Not: Tablodaki frekanslar velilerin sayısını değil kodların sayısını göstermektedir.

Tablo 3.27’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan velilerin yarısı, bu gibi dönemlerde verilen ev ödevlerinin eğitim- öğretim faaliyetlerini olumlu etkilediğini

(%12,5), diğer velilerin yarısı ise olumsuz etkilediğini (%12,5) belirtmektedir. Uzaktan eğitim dönemlerinde verilen ev ödevlerinin olumlu olduğunu düşünen veliler, derslerle-okulla olan bağı güçlendirdiği (%10), akademik başarıyı arttırdığı (%7,5), özgüven kazandırdığı (%5), sorumluluk bilinci kazandırdığı (%2,5) ve pandemi kaygısını azalttığı (%2,5) yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Olumsuz olduğunu düşünen veliler ise ev ödevlerinin kontrol edilmediği (%12,5), amacına ulaşmadığı (%5), az ödev verildiği (%5), öğretmenlerin önemsemediği (%5), öğrencilerin yapmadığı (%5), öğrencilerin motivasyonunu düşürdüğü (%2,5), sorumsuzluğa dönüştüğü (%2,5), öğrencilerin amaçsız olduğu (%2,5), öğrencilerin puan kaygısının olmadığı (%2,5) ve ödevlerin anlaşılmadığı (%2,5) yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu soruya ilişkin bazı velilerin görüşlerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir:

Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?

V2 Pandemi herkesi etkilediği gibi beni de etkiledi. Çocuklarımız bizden küçük olduğu için onlar daha çok etkilendiler. Ve ödevler konusunda bence öğretmenler de çok yapmadı eve ödev gelmedi. Öğrencilerle araları soğudu, zaman mı girdi araya bilmiyorum. Öğrencilerde de öğretmenlerde de bir soğukluk oldu. Çok az ödev oldu. Zaten ilk önce internete erişemedik. Uzaktan eğitim başladı çok zordu yüz yüze gibi değildi. Ama şu an artık hepimizin evinde internet var ama iyi mi oldu kötü mü oldu bilmiyorum.

V3 Gerçekten de pandemi döneminde zor bir dönemden geçtik. Veliler olarak da öğrenciler ve öğretmenler olarak da zor bir dönemden geçtik. Kontrol zordu çocuklarda bu dönemde. Yüz yüze iken kontrolün öğretmen tarafından sağlanması bence çok büyük bir avantajdı. Ama evde anne- babanın kontrolü sağlaması ne yazık ki çok fazla etkili olmadı.

V4 Hiçbir etkisi olmadı, hatta olumsuz etkisi oldu. Çocukta herhangi bir amaç yoktu. Ödevlerin kontrol edilmesi çok sağlıklı yürümüyordu. Öğrencilerin artı-eksi almak ya da puan-not almak gibi bir kaygısı yoktu. O yüzden de tamamen yapmış olmak için yapıyordu. Çoğu zaman da

yapılmayan sorumluluklar haline gelmişti ve hatta zamanla bir sorumsuzluğa dönüştü ödevler.

V5 Bu dönemde ödev çok katkı sağladı. Ben çocuğuma dünyanın kitabını da alsam, internet bilgisayarını da önüne koysam öğretmenin verdiği görevle benim verdiğim aynı olmuyor. Ödev olduğunda çocuğun gider masasına oturur ödevini programlı, güzel ve saatinde yapar. Bu da onun okuldan kopmamasını, arkadaşlarından geri kalmamasını ve kendine güvenini arttırıyor. Onun için de ödevlendirme iyiydi.

V6 Pandemi dönemi çok zor bir dönemdi. Biz çok zorlandık. O yıllar boş geçti diyebilirim. Uzaktan eğitim canlı ders verildi yapıldı ve çocuklarımız tam anlayamıyordu. Birebir ilgilenilmiyordu. Telefonda yapıyorduk çok zorlanıyordu çocuklar. Ama öğretmenler daha fazla ödev verseydi veya bizimle daha çok iletişimde olsaydı ve bizi de sürece dahil etselerdi ve nerde ne yapalım bize söyleselerdi daha iyi olacaktı. Bence öğretmenler de bu süreçte ödevi başından savdılar. Bizimle daha çok iletişimde olsalardı çok etkili olacaktı ödevler. Ödevler Az verildiği için o yıllar boş geçti.

V8 “Pandeminin yaratmış olduğu bir kaygı süreci vardı. Çocuklar da bunu yaşadılar. Ev ödeviyle belki bir nebze de olsa unuttular. Yoğunlaştılar ev ödevlerine. Belki dersle de daha çok bağ kurmalarını sağladı diye düşünüyorum”.

V10 “Daha fazla ödev verilseydi daha iyi olurdu. Öğretmenler de bu dönemde fazla şey yapmadılar ve biraz az ilgileniyorlardı ve ödevler biraz az verildi. Sosyal bilgiler öğretmeni ödevde daha çok zaman ayırsa ve daha çok verse iyi olur”.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümü, sonuçlar ve tartışma ile öneriler olmak üzere 2 başlıktan oluşmaktadır. Sonuçlar ve tartışma başlığında, araştırmanın amacı ve alt amaçlar kapsamında elde edilen bulguların yorumlanmasıyla ulaşılan sonuçlar tüm yönleriyle ele alınmış ve ilgili alanda yer alan araştırmaların sonuçları ile karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklarına değinilmiştir. Öneriler başlığında ise araştırmadan elde edilen sonuçlar kapsamında öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve araştırmacılara farklı bir bakış açısı kazandırmak ve yapılacak araştırmalara yol göstermek amacıyla tavsiyelerde bulunulmuştur.

4.1. Tartışma ve Sonuç

Alanyazında yapılan literatür taramaları sonucunda mevcut araştırmaya birebir benzeyen hiçbir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın alt problemlerinin bulgularına benzeyen, yakın ve farklı olan araştırmalara aşağıda değinilmiştir.

4.1.1. Öğrenci Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Bu başlık altında öğrencilerin ev ödevine ilişkin tanımlamaları, ev ödevleri hakkındaki düşünceleri, ev ödevlerinin kendileri için daha eğlenceli ve faydalı olması için öğretmenlerden beklentileri, ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içermesini istedikleri, ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım aldıkları, öğrenci olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştıkları, ev ödevleri verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ettikleri, ev ödevlerinin kendilerine katkıları, ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğu elde edilen bulgular kapsamında ve alt amaçlar doğrultusunda ulaşılan sonuçlara değinilmiş ve tartışma yapılarak ilgili alanda yapılmış araştırmalarla desteklenmiştir.

4.1.1.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğrencilerin ev ödevini farklı kavramlarla tarif ettikleri görülmüştür. Ev ödevinin tanımını öğrencilerin çoğunluğu ‘sorumluluk’, ‘akademik başarıyı arttıran çalışmalar’, ‘tekrarlar’, ‘evde yapılan çalışmalar’ vb. şeklinde ifade ettikleri sonucu çıkarılmaktadır. Ayrıca bazı öğrenciler ‘pekiştirmeler’, ‘sonraki konulara hazırlık’, ‘öğretmenin verdiği görevler’, ‘derslere yardımcı çalışmalar’, ‘ders dışı etkinlikler’, ‘fazladan ders yükü’ ve ‘zorunlu çalışmalar’ şeklinde özgün ve genel kavramlarla ev ödevinin tanımına ilişkin düşüncelerini belirten sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte Yuladır ve Doğan (2009)’ın da yaptıkları araştırmalarında “Ev ödevi sizin için ne anlam ifade ediyor?” sorusuna öğrencilerin yanıtları sırasıyla en fazla sıklığa sahip kodlara göre ‘konuyu tekrarlama, sıkıcı bir aktivite, mutluluk veren bir aktivite, sorumluluk’ şeklinde mevcut araştırmaya benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Diğer bir araştırmada da Deveci (2011, s. 130-131) benzer bir şekilde ‘konuların anlaşılması, yapılan tekrarlar, verilen sorumluluklar ile evde yapılması amacıyla verilen görev ve araştırmalar’ gibi sonuçlara ulaşmıştır. Kalyoncu (2020, s. 113) ise yaptığı araştırmada ev ödevi denildiğinde öğrencilerin en fazla ‘ders çalışmak’ şeklinde cevap verdiği şeklinde bir sonuca ulaşmıştır. Öğrencilerin bu soruya ilişkin olarak sonrasında verdikleri cevaplar ‘fotokopiler’, ‘testler’, ‘masa’, ‘defter’, ‘kalem-silgi’, faydalı şeyler’, ‘güzel şeyler’ şeklindedir. OK ve Çalışkan (2019, s. 606-607) ile Ok; (2018, s. 53) yaptıkları araştırmalarda öğrencilere “Ödev denince aklınıza neler geliyor? Resmini çiziniz?” sorusuna öğrencilerin çizdikleri resimler sırasıyla en fazla sıklığa sahip kodlara göre ‘çocuk, kitap, defter, masa ve sandalye figürleri’ şeklinde sonuçlara ulaşarak bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşmıştır. Sonuç olarak mevcut araştırmada ve daha önce yapılan araştırmalarda da öğrenciler ev ödevlerini sorumluluk, tekrarlar, akademik başarıyı arttıran çalışmalar, sıkıcı aktiviteler, ders çalışmak, faydalı şeyler, güzel şeyler, evde yapılmak üzere verilen görevler şeklinde tanımladıkları sonucuna ulaşmıştır.

4.1.1.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevleri hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğrencilerin farklı bakış açılarına sahip oldukları saptanmıştır.

“Öğretmeninizin verdiği sosyal bilgiler ev ödevleri hakkında ne düşünüyorsunuz” sorusuna öğrencilerin %70’i bu ödevleri ‘sevdiği’, %30’nun ise ‘sevmediği’ sonucu ortaya çıkmıştır. Buna göre ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler ev ödevlerine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları görülmektedir. Olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin ev ödevlerinin ‘konu tekrarı ve konuyu anlamalarını sağladığı’, ‘ödevlerin ilgi çekici olduğu’, ‘günlük yaşamı kolaylaştırdığı’, ‘konuları pekiştirdiği’, ‘ailenin destek verdiği’, ‘ödev verildiği için mutlu oldukları’ ‘çoktan seçmeli testler olmasını istedikleri’ olumsuz tutuma sahip olan öğrencilerin ise ev ödevlerinin en fazla ‘metin-yazı biçiminde olduğu’, ‘çok ödev verildiği’, ‘çok zamanlarını aldığı’, ‘yorucu olduğu’, ‘oyun oynama zamanlarını aldığı’, ‘ödevlerden dolayı sosyalleşemedikleri’, ‘aileleriyle vakit geçiremedikleri’ ve ‘başka derse çalışmak için zaman kalmadığı’ gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan; Kalyoncu (2020, s. 119) 4. sınıf öğrencilerinin ev ödevine karşı hissettikleri duyguları incelediği araştırmasında, öğrencilerin ev ödevine ilişkin duyguları ‘mutluluk’, ‘heyecan’, ‘eğlenceli’, ‘korku’, ‘yorgunluk’ olmuştur. Benzer bir araştırma da Genç (2019, s. 91) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmaya göre ilkokulda verilen ev ödevlerini öğrencilerin büyük çoğunluğunun sevdiği ve bir kısmının ise sevmediği sonucuna varılmıştır. Araştırmada ayrıca verilen ev ödevlerinin öğrencilerin okuma- yazma becerilerini geliştirdiği, dört işlem ve matematik başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir araştırma da Alpayar (2020) ve Yar Yıldırım (2018) tarafından yapılmıştır. Araştırmalarında öğrenciler, ev ödevinin faydalı olduğunu ve akademik başarıyı arttırdığını belirtmişlerdir. Aydın (2011, s. 37) da yaptığı araştırmada coğrafya dersinde verilen ev ödevleri ile ilgili öğrencilerin olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilere göre ev ödevi derslerdeki başarıyı arttırmakta ve öğrenmeleri kalıcı hale getirmektedir. Öcal ve Özer (2012, s. 13) ile Öcal (2017) ve Altuntaş (2009) da yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin ev ödevine yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları ve ev ödevlerini yararlı buldukları sonucuna ulaşmıştır. Yücel (2008) ise araştırmasında ev ödevleri yüzünden elde edilmiş olumsuz bir kazanıma rastlanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yuladır ve Doğan (2009, s. 218) da yaptıkları araştırmada öğrencilerin fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevlerine karşı tutumlarını incelemiştir. Araştırmaya göre öğrencilerin %56’sı ev ödevi yapmak istememekte iken

%44'ü ise ev ödevi yaparken zevk almaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin %70'i ev ödevlerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığını, konuları anlamalarını sağladığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %20'si ise ev ödevlerinin sıkıcı olduğunu ve zaman kaybına neden olduğunu belirten benzer sonuçlara ulaşmıştır. Kıcıroğlu (2004, s. 86-87) da benzer bir şekilde öğrencilerin önemli bir bölümünün ev ödevini gerekli gördüğü bir kısmının ise ödevle karşı olumsuz bir tutum içinde olduğunu tespit etmiştir. Kaplan G. (2018, s. 85-86) de benzer bir şekilde öğrenci, öğretmen ve velilerin ortaokul matematik ev ödevleri hakkındaki görüşlerini incelediği araştırmasında öğrencilerin matematik ev ödevlerine 'çok zaman ayırmak zorunda kaldıkları', 'çok zaman ayırsalar bile ödevi tamamlayamadıkları', 'ailenin ev ödevine destek verdiği' gibi sonuçlara ulaşmıştır. Gürlevik (2006, s. 86) ise matematik dersinde ev ödevleriyle ilgili öğretmen stratejilerine yönelik öğrenci görüşlerini incelediği araştırmasında öğrencilere 'konuyu pekiştirici nitelikte', 'ayrıntılı inceleme ve araştırmaya dayalı' ödevler verildiği sonucuna ulaşmıştır. Çeliköz ve Selimoğlu (2017)'nın 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi araştırma ödevlerine ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmalarında, bu araştırmaya yakın sonuçlara ulaştıkları saptanmıştır. Araştırmaya göre sosyal bilgiler dersinde verilen araştırma ödevleri öğrencileri sosyalleşmede yetersiz kaldığı, verilen ödevlerin grupla değil de bireysel olarak verildiği ve öğrencilerin bu ödevlere çok zaman harcadıkları için dışarı çıkamadıkları ve sosyalleşmelerini engelledikleri sonucuna varmıştır. Edwards (2017)'ın da yaptığı araştırmada öğretmen, öğrenci ve veliler ev ödevlerini gerekli görmekle birlikte aile ile yapılacak aktivitelere ve sosyalleşmeye zaman kalmadığı gibi benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Mevcut araştırma ve daha önce yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde öğrenciler ev ödevlerini sevmekle ve faydalı bulmakla birlikte ev ödevi sürecinde çok ödevin verildiği ve çok zamanlarını aldığı, aile ile zaman geçirmeye ve sosyal aktivitelere engel olduğu gibi bazı sorunlar yaşadıkları da saptanmıştır. Öğretmenler ev ödevlerini verirken bu sorunları dikkate almalı ve öğrencilerin çok zamanını almayacak, kısa, öz, açık ve net, çocukların aile ve sosyal çevreleriyle ilişkilerini bozmayacak şekilde olmasına özen göstermelidir. Aksi taktirde olumsuz sonuçlar elde edileceği aşikardır.

4.1.1.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin verilen ev ödevlerinin daha eğlenceli ve faydalı olması için öğretmenlerinden beklentilerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde en fazla sıklığa sahip kodlara göre öğrencilerin sosyal bilgiler ev ödevlerini ‘aktivite- etkinlik’, ‘oyun’, ‘eşleştirme’ ve ‘kompozisyon’ şeklinde olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar çeşitlilik göstermektedir. Buna göre öğrenciler ‘yeni bir ürün ortaya çıkartmak’, ‘araştırma yapmak’, ‘maket oluşturma’, ‘metin oluşturma’, ‘görsel içerikli’, ‘yapboz- puzzle’, ‘bulmaca’, ‘şifreleme’, ‘kolay’, ‘ilgi çekici’, ‘tekrar ve pekiştirme sağlasın’ şeklinde ödevlerin verilmesini istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Sonuçlara bakıldığında öğrencinin aktif olduğu ve yaparak-yaşayarak öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlayan ödevlerin verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan; Deveci (2011, s. 132) yaptığı araştırmada fen ve teknoloji dersinde ev ödevlerine ilişkin öğrenciler, ödevlerin güncel, ilgi çekici, deney-gözlem, test, araştırmaya yönelik olmasını istemektedir. Calp (2012) yaptığı araştırmada öğrenciler, verilen ev ödevlerinin faydalı olabilmesi için eğlenceli ve konuyu öğrenmelerini sağlayacak şekilde planlanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer diğer bir araştırma da Kapıkıran ve Kıran (1999:59) tarafından yapılmıştır. Araştırmaya göre öğrencilere verilecek ev ödevlerinin öğrencilerin yaşına ve eğitim kademesine uygun, pekiştirici özellikte olmalı ve ayrıca gereksiz tekrarlar olmamalı şeklinde sonuçlar elde etmiştir. Genç (2019, s. 92) yaptığı araştırmasında öğrencilerin ilgi çekici, eğlenceli, bireysel ihtiyaçlara yönelik, ödül odaklı, daha az ve kolay ödev verilmesi, grup çalışması, deney, araştırma okuma-anlatma türü ödevlerin verilmesinin daha faydalı olacağını belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Gürlevik (2006, s. 88) yaptığı çalışmada alternatif ödev türlerini öğretmenlerinden verilmesini bekledikleri sonucuna ulaşmıştır. Ergün ve Ali (2019, s. 46-47) ise yaptıkları araştırmada öğrencilerin; test, ilgi çekici, el becerisi gerektiren ve araştırma türü ödeveri daha çok sevdikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer bazı sonuçlara rağmen öğrencilerin metin oluşturma şeklindeki ödevleri sevmediği sonucu ise mevcut araştırmanın sonuçları ile çelişmektedir. Sonuç olarak diğer araştırmalarda ve mevcut araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, öğretmenlerinden ev ödevlerinin kendileri yaparak, yaşayarak- aktif hale gelerek, ilgilerine ve bireysel ihtiyaçlarına hitap

edecek ödevler verilmesini istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Ev ödevi veren ve önemine inanan öğretmenlerin bu istekleri dikkate almaları gerekmektedir.

4.1.1.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde verilen cevapların çeşitlilik arz ettiği görülmüştür. En fazla sıklığa sahip kodlara göre öğrencilerin sosyal bilgiler ev ödevlerinde ‘bulmaca’, ‘oyun’, ‘çoktan seçmeli sorular’, ‘eşleştirme’, ‘boşluk doldurma’, ‘şifreleme’, ‘araştırma’ ‘kitaptaki etkinlikler olsun’ biçiminde etkinlikleri istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ‘maket’ ‘kompozisyon’, ‘doğru-yanlış’, ‘pekiştirici’, ‘eğlenceli’, ‘merak uyandırıcı’, ‘ilgi çekici’, ‘grup çalışması’, ‘okuma-yazma’ gibi etkinliklerin olmasını ve ‘klasik soru cevap’ tarzında ödevlerin verilmesini istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan literatür taramasında mevcut araştırmada elde edilen sonuçların benzer ve çok yakın olduğu görülmektedir. Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan; Atalay Akıl (2022) yaptığı araştırmada lise öğrencilerinin biyoloji öğretmenlerinden daha çok soru çözme ve araştırma türü ev ödevlerini istedikleri görülmektedir. Öğrenciler ayrıca metin oluşturma, etkinlik, değerlendirme çalışmaları, sıkıcı olmayan, teknolojiye dayalı, pratik, uygulamalı, karton ve kâğıtlarla yapılan şekiller tarzında mevcut araştırmaya benzer ödev etkinliklerini istemektedir. Atlı (2012, s. 62)’nın da benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Araştırmaya göre fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevlerinin hikaye oluşturma, bulmaca, kavram haritaları, problem çözme, tekrar ve anlamlandırma şeklinde etkinlikler içermesi halinde ev ödevlerinin amacına ulaştığı ve akademik başarıyı arttırdığı sonucuna varmıştır. Yücel (2008)’e göre ev ödevlerinin grup halinde yapılabilecek ödevler olması durumunda daha yararlı olacağı sonucuna ulaşmıştır. Calp (2012) ise verilecek ödevlerin ilgi, istek ve yeteneklere göre verilmesi gerektiğine dikkat çekerek ev ödevlerinin yazı yazma, tekrar biçiminde değil de pekiştirme, araştırma, deney ve öğrencinin yaparak- yaşayarak öğrenmesini sağlayan etkinlikler biçiminde verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Deveci ve Önder (2014, s. 44) ise fen ve teknoloji dersinde öğrencilerin ev ödevlerinde, “deney, gözlem, oyun, poster, afiş, maket, şekil, şiir, şarkı, araştırma, günlük yaşam ve doğa olaylarıyla ilişkili” olmasını istedikleri sonucunu elde etmiştir. Deveci (2011, s.

131) fen ve teknoloji dersinde öğrencilerin daha çok araştırma, deney, gözlem, test, ilgi çekici etkinlikler şeklinde etkinlikleri istedikleri sonucuna varmıştır. Yapılan araştırmalar ve mevcut araştırmada, öğrenciler ev ödevlerinin daha çok etkinlik ve oyun merkezli, araştırma ve proje şeklinde, internet ve teknoloji odaklı, soru çözümü ile merak uyandırıcı, dikkat ve ilgi çekici olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle öğretmenler ev ödevlerini verirken bu istekleri dikkate alıp ev ödevlerini yeniden tasarlamalıdır.

4.1.1.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevlerini yaparken velilerinden hangi konularda yardım aldıklarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, en fazla ‘zorlandıklarında’, ‘anlamadıklarında’, ‘bilemediklerinde’, ‘yapamadıklarında’ ve ‘yazarken’ velilerinden yardım aldıkları ve velilerin çocuklarına ‘rehber olduğu’ sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrencilerin ise ‘kesemediğinde’, ‘çözemediğinde’, ‘maket çalışmalarında’, ‘sözcüklerin anlamlarında’ velilerinden destek aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte bazı öğrenciler (%10) ‘kendim yaparım’ şeklinde bazıları ise ‘velim destek verirken nasıl yapacağımı gösterir’ şeklinde cevaplar vermiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin yarısı ‘ev ödevlerinde annem yardım ediyor’ şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan literatür taramasında mevcut araştırmada elde edilen sonuçların benzer ve çok yakın olduğu görülmektedir. Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan; Kırmızıgül (2018, s. 102) yaptığı araştırmada ebeveynlerin öğrencilerine anlamadığı, bilmediği, kavramadığı, takıldığı durumlarda destek verdiği sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırmaya benzer şekilde ev ödevine daha çok annelerin destek verdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer bir sonuca Kaplan G. (2018, s. 86)’nin de ulaştığı görülmektedir. Yapılan araştırmada ebeveynlerin çocuklarına matematik ev ödevlerinde destek verdiği, ev ödevi sürecinde çocuklarıyla çatışma yaşamadığı ve ev ödevlerine müdahale etmediği sonucu elde edilmiştir. Balli (1997) yaptığı araştırmada öğrencilerin önemli bir bölümünün, ebeveynleri ev ödevlerinde onlara yardım ettiğinde okulda daha başarılı oldukları sonucuna varmıştır. Genç (2019, s. 92) de yaptığı araştırmada ev ödevi sürecinde öğrencilerin velilerinden hangi durumlarda yardım aldıklarına ilişkin olarak velilerin kendilerine yol, yöntem gösterdiği ve yönlendirdiği

yani rehberlik yaptığı, gerekli araç-gereç ve materyalleri sağladığı ve uygun çalışma ortamı hazırladığı sonucuna ulaşmıştır. Kalyoncu (2020, s. 121) da benzer bir sonucu 4. sınıf öğrencileri ile yaptığı araştırmada elde etmiştir. Araştırmada ev ödevinde en fazla annenin destek verdiği, ardından baba, abla ve ağabey şeklinde destek verdiği, bazı öğrencilerin ise yardım almadığı sonucuna ulaşmıştır. Yuladır ve Doğan (2009) ise “ödev yaparken kimlerden ve nasıl yardım alırsınız?” sorusuna öğrencilerin %30’u arkadaşlarından, %30’u büyüklerinden ve öğretmenlerinden yardım aldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %43’ü ise ev ödevi sürecinde hiç kimseden yardım almadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler nasıl yardım aldıklarına dair görüş belirtmemişlerdir. Sonuç olarak öğrenciler, ev ödevi sürecinde ebeveynlerinin kendilerine gerekli rehberliği yaptığı, zorlandıklarında veya yapamadıklarında gerekli desteği verdikleri literatürde ve mevcut araştırmada saptanmıştır. Ayrıca mevcut araştırmada öğrencilerin yarısı desteği veren kişinin sadece annelerinin olduğunu belirtmesi üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Anne ve babanın ev ödevi sürecine dahil edilmesi ve bunun için okul idarecileri, öğretmenler ve velilerin bu konuda ortak hareket etmesi ve tarafların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

4.1.1.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde ev ödevlerinin ‘çok zamanlarını aldığı’, ‘sosyal aktiviteler engel olduğu’, ‘aileleriyle vakit geçirmelerini engellediği’, ‘aynı anda birden fazla ödev verildiği’, ‘yapamadıklarında üzüldükleri’ ve ‘zorlandıkları’ sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler ‘kitap okuyamıyorum’, ‘geç saatlere kadar ödev yapıyorum’, ‘oyun oynayamıyorum’, ‘çok ödev veriliyor’, ‘aile içi sorunlar yaşıyorum’, ‘motivasyonumu düşürüyor’, ‘uzun ödevler oluyor’ şeklinde sorunlar yaşarken, bir öğrenci de ‘sorun yaşamadığımı’ belirtmektedir.

Yapılan literatür taramasında mevcut araştırmada elde edilen sonuçların benzer ve çok yakın olduğu görülmektedir. Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan Öcal (2009, s. 149) araştırmasında “Ev ödevleri ilgili öğretmenlerinizin uygulamalarında sizi memnun etmeyen durumlar nelerdir? Bu konuda öğretmenlerinizden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna öğrenciler ‘çok fazla ödev veriliyor’ şeklinde cevaplar vermiştir. Araştırmada ayrıca ‘zor ödevlerin verildiği’,

‘bazen kontrol edilmediği’ şeklinde cevaplar verildiği ve benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Calp (2012) da benzer sonuçlar elde ettiği araştırmasında öğrenciler, hemen hemen her gün birden fazla dersten ödev verildiği, bu durumun onlar için sıkıcı, tatsız ve eziyet haline geldiğini belirten sonuçlara ulaşmıştır. Özer ve Öcal (2012, s. 13)’ın da yaptıkları araştırmada yakın sonuçlara ulaştıkları saptanmıştır. Araştırmada öğrencilerin “çok fazla ödev verildiğinde sosyalleşmeyi engellediği, çok zaman harcadığı, endişe, depresyon, stres gibi sorunlar yaşadıklarını” belirten sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada öğrenciler ayrıca çok ve seviyelerinin üzerinde ödev verildiği, kaynak sıkıntısı, internet erişimi gibi sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Genç (2019, s. 92) de yaptığı araştırmada öğrencilerin karşılaştığı sorunların sırasıyla daha çok ödevleri yetiştirememesi, çok fazla ödevin verildiği ve ödevlerin çok zaman aldığı şeklindedir. Deveci (2011, s. 132-133) ise yaptığı araştırmada ev ödevi sürecinde öğrencilerin; kaynakların ve araç-gereçlerin yetersiz olması, ödevlerin zor olması, konular tam olarak öğrenilmeden ödevlerin verilmesi ve ödev yaparken sıkıldıkları gibi sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Palaz, vd., (2015) de yaptığı araştırmada Performans görevlerine ilişkin öğrencilerin bu ödevlerin kendi seviyelerinin üstünde yani zor ödevlerin olduğu sonucu elde edilmiştir. Çeliköz ve Selimoğlu (2017) ise yaptıkları araştırmada sosyal bilgiler dersinde araştırma ödevlerinin öğrencileri sosyalleştirmede yetersiz kaldığı sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler bunun nedenini ise bu ödevlerin grupta değil de bireysel olarak verilmesi olarak görmektedir. Ayrıca öğrencilerin evde sürekli ödevle uğraşmaları sonucu dışarı çıkamadıkları ve sosyalleşemedikleri sonucu elde edilmiştir. Verilen ev ödevlerinin çok zaman alması mevcut araştırmada ve farklı kaynaklarda olumsuzluklara neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fakat Aklar (2019, s. 42-43)’ın yaptığı araştırmada matematik ev ödevlerine öğrenciler “ne kadar fazla zaman ayırırsa matematik başarısı da o kadar artmaktadır” şeklinde sonuca ulaşarak mevcut araştırmadan farklı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Taşlıcalı (2020, s. 50) “ise “Ödev Yapma Süresinin Matematik Dersi Akademik Başarısı ile İlişkisini” incelediği araştırmada Türkiye, Kore, İran ve Kuveyt gibi ülkeler arasında ödev yapma süresinin en fazla Türkiye’de olduğu sonucuna ulaşmıştır. Türkiye’den daha başarılı olan Kore’de öğrencilerin ödev yapma süresinin daha az olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen sonuçlara göre diğer ülkelerden farklı olarak Kore’de 60 dakikadan fazla süren ev ödevi verilmediği şeklindedir.

Mevcut ve yapılmış olan diğer araştırma sonuçlarına göre ev ödevlerinin öğrencilerin çok zamanını aldığı, sosyalleşme ve aileleriyle vakit geçirmelerine engel olduğu, aynı anda birden fazla ve zor ödevlerin verildiği ve bu durumun öğrencilerde sıkılma, üzülmeye, endişe, depresyon ve stres gibi sorunlara neden olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, ev ödevlerini verirken öğrencilerin fazla zamanını almayacak, kısa, öz, açık ve net olacak şekilde, yaşlarını, hazırbulunuşluk ve motivasyon seviyelerini, ilgilerini dikkate almalı ve kendi başına veya veli rehberliği ile yapabilecekleri ödevler vermelidir. Ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesi için öğretmen, öğrenci ve velilerin sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir.

4.1.1.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevleri verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ettiklerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde ev ödevi verilirken bir öğrenci dışında diğer öğrencilerin tamamı ‘not alırım’ (%90), diğer öğrenci de ‘öğretmenimi dikkatli dinlerim’ şeklinde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ev ödevlerini yaparken ise ‘istenildiği gibi- amacına uygun yaparım’ (%90), ‘sorumluluklarımın bilinci olurum’ (%80), ‘öğretmen kontrol edeceği için yaparım’ şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte bazı öğrenciler ‘anlamlandırarak yaparım’, ‘tekrarlar biçiminde yaparım’, ‘farklı kaynaklardan yararlanarak yaparım’, şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. Öğrenciler ev ödevlerini yaptıktan sonra ise ‘kontrol ederim’, ‘zamanında teslim ederim’, ‘bazen geç bazen de erken teslim ederim’ gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte Genç (2019, s. 93) yaptığı araştırmada “ev ödevi sürecinde nelere dikkat ettikleri” sorusuna öğrencilerin; ödev verilirken not almaya, ev ödevi sorumluluklarına, ödevi düzenli yapmaya dikkat ettikleri ve bazı öğrencilerin ise ödev verilirken not almadıkları, akıllarında tuttıkları sonucuna ulaşmıştır. Yuladır ve Doğan (2009, s. 218) ise “Ödev yaparken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna ilişkin “öğrencilerin %61’i doğruluğuna ve kendilerine kazandırdıklarına, %48’i ise tertip ve düzenine dikkat etkileri, öğrencilerin %10’u ise ev ödevlerini yaparken herhangi bir şeye dikkat etmedikleri” sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak öğrenciler, ev ödevi sürecinde üzerlerine düşen görev ve sorumluluğu yerine

getirmekte, ödevleri amacına uygun, temiz, düzenli yapmakta ve zamanında teslim etmektedir.

4.1.1.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin öğrencilere katkılarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde ev ödevleri ‘akademik başarıyı arttırır’ (%60), ‘unutmayı engeller- hatırlamamızı sağlar’ (%50), ‘konu tekrarı sağlar’, ‘anamlı öğrenmeler sağlar’ (%40), ‘konuyu pekiştirir’ (%30), ‘kalıcı öğrenmeler sağlar’ (%30), ‘iletişim becerisi kazandırır’, ‘sosyalleşmeye katkı sağlar’ ve ‘eksiklikleri fark ettirir’ gibi sonuçlara ulaşmıştır.

Mevcut araştırmanın sonuçlarını destekler nitelikte olan yerli ve yabancı araştırmalara göre ev ödevleri öğrencilerde konuların tekrar edilmesini ve unutulmamasını sağlamakta, akademik başarıyı arttırmakta, konuların pekişmesini, kalıcılığını ve öğrencilerin ders notlarının yükselmesini sağlamaktadır şeklinde benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Atalay Akıl 2022, Jones 2021, Bempechat 2019, Elgit 2019, Bora 2018, Uçar 2018, Yar yıldırım 2018, Altuntaş 2017, Matei & Ciasca 2015, Şahin 2015, Atlı 2012, Calp 2012, Falch & Rønning 2012, Özer ve Öcal 2012, Deveci 2011, Gedik Altıntaş ve Kaya 2011, İleri 2013, Öcal 2009, McMullen 2007, Cooper 2006, Copper, vd., 2006, Gündoğan Özben 2006, Kaplan B. 2006, Xu & Corno 2006, Kıcıroğlu 2004, Corno 2000, Copper 2001, Nye, vd., 1999, Balli 1997, Tertemiz 1991, Reddick & Peach 1993, North Carolina State Department 1983). Bunlarla birlikte Roschelle & Hodkowski (2020)’ye göre ev ödevleri öğrencilerin evde bağımsız çalışma alışkanlığı kazanmasını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Fernandez, vd., (2017) yaptıkları araştırmada öğrencilere akademik başarıyı en üst seviyeye çıkarmak için çok ödev verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Balli (1997) ise eğer veliler gerekli desteği sağlarsa ev ödevleri sayesinde öğrencilerin okuldaki başarılarının arttığı ve mutlu oldukları sonucuna ulaşmıştır. Hong & Lee (2000) ve Liu, vd. (2019) araştırmalarının sonucunda, ebeveyn desteğinin, ev ödevi öz-yeterliği ve bilişsel yeniden değerlendirme stratejisi ve ev ödevi tutumları arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır. Li (2019) “Öz değerlendirmeye dayalı verilen ev ödevi” şeklindeki araştırmasında öğrencilerin bu ödevler sayesinde performanslarının farkına varmasını ve öz düzenleme becerileri kazandırması bakımından önemsemektedir. Alpayar (2020) ise

ev ödevlerinin öğrencilerde bilgi birikimi, farkındalık ve araştırma becerisi kazandırdığı sonucunu elde etmiştir. Yücel (2008) ise ödevlerin öğrencileri aktifleştirdiği, okul-öğretmen-veli paydaşları arasında köprü görevi gördüğünü belirtmektedir. Bayrakci (2007) ise yaptığı araştırma sonucunda, araştırma ödevlerinin öğrencileri sosyalleştirdiği, aile ile olan ilişkilerini geliştirdiği ve ifade etme becerileri kazandırdığı gibi katkıları elde etmiştir. Buradan hareketle ev ödevlerinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde vazgeçilemez, önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Mevcut araştırmanın sonuçlarıyla çelişen bazı araştırmalara da rastlanmıştır. Bu araştırmalardan McEwan (1998) yaptığı araştırmada akademik becerileri zayıf, nasıl çalışacağını bilmeyen, organizasyon becerileri düşük, öğrenme ve dikkat eksikliği yaşayan, psikolojik ve duygusal sorunları olan çocuklarda ve ödev politikası gelişmemiş okullar ile uygunsuz ödev veren öğretmenlerden dolayı her ne kadar mantıklı ve mükemmel bir öğretim olsa da ev ödevleri, çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Nye, vd. (1999) ise yaptıkları araştırmada ev ödevinin ilkökul öğrencilerinde olumsuz tutumlar ortaya çıkardığı, lise düzeyinde ise akademik başarılarını arttırdığı sonucunu elde etmiştir. Bennett & Kalish (2006) 'e göre, ev ödevinin ilkökul öğrencilerinin akademik başarıya ulaşmasına yardımcı olduğuna dair neredeyse hiçbir kanıt olmadığını belirtmiştir. Daha büyük öğrencilere yardımcı olduğuna dair de çok az kanıt vardır. Ev ödevi yükünün, Amerika'nın ailelerine ciddi zarar verdiğini söylemektedir. Ev ödevleri, çocukların uygun fiziksel, duygusal ve nörolojik gelişim için ihtiyaç duydukları uyku, oyun ve egzersiz zamanını çalmaktadır. Ayrıca obezite salgınının gizli bir nedeni olduğunu savunmaktadır. O'Neill (2008)'e göre ev ödevleri, bazı öğrencilere özellikle de yüksek ve düşük başarılı öğrencilere fayda sağlasa da ortalama öğrenen öğrenciler için ters etki yaptığını ortaya koymuştur. Ev ödevleri, saatlerce okulda yoğun bir çalışma temposundaki çocukların, kişisel ve sosyal gelişimi için gerekli olan zamanı çalmakta ve kazanılması gereken faydaları geri tepmektedir Lathan'ın "Eğitim Eşitsizliği: Ödev ve Öğrenciler Üzerindeki Olumsuz Etkisi" adlı araştırmasında, tüm öğrenciler için ev ödevleri büyük bir yük olarak görülmekle birlikte bu durum, yoksul ve dezavantajlı çocuklar için bir baş belası, mücadele edilmesi gereken başka bir yük, büyük bir stres ve sorun haline gelmektedir. Ev ödevleri, çocukların fiziksel sağlığını olumsuz etkilemekte, stresi arttırmakta ve aşırı baskı unsuru haline gelmektedir. Onzain (2016) ise bu konuya şöyle bir eleştiri getirmektedir: Ev ödevi, çocukların okula karşı

tutumlarını olumsuz etkileyebilir, yanlış bir sorumluluk duygusu oluşturabilir, çocukların oyun, eğlence, sosyal aktivite vb. için daha az zamanın kalmasına sebep olabilir ve çocukların dinlenme zamanının çoğunu alabilmektedir. Edwards (2017)'ın İngilterede yapmış olduğu doktora tez çalışmasında birçok öğrenci ve veli ev ödevini kısmen faydalı görse de ev ödevlerinin çok zaman alması ve aile içinde yarattığı stres nedeniyle ev ödevine karşı çıkmaktadır. Ayrıca Levy (2019)'ye göre çok fazla verilen ödevin strese ve olumsuz sağlık sorunlarına yol açtığını, birçok öğrencinin diğer yetenek veya becerileri geliştirmek yerine ev ödevini seçmeye zorlanmış veya mecbur bırakıldığını savunmuştur. Bempechat (2019) araştırmasında, Amerika'da orta sınıf ve varlıklı ailelerde ödevin fazla verildiği, imkânları kısıtlı ailelerde ise çok az ödev verildiğini ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma sonucunda ödevlerin özellikle küçük çocuklarda akademik başarıyı arttırmadığı gibi kendilerine karşı özgüvenlerini kaybettiğini savunmuştur. Kohn (2020), “Ev Ödevi: Bir Öğretim Efsanesi” adlı araştırmasında ev ödevlerinin öğrencilerin serbest zamanını çaldığını, aile içi çatışmalara neden olduğu, öğrencilerde bıkkınlık ve yorgunluk yarattığı, bağımsız çalışma becerilerini geliştirmediği ve öğrenmeye ilgiyi azalttığı şeklinde sonuçlar elde etmiştir.

4.1.1.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde farklı düşüncelere sahip oldukları saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin %40'ı bu gibi dönemlerde verilen ev ödevleri ‘eğitim- öğretim faaliyetlerini olumlu etkiledi’ ve ‘akademik başarıyı arttırdı’ şeklinde görüşlerini belirten sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca bazı öğrenciler de ‘okul ile bağı güçlendirir’, ‘konuyu pekiştirir’, ‘araştırma becerisi kazandırır’, ‘hatırlamayı sağlar’, ‘günlük hayatı kolaylaştırır’, ‘sorumluluk bilinci kazandırır’ ve ‘iletişim becerisi kazandırır’ şeklinde görüşlerini belirten sonuçlar elde edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin %20'si de ev ödevi ‘eğitim- öğretim faaliyetlerini olumsuz etkiledi’ şeklinde görüş belirtirken, bazı öğrenciler ise ‘ödevlerin anlaşılır olmadığı, bunaltıcı olduğu’ ve ‘etkisi olmadığı veya nötr olduğu’, ‘ödevin verilmediği’, ‘sıkıcı olduğu’, ‘gereksiz olduğu’, ‘kendileri üzerinde baskıyı arttırdığı’ şeklinde görüş belirten sonuçlara ulaşılmıştır.

Aslan ve Arseven (2022, s. 219) yaptıkları araştırmada uzaktan eğitim sürecinde ev ödevlerinin öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırdığı, sorumluluk kazandırdığı, disiplinli çalışma alışkanlığı edindirdiği, öğrencileri aktif hale getirdiği, hazırbulunuşluklarını arttırdığı, eksiklikleri fark ettirdiği, tekrarlar sayesinde konuları pekiştirildiği, araştırma ve problem çözme becerileri kazandırdığı şeklinde sonuçlara ulaşarak mevcut araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Roschelle & Hodkowski (2020)'nin yaptıkları makale çalışmalarında, COVID-19 pandemisi nedeniyle uzaktan eğitimde ev ödevinin öneminin ortaya çıktığını iddia etmişlerdir. Bu dönemde ev ödevlerinin faydalı olduğunu ve bağımsız çalışma alışkanlığını desteklediğini belirten sonuçlara ulaşmıştır. Arıkan (2020, s. 37) ise ev ödevi sürecinde öğrencilerin teknolojiyle kendi kendine öğrenmeler kazandığı, akademik başarıyı arttırdığı ve ödev stresi düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Altuntaş (2017) web teknolojilerin ev ödevi sürecinde kullanılması ev ödevlerinin daha eğlenceli, güzel, ilgi ve dikkat çekici olmasını, anında dönüt-düzeltilme olmasını, öğrencilerin araştırma yapma ve problem çözme becerilerinin gelişmesini sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir araştırmayı da Bora (2018, s. 61) yapmıştır. Araştırmada Google araçları ile yapılan ödevlerin 4. sınıf fen bilimleri dersindeki öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşarak mevcut araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Covid-19 pandemisi ile ev ödevlerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevlerinin öğrenci ile okul arasında bağ kurmasını sağlaması, öğrenciyi aktifleştirmesi, akademik başarıyı artırması, tekrar ve pekiştirme sağlaması, bireysel ve kendi başına çalışma alışkanlığı ve sorumluluk bilinci kazandırması gibi katkıları olduğu saptanmıştır. Bu gibi dönemlerde ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesi için iletişim kanallarının sorunsuz olması (telefon, internet vb.), öğretmenin öğrenciye gerekli kontrol ve geri bildirimleri yapması ve velileri bilgilendirmesi, velilerin de sürece aktif olarak dahil olması ve öğrenciye gerekli rehberliği yapması ve öğretmen ile ortak hareket etmesi gerekmektedir.

4.1.2. Öğretmen Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Bu başlık altında öğretmenlerin ev ödevine ilişkin tanımlamaları, ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içerdiği, öğrencilerin ev ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığı, velilerden beklentileri, öğrencilerin sorumlulukları, kendilerinin ne tür sorunlarla

karşılaştığı, kendilerinin ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getirdiği, ev ödevlerinin öğrencilere katkıları ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğu elde edilen bulgular kapsamında ve alt amaçlar doğrultusunda ulaşılan sonuçlara değinilmiş ve tartışma yapılarak ilgili alanda yapılmış araştırmalarla desteklenmiştir.

4.1.2.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ev ödevinin tanımına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin ev ödevini farklı kavramlarla tarif ettikleri görülmüştür. Ev ödevi denildiğinde öğretmenlerin çoğunluğu (%60) ‘öğrencilere verdikleri pekiştirmeler’ şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenler ev ödevi için ‘verdiğimiz sorumluluklar (öğretmenlerin %30)’, ‘akademik başarıyı arttıran çalışmalar (öğretmenlerin %30)’, ‘sonraki konulara hazırlık çalışmaları (öğretmenlerin %30)’, ‘tekrarlar (öğretmenlerin %20)’ ve ‘verilen görevler (öğretmenlerin %20)’ şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Bazı öğretmenler de ev ödevini ‘araştırma yapmak’, ‘hayal gücünü kullanmak’, ‘sınıftaki derslerin devamı’, ‘bireysel çalışmalar’, ‘ders dışı etkinlikler’, ‘materyal hazırlama’, ‘kalıcı öğrenmeler’ şeklinde tarif ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan Kaplan Can ve Gelbal (2022) araştırmalarında ev ödevleriyle ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine başvurmuştur. Araştırmada öğretmenlerin ev ödevlerini; konunun pekişmesi, tekrar edilmesi ve soru çözümü şeklinde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kalyoncu (2020, s. 123) da yapmış olduğu araştırmada ev ödevine ilişkin öğretmenlerin görüşlerine başvurmuştur. Elde ettiği sonuçlara göre öğretmenlerin çoğu ev ödevini pekiştirme olarak algılamaktadır. Öğretmenler ev ödevini daha sonra sırasıyla sorumluluk, tekrar etme, geri dönüt, kalıcılık, destek vermek ve bazı öğretmenler de sıkıcı fotokopiler, yol ve yöntem, zahmet, alın teri ve ölçme aracı şeklinde tanımlayarak mevcut araştırmaya yakın sonuçlar elde etmiştir. Benzer sonuçlara Ok ve Çalışkan (2019) da ulaşmıştır. Araştırmaya göre öğretmenler, ev ödevlerini en fazla “pekiştirme olarak tanımlamakla birlikte daha sonra sırasıyla tekrar, görev, sorumluluk, çalışma, etkinlik, zorlama ve eziyet yöntemi, araştırma, derse ön hazırlık vb.” ortak görüşler belirttikleri saptanmıştır.

Babadoğan (2019) ise benzer soruya ilişkin öğretmenlerden aldığı cevaplara göre ev ödevi evde yapılmak üzere verilen çalışmalar ve alıştırmalar olmakla birlikte sınıf dışındaki etkinliklerin tümü, çevre incelemeleri ve farklı kurumları ziyaret etmek olarak tanımlanmaktadır. Baynazoğlu (2018, s. 65)'nin sınıf öğretmenlerine yönelik yaptığı araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğu ev ödevlerini “öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlamak” şeklinde tanımlamaktadır. Kaplan G. (2018, s. 53)'ın yaptığı araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin ödev konusundaki ortak fikri ‘pekiştirme’ ve ‘tekrar’ olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ok (2018, s. 49) yaptığı araştırmada “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin verdikleri ortak cevaplar mevcut araştırmaya benzer sonuçlar elde etmiştir. Araştırmaya göre öğretmenler ödevi; en fazla pekiştirme ve tekrar daha sonra da görev ve sorumluluk, her türlü çalışma ve etkinlik ile sonraki derse hazırlık şeklinde tanımladıkları görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ve yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde öğretmenler, ev ödevlerini genellikle pekiştirme, sorumluluk, akademik başarıyı arttıran çalışmalar, tekrarlar, sonraki derse hazırlık, görev, çalışma, etkinlik vb. şeklinde tarif ettikleri ve mevcut araştırmanın da tutarlı sonuçlara ulaştığını söylemek mümkündür.

4.1.2.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ev ödevlerinde yer verdikleri etkinliklere ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin %70'i yazılıları veya merkezi sınavları (LGS gibi) dikkate alarak daha çok ‘çoktan seçmeli sorular’ şeklinde ev ödevi verdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ayrıca, ev ödevlerinde ders kitaplarındaki etkinlikler olan ‘boşluk doldurma’, ‘klasik sorular-soru cevap’, ‘doğru- yanlış’, ‘oyun’, ‘bulmaca’ ve ‘araştırma’ şeklinde etkinlikler verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğretmenlerin genel bazılarının ise kendine özgü, spesifik ve özgün etkinlikler şeklinde ev ödevi verdiği görülmektedir. Bu etkinlikler ‘eğlenceli aktiviteler’, ‘sunum’, ‘somut etkinlikler’, ‘ders kitaplarındaki etkinlikler’, ‘grup çalışması’, ‘bireysel çalışmalar’, ‘harita çizimleri’ ve ‘çarkı sosyal’ vb. şeklindedir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde branş bazında benzer araştırmalara rastlanmamışsa da mevcut araştırmada elde edilen sonuçlarla diğer branş ve alanlarda yapılan araştırmaların sonuçları tutarlılık göstermektedir (Çetinkaya 2019; Ok ve

Çalışkan 2019; Baynazoğlu 2018; Kaplan G. 2018; Ok 2018; Deveci ve Önder, 2014; Kütükte 2010; Oğuz 2010; Gürlevik 2006). Çetinkaya (2019, s. 88) “İlkokul öğretmenlerinin hayat bilgisi dersinde ev ödevi uygulamalarına ilişkin tercihlerini” incelediği araştırmada öğretmenlerin sırasıyla en sık sunum, araştırma- not alma, materyal hazırlama şeklinde ödev verdiği sonucu elde etmiştir. Ok ve Çalışkan (2019) ise yaptığı araştırmada öğretmenlerin daha çok “araştırma, etkinlik yapma, soru çözme, okuma, tekrar etme, yazma” şeklinde ödev verdikleri sonucu elde etmiştir. Baynazoğlu (2018) da araştırmasında sınıf öğretmenlerinin araştırma-inceleme ve oyun türünde ev ödevi verdiğini belirtmektedir. Kaplan G. (2018, s. 63) ise 116 ortaokul matematik öğretmenin verdiği ödevlerin kitaplardan alıştırma soruları çözme (%87,9), test çözme (%69), çalışma kâğıtlarından soru çözme (%63,8), problem çözme (%48,3), proje ödevleri (%39,7), araştırma yapma (%34,5) ve bir öğretmenin de soru yazma şeklinde ev ödevi verdiğini sonucuna ulaşmıştır. Ok (2018, s. 50) da “Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz?” sorusuna ilişkin öğretmenler sırasıyla “farklı türlerde etkinlikler, araştırma, etkinlik yapma, özet, planlama, resim yapma, deftere soru yazma, söyleşi ve güncel konuları yorumlama” şeklinde etkinlikler verdiklerini belirtmektedir. Deveci ve Önder (2014:44) ise öğretmenlerin öğrencilere “derste araştırma yapma, deney yapma, gözlem yapma, test soruları çözme, yazı, okuma ve sunum yapma” şeklinde ev ödevi verdikleri sonucu elde etmiştir. Kütükte (2010, s. 102) ise yaptığı araştırmada verilen performans ödevlerinin öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun ödevler, ekonomik sınırları zorlamayan ödevler, grup çalışması ve bireysel çalışmalar şeklinde ödevler verildiği sonucuna ulaşmıştır. Oğuz (2010, s. 87) ise coğrafya öğretmenlerinin ev ödevinde konuların anlaşılmasını sağlamak için kavram haritaları, tablo, grafik, tasarım, koleksiyon, sunum, anket şeklinde ödev etkinlikleri verdiği saptanmıştır. Gürlevik (2006, s. 86) de araştırmasında öğretmenlerin %60’ı hatırlatıcı ödevler, %56’sı araştırma ve inceleme, %54’ü ise alıştırma şeklinde ev ödevi verdiğini sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırmada öğretmenlerin daha çok soru çözümü (çoktan seçmeli soruları-test) tarzında ödev verdiğini sonucu elde edilmiştir. Sosyal bilgiler dersinin kazanım, beceri, ve değerleri dikkate alınarak ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını da gözetenerek etkinlik, araştırma ve inceleme, proje ödevi ve problem çözme, oyun türünde ve internet tabanlı ödevler ile kavram haritaları, tablo, grafik ve hikaye oluşturma şeklinde ödev türleri vermelidir.

4.1.2.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığına ilişkin öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin %40'ı ev ödevi sürecinde özellikle 'velilerin öğrencilere karşı ilgisiz davrandığı-destek vermediği', %30'u 'öğrencilerin uygun çalışma ortamlarının bulunmadığı' şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte sosyal bilgiler öğretmenlerinin %20'si öğrencilere 'zor ödev-çok ödevin verilmesi', 'ödevleri anlamama sorunu', 'velilerin ödevleri yapması', 'sosyalleşememe', 'ödevlerin çok zaman alması', bazı öğretmenler ise öğrencilerin 'internete ve teknolojik araç-gereklere ve materyallere ulaşamama', 'öğrencilerin sorumsuz davranması' 'motivasyon düşüklüğü', 'oyun oynamaya zaman kalmaması' 'aile içi iletişim kopukluğu' ve 'yanlış öğrenmeler' gibi sorunlar yaşadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin %20'si 'öğrencilerin herhangi bir sorun yaşamadığını' belirten sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte Deveci ve Önder (2014, s. 44)'in yapmış oldukları araştırmaya göre öğretmenler öğrencilerin kaynaklara ulaşamama, araç gereç eksikliği, ailenin ev ödevi konusundaki olumsuz tutumu gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Özer ve Öcal (2013) da benzer bir şekilde ev ödevi sürecinde öğrencilerin bıkınlık, okuldan soğuma, yazı bozuklukları, çocukların oyun zamanlarını kısıtlanması, baştan savma, yalan söyleme ve hazır alıştırma gibi sorunlar ve olumsuzlukla karşılaşmakta olduğunu belirtmektedir. Bu sorunların yaşanmaması adına Turan Özpolat, vd. (2017, s. 1884) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin çok fazla ödev vermemesi, öğrencilerin hazırbulunuşluklarının dikkate alınması, öğrencinin ödevi yalnız başına yapabilmesi, rahatlığa veya bıkınlığa yol açmaması, konuların içeriğine uygun ve kalıcılığın sağlanması için ödev verilmesi gerektiğinin önemini vurgulayan sonuçlar elde etmiştir. Mevcut araştırmada ulaşılan bulgulara göre öğretmenlerin önemli bir kısmı öğrencilerin sahip olduğu/olmadığı imkânlar çerçevesinde sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Gürlevik (2006) ise yaptığı araştırmada öğretmenlerin %64'ü öğrencilerin sahip olduğu imkânlar bakımından herhangi bir sorun yaşamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Mevcut ve daha önce yapılmış olan araştırmalara göre ev ödevi sürecinde öğretmenler öğrencilerin, velilerin çocuklarına gereken desteği-rehberliği yapmaması,

öğrencilere uygun çalışma ortamının sağlanmaması ve öğrencilerin gerekli araç, gereç ve materyallere ulaşamaması, ödevleri velilerin yapması, öğrencilerin sorumsuz davranması gibi sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ev ödevi ve süreci ile ilgili öğrenciler ve veliler, öğretmenler ve gerekirse okul idarecileri tarafından bilinçlendirilmeli, ev ödevinin verilme amacı ve öğrencilere katkılarına ilişkin gereken bilgilendirme yapılmalıdır.

4.1.2.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin velilerden beklentilerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin %60'ı velilerden 'öğrencilere rehber olmalarını' ve 'ödevleri kontrol etmeleri-denetlemeleri gerektiği' sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin %40'ı ise velilerden 'ev ödevini yapmak için öğrenciye uygun çalışma ortamı oluşturmalarını' ve 'ev ödevi sürecinde gerekli takibi yapmaları gerektiği' sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler ev ödevi sürecinde velilerden ayrıca 'öğrenciye destek vermelerini, öğrencilerle ilgilenmelerini', 'öğrencileri yönlendirmelerini', 'gerekli materyal, araç-gereç temin etmelerini', 'ev ödevini hatırlatmalarını' ve 'velilerin ödevi kendilerinin yapmamasını' istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde yapılan araştırmalarla mevcut araştırmanın sonuçlarının tutarlı olduğu görülmektedir. Genç (2019, s. 93) araştırmasında öğretmenlerin velilerden beklentilerine ilişkin elde ettiği sonuçlar ile mevcut araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir. Araştırmaya göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu velilerden öğrenciye rehber olmalarını ve sonrasında da ev ödevlerini takip etmelerini ve kontrol etmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Silinskas & Kikas (2019) ise yaptıkları araştırmaya göre veliler çocuklarının ödevlerine destek olmalıdır fakat veli desteği veya velinin dahil olması gereğinden fazla olması durumunda çocukların özerklik duygusu, yeterlilik duygusu ve zorlu öğrenme durumlarındaki çabalarını azaltabildiğini belirtmektedir. Ok (2018:49-50) da yaptığı araştırmada "Ödev üzerinde ailenin ne tür etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusuna öğretmenler en fazla "ödevi kontrol etme ve daha sonra sırasıyla öğrenciye maddi ve manevi destek sağlama, araştırmaya yardımcı olma, öğrenciyi destekleme, ödevdeki eksikleri belirtme ve ödevi yorumlamaya yardımcı olma" gibi beklentiler içinde oldukları görülmektedir. Duban (2016) ise araştırmasında öğretmenler velilerin ev ödevlerini kontrol etmesi, ev ödevi sürecinde destek vermesi ve

ev ödevi sorumluluğu kazanmalarını sağlaması gibi beklenti içinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Turan Özpolat vd. (2017)'nın yaptıkları araştırmada çok benzer sonuçlar elde etmiştir. Araştırmada öğretmenlere göre veliler, verilen ev ödevlerindeki etkinlikleri öğrenciyle birlikte yapmalı, öğrenciye ödevleri yaptırmalı, rehber olmalı, öğrenciyi motive etmeli ve ayrıca ödevleri velinin kendisinin yapmaması şeklinde beklenti içinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırmadan farklı bir sonuç da velilerin ödevlere dahil olmasını istemeyen bir öğretmenin olması da dikkat çekicidir. Büyüktokatlı (2009, s. 75-76) da benzer bir şekilde ev ödevi sürecinde veli desteğinin önemini vurgulayan sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre veliler ev ödevi sürecinde kesinlikle yer almalıdır. Veliler ev ödevlerinde öğrencilerini kontrol etmeli, gerektiği durumlarda da yardımcı olmalıdır. Öcal (2009:148) ise “Öğrencilerin ödevleri ile ilgili olumlu tutumlarının oluşmasında ailelerin üzerine düşen görevler nelerdir?” sorusuna öğretmenler, velilerin sınıf öğretmenleriyle sürekli etkileşimde olmaları gerektiği, ev ödevlerini kendi görevleriymiş gibi görememeleri ve sürekli olarak ev ödevlerini kontrol etmeleri gibi görevleri olduğunu belirtmektedir. Turanlı (2007) ise yaptığı araştırmada öğretmenlere göre öğrenci ihtiyaç duyduğunda veli yardımcı olabilmelidir. Öğretmenler, ev ödevlerinde özellikle ilkökul döneminde veli desteğinin önemli ve faydalı olduğunu fakat sonraki yıllarda veli bilinçsiz ise çocuğun eğitim öğretim sürecine zarar bile verebileceğini belirtmektedir. Sonuç olarak ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesi için veliler öğretmenlerle ortak hareket etmeli ve çocuklarına rehber olmalı, uygun çalışma ortamı, materyal ve araç, gereçleri hazırlamalı, gerekli kontrolleri yapmalı, ev ödevini kendileri değil yönlendirerek çocuklarının yapmalarını sağlamalıdır.

4.1.2.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerin ev ödevi sürecindeki sorumlulukları ya da görevlerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin %90'ı öğrencilerden ‘ev ödevlerini istenildiği gibi- amacına uygun yapmalarını’ beklediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin %80'i öğrenciler ‘ev ödevlerini zamanında yapsın’, öğretmenlerin %60 ise ‘zamanında teslim etsin’, öğretmenlerin %40'ı da öğrenciler ev ödevlerini ‘özenli ve düzenli yapsın’ şeklinde görev ve sorumluluklarını belirttikleri sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar içinde de ‘ev ödevlerini öğrenciler kendileri yapsın’, ‘ev ödevi sürecinde öğrencilerin ödev ile ilgili

olmasını', 'öğrencilerin ev ödevi sorumluluğunun bilincinde olmalarını', 'ödevi tam-eksiksiz yapmaları', ve 'öğretmenlerin isteklerini dikkate almaları gerektiği' sonucuna ulaşılmıştır.

Mevcut araştırmayla benzerlik gösteren sonuçlar elde eden araştırmalardan Genç (2019, s. 94)'in yaptığı araştırmada öğretmenlerin ev ödevi sürecinde öğrencilerden beklentileri sorusuna öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin ev ödevlerini doğru ve temiz (amacına uygun), zamanında ve isteyerek yapmalarını bekledikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenler ayrıca öğrencilerin ev ödevi sürecinde sorumluluk sahibi olmalarını ve kitap okumaları gerektiğini belirtmişlerdir. Uçar (2018, s. 109) ise öğretmenler ev ödevi sürecinde öğrencilerden konuyu pekiştirecek soruları çözmelerini, defterden faydalanmalarını ve zamanında yapmalarını istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Turan Özpolat, vd. (2017) ise araştırmalarında öğretmenlerin ev ödevinin akademik başarıya olan olumlu etkisinin önemini vurgulayarak ödevlerin bilinçli yapılması, bizzat öğrenci tarafından yapılması ve düzenli yapılması gerektiğini belirtmektedir. Bu şekilde yapılan ödevlerin öğrencilerin bilgi ve becerilerin gelişmesini, konuların kalıcı olmasını, konu tekrarları sağlaması ve öğrencilerin ödevlerden zevk almasını sağlamaktadır. Büyüktokatlı (2009, s. 75) da yaptığı araştırmada öğrencinin ev ödevi sürecindeki sorumluluklarına ilişkin mevcut araştırmaya benzer sonuçlar elde etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler ev ödevlerini, "bir plan dahilinde zamanında yapmalı, ödevi bir yük olarak görmemeli ve ödevin kendisine fayda sağladığının farkında olmalıdır". Oğuz (2010, s. 86) yaptığı araştırmada mevcut araştırmadan farklı sonuçlara ulaştığı saptanmıştır. Araştırmada Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerden ödev yaparken teknolojiden faydalanmalarını ve daha fazla kaynak kullanmalarını istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Mevcut ve yapılan araştırmalara göre öğretmenlerin öğrencilerden ev ödevlerini isteyerek ve amacına uygun, temiz, düzenli yapmalarını, zamanında yaparak teslim etmelerini istemektedir. Buradan hareketle öğretmen, veli ve öğrenci iş birliğinin ev ödevi sürecindeki önemi ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler ayrıca ev ödevi yönergeleri hazırlayarak öğrencilerin ödevi nasıl yapacağı ve hangi kaynaklardan yararlanacağını belirtmelidir.

4.1.2.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştığına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%80) ‘ev ödevlerini kontrol etmek için yeterli zamanlarının olmadığı’, ‘dönüt, düzeltme ve değerlendirmede zorlandıkları’ öğretmenlerin %50’si ise ‘öğrencilerin ödev sorumluluğunu yerine getirmede’ ve ‘ödevleri amacına uygun olarak yapmadıkları’ sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin %40’ı da ‘ev ödevi sürecinde sınıfların kalabalık olması’, ‘ödevlerin yapılmaması- eksik yapılması’ ve ‘zamanında teslim edilmemesi’, ‘her öğrenciye ulaşamaması’ veya ‘birebir ilgilenememesi’ bir kısım öğretmen de ‘veli ilgisizliği’, ‘müfredatın yoğun olması’, ‘velilerin ödevi yapması’, ‘ders saatlerinin azlığı’, ‘ev ödevi sürecinde ders işleme motivasyonlarının düştüğü’, ‘moral bozukluğu,’ ‘müfredatı yetiştirememe endişesi’ ve ‘ekstra emek harcadıkları’ gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Mevcut araştırmayla benzerlik gösteren sonuçlar elde eden araştırmalara rastlanmıştır. Genç (2019, s. 94) yaptığı araştırmada benzer sonuçlara ulaşarak ev ödevi sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı en önemli sorunun velilerin çocuklarına destek olmamasıdır. Ok (2018, s. 51-52) “Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz?” sorusuna öğretmenler, sırasıyla velinin ödevi kendisinin yapması, kaynak yetersizliği, özensiz ödev yapma gibi mevcut araştırmaya yakın sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Duban (2016) yaptığı araştırmada öğretmenlerin karşılaştığı sorunları öğrenciden kaynaklanan ve velilerden kaynaklanan sorunlar şeklinde incelemiş ve benzer sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin ödevleri istenildiği gibi yapmaması, ödevlerinin olduğunu velilerine söylememeleri, zor ödevleri yapmamaları ve daha çok oyunlara odaklanmaları öğrenciden kaynaklanan sorunlar şeklindeyken, velilerin ev ödevini kontrol etmemesi, öğrenciyle ilgilenmemesi, velinin ödevi kendisinin yapması ve konuyu öğretirken öğretmenden farklı öğretmesi veliden kaynaklanan sorunlar şeklinde sonuçlara ulaşmıştır. Palaz, vd (2015) performans görevlerini inceledikleri araştırmada öğretmenler, öğrencilere yeterli rehberliğin yapılmaması, ödevlerin çok zaman alması, müfredatı yetiştirememe, kalabalık sınıflar, öğrenci ve velilerin ödevlerin üstün el becerileri gerektirdiği düşüncesi ve bu görevleri zaman kaybı olarak görmeleri karşılaştıkları bazı sorunlar olduğunu belirtmektedir. Şahin (2015) de yakın sonuçlar elde ettiği araştırmasında ödev

sürecinde öğretmenler öğrencilerin ödevlerini sunamaması, ödevi anlatmaları için yeterli zamanın olmayışı, öğrencilerin ödevi not olarak yapmaması, öğrencilerin kolaycılık/hazırcılığa alışması gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Oluşum (2016), Selvi (2013), Özer ve Öcal (2013) da benzer sonuçlara ulaşarak öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları öğrencilerin ödevi amacına uygun yapmaması, ödev kontrolünün çok zaman alması, öğrencilerin ödev sorumluluğunu yerine getirmemesi, öğrenciler için kaynakların yetersiz olması, öğrencilerin başkalarına ödevi yaptırması, velilerin ilgisizliği, internetten hazır ödevlerin getirilmesi ve velilerin daha fazla ödev verin baskısı şeklinde sıralamaktadır. Kütükte (2010, s. 101) performans ve proje ödevlerini incelediği araştırmada öğrencilerin yerine başkalarının ödevi yapması, internetten olduğu gibi kaynakça gösterilmeden yapılan ödevler, kalabalık sınıflar, veli desteğinin az olması, sınav odaklı eğitim sistemi, fazla ders yükü, değerlendirmenin zorluğu, öğrencilerin performans becerilerinin yetersizliği, grup çalışmalarında öğrencilerin bir araya gelememesi gibi sorunların öğretmenlere gereksiz yük yüklediği sonucuna ulaşmıştır. Oğuz (2010, s. 87) ise yaptığı araştırmada öğretmenlerin ödev verirken ders kitapları, öğrencilerin maddi imkânları/imkânsızlıkları, okul türü, ödevlerle ilgili yöntem ve bilgi yetersizliği gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Ersoy ve Anagün (2009) yaptıkları araştırmada fen ve teknoloji öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları internet, öğrenci ve velilerden kaynaklanan sorunlar şeklinde ayırarak mevcut araştırmaya yakın sonuçlar elde etmiştir. Araştırmaya göre kopyala yapıştır şeklinde getirilen ödevler, öğrencilerin araştırma becerilerinin yetersizliği ve uygun bilginin hangisi olduğunu seçememesi internet kaynaklı sorunlar; ev ödevi sürecinde veli ilgisizliği, velinin ödevi yapması, velinin ödevi gereksiz görmesi, merkezi sınav sistemi ile ödevlerin uyuşmaması veliden kaynaklanan sorunlar; öğrencilerin ödev sorumluluğunu yerine getirmemesi ve ödevleri yapmaması, grup çalışmalarında bazı öğrencilerin destek vermemesi de öğrenciden kaynaklanan sorunlar şeklinde sonuçlar elde etmiştir. Öcal (2009, s. 144) ise araştırmasında öğretmenler, öğrencilerin ödevi istenildiği gibi yapmaması, kontrolün yapılamaması veya çok zaman alması, öğrencilerin ödev sorumluluğunu üstlenmemesi, öğrencilerin yeterli kaynaklara ulaşamaması gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Yücel (2008) de benzer sonuçlara ulaşarak ödevlerin değerlendirilmediği, sınıfların kalabalık oluşu öğretmenlere angarya gibi gelmektedir. Turanlı (2007, s. 148) da sıkça verilen ödevler, sınıfların kalabalık olması, kontrol ve

geridönütün yapılamaması gibi sorunların öğretmene büyük bir yük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kalyoncu (2020, s. 133)'nın mevcut araştırmayla çelişen sonuçlar elde ettiği görülmektedir. Elde ettiği sonuçlara göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu ev ödevi sürecinde sorun yaşamamaktadır. Bir kısım öğretmen ise velilerin ödev sorumluluğunu üstlenmemesi gibi sorunlarla karşılaştığını belirtmektedir.

Ev ödevi ile ilgili öğretmenlerin en fazla yaşadığı sorun ev ödevlerini velilerin yapmasıdır. Velilerin ev ödevlerinin amacı ve önemi ile ilgili bilgilendirilmesi, öğretmenler ile sürekli iletişimde olması ve gerekirse okulda bu konuyla ilgili velilere eğitim verilmelidir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaşadığı en önemli sorun ise ev ödevlerini kontrol ve geri bildirim için yeterli zamanlarının olmaması ve müfredat yoğunluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Mevcut sistemde sosyal bilgiler dersi haftalık üç ders saati olarak verilmektedir. Milli eğitimin genel ve özel amaçlarına bağlı kalınarak sosyal bilgiler müfredatı seyreltilmeli ve haftalık en az beş ders saati olarak yeniden tasarlanmalıdır. Öğretmenler ev ödevlerinin nasıl yapılacağı ile ilgili yönergeler hazırlayarak birçok sorunun çözüme kavuşmasını da sağlayacaktır.

4.1.2.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersinde ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getirdiğine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde sosyal bilgiler dersinde ev ödevi vermeden önce öğretmenlerin tamamı 'konuyu işlerim,' şeklinde cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ev ödevi verirken ise öğretmenlerin tamamı 'işlenen konuya uygun ödev veririm,' öğretmenlerin %50'si de 'konuyu pekiştirmeye dayalı veririm', bir kısım öğretmen de 'derse hazırlık amaçlı veririm', 'öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun veririm', 'konuyu tekrar etmeye dayalı veririm', 'konuyu kavramaya ve anlamaya dayalı veririm', 'akademik başarıyı arttırmaya dayalı veririm', 'empatiye dayalı etkinlikler veririm', 'sınıfta duyuru yaparım' ve 'okul whatsapp gruplarında paylaşıyorum', şeklinde görev ve sorumlulukları yerine getirdiklerine ilişkin cevaplar verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ev ödevi verdikten sonra ise öğretmenlerin tamamı 'kontrol ederim', %80'i ise dönüt, 'düzeltme-değerlendirme yaparım (+, -)' şeklinde görev ve sorumlulukları yerine getirdiğine ilişkin sonuçlara varılmıştır.

Mevcut araştırmayla benzerlik gösteren sonuçlar elde eden araştırmalara rastlanmış ve literatürle tutarlılık gösterdiği saptanmıştır. Öğretmenlere göre öğrencilere verilecek en etkili ödevler kısa, öz ve ekonomik, açık ve net, farklı türlerde, öğrencilerin bireysel farklılıklarına, hazırbulunuşluklarına ve ihtiyaçlarına uygun, dikkat ve ilgi çekici, merak uyandırıcı, yaratıcılığa ve yeni ürün ortaya koymaya, farkındalık ve sorumluluk bilinci kazandırmaya, sonraki derse hazırlıklı hale getirmeye, tekrara, pekiştirmeye, araştırmaya- incelemeye, öğrenciyi sıkıkmamaya ve bıkkınlık yaratmamaya dayalı olmalıdır. Yapılan ödevlerin etkili olabilmesi için öğretmenler gerekli kontrol, dönüt- düzeltme ve değerlendirmeyi yaptıkları sonucu elde edilmiştir (Kaplan Can ve Gelbal 2022, Alpayar 2020, Kalyoncu 2020, Çetinkaya 2019, Genç 2019, Ok ve Çalışkan 2019, Ok 2018, Uçar 2018, Şahin 2015, Özer ve Öcal 2013, Selvi 2013, Kütükte 2010, Oğuz 2010, Büyüktokatlı 2009, Ersoy ve S. Anagün 2009, Turanlı 2007, Kıcıroğlu 2004). Ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesi için öğretmenler tarafından kontrol edilmeli, düzeltme ve geri bildirim sağlanmalıdır. Ev ödevlerinde dönüt, düzeltme, değerlendirmelerin yapılması ve pekiştireçlerin (+, -) kullanılması öğrenilen bilgileri kalıcı hale getirdiği, akademik başarıyı arttırdığı ilgili araştırmalarda saptanmıştır (Kalyoncu 2020, Ok 2018, Kaplan G. 2018, Öcal 2009, Tertemiz 1991, Cooper 1989). Yuladır ve Doğan (2009) araştırmasında öğretmenler tarafından “ödül veya ceza verilmesi, ödevlerin gruplar halinde verilmesi, ailenin haberdar edilmesi” şeklinde görüş belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Oğuz (2010, s. 86) elde ettiği sonuçlara göre öğretmenler ev ödevlerini değerlendirirken ödül verip başarılı ödevleri sınıfta sergilemektedir. Öğretmenler ayrıca öğrencilerin ödevleri kendilerinin yapması için sürekli uyarıda bulunmadıkları hatta bazı öğretmenler bu konuda kararsız kaldıklarını belirtmektedir. Sonuç olarak öğretmenler farklı amaçlarla verdikleri ödevleri takip etmeli, zamanında değerlendirmeli ve gerekli düzeltmeleri yapmalıdır. Ayrıca veli ile sürekli iletişimde olmalı ve veliye gerekli bilgilendirmeyi yapmalıdır.

4.1.2.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin öğrencilere katkılarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin %70'i ‘konuları pekiştirdiği’, %50’si ‘öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı’, %40’ı konuları tekrar etmelerini sağladığı’, %30’u da ‘anlamli öğrenmeler’, ‘kalıcı öğrenmeler’ ve ‘araştırma becerisi’ kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenler ayrıca ev ödevinin

sırasıyla öğrencilere ‘sorumluluk bilinci’, konulara hazırlıklı gelmelerini’, ‘günlük hayata aktarmalarını’, ‘okul ile ev arasında köprü kurmalarını’, ‘okula karşı olumlu tutum geliştirmelerini’, ‘kendi kendine öğrenmeleri’, ‘derse karşı ilgilerini arttırdığı’, ‘iletişim becerisi’, ‘görev paylaşımı’ ve ‘özgüven’ kazanmalarını sağladığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte farklı alan ve branşlarda yapılmış yerli ve yabancı kaynaklarla genel olarak tutarlılık göstermektedir. Araştırmalara göre ev ödevleri öğrencilerin; akademik başarılarını arttırmakta, anlamlı, kalıcı ve günlük hayata aktarılan öğrenmeleri kazandırmakta, öğrenenleri tekrar etmekte, pekiştirmekte ve gözden geçirmekte, dersten daha derin öğrenmeler sağlamakta, öz düzenleme- kendi kendine ve bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmakta, sorumluluk bilinci kazandırmakta, iletişim becerisi ve sosyalleşmelerini sağlamakta, okula ve öğretmenlerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamakta, okul, veli, öğrenci ilişkisini olumlu yönde arttırmakta, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimlerine olumlu katkılar sağlamakta, zihinsel ve düşünme becerilerini geliştirmekte, araştırma becerilerini geliştirmekte, konuları anlamlı hale getirmekte ve sonraki derslere hazırlamakta, soru sorma ve el becerilerini geliştirmekte, aile ile verimli zaman geçirmelerini sağlamakta, problem çözme becerilerini geliştirmekte, planlı çalışma alışkanlığı kazandırmakta, , planlama, organizasyon, yönetim ve kaynakların kullanımını kolaylaştırmakta, merkezi sınavlara ve yazılılara hazırlamaktadır (Aslan ve Arseven 2022, Kalsen, vd. 2020, Ok ve Çalışkan 2019, Yel 2019, Baynazoğlu 2018, Ok 2018, Yar yıldırım 2018, Duban, 2016, Üstünel 2016, Matei & Ciasca 2015, Şahin 2015, Özer ve Öcal 2013, Kütükte 2010, Oğuz 2010, Öcal 2009, Cooper 2006, Gürlevik 2006, Kıcıroğlu 2004, Corno 2000, Nye, vd. 1999, Balli 1997, Tertemiz 1991). Edwards (2017) yaptığı araştırmada ev ödevlerini öğrencilerin çeşitli alanlarda öğrenmelerini desteklemede en etkili araçlardan biri olarak görmektedir. Ev ödevlerinin katkılarına ilişkin yukarıda belirtilen görüşlerle birlikte ev ödevlerinin etkili olabilmesi için ev ödevlerinin yöntem, teknik ve ilkelerine uygun olması, öğrenci, veli ve öğretmen iş birliğinin ve paydaşların sorumluluklarını yerine getirmesi gibi kriterlerin olması gerekmektedir.

4.1.2.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin %30'u ev ödevlerinin bu dönemde eğitim- öğretimi olumlu etkilediğini belirtse de %70'i gibi büyük çoğunluğu fayda sağlamadığı gibi olumsuz sonuçlar doğurduğunu belirtmiştir. Bu gibi dönemlerde ev ödevinin olumsuz olduğunu ifade eden öğretmenler aynı zamanda 'kontrol-takibin yapılamadığı veya zorlaştığı', 'öğrenciler üzerinde baskıyı arttırdığı' ve 'ev ödevi vermedim' şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşılırken, olumlu etkilediğini ifade eden öğretmenler ise 'akademik başarıyı arttırdığı', 'sorumluluk bilinci kazandırdığı', 'kendi kendine öğrenme olanağı sunduğu' ve 'ev ödevlerinin verilmesi gerektiği' şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan literatür taramasında mevcut araştırmanın bulgularıyla çelişen sonuçlara ulaşıldığı saptanmıştır. Mevcut araştırmada öğretmenlerin %70'i uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevinin öğrencilerde olumsuz bir etki yarattığı, kontrol ve takibin yapılmadığı ve öğrencilerde baskıya neden olduğu sonucuna ulaşılmışken Aslan ve Arseven (2022); Roschelle & Hodkowski (2020) ve Altuntaş (2017) yaptıkları araştırmalarda öğretmenler ev ödevlerinin öğrencilerin bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırdığı, hazırbulunuşluğunu artırdığı, öğretmenini yükünü azalttığı ve işini kolaylaştırdığı, sorumluluk bilinci kazandığı ve aktif hale getirdiği, eksiklerini görmelerini sağladığı gibi olumlu yönlerinin olduğunu belirtmektedir. Daha önce yapılan araştırmalara göre uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevlerinin faydalı ve öğrencilere birçok katkısının olduğu saptanmıştır. Mevcut araştırmada ise öğretmenler ev ödevlerinin fayda sağlamadığı gibi öğrencilerde bir baskı aracına dönüştüğü ve sorumsuzluğa neden olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu süreçte öğretmenler, ev ödevlerini verirken yönergeler hazırlamalı, veli ile ortak hareket etmeli ve ev ödevinin amacını öğrenci ve veliye anlatılmalıdır. Ayrıca tarafların internet, bilgisayar-tablet gibi altyapı araç-gereçlerine eksiksiz erişimi olmalıdır.

4.1.3. Veli Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Bu başlık altında velilerin ev ödevine ilişkin tanımlamaları, çocuklarına verilen ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içerdiği, çocuklarının sosyal bilgiler ödevlerini

yaparken genel olarak yaşadıkları sıkıntıların neler olduğu, sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin çocuklarına katkılarının neler olduğu, ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentilerinin neler olduğu, ev ödevi sürecinde çocuklarından beklentilerinin neler olduğu, veli olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaştıkları, ev ödevi sürecinde veli olarak nelere dikkat ettikleri ve pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğu elde edilen bulgular kapsamında ve alt amaçlar doğrultusunda ulaşılan sonuçlara değinilmiş ve tartışma yapılarak ilgili alanda yapılmış araştırmalarla desteklenmiştir.

4.1.3.1. Birinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Ev ödevinin tanımına ilişkin velilerin görüşleri değerlendirildiğinde ev ödevini velilerin %50'si 'pekiştirme', %40'ı sorumluluk ve %20'si 'akademik başarıyı arttıran çalışmalar', 'tekrarlar' ve 'okuldaki eksiklikleri tamamlama' şeklinde tanımladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ev ödevinin tanımına ilişkin veliler ayrıca 'öğretmenle öğrenci arasındaki bağ', 'verilen görevler' 'kalıcı öğrenmeler', 'araştırmalar', 'hayal gücünü kullanma', 'günlük hayata aktarılan etkinlikler' ve 'bireysel çalışmalar' şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Ev ödevinin tanımına ilişkin literatürdeki sonuçlar ile mevcut araştırmanın sonuçları neredeyse aynıdır denilebilir. Yapılan araştırmalardan Kaplan Can ve Gelbal (2022)'a göre veliler ev ödevlerini konunun pekişmesi, tekrar edilmesi ve soru çözümü şeklinde algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Ok ve çalışkan (2019) velilerle yaptığı araştırmada da benzer sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre veliler ev ödevlerini sırasıyla "tekrar, görev, sorumluluk, derse hazırlık, stres ve sıkıntı kaynağı, disiplin" olarak tanımlamaktadır. Babadoğan (2019) da ev ödevi tanımına ilişkin velilerin genellikle evdeki çalışmalar ve öğrencinin bağımsız çalışmaları ile kütüphaneleri tanımak, hikaye ve gazete okumak olarak cevapladıkları sonucuna ulaşmıştır. Genç (2019, s. 95) ise yaptığı araştırmada "ilkokulda verilen ev ödevleri hakkında ne düşündükleri" sorusuna veliler; ödevlerin gerekli ve faydalı olduğunu, tekrar, pekiştirme, sorumluluk bilinci kazandıran etkinlikler olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Kaplan g. (2018, s. 54) yaptığı araştırmada mevcut araştırmaya benzer sonuçlar elde etmiştir. Araştırmaya göre velilerin ev ödevlerine ilişkin ortak görüşleri

pekiştirme ve tekrar şeklindedir. Ok (2018, s. 49) ise yaptığı araştırmada ev ödevini “pekiştirme ve tekrar, görev ve sorumluluk ve sonrasında da her türden çalışma ve etkinlik” şeklinde görüşlerini belirten benzer sonuçlara ulaşmıştır. Deveci (2011, s. 133) de velilerin ev ödevi hakkındaki görüşlerini incelediği araştırmada çok yakın sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre veliler ev ödevine; okulda öğrenilenlerin tekrarı, öğretmenin verdiği evdeki çalışmalar, öğrencilerin üzerindeki sorumlulukları gibi anlamlar yüklemektedir. Kıcıroğlu (2004, s. 85) da velilerin ev ödevini konuların kalıcılığını sağlayan bir teknik olarak gördüğü sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak veliler ev ödevlerini, pekiştirme, sorumluluk, evde yapılmak üzere verilen görev, akademik başarıyı arttıran çalışmalar, tekrarlar olarak tarif etmektedir.

4.1.3.2. İkinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin sosyal bilgiler dersinde çocuklarına verilen ev ödevlerinin ne tür etkinlikler içerdiği ve ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde velilerin %50’si ‘metinler’ ve ‘çoktan seçmeli sorular içermektedir’ şeklinde görüşlerini ifade ederken, %40’ının da ‘mevcut etkinlikler yeterlidir’ şeklinde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Veliler ayrıca ‘fon kartonlarla çalışmalar’, ‘harita üzerinde etkinlikler’, ‘kitaptaki etkinlikler’, ‘tekrarlar ve değerlendirme çalışmaları’ içerdiğini dile getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Velilerin ev ödevlerinde ne tür etkinlikler içermesini istediklerine ilişkin önerileri değerlendirildiğinde ise velilerin genel bir önerisinin olmadığı, farklı etkinlikler olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre veliler ev ödevlerinde ‘araştırmalar olsun’, ‘öyküleştirme olsun’, ‘ailenin dahil edildiği etkinlikler olsun’, ‘internet odaklı olsun’, ‘atık maddelerden ürün oluşturma tarzında olsun’, ‘maketler olsun’, ‘hamur veya çamurdan etkinlikler olsun’, ‘fon kartonlarla çalışmalar olsun’, ‘drama olsun’, ‘az ödev verilsin’, ‘metinler olmasın’ ve ‘ödevler verilsin isterim’ şeklinde cevaplar vererek öğrencilere ev ödevlerini yaparak yaşayarak ve aktifleştirerek verilmesini öğretmenlerden istemektedir ve öğretmenlerin bu önerileri gözden geçirmeleri son derece önemli görülmektedir.

Ok ve Çalışkan (2019) yaptıkları araştırmada mevcut araştırmaya yakın sonuçlar elde etmiştir. Araştırmada velilere göre ev ödevleri “konu tekrarı şeklinde, az ve öz, eğlenceli ve ilgi çekici, pekiştirici ve kalıcı, eğitici ve öğretici, seviyeye uygun, test şeklinde ve sınavlara hazırlık niteliğinde, muhakeme gücünü geliştirici nitelikte

olmalıdır. Ayrıca öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı, zor olmamalıdır ve kitap okutmalıdır” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Ulusoy ve Altun (2019) ise araştırmalarında velilerin önemli bir bölümünün tekrar ve alıştırma şeklindeki ödevlerin daha faydalı olduğunu, anlatılmayan, işlenmeyen veya öğretilmeyen konulardan ödevlerin verilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Deveci (2011, s. 133) de benzer sonuçlar elde ettiği araştırmasında fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevlerine ilişkin veli görüşlerinin “araştırma yapma, deney, test soruları çözme, yazma, okuma ve gözlem ve çalışma kitabı etkinlikleri” şeklinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Mevcut ve daha önce yapılmış araştırmalara göre veliler, öğretmenlerden öğrencilerin seviyesine, ilgisine göre, kısa ve öz, açık ve net, araştırma, inceleme, oyun ve etkinlik odaklı ödevler vermelerini istemektedir. Öğretmenler velilerin bu isteklerini dikkate almalı ve gerekirse ev ödevi verme tarzını yeniden tasarlamalıdır.

4.1.3.3. Üçüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde çocukların ev ödevlerini yaparken genel olarak yaşadığı sıkıntılara ilişkin velilerin görüşleri değerlendirildiğinde, velilerin %50’si ev ödevleri ‘öğrencilerin çok zamanını alıyor’, %40’ı ‘strese neden oluyor’, %30’u ‘motivasyonlarını düşürüyor’, %20’si ise oyun oynamaya zamanları kalmıyor’, ‘sıkılıyor’, ‘isteksiz oluyor’, ‘yapmak istemiyor’ ve bir kısım veli de ‘ev ödevleri çok uzun oluyor’, ‘çocuklar uyku sorunu yaşıyor’, ‘morali bozuluyor’, ‘sinirleniyor’, ‘sosyal aktivitelere katılamıyor’, ‘aile içi iletişim sorunu yaşıyor’, ‘aile ile zaman geçiremiyor’ ve ‘okula karşı olumsuz bir tutum oluşturmalarına neden oluyor’ şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunlarla birlikte velilerin %30’u ise ‘öğrenciler sorun yaşamıyor’, bir kısım veli de ‘az ödev veriliyor-daha çok verilsin’, ‘severek yapıyor’ şeklinde ev ödevinin verilmesi gerektiğini savundukları sonucuna ulaşılmıştır.

Kaplan G. (2018, s. 55) de mevcut araştırmaya benzer sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre ev ödevi sürecinde öğrencilerin derslerinin yoğunluğu sebebiyle kendilerine zaman kalmadığını belirtmekle birlikte bu ödevlerin öğrencilerin ders çalışmalarını sağladığını da belirtmişlerdir. Edwards (2017)’a göre de kısmen faydalı olsalar dahi veliler ev ödevlerinin öğrencilerin çok zamanını aldığı ve strese neden olduğu sonucuna ulaşmıştır. Palaz vd. (2015)’nin yaptıkları araştırmada performans görevleriyle ilgili olarak veliler öğrencilerin bu ödevleri yapabilmeleri için üstün el

becerilerine sahip olmaları gerektiğine ve bu ödevlerin çok zamanlarını aldığına yönelik sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir. Öcal (2009, s. 144) da yaptığı araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya göre veliler öğrencilerin daha çok araştırma ödevlerinde sorunlar yaşadığını, bu sorunların kaynak yetersizliği, internetin olmayışı gibi sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Velilerin bir kısmı da ev ödevi sürecinde öğrencilerin herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmişlerdir. Deveci (2003, s. 134) de öğrencilerin yaşadıkları sıkıntılara ilişkin velilerin; “soru çözememe, araç gereç eksikliği, kaynak yetersizliği ve araştırma yapamama” şeklinde görüşlerini belirttiği sonucuna ulaşmıştır. Mevcut ve diğer araştırmalarda velilerin ortak karşılaştıkları sorun ev ödevlerinin çok zaman alması, uzun veya zor olması şeklindedir. Öğretmenler ev ödevlerini verirken öğrencilerin seviyelerini, ulaşabilecekleri materyal, kaynak ve araç gereçleri dikkate almalıdır. Öğrenciler zaten günün önemli bir bölümünü okulda geçirmekte ve sosyalleşmeye ve oyun oynamaya zamanları kalmamaktadır. Bunun için öğretmenler öğrencilerin çok zamanlarını almayacak kısa, öz, açık ve net ödevler vermeye dikkat etmelidir.

4.1.3.4. Dördüncü Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerinin çocuklara katkılarının neler olduğuna ilişkin velilerin görüşleri değerlendirildiğinde, velilerin %70'i ‘öğrencilerin akademik başarısını arttırdığını’, %50’si konu tekrarı sağladığını’, %30’u ‘konuları pekiştirdiğini’, %20’si ise ‘sınav başarısını attırdığını’, ‘sorumluluk bilinci kazandırdığını’ ve bazı velilere göre ise ev ödevleri öğrencilerde ‘kalıcı öğrenmeler sağladığını’, ‘motivasyonlarını arttırdığını’, ‘günlük yaşamı kolaylaştırdığını’, ‘yaratıcılığını kullanmasını sağladığını’, ‘eksikliklerini giderdiğini’, ‘aile içi iletişimi güçlendirdiğini’ ve ‘bireysel çalışma alışkanlığı kazandırdığını’ ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte farklı alan ve yaşlarda yapılmış yerli ve yabancı kaynaklara rastlanmıştır. Bu araştırmalara göre veliler ev ödevlerinin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı, sorumluluk bilinci ve başarıma hissi kazandırdığı, öğrencilerin okula karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağladığı, kendi başına çalışma alışkanlığı, örtük öğrenmeler ve beceriler kazandırdığı, öğrendikleri konuları pekiştirdiği ve kalıcı öğrenmeyi sağladığı, araştırma becerisi ve boş zamanını

değerlendirmeyi kazandırdığı, disiplinli çalışma alışkanlığı ve öğrenme eksikliklerini fark etmelerini sağladığı şeklinde katkılarının olduğunu belirtmektedir (Başaran, Vural, Eraslan , Belen, ve Abar, 2022, Ok ve Çalışkan 2019, Kırmızıgül 2018, Yar yıldırım 2018, Turan Özpolat, vd. 2017, Şen ve Gülcan, 2012, Öcal 2009, Cooper 2006, Nye, vd. 1999, Corno 2000, Balli 1997, Tertemiz, 1991). Ok (2018, s. 54) mevcut araştırmaya çok yakın sonuçlar elde ettiği araştırmasında “Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna veliler sırasıyla; “öğrenilenlerin pekişmesi ve kalıcı olması, görev ve sorumluluk bilinci, disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı, ayrıntılar üzerinde rahat düşünebilme becerisi, derinlemesine bilgi kazanımı, okul dışı tekrar bilinci ve otokontrol” gibi katkıları olduğunu belirtmişlerdir. Deveci (2011, s. 134) de yaptığı araştırmada “Fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevlerinin öğrencilere katkıları nelerdir?” sorusuna veliler; öğrencilere birçok bilgi ve beceri kazandırdığı, konuları, doğayı ve canlıları daha iyi anlamalarını sağladığı şeklinde sonuçlara ulaşmıştır.

Literatürde ev ödevlerinin genel olarak gerekli ve yararlı olduğu yapılan araştırmaların sonuçlarına göre araştırmacılar tarafından kabul görülmekle birlikte tersini savunan, gereksiz gören veya karşı çıkan araştırmalar da mevcuttur (Kalsen, vd. 2020, Kohn 2020, Ulusoy ve Altun 2019, Edwards 2017) .Kalsen, vd. (2020, s. 542)’ne göre velilerin çoğu ev ödevlerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırmadığı ve öğrencileri geliştirmede sonucuna ulaşmıştır. Ulusoy ve Altun (2019) yapmış oldukları araştırmada okul dışında öğrencilerin derslerden okuldan koptuğunu ve bilgisayar oyunlarında yöneldiğini belirtmiştir. Veliler her zaman faydalı görmese de ev ödevlerinin öğrencilere ders çalışma alışkanlığı kazandırdığını belirtmektedir. Uçar (2018)’ın araştırmasında elde ettiği sonuçlara göre velilerin çoğu ev ödevlerini faydalı görse de bir kısmı maddi yük getirdiği gerekçesiyle ev ödevlerini gereksiz görmektedir. Özetle ilke ve tekniğine uygun, öğrencilerin bireysel farklılıklarını gözeten, ilgi çekici olan ev ödevleri öğrencilere katkı sağlarken; çok zaman alan, zor, sıkıcı, tekdüze ödevler ise öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Ev ödevlerinin öğrencilere olan katkılarından hareketle öğretmenler ev ödevi tekniğini zamanında ve doğru kullanmalıdır.

4.1.3.5. Beşinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentilerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde velilerin %40'ı 'akademik başarıyı arttıran ödevler' %30'u 'oyuna dayalı ödevler' ve 'araştırmaya dayalı ödevler', %20'si de 'eğlenceli ödevler', 'günlük yaşamdan etkinlikler', 'internet odaklı ödevler' ve 'etkinlik odaklı ödevler' verilmesini istedikleri ve 'ödevler çok zaman almamalı', 'yazı yazma, özet çıkarma olmamalı' ve 'çoktan seçmeli sorular vermemeli' şeklinde önerilerde bulundukları sonucuna ulaşmıştır. Ev ödevi sürecinde veliler öğretmenlerden ayrıca 'ünite değerlendirmeleri', 'grup çalışması', 'rekabet ortamı oluşturmalarını', 'broşür', 'toplumsal olaylara dikkat çeken etkinlikler', 'bireysel çalışmalar', 'hikaye oluşturma', 'motivasyonunu yükseltecek ödevler', 'sunum tarzı ödevler', 'yorumlamaya dayalı ödevler', 'ürün ortaya çıkarabileceği ödevler', ödev sürecinde ödül, 'daha fazla ödev', 'daha fazla rehberlik', 'ödevleri daha fazla kontrol etmeli', 'disiplinli olmalı', 'ödevler en fazla 30-40 dakika', 'ezber ödevler', sıkıcı ödevler verilmesin' ve 'hiç ödev verilmesin' gibi isteklerde bulundukları sonucuna ulaşmıştır.

Başaran vd. (2022) yaptıkları araştırmada “velilere ödevlerin nasıl olması gerektiği” sorusuna veliler öncelikle öğretmenin öğrenciler tarafından sevilmesi, verilecek ödevlerin eğlenceli, oyun, günlük yaşamdan, çocukların ilgisine, ihtiyacına bilgi ve becerilerine uygun olması gerektiği şeklinde mevcut araştırmaya benzer sonuçlara ulaşmıştır. Ok (2018, s. 56-57) araştırmasında “Size göre ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna veliler sırasıyla; “konu tekrarı şeklinde olmalı, az ve öz olmalı, öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı, bir sonraki güne veya konuya hazırlık niteliğinde olmalı, ezbere yönelik olmamalı ve ceza yöntemiyle kontrol edilmeli” şeklinde sonuçlara ulaşmıştır. Aynı araştırmada velilere “Ödev Uygulamaları Hakkında Önerileriniz Nelerdir?” sorusuna veliler ev ödevleri sırasıyla; “doğru miktarda ve nitelikte verilmeli, mutlaka kontrol edilmeli, öğrenci seviyesine göre verilmeli, ödevler oyunla desteklenmeli, ödevler görsel materyallerle desteklenmeli, ödevler öğrenilen bilginin dışına çıkmamalı, sınav zamanlarında ödev verilmemeli, seçmeli ödevler verilmeli ve ödev verirken zaman ayarlaması doğru yapılmalı” şeklinde mevcut araştırmaya yakın sonuçlara ulaşmıştır. Turan Özpolat, vd. (2017) de araştırmalarında yakın sonuçlar elde etmiştir. Araştırmaya göre veliler; ev ödevleri fazla olmamalı, çok zaman almamalı, öğrencileri bıktırmamalı, ilgi ve

seviyelerine uygun, tek başına yapabilecekleri, öğrencinin okula karşı hevesli olmasını sağlayacak ödevler verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Genç (2019) ve Kırmızıgül (2018) yaptıkları araştırmalarda elde ettikleri sonuçlara göre velilerin üzerinde durduğu en önemli hususun verilen ödevlerin öğretmen tarafından kontrol edilmesi gerektiğidir. Veliler kontrol edilen ödevlerin geribildirim ve düzeltme ile amacına ulaştığını ifade etmektedir. Genç (2019) ayrıca veliler, ev ödevlerinin öğrencilerin bilgi, beceri ve seviyesine uygun, zamanında takip edilmesinin ve işlenen konularla alakalı ödevlerin verilmesi gerektiği şeklinde önerilerde bulunmaktadır. Mevcut araştırmayla paralellik gösteren diğer araştırmalardan Deveci (2011, s. 135) fen ve teknoloji dersinde ev ödevlerine yönelik veli görüşlerine başvurmuştur. Araştırmaya göre veliler ev ödevlerinin daha çok “deney ve gözlem şeklinde, sınavlara yönelik, ilgi çekici, daha fazla, az ve kolay olması gerektiği” gibi istekte bulunmuşlardır. Öcal (2009:150) ise “Öğrencilerin ev ödevleri ile ilgili tutumlarının oluşmasında öğretmenlerin nasıl bir rol oynadığını düşünüyorsunuz? Sizce, öğretmenler bu konuda neler yapmalıdır?” sorusuna velilerin çoğu ev ödevlerinin yararlı olduğunu, ödevlerin amacına, öğrencilerine ilgi, bilgi ve becerilerine uygun olması gerektiği, öğretmenler öğrencilere ev ödevinin amacı ve önemini kavratmalı, fazla ödev vermemeli, öğrencilerin kendilerini ifade edebileceği ödevlerin verilmesi gerektiği ve verilen ödevlerin kesinlikle öğretmen tarafında kontrol edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir kısım veli ise ev ödevlerinin verilmemesi gerektiği düşüncesindedir.

Ev ödevleri ile ilgili veli görüşleri değerlendirildiğinde velilerin öğretmenlerden daha çok başarıyı arttıran, araştırma, proje, eğlenceli, etkinlik ve oyun türünde; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde ödevler vermelerini istemektedir. Ev ödevlerini eğitim öğretim faaliyetlerinde sık kullanan öğretmenlerin bu önerileri dikkate almaları gerekmektedir.

4.1.3.6. Altıncı Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin, ev ödevi sürecinde çocuklarından beklentilerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde velilerin %80'i ‘öğrenciler sorumluluğun bilincinde olmalı’, %60’ı ödevleri amacına uygun- istenildiği gibi yapmalı’, %50’si ‘zamanında yapmalı’, %30’u ‘kendi başına yapmalı’, %20’si de öğrenciler ödevleri ‘özenli’, ‘düzenli’ ve ‘eksiksiz-tam yapmalı’, bir kısım veli ise ‘öğrenciler ödevleri yaratıcı yapmalı’ ve ‘isteyerek

yapmalı' şeklinde beklenti içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte araştırmalardan Genç (2019, s. 95-96)'e göre veliler çocuklarından ev ödevlerini kendilerinin yapmasını, zamanında yapmalarını, ödev sorumluluğunun bilincinde olmalarını, ödev zamanını verimli kullanmalarını, ödevleri yapamadıklarında öğretmenlerine sormalarını, ders tekrarını yapmalarını ve test çözmelerini istedikleri şeklinde beklentiler içerisinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Özetle, ev ödevi sürecinde tarafların üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri durumunda hem öğretmen hem öğrenci hem de veli bu süreçten doğrudan veya dolaylı bir şekilde kârlı çıkacaktır.

4.1.3.7. Yedinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin ev ödevi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde velilerin %50'sinin karşılaştığı sorunlar 'ödevlerin çok uzun olması, ödevlere çok zaman ayrılması' ve 'stres yaşaması' şeklinde sonuçlara ulaşılırken; velilerin yarısına yakını (%40) ise sorun yaşamıyorum (%14,28) şeklinde görüş belirten sonuçlara ulaşılmıştır. Bunlar dışında ev ödevi sürecinde veliler, 'aile içi iletişimimizi olumsuz etkiliyor', 'başında ben olmadan yapmıyor', 'diğer çocuklarıma yeterli zaman ayıramıyorum', 'ailece mutsuz oluyoruz', 'üzülüyoruz', 'kendimizi suçluyoruz', 'sağlık problemi yaşıyoruz' ve 'takibini yapamıyoruz' gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade ettikleri görülmüştür.

Araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olan araştırmalardan Genç (2019, s. 96) yaptığı araştırmada velilerin büyük çoğunluğunun sorun yaşamadığı sonucuna ulaşmıştır. Velilerin büyük bir kısmı da fazla verilen ev ödevleri nedeniyle çocuklarının oyun oynamaya ve sosyal aktivitelere katılmaya zamanlarının kalmadığı gibi sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Ulusoy ve Altun (2019, s. 127) da velilerin ev ödevlerini nasıl yapacağını bilememesi ve ev ödevlerine ayıracakları zamanı bulamamaları yaşadıkları en önemli sorunlar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ok (2018, s. 56) ise "Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?" sorusuna veliler sırasıyla; "ödev odaklanamıyor, ödevden sıkılıyor, ödevi anlamıyor, ödevi yanlış yapmaktan korkuyor, el becerisi gerektiren ödevleri yapamıyor, kurallar koyuyoruz, ödevi öğretmen istediği için sevmeyerek yapıyor, ödev yaparken asabi davranışlar gösteriyor ve öğrenemediği konunun ödevini yapamıyor" şeklinde mevcut araştırmaya yakın sonuçlara ulaşmıştır.

Edwards (2017)'ın yaptığı araştırmada ev ödevlerinin çok zaman alması ve aile içinde yarattığı stres nedeniyle ev ödevlerine sıcak bakmamaktadır. Diğer benzer sonuçların elde edildiği bir araştırmada Öcal (2009, s. 143) “İlköğretim 4. ve 5. sınıf velilerinin ev ödevleri uygulamalarına yönelik düşüncelerinin incelendiği” araştırmada veliler; çocuk sayısının fazla olması sebebiyle gerekli şartları sağlamada sorunlar yaşadıkları ve fazla verilen ödevlerin çocuklarda bıkkınlık, stres ve öfkeye neden olduğu ve kendilerine ayıracak zamanlarının kalmaması gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir.

Velilerin ev ödevi sürecinde karşılaştıkları sorunların genel olarak zor ve çok ödevin verilmesi, ödevlerin çok zaman alması, öğrenciyle yeterince ilgilenememe, çocukların aile, oyun ve etkinliklere zamanlarının kalmaması ve bunun sonucunda çocuklarda stres, öfke ve kaygı gibi olumsuzlukların ortaya çıkması şeklindedir. Öğretmenler kısa ve öz, açık ve net, çocukların ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun, kendi başına yapabilecekleri ödevler vermelidir. Ev ödevlerinin bu şekilde verilmesi bir taraftan öğrencinin kendi başına yapabilmesine ve başarıya duygusu yaşamasına bir taraftan da velinin karşılaştığı birçok sorunun bertaraf edilmesine diğer taraftan da öğretmenin ev ödevini verme amacına ulaşmasını sağlayacaktır.

4.1.3.8. Sekizinci Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin ev ödevi sürecinde görev ve sorumluluklarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde %50'si ‘rehber- destek oluyorum’, %40'ı ‘kontrol ediyorum’, %30'u ‘amacına uygun yaptırıyorum’, ‘zamanında yaptırıyorum’ ve ‘uygun çalışma ortamı sağlıyorum’ şeklinde ifade ettikleri sonucu çıkarılırken, bir kısım veli de ‘materyal, araç- gereç temin ediyorum’, ‘birlikte yapmaya dikkat ediyorum’, ‘hatırlatıyorum’, ‘motivasyonuna dikkat ediyorum’, ‘isteklerine öncelik veriyorum’ ve ‘yaratıcılığını kullanmasına dikkat ederim’ gibi görev ve sorumlulukları yerine getirdikleri sonucu çıkarılmıştır. Çalışmaya katılan velilerin %90'ı (9) kadın, %10'u (1) erkek olmasına rağmen ev ödevlerinde çocuklarına destek olanların tamamı kadın velilerden oluşmaktadır.

Literatür ile mevcut araştırmanın sonuçlarının tutarlı olduğu görülmektedir. Bu araştırmalardan Genç (2019) ile Núñez vd. (2019)'nin de yaptıkları araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmalara göre veliler çocuklarının ev ödevlerini zamanında ve eksiksiz yapmalarını sağladığı, ödevleri kontrol ettikleri ve çocuklarına

destek verdikleri gibi sonuçlara ulaşmıştır. Ulusoy ve Altun (2019) da yaptıkları araştırmada velilerin tamamı ev ödevi sürecinde çocuklarının ödevlerini kontrol ettikleri, onlara destek verdikleri ve gerektiğinde küçük yardımlarda bulundukları şeklinde sorumlulukları yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Kırmızıgül (2018, s. 100) ise yaptığı araştırmada veliler ellerinden geldiği kadarıyla öğrencilerin anlamadığı, bilmediği, takıldığı durumlarda ve gerektiği yerlerde çocuklarına destek olduklarını belirtmişlerdir. Diğer benzer sonuçlar elde eden araştırmada Ok (2018, s. 55-56) “Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyor musunuz? Nasıl?” sorusuna veliler; “yardım ediyoruz, anlamadığı yerlerde anlatma, ödev sonu kontrol etme, ödevi hikayeleştirme ve güvenilir kaynak bulmasına yardım etme” şeklinde destek verdiklerini belirtmişlerdir. Aynı araştırmada “Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?” sorusuna veliler; “bilemedikleri ve takıldıkları noktalarda yardım etme, takip ve kontrol etme, uygun zaman, ortam ve malzemeleri hazırlama, örnekler vererek ödevi kolaylaştırma, araştırma yapmasına yardım etme, problem çözümlerinde yardım etme, eski bilgileri hatırlatma ve farklı metotlar gösterme” şeklinde destek verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Uçar (2018, s. 110) da velilerin çocuklarına özel ders vererek, ders defterlerinden faydalanarak ve ödevlerini kontrol ederek destek verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Veliler ev ödevi sürecinde bu desteklerin öğrencilerin başarılı olmasını sağlamakta olduğunu belirtmişlerdir. Turan Özpolat, vd. (2017) yaptıkları araştırmaya göre veliler ev ödevi sürecinde çocuklarına destek vermektedir. Araştırmada velilere göre ev ödevi sürecinde öğrenci, veli iş birliğinin olumlu etkilerinin fazla olduğunu belirtmektedir. Veliler verdikleri bu destek ile çocuklarını daha iyi gözlemleme şansı bulmakta, çocuklarına kendilerini daha iyi hissettirmekte ve yardımlaşma duygusunu geliştirmektedir. Velilerin ev ödevlerinde çocuklarına uygun çalışma şartlarını hazırladıkları, ilgilendikleri, rehber oldukları, onları motive ettikleri, ödevlerini kontrol ettikleri ve öğretmenleriyle iş birliği yaptıkları gibi sorumlulukları yerine getirdikleri takdirde ödevlerin amacına ulaşacağı ve öğrenciye katkı sağlayacağı sonucuna farklı kaynaklar ulaşmıştır (Şen ve Gülcan 2012, Öcal 2009, Hong ve Lee 2003, Bempechat 2000, McEwan 1998). Şen ve Gülcan (2012) yaptıkları araştırmada ev ödevlerinde velilerin büyük çoğunluğu çocuklarına bazen yardım ettikleri, %37’sinin ise yardım ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin ev ödevlerine büyük çoğunlukla anneleri daha sonra da baba, kardeş ve diğer aile üyelerinin yardım ettiği şeklinde yakın sonuçlara ulaşmıştır.

Kıcıroğlu, (2004, s. 86) yaptığı mevcut araştırmada mevcut araştırmanın tersine velilerin önemli bir bölümünün ev ödevi sürecinde çocuklarına karşı ilgisiz davrandığı sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte velilerin önemli bir kısmının da ev ödevlerinde çocuklarına baskı yaptığını belirtmişlerdir. Özetle ev ödevi sürecinde velilerin üzerlerine düşen sorumlulukları eksiksiz yerine getirmeleri gerekmektedir. Her ne kadar veliler ev ödevi sürecinde çocuklarına destek verdiklerini söyleseler de bazı velilerin ödevi kendilerinin yaptığı, bazılarının da tamamen ilgisiz oldukları saptanmıştır. Buradan hareketle ev ödevinin amacı ve önemi konusunda veliler bilgilendirilmeli, veliler öğretmenler ortak hareket etmelidir.

4.1.3.9. Dokuzuncu Alt Problem Bulgularına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Velilerin pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri olduğuna ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, velilerin %50'si bu gibi dönemlerde verilen ev ödevleri eğitim- öğretim faaliyetlerini 'olumlu etkiledi' şeklinde düşünürken %50'si de 'olumsuz etkiledi' şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Bu gibi dönemlerde ev ödevinin olumlu etki yarattığını düşünen veliler 'derslerle-okulla olan bağı güçlendirdi', 'akademik başarıyı arttırdı', 'özgüven kazandırdı', 'sorumluluk bilinci kazandırdı' ve 'pandemi kaygısını azalttı' şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmüştür. Ev ödevlerinin bu gibi dönemlerde olumsuz etki yarattığını düşünen veliler ise 'öğretmenler kontrol edemedi', 'amacına ulaşmadı', 'çok az ödev verildi', 'öğretmenler önemsemedi', 'öğrenciler yapmadı', 'öğrencilerin motivasyonunu düşürdü', 'sorumsuzluğa dönüştü', 'öğrenciler amaçsızdı', 'puan kaygısı yoktu' ve 'ödevler anlaşılmıyordu' şeklinde görüşlerini belirttikleri sonucu çıkarılmıştır.

Araştırma sonuçlarının en dikkat çekici noktası ve velilerin en çok yakındıkları durum ev ödevlerinin öğretmenler tarafından kontrolünün uzaktan yapılamaması veya eksik yapılmasıdır. Öğretmenler tarafından bu kontrol sağlanamadığı ve gerekli dönütler verilmediği için ev ödevlerinin çeşitli olumsuzluklara neden olduğunu belirtmişlerdir. Kırmızıgül (2018, s. 98), Özer ve Öcal (2012) ile Yücel (2004) de yaptıkları araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşarak ev ödevlerinde öğretmen kontrolünün olmaması öğrencilerin derse karşı olan tutumunu olumsuz etkilemekte, ödevler çocuklara ve aileye büyük bir yük haline gelmektedir. Aslan ve Arseven (2022,

s. 219)'nin yaptıkları araştırmaya göre uzaktan eğitim sürecinde verilen ev ödevleri öğrencilerin hazırbulunuşluğunu arttırdığı, sorumluluk bilinci kazandırdığı ve aktif hale getirdiği, eksik öğrenmelerini fark etmelerini ve öğretmenin yükünü azalttığı ancak öğretmenlerin ödevleri kontrol, düzeltme, dönüt- değerlendirmeyi tam olarak yapamaması tersi sonuçlar doğurduğu sonucuna ulaşmışlardır. Roschelle & Hodkowski (2020)'nin Covid-19 pandemisi döneminde yaptıkları araştırmada ev ödevlerinin öğrenciler üzerinde olumlu bir etki yarattığı, öğrencilerin bağımsız çalışma alışkanlığı kazandığı şeklinde yakın sonuçlara ulaşmıştır. Mevcut ve daha önce yapılmış araştırmalara göre uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevlerinin faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fakat bu gibi dönemlerde öğretmen kontrolünün uzaktan tam olarak yapılmadığı/yapılamadığı gibi bir sorun da ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin bu süreçte verdikleri ev ödevlerini takip edebilmeleri veya değerlendirebilmeleri için öğrenci velileri ile ortak hareket etmesi gerekir. Öğretmenler, öğrencilere ev ödevi yönergeleri hazırlamalı ve ödevleri “ödev değerlendirme ölçekleri” ile değerlendirmelidir. Hatta öğretmenler, öğrencilere verdikleri ödevleri bilişim teknolojileri ve internet aracılığıyla daha hızlı ve anlık değerlendirebileceği uygulamaları da kullanabilmelidir.

4.2. Öneriler

Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin incelendiği bu araştırmada, elde edilen bulgular ve sonuçlar dikkate alınarak öğrenci, öğretmen, veli ve araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler aşağıda belirtilmiştir:

4.2.1. Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Öğretmenlere, ev ödevi ile ilgili hizmet içi eğitimler veya seminerler verilebilir ve alanda yapılan çalışmalar tanıtılarak farklı yöntemler hakkında farkındalık kazandırılabilir.
- Öğretmenler velilerle toplantı yaparak veya farklı yöntemlerle velilere ev ödevinin neden verildiği ve önemi hakkında bilgi vermelidir. Öğrencilere ise ev ödevi sürecindeki beklentilerini açıkça ifade etmeli, ev ödevinin amacını ve kendilerine neler kazandıracağını belirtmelidir.

- Öğretmenler, ev ödevlerinin akademik başarıya olan olumlu etkisinden hareketle ev ödevlerini tek yöntem (yazma ödevler veya test çözme ödevleri) yerine öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre farklı yöntem ve teknikler (araştırma, oyun, etkinlik, bulmaca, şifreleme, öyküleştirme, maket, kompozisyon, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış, haritalar üzerinde etkinlikler, zihinsel ve el becerisi gerektiren, afiş, poster, güncel, bireysel ve grupla yapılan ödevler) şeklinde verebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre ev ödevi sürecinde öğretmenler, velilerin öğrencilerine destek vermediğini-rehberlik yapmadığını belirtmektedir. Öğretmenler, öğrencilere velileriyle beraber yapabilecekleri ödevler vermeli, velileri ev ödevi konusunda bilgilendirilmeli ve velilerin sürece dahil olmalarını sağlamalıdır. Velilerin ise ev ödevi sürecinde kendi sorumluluklarının bilincinde olmaları gerekmektedir. Öğretmen, öğrenci ve veli iş birliğine dikkat edilmelidir.
- Öğretmenler, ev ödevi sürecinde kontrol, geri bildirim ve değerlendirmede sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu durumu göz önünde bulundurarak ev ödevlerini vermeden önce planlama yapmalı, yönergeler ile değerlendirme ölçekleri hazırlayarak yeniden tasarlamalıdır. Öğrencilerin tamamladıkları ev ödevlerini kontrol ederek geri bildirim yapmalı ve buna göre değerlendirme yapmalıdır.

4.2.2. Öğretmen, Öğrenci ve Velilere Yönelik Öneriler

- Öğrenci, öğretmen veliler, ev ödevi ile ilgili eksikliklerini gidermeli ve üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirilmelidir.
- Okul idarecileri, öğretmen, öğrenci ve veliler ev ödevi ve önemi ile ilgili bilgilendirilmelidir.
- Uzaktan eğitimin yapıldığı dönemlerde ev ödevi sürecinin amacına ulaşabilmesi ve kontrolünün sağlanması için okul idarecileri, öğretmenler, veliler ve öğrenciler bilgilendirilmeli ve ortak hareket etmelidir.
- Araştırma sonuçlarına göre tüm paydaşlar, ev ödevlerinin çok zaman aldığını ve beraberinde çeşitli sorunlara neden olduğunu belirtmektedir. Öğretmenler, çok zaman almayacak, kısa ve öz, açık ve net ödevler verebilir.

4.2.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevlerine ilişkin 10 öğrenci, 10 öğretmen ve 10 veliyle yapılan bu çalışma, Batman merkez ortaokullarıyla sınırlıdır. Katılımcı sayıları artırılarak farklı illerde veya ülke genelinde, devlet ve özel okullarda da çalışmalar yapılabilir.
- Alanyazında ev ödevi ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Buradan hareketle alanyazında nitel ve nicel olmak üzere farklı yöntemlerle çalışmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevi miktarı, ev ödevlerinde geribildirim- değerlendirme, ailelerin ev ödevlerine katılım düzeyleri, öz düzenleme, öz-yeterlik, akademik benlik ve tutum gibi duyuşsal özellikler ile ilişkilerini inceleyen çalışmalar da yapılabilir.
- Bu çalışma sosyal bilgiler branşıyla sınırlıdır. Farklı branşlarda da çalışmalar yapılarak aralarındaki ilişki boyutu incelenebilir ve farklı sonuçlara ulaşılabilir.
- Bu çalışma, normal ve örgün eğitimin yapıldığı durumlarla sınırlıdır. Uzaktan veya online eğitimin yapıldığı durumlarda da ev ödevi süreci ile ilgili paydaşların görev ve sorumlulukları incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ateş, Ç. (2002, Haziran 10). Sorumluluk Bilinci Ödevle Gelişir mi?, *Milliyet Gazetesi*, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/sorumluluk-bilinci-odevle-gelisir-mi-247428>
- Akdağ, M. (2017). *İlköğretimde Performans Ödevlerinin Kaldırılmasına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri*. Yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aklar, S. (2019). *Matematik Ev Ödevi Değişkenlerinin Matematik Başarısı İle İlişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akpınar, B. (2010). Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin, Öğrencinin ve Velinin Rolü. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırması Dergisi*, 6(16), 16-20. doi: 10.17240/aibuefd.2018.18.41844-437148
- Alpayar, Ç. (2020). Öğretmen ve Öğrenci Gözünden Bir Ev Ödevi Portresi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 42-60. doi: 10.17240/aibuefd.2020.20.52925-511016
- Altuntaş, M. (2017). *Web Teknolojilerinin Ev Ödevi Uygulamalarında Kullanımının Öğrenci ve Öğretmen Yönüyle Değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arıkan, F. (2020). *Ortaokul Öğrencilerinin Teknolojiyle Kendi Kendine Öğrenme, Ödev Stresi Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aslan, E., (2016). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilgiler. İçinde D. Dilek (Ed.), *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (ss. 3-52). Ankara: Pegem Akademi. doi: 10.14527/9786053649816
- Aslan, Ö., & Arseven, İ. (2022). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Ev Ödevlerine İlişkin Görüşleri. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3 (1), 196-232. doi:10.54637/ebad.1075958
- Atalay Akıl, M. (2022). *Lise Öğrencilerinin Biyoloji Dersi İle İlgili Ödev Kavramına İlişkin Görüşleri ve Metaforik Algıları*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Atlı, S. (2012). *4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde Ev Ödevlerinin Öğrencilerin Kavram Öğrenme Düzeylerine, Akademik Başarılarına ve Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, F. (2011). Coğrafya Dersinde Verilen Ev Ödevlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, 27-41. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11114/132888>
- Babadoğan, C. (2019). Ev Ödevlerinin Eğitim Programı İçindeki Yeri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23 (2), 745-767. doi: 10.1501/Egifak 0000000783
- Balli, S. (1997). When Mom And Dad Help: Student Reflections On Parent Involvement With Homework. *Journal of Research and Development in Education*, 31, 142-146. <https://eric.ed.gov/?id=ED409103>
- Barry, V. (2003). *Ödevimi Köpekler Yedi* (Çev. Aylin Noyan). Morpa Kültür Yayınları.

- Başaran, M., Vural, Ö. F., Eraslan, A., Belen, F., & Abar, H. S. (2022). Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğrencilerinin Ödevle İlgili Durumlarının Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi Cilt 12, Sayı 1*, 248-258. [doi: 10.24315/tred.887203](https://doi.org/10.24315/tred.887203)
- Bennett, S., & Kalish, N. (2006). *The Case Against Homework: How Homework Is Hurting Children And What Parents Can Do About It*. Crown Publishers. <https://searchworks.stanford.edu/view/6761019>
- Baynazoğlu, L. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Millî Eğitim Cilt: 48 Sayı: 221*, 51-71. [Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/43527/532803](https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/43527/532803)
- Bayrakci, Ö. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersindeki Araştırma Ödevlerinin (Etkinlik, Performans ve Proje) Öğrencilerin Sosyalleşmesine Katkısı*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bektaş, Ö. (2019). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. İçinde T. Refik ve Y. Tahsin (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (ss. 1-37). Anı Yayıncılık.
- Bempechat, J. (2019). The Case For (Quality) Homework: Why It Improves Learning, And How Parents Can Help. *Education Next*, 19(1), 36-43. <https://www.educationnext.org/case-for-quality-homework-improves-learning-how-parents-can-help/>
- Binbaşıoğlu, C. (1973). *Öğretim metot ve uygulama*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Bora, A. (2018). *Çevrimiçi Ödev Uygulamalarının İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Ve Ödevle İlişkin Tutumlarına Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büchel, L. (2016). English Homework: What Makes Sense? *English Teaching Forum*, v54 n3, 24-34. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1114174>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi. doi 10.14527/9789944919289
- Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Calp, Ş. (2012). İlköğretimde Ev Ödevi: Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi* 2, 120-136. [Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/issey/issue/26563/279706](https://dergipark.org.tr/tr/pub/issey/issue/26563/279706)
- Capek Tingley, S., Educator, V., & Degree, M. (t. y.). Erişim tarihi 17 Temmuz 2021 Should Students Have Homework. <https://www.wgu.edu/heyteach/article/should-students-have-homework1808.html>
- Chouinard, R., Archambault, J., & Rheaul, A. (2006). Les Devoirs, Corvée Inutile Ou Élément Essentiel De La Réussite Scolaire? *Revue des Sciences de l'éducation* 32(2), 307-324. <https://doi.org/10.7202/014410ar>
- Collins Cobuild (t.y.). Erişim tarihi 16 Temmuz 2021 Definition Of 'Homework'. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/homework>
- Cooper, H. (1989). *Homework*. Longman. <https://doi.org/10.1037/11578-000>

- Cooper, H., Robinson, J., & Patall, E. (2006). Does Homework Improve Academic Achievement? A Synthesis of Research, 1987-2003. *Review of Educational Research*, 1-62. <https://doi.org/10.3102/00346543076001001>
- Copper, H. (2001). Homework For All-In Moderation. *Educational Leadership*, 58(7), 34-45. <https://eric.ed.gov/?id=EJ626292>
- Corno, L. (2000). Looking at Homework Differently. *The Elementary School Journal*, Vol. 100, No. 5., 529-548. <https://doi.org/10.1086/499654>
- Çetinkaya, K. (2019). *İlkokul Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersinde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri: Pendik İlçesi Örneği*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çınar, F., & Özkaya, B. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisinin Medikal Turizm Faaliyetlerine Etkisi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi Cilt 2, Sayı 2*, 35-50. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sarad/issue/55492/752886>
- Demir, M. (2010). *İlköğretim IV. ve V. Sınıflarda Uygulanan Performans Ödevlerinin Etkililiğinin Öğretmen Görüşleri Bakımından Değerlendirilmesi Malatya İl Örneği*. (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirbaş, A. (2011). İlköğretim Okullarındaki (1-5. Sınıf) Ödev Uygulamalarının Değerlendirilmesi Araştırması. http://meb.gov.tr/earged/earged/ilk_ok_odev_uyg_deg.pdf
- Deniz , B. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Ev Ödevi Yönetim Becerileri Bilişüstü Fakındalıkları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler*. (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- North Carolina Department. (1983). Report On Student Homework An Achievement. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED301322.pdf>
- Deringöl, Y. (2022). Ortaokul Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Matematik Ödev Alışkanlıkları. *International Primary Education Research Journal*, 6 (1), 56-64. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iperj/issue/69143/1034388>
- Deveci, İ. (2011). *Fen ve Teknoloji Dersi Kapsamında İlköğretim Yedinci Ve Sekizinci Sınıflarda Verilen Ödevler Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deveci, İ., & Önder, İ. (2014). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlere Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Elementary Education Online*, 13(1), 33-47. <https://www.researchgate.net/publication/263620777>
- Dilek, M., Güler, H., & Dilek, S. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğrenci Tutumları. *Spor, Eğitim ve Çocuk. 1 (1)*, 44-54. doi: 10.5505/sec.2021.69775
- Duban, N. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşleri. *IJETSAR (International Journal Of Education Technology and Scientific Researches)* 1, 55-67. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijetsar/issue/28923/309558>
- Edwards, W. (2017). *What Is The Point Of Homework And Should Schools Set It?* (Edd thesis). United Kingdom University of Bedfordshire. <https://uobrep.openrepository.com/handle/10547/623288>
- Elgit, A. (2019). *İlkokul İkinci Sınıf Matematik Dersinde Yapılandırılmış ve Geleneksel Ev Ödevlerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Ödev Yönelik*

- Tutumlarına Etkisi.* (Yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Epstein, J., & Van Voorhis, F. (2001). More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist* 36(3), 181-193. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_4
- Ergün , Ç., ve Ali, Ü. (2019). Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Language Teaching and Educational Research*, 41-56. doi: 10.35207/late.535622
- Ergün, M., & Özdaş, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Kaya Matbaacılık.
- Eric, J., & Gabor, J. (t.y.). Erişim Tarihi 17 Haziran 2021 Top 10 Homework Tips. <https://kidshealth.org/en/parents/homework.html>
- Ersoy, A., & S. Anagün, Ş. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersi Ödev Sürecine İlişkin Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED) Cilt 3, Sayı 1*, 58-79. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/balikesirnef/issue/3368/46494>
- Falch, T., & Rønning, M. (2012). Homework Assignment And Student Achievement In OECD Countries. <http://hdl.handle.net/10419/192693>
- Fernández, A. R., Díaz, M. Á., Alvarez, J. S., & José , M. (2017). Students' Achievement and Homework Assignment Strategies. *Front. Psychol.* 8:286. doi: 10.3389/fpsyg.00286, 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00286>
- Fry, R. (2003). *Ödev Nasıl Yazılır.* (Çev. F. Kurtulmuş). Timaş Yayınları.
- Gedik, N., Altıntaş, E., & Kaya, H. (2011). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkında Öğrenci Görüşleri. *Journal Of European Education* 1/1, 6-13. <http://www.eu-journal.org/index.php/JEE/article/view/170>
- Genç, N. (2019). *İlkokulda Verilen Ev Ödevlerinin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi.* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Greenfeld, K. T. (2013). My Daughter's Homework Is Killing Me. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2013/10/my-daughters-homework-is-killing-me/309514/>
- Gündoğan Özben, B. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Başarılarına Ev Ödevi Çalışmalarının Etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, F. (2014). Eğitimde Ödev Tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Bartın Üniversitesi, Cilt 3, Sayı 2, s. 1 - 25*, 1-25. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefad/issue/3815/51231>
- Güney, Z. (2010). *İlköğretim 4-5. Sınıflarda Verilen Proje ve Performans Ödevleriyle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri.* (Yüksek lisans tezi) Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürlevik, G. (2006). *Ortaöğretim Matematik Derslerinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği).* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Headlines, M. (2020, Nisan 28). Is Homework Beneficial? – Top 3 Pros and Cons. <https://www.procon.org/headlines/is-homework-beneficial-top-3-pros-and-cons/>

- Hizmetçi, S. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Ödev Stilleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hong, E., & Lee, K. H. (2000). Preferred Homework Style and Homework Environment in High Versus Low-achieving Chinese Students. *Educational Psychology* 20(2), 125-137. <https://doi.org/10.1080/713663718>
- İleri, S. (2013). *TOBB ETÜ Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Ödevlere Karşı Tutumu Ve Verilen Ödevlerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jones, A. (2021). *Homework with Impact: Why What You Set and How You Set It Matters*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003120513>
- Jongsma, E. (1985). Research Views: Homework: Is It Worthwhile? *The Reading Teacher*, Vol. 38, No. 7, 702-704. <https://www.jstor.org/stable/i20198878>
- Kalsen, C., Kaplan, İ., & Şimşek, M. (2020). İlkokullardaki Ev Ödevlerine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri. *BoluAbant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 527-547. doi: 10.17240/aibuefd.2020.20.52925-622803
- Kalyoncu, A. (2020). *İlkokul 4.Sınıf Düzeyinde Ev Ödevi Tekniğine İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kapıkıran, Ş., ve Kıran, H. (1999). Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. *PAÜ. Eğitim Fak. Derg. Sayı:5*, 54-60. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11138/133245>
- Kaplan, B. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf ‘‘Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik’’ Ünitesinde Ev Ödevi Verilmesinin Öğrenci Başarısına ve Kavram Öğrenmeye Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaplan-Can, G., & Gelbal, S. (2022). Ortaokul Öğrencilerine Verilen Matematik Ev Ödevleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 863-922. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/69091/894138>
- Kaplan, G. (2018). *Ortaokul Öğrencilerine Verilen Matematik Ödevleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. (Yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karadağ, N., & Usta, İ. (2019). Ölçme Araç ve Teknikleri. İçinde N. Karadağ, & İ. Usta (Ed.), *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme* (ss.146-163). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları.
- Karatepe, C. (2003). Ödevler ve Sınıf Yönetimine Etkisi. *Eğitim Dergisi Sayı 2*. <https://www.egitirim.gen.tr/odevler-ve-sinif-yonetimine-etkisi/>
- Kıcıroğlu, F. (2004). *Ankara İl Merkezinde Kız Meslek Lisesi Tekstil-Konfeksiyon Bölümündeki Öğretmen, Öğrenci ve Ailelerin Ev Ödevlerine Yaklaşımları*. (Yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırmızıgül, H. G. (2018). *Ortaokul Matematik Dersinde Verilen Ev Ödevlerine Yönelik Veli Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi) Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kohn, A. (2020). *Ev Ödevi Bir Öğretim Efsanesi* (Çev. Y. Ataman). Görünmez Adam Yayınları.

- Kütükte, Z. (2010). *İlköğretim Öğretmenlerinin Performans ve Proje Ödevlerine İlişkin Algı Görüş ve Uygulama Durumları*. (Yüksek lisans tezi) Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Landry-Cuerrier, J., & Migneault, M.-L. (2009). L'école, La Famille Et Les Devoirs. *Vie Pédagogique*, no 151, 97-102. <https://familia.ucs.inrs.ca/notice/?ID=1263>
- Lathan, J. (t.y.). Erişim tarihi 17 Temmuz 2021 Education Inequity: Homework and its Negative Impact on Students. <https://onlinedegrees.sandiego.edu/education-inequity-and-homework/>
- Levy, S. (2019, Temmuz 22). Is Too Much Homework Bad For Kids' Health?. <https://www.healthline.com/health-news/children-more-homework-means-more-stress-031114>
- Li, N. (2019). A Self-Assessment Based Homework Model. *American Society for Engineering Education*, April, Paper ID #27840. doi: P116F150112
- Liu, Y., Sang, B., Liu, J., Gong, S., & Ding, X. (2019). Parental Support And Homework Emotions İn Chinesechildren: Mediating Roles Of Homework Self-Efficacy Andemotion Regulation Strategies. *Educational Psychology*, 39(10), 1-19. doi:10.1080/01443410.2018.1540769
- Ilgar, Ş. (2005). Ev Ödevlerinin Öğrenci Eğitimi Açısından Önemi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 1, x*, Sayı 1 (2005), 119-134. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/iuhayefd/issue/8784/109820>
- Marzano, R., & Pickering, D. (2007). Special Topic/The Case For And Against Homework. *Responding to Changing Demographics*, 74-79. <https://www.researchgate.net/publication/228819533>
- Matei, S., & Ciasca, L. (2015). Primary Teachers Opinion about Homework. *Acta Didactica Napocensia*, v8 n3, 29-36. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1082862>
- McEwan, E. (1998). *Ödevimi Köpekler Kaptı*. (Çev: Ş. Küçükakal). HYB Yayıncılık.
- McMullen, S. (2007). The Impact of Homework Time on Academic Achievement. https://www.academia.edu/187438/The_Impact_of_Homework_Time_on_Academic_Achievement
- MEB. (1989). Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/29.pdf>
- MEB. (1997, Mayıs 30). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. <http://ozelokullardernegi.org.tr/Mevzuat/M%C4%B0LL%C3%8E%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20BAKANLI%C4%9EI%20%C4%B0LK%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20KURUMLARI%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0%C4%9E%C4%B0.pdf>
- MEB. (2005). *İlköğretim 1-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. MEB Basım Evi.
- MEB. (2015). Sosyal Bilgiler Dersi (4, 5, 6 Ve 7. Sınıflar) Öğretim Programı. https://www.memurlar.net/common/news/documents/534274/31021236_sosyalbilgilertaslak.pdf
- MEB. (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>

- Mellgren, M. (2019). The Language Immersion (Homework, Projects And Presentations). *High Five Bilingüe™ Magazine- Learning Languages*, 19-22. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1274427.pdf>
- Monde , P. (2003, Temmuz 22). Les Devoirs: 3 Problèmes Et Leurs Solutions. <https://www.arrondissement.com/tout-get-document/u994-devoirs-problemes-leurs-solutions>
- MEB (2019). *Çocuğunuzun Geleceğine Nasıl Katkı Sağlayabilirsiniz? Ev Ödevi Aile Eğitim Serisi*. MEB Basımevi.
- Nicolae, M.-A., Liliana, C., & Predescu, C. (2017). Geography Homework. Students' Opinions. *Romanian Review of Geographical Education*, v6 n2 , 19-27. doi: <http://doi.org/10.23741/RRGE220172>
- Núñez, J., Regueiro, B., Suárez, N., Piñeiro, I., Rodicio, M., & Valle, A. (2019). Student Perception of Teacher and Parent Involvement in Homework and Student Engagement: The Mediating Role of Motivation. *Frontiers in Psychology* 10, 1-16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01384>
- Nye, B., Cooper, H., Muhlenbruc, L., & Lindsay, J. J. (1999). Homework and Achievement: Explaining The Different Strengths Of Relation At The Elementary And Secondary School Levels. *Social Psychology of Education* volume 3, 295–317. <https://doi.org/10.1023/A:1009680513901>
- Ocak, G., & Çınar, İ. (2010). Yapılandırmacı Anlayış ve Çeşitleri. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırması Dergisi*, 6(16), 56-60. <https://docplayer.biz.tr/30165969-Yapilandirmaci-anlayis-ve-cesitleri.html>
- Oğuz, M. A. (2010). *Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Yozgat İli Örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ok, M. (2018). *Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükledikleri Anlamaların İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ok, M., & Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches Cilt 11, Sayı 18*, 594-620. doi: [10.26466/opus.544599](https://doi.org/10.26466/opus.544599)
- Okan, K. (1989). *Ev Ödevi Hazırlama Teknikleri*. Seçkin Ofset Yayıncılık.
- Oluşum, B. (2016). *4. Sınıf Türkçe Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- O'Neill, J. (2008). Is homework helpful or harmful?. www.findingdulcinea.com/news/Americas/September-08/Is-Homework-Helpful-or-Harmful.html
- Onzain, M. (2016, Ağustos 08). Research Finds The Effects Of Homework On Elementary School Students, And The Results Are Surprising. <https://www.lifehack.org/385878/research-finds-the-effects-of-homework-on-elementary-school-students-and-the-results-are-surprising>
- Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Oluşmasında Ailelerin ve Öğretmenlerin Rolü*. (Yüksek lisans tezi) Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özer, B., & Öcal, S. (2012). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 1-16. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47947/606625>
- Özer, B., & Öcal, S. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevlerine Yönelik Uygulamalarının Ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 2/1*, 133-149. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/12845/155639>
- Öztürk, T. (2015). Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ev Ödevleri. İçinde A. Şimşek, & S. Kaymakçı (Ed.), *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* (ss. 345-365). Pegem Akademi.
- Palaz, T., Kılcan, B., Akbaba, B., & Çepni, O. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Performans Görevlerinin Muhatapları Tarafından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 248-264. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34517/385015>
- Pellissier, H. (2016, Aralık 16). The Dark Truth About Those Big Homework Projects. <https://www.greatschools.org/gk/articles/parent-help-on-school-projects/>
- University Of The People. (t.y.). Erişim tarihi 16 Temmuz 2021 The Pros and Cons of Homework. <https://www.uopeople.edu/blog/the-pros-and-cons-of-homework/>
- Pinsker, J. (2019, Mart 28). The Cult Of Homework. <https://www.theatlantic.com/education/archive/2019/03/homework-research-how-much/585889/>
- Reddick, T., & Peach, L. (1993). *Student Opinions Concerning Homework Assignments in Seven Rural High Schools*. [S.l.]: Distributed by Erin Clearinghouse. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED365494.pdf>
- Resmî Gazete. (1976, Kasım 10). 15759 Sayılı Kararnameler. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/15759.pdf>
- Resmi Gazete. (1973, Haziran 24). 14574 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Resmi Gazete. (2003, Ağustos 27). 25212 Sayılı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/08/20030827.htm>
- Resmi Gazete. (1987, Ağustos 27). 19557 Sayılı İlkokul Yönetmeliğinin 32. nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19551.pdf>
- Rosário, P., Núñez, J., Vallejo, G., Nunes, T., Cunha, J., Muñoz, S., & Valle, A. (2018). Homework Purposes, Homework Behaviors, And Academic Achievement: Examining The Mediating Role Of Students' Perceived Homework Quality. *Contemporary Educational Psychology* 53, 168-180. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2018.04.001>
- Roschelle, J., & Hodkowski, N. (2020). Using Research On Homework To Improve Remote And Hybrid Learning. *White Paper. San Mateo, CA: Digital Promise*, 1-9. <https://hdl.handle.net/20.500.12265/107>
- Safran, M., & Ata, B. (2016). Yapılandırmacı Eğitim Tartışmaları Işığında Sosyal Bilgiler. İçinde D. Dilek (Ed.), *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (ss. 55-87). Pegem Akademi.

- Scholastic Parents Staff . (t.y.). Erişim tarihi 11 Ağustos 2021 How To Help With Big Homework Projects. <https://www.scholastic.com/parents/experts-and-contributors/scholastic-parents-staff.html>
- Selimoğlu, S., & Çeliköz, N. (2017). Sosyal Bilgiler Araştırma Ödevlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 6 Sayı: 2, 305-315. ISSN: 2146-9199
- Selvi, K. (2013). *Türkçe Öğretmenlerinin Performans Ödevlerine İlişkin Uygulama Durumlarının Değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Silinskas , G., & Kikas, E. (2019). Parental Involvement İn Math Homework: Links To Children's Performance And Motivation. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 63:1, 17-37. <https://doi.org/10.1080/00313831.2017.1324901>
- Şahin, Ş. (2015). *Sosyal Bilgiler Dersinde Performans Ödevlerine İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şen, Ş., & Gülcan, M. G. (2012). İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Verilen Ev Ödevleri Konusunda Veli Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı: 29, 29-41. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esef/issue/28791/308089>
- Şentürk, A. (2013). *Ev Ödevlerinin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokuma Yazma Becerilerine Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Taşlıcalı, Ö. (2020). *Ödev Verme Sıklığının ve Ödev Yapma Sürelerinin 4. Sınıf Matematik Derslerinde Öğrenci Başarısı İle İlişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tan, Ş., ve Erdoğan, A. (2004). *Öğretim Planlama ve Değerlendirme*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tertemiz, N. I. (1991). Ödevin Başarıya Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, [S.l.], v. 15, n. 81, 49-57. <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/6048/2206>
- The Good Schools Guide. (t.y.). Erişim tarihi 17 Temmuz 2021 Pros And Cons Of Homework. <https://www.goodschools.com.au/insights/parental-advice/pros-and-cons-of-homework>
- Tong, W. Y. (2011). *Homework*. (Master thesis) Saskatoon Saskatchewan University. <https://www.academia.edu/4160091/Homework>
- Topkaya, Y. (2016). Sosyal Bilgiler Ev Ödevi Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 28, 119-128. doi: 10.14582/DUZGEF.684
- Turan Özpolat, E., Karakoç, B., & Kara, K. (2017). İlkokulda Verilen Ev Ödevlerine İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Değerlendirilmesi,. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, Vol: 8, Issue: 30, 1849-1890. https://www.ijoess.com/Makaleler/495783926_30.%201849-1890%20esen%20turan%20%c3%b6zpolat.pdf

- Turanlı, A. S. (2007). Gerçek Bir İkilem: Ödev Vermek ya ya Vermemek? *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 136-154. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gopsbad/issue/48544/616285>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Erişim tarihi 12 Temmuz 2021 Ödev. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Eğitimsen Akademi. (2018, 11 4). Öğretim Yöntem ve Teknikleri. <https://tesakademi.net/wp-content/uploads/2018/11/4-%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M-Y%C3%96NTEM-VE-TEKN%C4%B0KLER%C4%B0.pdf>
- Türkoğlu, A., İflazoğlu, A., & Karakuş, M. (2014). *Eğitim Sürecinde Ödev*. Anı Yayıncılık.
- Türkoğlu, A., İflazoğlu, A., & Karakuş, M. (2007). *İlköğretimde ödev*. Morpa Kültür Yayınları.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 24 (24), 543-559. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10372/126941>
- Department of Education. (2008, Eylül 15). Brochure: Helping Your Child With Homework. <https://www2.ed.gov/parents/academic/help/homework/brochure.html>
- Uçar, G. (2018). *Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin, Öğrencilerinin ve Velilerin Ödev Vermeye Yönelik Algılarının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulusoy , M., ve Altun, D. (2019, October ,16-20). *Velilerin Ev Ödevleri ile İlgili Metaforları ve Düşünceleri*. 18th International Primary Teacher Education Symposium, Antalya,Turkey, 125-129. https://www.academia.edu/41695692/Velilerin_Ev_%C3%96devleri_%C4%B0le_%C4%B0lgili_Metaforlar%C4%B1_ve_D%C3%BC%C5%9F%C3%BCnceleri_Parents_Metaphors_and_Perceptions_About_Homeworks
- Üstünel, M. F. (2016). *Ödevin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Waterloo County Principals' Association (WCPA). (1999). Homework In Elementary Schools. <https://wsv.wrdsb.ca/files/2013/04/Homework-in-Elementary-Schools.pdf>
- Xu, J., & Corno, L. (2006). Family Help and Homework Management Reported by Middle School Students. *Journal of Research in Rural Education*, 21(2), 1-13. doi:10.1086/499737
- Yar Yıldırım, V. (2018). Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ortaokul Düzeyinde Verilen Günlük Ödevler Hakkındaki Görüşler. *Millî Eğitim Sayı 222*, 201-224. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/40715/489810>
- Yel, M. (2019). *Eğitimde Ödevlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri*. (Yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım , A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2020). An Investigation On The Viewpoints Of Students, Teachers, And Parents About Homework In Primary Schools. *International*

Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 7(4), 1572-1583.
<http://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/959>

- Yılmaz, Ç. (2013). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Türkçe Ödev Uygulamalarının Öğrencilerin Okul Başarısına Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Nitel Bir Araştırma)*. (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Young, J. (2002). Homework? What Homework? *Chronicle of Higher Education*. Corpus ID: 140811666
- Yuladı, C., & Doğan, S. (2009). Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrencilerin Ev Ödevi Performansını Arttırmaya Yönelik Bir Eylem Araştırması. *Çankaya University Journal of Law*, 12 (2), 211-238. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cankujlaw/issue/4026/53173>
- Yücel, A. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi'nde Verilen Performans Ödevleri Hakkında Öğretmen– Veli-Öğrenci Görüşleri (Konya Örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK-1: Veri Toplama Araçları Uygulama İzni



T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-40456018-44-48810706
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi
(Musa İŞILAK)

28.04.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 18/04/2022 tarihli ve 162416 sayılı yazıları.
b) Millî Eğitim Bakanlığının 21.01.2020 tarihli ve 1563890 sayılı Araştırma Uygulama İzinleri 2020/2 Nolu Genelgesi.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi tezli yüksek lisans öğrencisi Musa İŞILAK'ın "**Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkında Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri**" konulu anketi ilimiz merkezde bulunan ortaokullarda görev yapan öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerine yönelik düzenlemek istediğine dair ilgi (a) yazı ve anket formu ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu anket çalışmasını, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, taraf olunan uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler başta olmak üzere, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun ile yürürlükte olan tüm yasal düzenlemeler ve Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun olacak şekilde, ilgi (b) Genelge doğrultusunda, denetimi okul idaresinde olmak üzere, okul faaliyetlerini aksatmadan ve gönüllülük esasına göre yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ahmet ÇİN
Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR

Mahmut KURTARAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Gap Mah.2502 Sok.No:10 B/Blok Kat:2 BATMAN
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Nurullah KARDAŞ-Teknisyen
Unvan : Teknisyen
Faks:4882807278
Telefon No : 0 (488) 280 72 25
E-Posta: sinavhizmetleri72@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
İnternet Adresi: batmanmem@meb.gov.tr
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3f58-e44d-3227-9a37-b54f kodu ile teyit edilebilir.



EK-2: Öğrenci Görüşme Formu

Merhaba, ben Musa İŞİLAK Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında görüşlerinizi tespit etmek istiyorum. Araştırma süresince elde edilen verilerde kesinlikle isminiz kullanılmayacaktır. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup, yaptığımız görüşme kayıt altına alınacaktır. Görüşmeye katılımda gönüllülük esas alınacaktır. Araştırmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

- 1. Size göre ev ödevi nedir? Açıklayınız**
- 2. Öğretmeninizin verdiği ev ödevleri hakkında ne düşünüyorsunuz?**
- 3. Öğretmeninizin verdiği ev ödevlerinin sizin için daha eğlenceli ve faydalı olması için öğretmeninizden neler beklersiniz?**
- 4. Sosyal Bilgiler dersinde verilen ödevlerin ne tür etkinlikler içermesini istersiniz?**
- 5. Ev ödevlerinizi yaparken velilerinizden hangi konularda yardım alıyorsunuz?**
- 6. Bir öğrenci olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?**
- 7. Ev ödevleriniz verilirken, yaparken ve yaptıktan sonra nelere dikkat ediyorsunuz?**
- 8. Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin size katkıları nelerdir?**
- 9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?**

EK-3: Öğretmen Görüşme Formu

Merhaba, ben Musa İŞİLAK Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında görüşlerinizi tespit etmek istiyorum. Araştırma süresince elde edilen verilerde kesinlikle isminiz kullanılmayacaktır. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup, yaptığımız görüşme kayıt altına alınacaktır. Görüşmeye katılımda gönüllülük esas alınacaktır. Araştırmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

1. Size göre ev ödevi nedir? Açıklayınız?
2. Sosyal Bilgiler dersinde verilen ev ödevleri ne tür etkinlikler içermektedir?
3. Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerinizin ödevlerini yaparken ne tür sorunlar yaşadığını düşünüyorsunuz?
4. Ev ödevi sürecinde velilerden beklentileriniz nelerdir?
5. Öğrencilerin ev ödevi sürecindeki sorumlulukları ya da görevleri sizce nelerdir?
6. Sosyal bilgiler öğretmeni olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?
7. Sosyal bilgiler dersinde ev ödevi vermeden önce, verirken ve sonrasında hangi görev ve sorumlulukları yerine getiriyorsunuz?
8. Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin öğrencilere katkıları sizce nelerdir?
9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?

EK-4: Veli Görüşme Formu

Merhaba, ben Musa İŞİLAK Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Sosyal bilgiler dersinde verilen ev ödevleri hakkında görüşlerinizi tespit etmek istiyorum. Araştırma süresince elde edilen verilerde kesinlikle isminiz kullanılmayacaktır. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup, yaptığımız görüşme kayıt altına alınacaktır. Görüşmeye katılımda gönüllülük esas alınacaktır. Araştırmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

- 1. Size göre ev ödevi nedir? Açıklayınız?**
- 2. Sosyal bilgiler dersinde çocuğunuza verilen ev ödevleri ne tür etkinlikler içermektedir? Siz ne tür etkinlikler içermesini isterdiniz?**
- 3. Çocuğunuzun Sosyal bilgiler ödevlerini yaparken genel olarak yaşadığı sıkıntılar nelerdir?**
- 4. Sosyal bilgiler dersinde verilen ödevlerin çocuğunuza katkıları nelerdir?**
- 5. Ev ödevi sürecinde sosyal bilgiler öğretmeninden beklentileriniz nelerdir?**
- 6. Ev ödevi sürecinde çocuklarınızdan beklentileriniz nelerdir?**
- 7. Bir veli olarak ev ödevleri ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?**
- 8. Ev ödevi sürecinde veli olarak siz hangi görevleri ve sorumlulukları yerine getiriyorsunuz?**
- 9. Pandemi, doğal afet gibi uzun süre insanları etkileyen olaylar sonucu yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemlerde ev ödevinin öğretime ne gibi etkileri vardır?**

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Musa İŞİLAK	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Fakülte	Buca Eğitim Fakültesi
Bölümü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1.	
2.	